J.V. STALİN

ESERLER

CİLT 8

inter
yayınları

J.V. STALİN □ ESERLER Cilt 8

STALİN
ESERLER
CİLT: 8

Bu kitap; J.V. Stalin, Eserler, 8. cilt'in, Dietz-Verlag Berlin tarafından 1952'de yayınlanan birinci Almanca baskısından Türkçeye çevrilmiştir.

1. Basım: Nisan 1991
Dizgi: Bibliotek
Baskı: Teknografik Matbaacılık A.Ş.
Kapak: İnter Grafik Tasarım
Kapak Baskı: Anka Ofset

İNTER YAYINLARI
Babıali Cad. No No: 14/3 Cağaloğlu/İST.
Tel: 519 16 16

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ, BİRLEŞİNİZ!

J. V. STALİN

ESERLER - CİLT 8

Ocak—Kasım 1926

SBKP(B) MK MARX-ENGELS-LENİN ENSTİTÜSÜ

Çeviren:
SALİHA N. KAYA
İSMAİL YARKIN

İÇİNDEKİLER

Önsöz 11

Sağ ve "Ultra-Sol" Sapmalara Karşı Mücadele Üzerine.

KEYK Prezidyum Oturumunda İki Konuşma, 22 Ocak 1926 13

"Leninizmin Sorunları" Derlemesinin Birinci Baskısına Önsöz 21

Leninizmin Sorunları Üzerine 23-87

I— Leninizmin Tanımı 23

II— Leninizmde En Önemli Şey 25

III— "Sürekli" Devrim Sorunu 27

IV— Proleter Devrim ve Proletarya Diktatörlüğü 30

V— Proletarya Diktatörlüğü Sisteminde Parti ve İşçi Sınıfı ... 39

VI— Tek Ülkede Sosyalizmin Zaferi Sorunu 63

VII— Sosyalist İnşanın Zaferi Uğruna Mücadele 76

İşçi Sınıfının Müttefiki Olarak Köylülük Üzerine, P.F. Boltnev, V.İ. Yefromov, V.İ. İvlev Yoldaşlara Yanıt. 88

Ülkemizde Sosyalizmi Kurma Olanağı Üzerine. Yoldaş Pokoyev'e Yanıt 91

Kotovski Yoldaş Üzerine 94

KEYK VI. Genişletilmiş Plenumunun Fransız Komisyonunda Konuşma, 6 Mart 1926 95

Uluslararası Komünist Kadınlar Günü Vesilesiyle 101

KEYK VI. Genişletilmiş Plenumunun Alman Komisyonunda Konuşma, 8 Mart 1926 102

Sovyetler Birliği'nin Ekonomik Durumu ve Parti Politikası Üzerine, SBKP(B) MK Plenumunun Çalışmaları Üzerine, Leningrad Örgütü Aktifi Önünde Rapor, 13 Nisan 1926 108-131

I— NEP'in İki Dönemi 109

II— Sanayileşme Rotası 110
III— Sosyalist Birikimin Sorunları 112
IV— Birikmiş Kaynakların Doğru Kullanımı, Tutumluluk Rejimi 117
V— Sanayinin Mimar Kadroları Yetiştirilmelidir 123
VI— İşçi Sınıfının Aktivitesi Yükseltilmelidir 125
VII— İşçi-Köylü İttifakı Sağlamlaştırılmalıdır 126
VIII— Parti-içi Demokrasi Gerçekleştirilmelidir 127
IX— Partinin Birliği Korunmalıdır 129
X— Sonuçlar 130
Kaganoviç Yoldaşa ve Ukrayna Komünist Partisi MK'nin Diğer Politbüro Üyelerine 132-149
İngiliz Grevi ve Polonya'daki Olaylar Üzerine Tiflis'te Demiryolu Ana Atölyeleri İşçilerinin Toplantısında Rapor, 8 Haziran 1926 137
İngiltere'de İş Neden Greve Vardı 137
İngiltere'de Genel Grev Neden Başarısızlığa Uğradı? 140
Genel Grevden Çıkan Dersler 143
Bazı Sonuçlar 145
Polonya'daki En Son Olaylar Üzerine 146
Tiflis Ana Demiryolu Atölyeleri İşçilerinin Karşılama Söylevlerine Yanıt. 8 Haziran 1926 150
İngiliz-Rus Birlik Komitesi Üzerine, SBKP(B) MK ve MKK Ortak Plenumunda Konuşma, 15 Temmuz 1926 153
F. Cerjinski (F. Cerjinski'nin Ölümü Dolayısıyla) 167
İngiliz-Rus Komitesi Üzerine. KEYK Prezidyumunda Konuşma, 7 Ağustos 1926 169
Amerika İşçi Partisi Merkez Yayın Organı "The Daily Worker" Yazı Kuruluna 177
Slepkov'a Mektup 179

Parti-içi Mücadelenin Yumuşatılması İçin Önlemler Üzerine, SBKP(B) MK Politbüro Oturumunda Konuşma, 11 Ekim 1926 ... 181

SBKP(B) İçindeki Muhalefet Bloku Üzerine (SBKP(B)'nin XV. Birlik Konferansına Tezler, Konferans Tarafından Kabul Edilmiş ve SBKP(B) MK tarafından Onaylanmıştır) 185-199

I— "Yeni Muhalefet"in Temel Sorunda, Devrimimizin Karakteri ve Perspektifleri Sorununda Troçkizme Geçişi .. 187

II— Muhalefet Blokunun Pratik Platformu 190

III— Muhalefet Blokunun "Devrimci" Sözleri ve Oportünist Fiilleri 195

IV— Sonuçlar 198

Partimizdeki Sosyal-Demokrat Sapma Üzerine SBKP(B) XV. Birlik Konferansında Rapor, 1 Kasım 1926 200-251

I— Muhalefet Blokunun Gelişmesinde Aşamalar..... 200

II— Muhalefet Blokunun Temel Hatası 210

III— Muhalefet Blokunun Siyasi ve Örgütsel Hataları 242

IV— Bazı Sonuçlar 248

"Partimizdeki Sosyal-Demokrat Sapma Üzerine" Raporu Kapayış Konuşması, 3 Kasım 1926. 252-300

I— Bazı Genel Sorunlar Üzerine 252

II— Kamenev Troçki'ye Yolu Açıyor 268

III— Onmaz Karışıklık, Ya da Devrimci Ruh ve Enternasyonalizm Üzerine Zinovyev 275

IV— Troçki Leninizmi Tahrif Ediyor 281

V— Muhalefetin Pratik Platformu Partinin Talepleri 296

VI— Sonuç 298

Çin Devriminin Perspektifleri Üzerine, KEYK'nin Çin Komisyonunda Konuşma, 30 Kasım 1926 301-314

I— Çin Devriminin Karakteri 301

II— Emperyalizm ve Çin'e Emperyalist Müdahale 303

III— Çin'de Devrimci Ordu 305
IV— Çin'de Gelecekteki İktidarın Karakteri 306
V— Çin'de Köylü Sorunu 309
VI— Proletarya ve Çin'de Proletaryanın Hegemonyası 311
VII— Çin'de Gençlik Sorunu 312
VIII— Bazı Sonuçlar..... 313
Notlar 315-325
Kronolojik Biyografi (Ocak-Kasım 1926) 327-335

1926
OCAK-KASIM

ÖNSÖZ

J.V. Stalin'in eserlerinin sekizinci cildi, Ocak—Kasım 1926 arasında kaleme alınmış yazıları içermektedir.

1926 yılı, Partinin ve Sovyet iktidarının ülkenin sosyalist sanayileşmesine yönelik genel çizgisinin gerçekleştirilmesi uğruna Bolşevik Partinin gelişkin mücadelesinin ilk yılı oldu.

"Leninizmin Sorunları Üzerine" ve "Sovyetler Birliği'nin İktisadi Durumu ve Partinin Politikası Üzerine" adlı çalışmalarda J.V. Stalin, Leninizmin temellerinin Zinovyev-Kamenev grubu tarafından düşmanca çarpıtılmalarını teşhir eder, SBKP(B) XIV. Parti Kongresinin kararlarını savunur ve "Yeni Muhalefet"in Partiyi, SSCB'nde sosyalizmin zaferine inançsızlıkla zehirleme çabalarını açığa çıkarır.

SBKP(B) XV. Konferansında, "Partimizdeki Sosyal-Demokrat Sapma Üzerine" raporunda ve raporu kapayış konuşmasında, J.V. Stalin, Bolşevik Partinin ideolojik ve örgütsel birliğini savunur ve Trockist-Zinovyevist blokun teslimiyetçi ideolojisini, fesatçı ve bölücü çalışmasını teşhir eder.

J.V. Stalin'in bu yazılarında tek tek ülkelerde sosyalizmin zaferi olanağına ilişkin Lenin'in öğretisi geliştirilir, kapitalist kuşatma koşulları altında SSCB'nde sosyalist toplumu kurma olanağı, zorunluluğu ve bunun uluslararası anlamı gerekçelendirilir; sosyalist inşada Partinin pratik görevleri çizilir ve Partinin ülkenin sosyalist

sanayileştirilmesine yönelik genel çizgisinin gerçekleştirilmesinin somut yol ve yöntemleri saptanır.

"İngiliz Grevi ve Polonya'daki Olaylar Üzerine", "İngiliz-Rus Birlik Komitesi Üzerine", "Sağ ve 'Ultra-Sol' Sapmalara Karşı Mücadele Üzerine", "KEYK VI. Genişletilmiş Plenumunun Alman Komisyonunda Konuşma" ve başka çalışmalarda J.V. Stalin, işçi sınıfının birliği uğruna, emperyalist gericiliğe karşı, yeni emperyalist savaş tehlikesine karşı, işçi sınıfının inatlı ve tutarlı mücadelenin zorunluluğunu vurgular; henüz miyadı dolmamış bir hareketi atlama maceracı Troçkist teorisini teşhir eder ve yurtdışındaki komünist partileri içinde, oportünizme karşı ideolojik ve örgütsel mücadelenin yol ve yöntemlerini gösterir.

"Çin'de Devrimin Perspektifleri Üzerine" adlı konuşmasında J.V. Stalin, Çin devriminin özelliklerini, karakterini ve doğrultusunu ortaya koyar.

Sekizinci ciltte ilk kez yayınlanan belgeler şunlardır: "İşçi Sınıfının Müttefiki Olarak Köylülük Üzerine", "Ülkemizde Sosyalizmi Kurma Olanağı Üzerine", "KEYK VI. Genişletilmiş Plenumunun Fransız Komisyonunda Konuşma", "İngiliz-Rus Komitesi Üzerine" konuşma, "Slepkov'a Mektup", "Parti İçi Mücadelenin Yumuşatılmasına İlişkin Önlemler Üzerine", J.V. Stalin'in "Amerika İşçi Partisi Merkez Organı 'The Daily Worker'ın Yazı Kuruluna" mektubu. J.V. Stalin'in "Kaganoviç Yoldaşa ve Ukrayna Komünist Partisi (Bolşevik) MK Politbürosunun Diğer Üyelerine" mektubu tam metin yayınlanmaktadır.

SBKP(B) MK Marx-Engels-Lenin Enstitüsü

SAĞ VE "ULTRA-SOL" SAPMALARA KARŞI MÜCADELE ÜZERİNE

KEYK Prezidyum Oturumunda İki Konuşma
22 Ocak 1926

I

Hansen ve Ruth Fischer'in yanlış bir görüş açısında durduklarını düşünüyorum. Sağcılara ve "ultra-solculara" karşı mücadelenin, deyim yerindeyse hakkaniyet adına, her zaman ve her yerde, her koşul altında aynı tesirde verilmesini istiyorlar. Sağcılara ve "ultra-solculara" indirilecek darbelerin, hakkaniyet adına, her koşul altında ve her durumda eşit paylaştırılması gerektiği şeklindeki bu görüş açısı çocukça bir görüş açısıdır. Bir politikacı sorunu bu biçimde koyamaz. Sağcılara ve "ultra-solculara" karşı mücadele sorununa, hakkaniyet bakış açısı altında değil, siyasi anın gerektirdikleri bakış açısı altında, Partinin her verili andaki siyasi gereksinimleri bakış açısı altında bakılmalıdır. Alman Komünist Partisinde şu anda *aktüel* görev "Ultra-Solculara" karşı mücadele iken, neden Fransız partisinde şu anda en acil *aktüel* görev sağcılara karşı mücadele? Çünkü Alman ve Fransız partilerinde durum aynı

değil. Çünkü bu iki partinin verili andaki siyasi gereksinimleri farklı.

Almanya daha kısa süre önce, Partinin doğrudan saldırı yöntemleriyle mücadele yürüttüğü derin bir devrimci krizden[1] çıktı. Şimdi Alman Komünist Partisi, güç toplama ve kitleleri gelecekteki tayin edici mücadelelere hazırlama dönemini yaşıyor. Yeni koşullar altında eski hedeflere ulaşmak için, doğrudan saldırı yöntemi artık işe yaramıyor. Şimdi Alman Komünist Partisi'nin, Almanya'da işçi sınıfının çoğunluğunu kazanmak hedefiyle, yandan kuşatma hareketleri yöntemine geçmesi gerekiyor. Bu koşullar altında Almanya'da, okul çocukları gibi eski şiarları tekrarlayarak, yeni çalışma yöntemleri gerektiren yeni mücadele koşullarına uyum sağlamayı beceremeyen ya da istemeyen bir grup "ultra-solcunun" ortaya çıkması gayet doğaldır. Bunlar politikalarıyla, Partinin yeni mücadele koşullarına uyum sağlamasını ve Alman proletaryasının geniş kitlesine giden yolu açmasını engelledikleri için "ultra-solcu"durlar. Alman Komünist Partisi ya "ultra-solcular"ın direnişini kırar, ve o zaman işçi sınıfının çoğunluğunu kazanmanın geniş yolunu tutacaktır, ya da ama bunu yapmaz, ve o zaman da mevcut krizi, kronik ve parti için zararlı bir krize dönüştürecektir. Alman Komünist Partisinde, Partinin aktüel görevi olarak "ultra-solculara" karşı mücadele bundandır.

Fransa'da başka bir durum var. Orada henüz derin bir devrimci kriz yaşanmadı. Orada mücadele legal çerçevede, onun salt ya da neredeyse salt legal mücadele yöntemleriyle yürütüldü. Ama şimdi, Fransa'da bir kriz kendini hissettiriyor. Fas'taki ve Suriye'deki savaşı ve Fransa'nın mali zorluklarını düşünüyorum[2]. Bu krizin ne kadar derinleşeceğini şimdiden söylemek güç, ama yine de Parti'den legal ve illegal mücadele koşullarının birleştirilmesini isteyen, Partiden azami ölçüde Bolşevikleşme talep eden bir krizdir bu. Bu koşullar altında Fransız partisinde, yeni mücadele koşullarına uyum sağlamayı beceremeyen ya da istemeyen, ve şabloncu bir biçimde hâlâ eski mücadele yöntemlerinin tek doğru yöntem olduğunda direten bir grubun —sağcılar grubunu kastediyorum— ortaya çıkması gayet doğaldır. Bu durum elbette Fransız Komünist Partisi'nin Bolşevikleşmesini köstekler. Fransız Komünist Partisi'nde ***aktüel*** tehlike olarak sağ tehlike bundandır. Fransız Komünist Partisi'nin en acil görevi olarak sağ tehlikeye karşı mücadele etme görevi bundandır.

SBKP(B) tarihinden bazı örnekler. 1905 devriminden sonra bizim Partimizde de keza, yeni mücadele koşullarına uyum sağlamayı beceremeyen ya da istemeyen ve legal olanaklardan (Duma, işçi kulüpleri, sigorta sandıkları vs.) yararlanma yöntemini tanımayan "Otzovistler" adıyla bir "ultra-solcu" grup oluşmuştu. Lenin'in bu gruba karşı kararlı bir mücadele yürüttüğü ve Partinin, bu grubu yenilgiye uğrattıktan sonra doğru yola girmeyi başardığı bilinir. Aynı şey bizde, 1917 Devriminden sonra "ultra-solcu" bir grup[3] Brest barışına karşı çıktığında da söz konusu oldu. Bilindiği gibi bu grup da, başta Lenin olmak üzere Partimiz tarafından yok edildi.

Bütün bu olgular neyi kanıtlıyor? Sağcılara ve "ultra-solcular"a karşı mücadele sorununun soyut konulamayacağını, bilakis somut, politik koşullara göre konulması gerektiğini kanıtlıyor.

Fransızların, Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi Prezidyumuna, partilerindeki sağcı unsurlara karşı, Almanların ise "ultra-solculara" karşı karar tasarısı sunmaları bir tesadüf müdür? Elbette tesadüf değildir. Neresi ağrıyorsa, el oraya gider.

Bu nedenle, sağcılara ve "ultra-solcular"a karşı indirilecek darbelerin, hakkaniyet adına, eşit paylaştırılması gerektiği görüşü savunulamaz.

Tam da bu yüzden, Almanya'da "ultra-solcular" üzerine karar taslağından, Alman Komünist Partisinde mücadelenin hem sağcılara hem de "ultra-solcular"a karşı aynı biçimde şiddetlendirilmesi gerektiğini belirten cümlenin çıkarılmasını önereceğim. Bu cümlenin, Fransız Komünist Partisi'nin sağcılar üzerine kararından, "ultra-solcular"a karşı mücadelenin şiddetlendirilmesini içeren cümlenin çıkarıldığı aynı nedenden dolayı çıkarılmasını öneriyorum. Sağcılara ve "ultra-solcular"a karşı her zaman ve her yerde mücadele edilmesi gerektiği mutlak doğrudur. Ama şimdi sözkonusu olan bu değil, şu anda sorunun bir yanda Fransa'da, öte yanda Almanya'da ne üzerinde şiddetlendirileceğidir. Ben, Fransız Komünist Partisi'nde sorunun, sağcılara karşı mücadele üzerinde şiddetlendirilmesi gerektiğine inanıyorum, çünkü şu anda siyasal zorunluluk bunu gerektiriyor; Alman Komünist Partisinde ise sorun, Alman Komünist Partisinin siyasi gereksinimleri şu anda bunu gerektirdiğinden,

"ultra-solcular"a karşı mücadele üzerinde şiddetlendirilmelidir.

Az önce ortaya koyduğum bakış açısından bakıldığında, Alman Komünist Partisindeki ara grubun, Ruth Fischer-Maslow grubunun bu sorunda tavrı nedir? Görüşüme göre bu grup, "ultra-sol" Scholem grubunu diplomatik bir biçimde kamufle ediyor. Scholem grubuyla dayanışmasını açıkça ilan etmeden, Ruth Fischer-Maslow grubu, partinin Scholem grubuna indirdiği darbeyi hafifletmek için elinden geleni yapıyor. Böylece Ruth Fischer-Maslow grubu, Alman Komünist Partisi Merkez Komitesini, Alman Komünist Partisinin "ultra-solcu" önyargılarını aşmaktan ve onlardan arınmaktan alıkoyuyor. Bu yüzden Alman Komünist Partisi bu gruba karşı, Ruth Fischer-Maslow grubuna karşı kararlı bir mücadele yürütmelidir. Ya Ruth Fischer-Maslow grubu yok edilir, ve o zaman parti Scholem grubuna karşı mücadele içinde şimdiki krizi aşma olanağına kavuşur, ya da ama Alman Komünist Partisi Ruth Fischer-Maslow grubunun çevirdiği diplomatik dolaplara kanar, ve o zaman da mücadele Scholem lehine yitirilmiş olur.

II

Bana öyle geliyor ki Hansen, parti-içi ideolojik mücadeleye ilişkin olarak, bir komünist partisine hiç mi hiç yakışmayan bir papaz ahlakı vaaz ediyor. Anlaşıldığı kadarıyla ideolojik mücadeleye karşı değil. Ama bu mücadeleyi, sonuçta muhalefet önderlerinin itibarı sarsılmayacak biçimde yürütmek istiyor. Şunu söylemeliyim ki, böyle bir mücadele yeryüzünde yoktur. Şunu söylemek zorundayım: Bir mücadeleyi, ancak önderlerin itibarı şu ya da bu biçimde lekelenmemek koşuluyla caiz gören biri, gerçekte parti içinde her türlü ideolojik mücadele imkanını reddediyor demektir. Şu ya da bu parti önderinin hatalarını ortaya çıkarmalı mıyız? Parti kitlelerini önderlerin hataları temelinde eğitmek için, bu hataları gün ışığına çıkarmak zorunda mıyız? Bunu yapmak zorunda olduğumuzu düşünüyorum. Hataları düzeltmek için başka yol olmadığını düşünüyorum. Hataları örtbas etme yönteminin bizim yöntemimiz olmadığını düşünüyorum. Ama bundan şu sonuç çıkar ki, parti-içi mücadele ve hataların düzeltilmesi,

şu ya da bu liderin itibarı şu ya da bu biçimde lekelenmeden yürüyemez. Bu üzücü olabilir, ancak bunu değiştirmek mümkün değildir, çünkü kaçınılmaza karşı mücadele etmek elimizde değildir.

Hem "ultra-solcular"a hem de sağcılara karşı mücadele etmek zorunda mıyız? — diye soruyor Hansen. Elbette zorundayız. Bu sorun bizde çoktan çözüldü. Tartışma konusu bu soru değil. Tartışma konusu, aynı durumda olmayan iki ayrı partide, Fransız ve Alman Partisinde mücadeleyi hangi tehlike üzerinde şiddetlendirmemiz gerektiğidir. Fransızların, KEYK Prezidyumuna sağcılara karşı, Almanların ise "ultra-solcular"a karşı bir karar tasarısı sunmuş olmaları bir tesadüf müdür? Belki de Fransızlar, sorunu sağcılara karşı mücadele üzerinde keskinleştirmekle yanıldılar? O zaman Hansen neden Prezidyuma, Fransa'da "ultra-solcular"a karşı mücadele üzerine bir karşı karar tasarısı sunmak için çaba göstermedi? Belki de Almanlar, sorunu "ultra-solcular"a karşı mücadele üzerinde keskinleştirmekle yanıldılar? O zaman Hansen ve Ruth Fischer neden Prezidyuma, sorunun sağcılara karşı mücadele üzerinde keskinleştirilmesi hakkında bir karşı karar tasarısı sunmak için çaba göstermediler? Aslında söz konusu olan nedir? Söz konusu olan, genelde sağcılara ve "ultra-solcular"a karşı soyut mücadele sorunu değil, verili anda Alman Partisi'nin en yakın görevleri somut sorunudur. Ve Alman Komünist Partisi'nin en yakın görevi, "ultra-sol" tehlikenin üstesinden gelmektir, aynı şekilde Fransız Komünist Partisi'nin en yakın görevi de sağ tehlikenin üstesinden gelmektir.

Örneğin herkesçe bilinen şu olgu: İngiltere, Fransa, Çekoslovakya Komünist Partilerinin, kendi ülkelerinin sendika hareketi içinde şimdiden ciddi üslere sahip oldukları, işçi sınıfının geniş kitlelerine giden yolu kendilerine açmış oldukları ve işçi sınıfının çoğunluğunun olmasa da kaydadeğer kitlelerinin güvenini kazanmaya başladıkları, oysa Almanya'da bu bakımdan işlerin hâlâ kötü gittiği olgusu neyle açıklanır? Bu durum her şeyden önce, Alman Komünist Partisi içinde sendikalara, birleşik cephe şiarına, sendikaların ele geçirilmesi şiarına hâlâ kuşkuyla bakan "ultra-solcular"ın hâlâ güçlü olmasıyla açıklanır. "Ultra-solcu"ların daha kısa süre önce, "Sendikalardan Dışarı!" şiarını savunduklarını

herkes biliyor. "Ultra-solcular" arasında bu anti-proleter şiarın kalıntılarının bugüne dek hâlâ tam olarak aşılmadığım herkes biliyor. İkisinden biri: Ya Alman Komünist Partisi, Scholem grubunu hezimete uğratarak, ideolojik olarak yıkarak, kitleler arasında çalışma yöntemi sorununda "ultra-solcular"ın önyargılarını çabucak ve kararlılıkla aşmayı başarır, ya da ama bunu başaramaz, ve o zaman Alman Komünist Partisindeki kriz son derece tehlikeli bir yön alabilir.

"Ultra-solcular" arasında, itilip uzaklaştırılmaması gereken dürüst devrimci işçiler olduğu söyleniyor. Bu tamamen doğru. İtilmelerini de önermiyoruz zaten. Bu yüzden de karar tasarımız, işçileri bir yana bırakalım, herhangi bir "ultra- solcu"nun itilmesi ya da partiden ihraç edilmesi önerilerini içermiyor. Ama bu işçiler Leninist bir partinin bilinç düzeyine nasıl yükseltilecek? "Ultra-solcu" önderlerinin hataları ve önyargıları sonucunda kapılmış oldukları yanılgılardan nasıl kurtarılacaklar? Bunun tek çaresi vardır: "Ultra-solcu" liderlerin politik teşhiri, dürüst devrimci işçileri yanıltan ve doğru yolu bulmalarını engelleyen "ultra-solcu" hataların açığa çıkarılmasıdır bu çare. Parti-içi ideolojik mücadele ve kitlelerin politik eğitimi sorunlarında kokuşmuş diplomatik bir oyuna, hataların örtbas edilmesine izin verebilir miyiz? Hayır, veremeyiz. Bu, işçileri aldatmak olurdu. Böyle bir durumda çıkış yolu nedir? Tek çıkış yolu var:"ultra-solcu" önderlerin hatalarını açığa çıkarmak ve böylece doğru yolu bulmalarında dürüst devrimci işçilere yardımcı olmak.

"Ultra-solcu"lara indirilecek darbenin, Alman Komünist Partisi'nin sağa çarkettiği suclamasına meydan verebileceği söyleniyor. Bunların hepsi zırvadır, yoldaşlar. 1908 yılında Lenin Tüm-Rusya Parti Konferansında[4] Rus "ultra-solları"na karşı mücadele yürütüp onları hezimete uğrattığında, o sıralar bizde de hakeza Lenin'i sağ görüşte olmakla, sağa çarketmekle suçlayan kişiler çıktı. Ama şimdi tüm dünya biliyor ki, o sırada Lenin haklıydı,onun tavrı tek devrimci tavırdı, o sıralar "devrimci" lafızlar döşenen Rus "ultra-solcuları" ise gerçekte oportünistlerdi.

Sağcıların ve "ultra-solcular"ın gerçekte ikiz kardeşler oldukları, dolayısıyla oportünist görüş açısında durdukları unutulmamalıdır; şu

farkla ki, sağcılar oportünizmlerini her zaman gizlemezler, solcular ise oportünizmlerinin üstünü daima "devrimci" lafızla örterler. Politikamızı,şu ya da bu gevezenin ya da darkafalının hakkımızda ne söyleyeceğine bakarak belirleyemeyiz. Aylak insanların hakkımızda daha ne tür yalan masallar uydurabileceklerine bakmaksızın, yolumuzu, şaşmadan ve kararlılıkla izlemeliyiz. Rusların güzel bir atasözü var:"İt ürür, kervan yürür". Bu atasözünü aklımızın bir köşesine yazalım, ileride epeyce işimize yarayabilir.

Ruth Fischer, gelecekte Alman Komünist Partisi içinde sağ tehlikenin akut bir Parti sorunu haline gelebileceğini söylüyor. Bu gayet mümkündür ve hatta muhtemeldir. Ama bundan ne sonuç çıkar? Ruth Fischer bundan, Almanya'da bugün ***halihazırda*** gerçek bir tehlike oluşturan "ultra-solcular"a indirilecek darbenin hafifletilmesi gerektiği, ***gelecekte*** ciddi bir tehlike ***oluşturabilecek*** olan sağcılara indirilecek darbenin ise, hemen şimdi şiddetlendirilmesi gerektiği tuhaf sonucunu çıkarıyor. Sorunun bu biçimde konmasının biraz gülünç ve temelden yanlış olduğunu anlamak güç değil. Böylesine gülünç bir görüşe ancak, Partinin "ultra-solcular"a karşı mücadelesini hafifletmek ve böylece Scholem grubunu darbeden korumak için çaba harcayan diplomatik bir ara grup,Ruth Fischer-Maslow grubu varabilirdi. Ruth Fischer'in önerisinin biricik anlamı budur. Benzer bir diplomatik ara grubun Fransa'da da bulunması gerektiğini, Fransız Komünist Partisi'nin sağcı unsurlarını sevimli sözlerle kamufle etmeye çalışan bir grubun bulunması gerektiğini düşünüyorum. Bu yüzden gerek Alman gerekse Fransız partisindeki diplomatik ara gruplara karşı mücadele, aktüel günlük görevi oluşturur.

Ruth Fischer, Almanya'daki "ultra-solcular"a karşı karar tasarısının kabulünün, parti içindeki durumu sadece keskinleştireceğini temin ediyor. Bana öyle geliyor ki, Ruth Fischer Alman Komünist Partisi içindeki krizi sürüncemede bırakmak, müzmin, kronik bir kriz haline getirmek istiyor. Bu yüzden, tüm diplomasisine ve Partide barış üzerine sevimli sözlerine rağmen, Ruth Fischer'in yolunu izleyemeyiz.

Yoldaşlar, Alman partisi içinde daha şimdiden, ciddi Marksist

unsurların kristalize olduğunu düşünüyorum. Alman Komünist Partisinin şimdiki işçi çekirdeğinin, tam da Alman Komünist Partisinin ihtiyaç duyduğu o Marksist çekirdeği oluşturduğunu düşünüyorum. Bu çekirdeği desteklemek ve her türden sapmaya karşı, herşeyden önce de "ultra-sol" sapmaya karşı mücadelede ona yardımcı olmak, KEYK Prezidyumunun görevidir. Bu yüzden, Almanya'daki "ultra-solcular"a karşı karar tasarısını kabul etmek zorundayız.

"Pravda" Nr. 40,
18 Şubat 1926.

"LENİNİZMİN SORUNLARI"[5] DERLEMESİNİN BİRİNCİ BASKISINA ÖNSÖZ

Elinizdeki derlemenin ana bölümlerinden biri olarak "Leninizmin Temelleri Üzerine"[6] adlı yazı görülmelidir. Bu yazı ilk kez, nerdeyse iki yıl önce, Mayıs 1924'te yayınlandı. Şimdi elinizdeki derlemede ikinci baskısı yayınlanıyor. Geçen iki yıl içinde köprünün altından çok sular aktı: Parti iki tartışmayı geride bıraktı, Leninizm üzerine bir dizi yazı ve ders kitabı yayınlandı, sosyalist inşanın yeni pratik sorunları gündeme geldi. Kolayca anlaşılabileceği gibi, bu yazıda, ne bu iki yıl içinde ortaya çıkan yeni sorunlar, ne de bu yazının çıkışından sonra yapılan tartışmaların sonuçları gözönüne alınabilmiştir. Yine kolayca anlaşılabileceği gibi, inşamızın somut sorunları da (NEP, devlet kapitalizmi, orta köylülük sorunu vs.), "Leninizmin temellerinin özet halinde ortaya konuşu" olan küçük bir yazıda tam kapsamıyla aydınlatılamazdı. Bu ve benzeri sorular, ancak yazarın, eldeki derlemeye alınmış olan ve "Leninizmin Temelleri Üzerine" adlı orijinal broşüründe ortaya konan temel tezlerle organik bağı bulunan şu yazılarında aydınlatılabilirdi. ("Ekim Devrimi ve Rus Komünistlerinin Taktiği"[7], "RKP(B) XIV. Konferans Çalışmalarının Sonuçları Üzerine"[8], "Sorular ve Yanıtlar"[9], vs.). Bu durum, Leninizmin sorunları üzerine bütünlüklü ve kendi içinde kapalı bir eser oluşturan eldeki derlemenin yayınlanmasının yerindeliğini gösterir.

XIV. Parti Kongresindeki son tartışma, Partinin son dönemdeki, XIII. Parti Kongresinden XIV. Parti Kongresine kadarki dönemdeki ideolojik çalışmasının ve inşa çalışmasının bilançosunu çıkardı. Bu tartışma, aynı zamanda, o zamanlar "yeni muhalefet" tarafından ileri sürülen tezlerin belli bir sınanmasını da beraberinde getirdi. Sormak ayıp olmasın: Bu sınamanın sonuçları nelerdir?

J.V. Stalin, Leninizmin Sorunları Üzerine. Moskova/Leningrad 1926.

LENİNİZMİN SORUNLARI ÜZERİNE

SBKP(B) LENİNGRAD ÖRGÜTÜNE
İTHAF OLUNUR
J. STALİN

I
LENİNİZMİN TANIMI

"Leninizmin Temelleri Üzerine" yazısında, Leninizmin adeta bir müktesep hak haline gelmiş olan şu ünlü tanımı yapılmaktadır:

> "Leninizm, emperyalizm ve proleter devrimi çağının Marksizmidir. Daha tam söylemek gerekirse: Leninizm, genel olarak proleter devrimin teorisi ve taktiği, özel olarak proletarya diktatörlüğünün teorisi ve taktiğidir."[10]

Bu tanım doğru mudur?

Doğru olduğunu sanıyorum. Doğrudur, çünkü birincisi, yanlış bir şekilde, Leninizmin emperyalist savaştan sonra ortaya çıktığına inanan bazı Lenin eleştirmenlerinin tersine, Leninizmi ***emperyalizm çağının*** Marksizmi diye nitelendirerek, Leninizmin tarihsel köklerine doğru bir biçimde işaret etmektedir. Doğrudur, çünkü ikincisi, Leninizmin yalnızca ulusal Rus koşulları altında uygulanabileceği

görüşünde olan sosyal-demokrasinin tersine, Leninizmin uluslararası karakterini doğru bir biçimde vurgulamaktadır. Doğrudur, çünkü üçüncüsü, Leninizmi Marksizmin daha da geliştirilmesi olarak değil de, yalnızca Marksizmin yeniden tesis edilmesi ve Rus gerçekliğine uygulanması olarak gören bazı Leninizm eleştirmenlerinin tersine, onu emperyalizm çağının ***Marksizmi*** olarak nitelendirerek, Leninizmle Marx'ın öğretisi arasındaki organik bağı doğru bir şekilde vurgulamaktadır.

Bunları ayrıca yorumlamaya gerek yok aslında.

Ama, anlaşıldığı kadarıyla, bizim Partimizde, Leninizmi daha değişik bir biçimde tanımlamayı gerekli gören insanlar var. Örneğin Zinovyev şöyle düşünmektedir:

> "Leninizm, ***doğrudan doğruya köylülüğün ağır bastığı bir ülkede başlamış bulunan*** emperyalist savaşlar ve dünya devrimi çağının Marksizmidir."

Zinovyev'in altını çizdiği sözcükler ne anlama gelebilir? Leninizmin tanımının içine Rusya'nın geri kalmışlığını, onun köylü karakterini sokmanın anlamı nedir?

Bu, Leninizmi uluslararası proleter bir öğreti olmaktan çıkarıp, özgül Rus koşullarının bir ürünü haline getirmek demektir.

Bu, kapitalizmin daha gelişmiş olduğu diğer ülkeler için Leninizmin işe yararlığını yadsıyan Bauer ve Kautsky'nin oyununa gelmek demektir.

Söylemeye gerek yok ki, köylü sorunu Rusya için çok büyük bir önem taşımaktadır, ülkemiz bir köylü ülkesidir. Ama bu olgunun, Leninizmin temellerinin karakterizasyonu bakımından ne önemi olabilir? Leninizmin ortaya çıkışı, emperyalizm temeli üzerinde ve genel olarak emperyalist ülkeler için değil de, yalnızca Rusya toprağında ve Rusya için mi olmuştur? Lenin'in "Emperyalizm, Kapitalizmin En Yüksek Aşaması"[11], "Devlet ve Devrim"[12], "Proleter Devrim ve Dönek Kautsky"[13], "'Sol' Komünizm, Bir Çocukluk Hastalığı"[14] vb. yapıtları genel olarak tüm emperyalist ülkeler için değil de, yalnızca Rusya için mi bir anlam taşımaktadır? Leninizm, ***tüm*** ülkelerin devrimci hareketinin deneyimlerinin genelleştirilmesi

değil midir? Leninizmin teori ve taktiğinin temelleri ***bütün*** ülkelerin proleter partileri için uygun değil midir, ***hepsi*** için geçerli değil midir? Lenin, "Bolşevizmin ***herkes için taktik bir örnek olabileceğini***" söylerken haklı değil miydi? (Bkz. 4. baskı, cilt 28, s.270, Rusça.) Lenin, "Sovyet iktidarının ve Bolşevik teori ve taktiğin temellerinin ***uluslararası anlamından***" sözederken haklı değil miydi? (Bkz. 4. baskı, cilt 31, s.6, Rusça.) Örneğin Lenin'in aşağıdaki sözleri doğru değil midir?

> "Ülkemizin çok büyük geri kalmışlığı ve küçük-burjuva karakteri yüzünden, Rusya'da proletarya diktatörlüğü gelişmiş ülkelerden kaçınılmaz olarak farklı bazı özelliklere sahip olmak zorundadır. Ama Rusya'da da temel güçler ve toplumsal ekonominin temel biçimleri herhangi bir kapitalist ülkeninkinden farksız olduğundan, ***sözkonusu bu özellikler hiçbir biçimde öze ilişkin olamazlar***".* (Bkz. 4. baskı, cilt 30, s.88, Rusça.)

Ama bütün bunlar doğruysa, bundan, Zinovyev'in verdiği Leninizm tanımının doğru sayılamayacağı sonucu çıkmaz mı?

Leninizmin bu ulusal-sınırlı tanımı enternasyonalizmle nasıl bağdaştırılacak?

II
LENİNİZMDE EN ÖNEMLİ ŞEY

"Leninizmin Temelleri Üzerine" yazısında şöyle deniyor:

> "Bazıları, Leninizmde temel olanın köylü sorunu olduğunu, köylülük sorununun, onun rolü, önemi sorununun Leninizmin çıkış noktasını oluşturduğunu sanıyorlar. Bu tamamen yanlıştır. Leninizmin baş sorunu, onun çıkış noktası köylülük sorunu değil, tam tersine proletarya

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

diktatörlüğü sorunudur, onun hangi koşullarda ele geçirileceği, hangi koşullarda sağlamlaştırılacağı sorunudur. İktidar uğruna mücadelesinde proletaryanın müttefiki sorunu olarak köylü sorunu, türev bir sorundur."[15]

Bu tez doğru mudur?

Doğru olduğunu sanıyorum. Bu tez bütünüyle Leninizmin tanımından kaynaklanmaktadır. Gerçekten de, eğer Leninizm proleter devrimin teorisi ve taktiği ise ve proletarya diktatörlüğü proleter devrimin temel içeriğini oluşturuyorsa, o zaman Leninizmde en önemli şeyin proletarya diktatörlüğü sorunu, bu sorunun ortaya konması, gerekçelendirilmesi ve somutlaştırılması olduğu açıktır.

Buna rağmen Zinovyev bu tezle besbelli ki hemfikir değildir. "Lenin'in Anısına" adlı makalesinde şöyle diyor:

"Köylülüğün rolü sorunu, daha önce de söylediğim gibi, Bolşevizmin, Leninizmin ***ana sorunudur***".*

Zinovyev'in bu tezi, görüldüğü gibi, bütünüyle onun yanlış Leninizm tanımından kaynaklanmaktadır. Bundan dolayı, tıpkı Leninizmi tanımlaması yanlış olduğu gibi, bu tezi de yanlıştır.

Lenin'in, proletarya diktatörlüğünün "proleter devrimin özsel içeriği" (bkz. 4. baskı, cilt 28, s.211, Rusça) olduğu tezi doğru mudur? Kesinlikle doğrudur. Leninizmin, proleter devrimin teorisi ve taktiği olduğu tezi doğru mudur? Doğru olduğunu sanıyorum. Peki ama bundan ne sonuç çıkar? Bundan şu sonuç çıkar ki, Leninizmin ana sorunu, çıkış noktası, temeli, proletarya diktatörlüğü sorunudur.

Emperyalizm sorunu, emperyalizmin gelişmesinin sıçramalı karakteri sorunu, ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi sorunu, proletaryanın devleti sorunu, bu devletin Sovyet biçimi sorunu, proletarya diktatörlüğü sisteminde Partinin rolü sorunu, sosyalizmin inşasının yolları sorunu gibi tüm bu sorunların tam da Lenin tarafından ortaya konduğu doğru değil midir? Tam da bu sorunların, proletarya diktatörlüğü düşüncesinin esasını, temelini oluşturduğu doğru değil

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

midir? Bu ana sorunlar ortaya konmadan, proletarya diktatörlüğü bakış açısından köylü sorununu ortaya koymanın düşünülemeyecek olduğu doğru değil midir?

Hiç kuşkusuz Lenin, köylü sorununu bilen bir kişiydi. Kuşkusuz, proletaryanın müttefiki sorunu olarak köylü sorunu, proletarya için çok büyük bir önem taşımaktadır ve ana sorunun, proletarya diktatörlüğü sorununun bir bileşenidir. Ama Leninizmin önünde ana sorun, proletarya diktatörlüğü sorunu durmasaydı, proletaryanın müttefikleri türev sorununun, köylülük sorununun da olmayacağı açık değil midir? Leninizmin önünde iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi pratik sorunu durmasaydı, köylülükle ittifak diye bir sorunun da olamayacağı açık değil midir?

Lenin eğer köylü sorununu proletarya diktatörlüğünün teorisi ve taktiği temelinde değil de, bu temelden bağımsız olarak, onun dışında ortaya koymuş olsaydı, büyük proleter ideolog olmazdı —o kuşkusuz böyledir—, yabancı küçük-burjuva edebiyatçılarının onu sık sık öyle göstermeye çalıştıkları gibi, ancak basit bir "köylü filozofu" olurdu.

İkisinden biri:

Ya köylü sorunu Leninizmde en önemli şeydir, ve o zaman Leninizm, gelişmiş kapitalist ülkeler için, köylü ülkesi olmayan ülkeler için uygun değildir, geçerliliği yoktur;

Ya da Leninizmde en önemli şey proletarya diktatörlüğüdür, ve o zaman Leninizm, bütün ülkelerin proleterlerinin uluslararası öğretisidir, istisnasız bütün ülkeler için —bunlar arasında gelişmiş kapitalist ülkeler için de— uygundur ve geçerliliğe sahiptir.

Seçim sizindir.

III
"SÜREKLİ" DEVRİM SORUNU

"Leninizmin Temelleri Üzerine" yazısında "sürekli devrim teorisi", köylülüğün rolünü azımsama "teorisi" olarak

değerlendirilmektedir. Orada şöyle denmektedir:

> "Dolayısıyla Lenin, 'sürekli' devrim yanlılarına karşı süreklilik sorununundan dolayı mücadele etmedi, çünkü bizzat Lenin de kesintisiz devrimden yanaydı, onlarla tam tersine, proletaryanın muazzam bir yedeğini oluşturan köylülüğün rolünü azımsadıklan için mücadele etti."[16]

Rus "sürekliciler"nin bu karakterizasyonu, son zamanlara kadar genelde kabul ediliyor sayılıyordu. Ne var ki bu, genelde doğru olmasına rağmen, ayrıntılı sayılamaz. Bir yandan 1924 tartışması ve öte yandan Lenin'in yapıtlarının titiz bir tahlili göstermiştir ki, Rus "sürekliciler"nin hatası sadece köylülüğün rolünü azımsamalarında değil, aynı zamanda proletaryanın güçlerini ve köylülüğe önderlik etme yeteneğini azımsamalarında, proletaryanın hegemonyası fikrine inançsızlıkta da yatmaktadır.

Bundan dolayıdır ki, "Ekim Devrimi ve Rus Komünistlerinin Taktiği" yazımda (Aralık 1924), bu karakterizasyonu genişletip, onun yerine bir başkasını, daha tam olanını geçirdim. Bu yazıda şöyle denmektedir:

> "Şimdiye kadar genellikle, 'sürekli devrim' teorisinin ***bir*** yanı öne çıkarılırdı — köylü hareketinin devrimci potansiyeline inançsızlık. Bugün hakkaniyet adına bu yan, bir ***başka*** yanla —Rusya proletaryasının güçlerine ve yeteneklerine inançsızlıkla— tamamlanmalıdır."[17]

Bu elbette Leninizmin sürekli devrim fikrine, tırnak içinde olmayanına, Marx tarafından geçen yüzyılın kırklı yıllarında ilan edildiği biçimine[18] geçmişte ve şimdi karşı olduğu anlamına gelmez. Tam tersi. Lenin, sürekli devrim fikrini doğru anlayan ve geliştiren biricik Marksisti. Lenin bu sorunda "sürekliciler"den şu noktada ayrılır ki, "sürekliciler" Marx'ın sürekli devrim fikrini çarpıtıp, onu cansız bir kitabi bilgiye çevirmişlerdir, Lenin ise onu saf biçimiyle almış ve onu kendi devrim teorisinin temellerinden biri yapmıştır. Lenin tarafından daha 1905'te geliştirildiği biçimiyle burjuva-demokratik devrimin sosyalist devrime geçmesi fikrinin, Marx'ın sürekli devrim teorisinin cisimleşmesinin biçimlerden biri olduğunu akılda tutmak gerekir. Bu

konuda Lenin daha 1905 yılında şunları yazıyordu:

"Demokratik devrimden derhal, gücümüz ölçüsünde, bilinçli ve örgütlü proletaryanın gücü ölçüsünde, sosyalist devrime geçmeye başlayacağız. ***Biz kesintisiz devrimden yanayız****. Yarı yolda durmayacağız...

Maceracılığa kapılmadan, bilimsel vicdanımıza ihanet etmeden, ucuz şöhret peşinde koşmadan, ***yalnızca şunu*** söyleyebiliriz ve söylüyoruz da: Yeni ve daha üstün bir göreve, sosyalist devrime mümkün olduğu kadar çabuk geçişi, bize, proletarya partisine, ***daha da kolaylaştırmak için,*** demokratik devrimi gerçekleştirmesinde tüm köylülüğe vargücümüzle yardım edeceğiz." (Bkz. 4. baskı, cilt 9, s.213/214, Rusça.)

Ve onaltı yıl sonra, iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesinden sonra Lenin, bu konu üzerine şunları yazıyordu:

Kautsky, Hilferding, Martov, Çernov, Hillquit, Longuet, MacDonald, Turati ve 'ikibuçukuncu' Marksizmin tüm diğer kahramanları... burjuva-demokratik ve proleter-sosyalist devrim arasındaki karşılıklı ilişkiyi anlayamadılar. ***Birincisi, ikincisine geçer.**** İkincisi, geçerken birincisinin sorunlarını çözer. İkincisi, birincinin eserini pekiştirir. İkincisinin birinciyi ne derece geçmeyi başaracağını mücadele, ve yalnızca mücadele tayin eder." (Bkz. 4. baskı, cilt 33, s.32, Rusça.)

Burada özellikle, Lenin'in 1 Eylül 1905'te yayınlanmış olan "Sosyal-Demokrasinin Köylü Hareketi Karşısındaki Tavrı" makalesinden aktarılan ilk pasaja dikkat çekerim. Bunu, hâlâ Lenin'in, burjuva-demokratik devrimin sosyalist devrime geçmesi fikrine, yani sürekli devrim fikrine, ancak emperyalist savaştan sonra vardığını iddia edenlerin bilgilenmesi için vurguluyorum. Bu alıntı, bu kişilerin derin bir yanılgı içinde bulundukları konusunda hiçbir kuşkuya yer bırakmamaktadır.

** Altını ben çizdim.—J.St.*

IV
PROLETER DEVRİM VE PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜ

Burjuva devriminden farklı olarak proleter devrimin karakteristik hatları nelerdir?

Proleter devrim ile burjuva devrimi arasındaki farkı beş ana noktada toplamak mümkündür:

1— Burjuva devrimi, genelde, daha devrim açıkça patlak vermeden önce, feodal toplumun bağrında gelişip olgunlaşan kapitalist düzenin biçimleri az çok hazır olarak varolduğunda başlar, proleter devrim başladığında ise, sosyalist düzenin hazır biçimleri hiç yoktur, ya da hemen hemen hiç yoktur.

2— Burjuva devrimin baş görevi, iktidarı ele geçirmek ve onu varolan burjuva ekonomisiyle uyum içine sokmaktır, proleter devrimin baş görevi ise, iktidarın ele geçirilmesinden sonra yeni, sosyalist bir ekonomi inşa etmektir.

3— Burjuva devrimi, genelde, iktidarın ele geçirilmesiyle ***biter,*** proleter devrimde ise iktidarın ele geçirilmesi, onun sadece ***başlangıcıdır,*** ve iktidar, eski ekonominin reorganizasyonu ve yenisinin örgütlenmesi için kaldıraç olarak kullanılır.

4— Burjuva devrimi, kendini, bir sömürücüler grubunun egemenliğinin yerine bir başka sömürücü grubununkini geçirmekle sınırlar, ve bu nedenle eski devlet makinesini un-ufak etmeye ihtiyaç duymaz, proleter devrim ise tüm ve her türlü sömürücü grupları iktidardan uzaklaştırır ve tüm emekçilerin ve sömürülenlerin önderi olan proleterler sınıfını iktidara getirir, bu nedenle o, eski devlet makinesini un-ufak etmeden ve yerine yenisini geçirmeden yapamaz.

5— Burjuva devrimi, emekçilerin ve sömürülenlerin milyonluk kitlelerini az çok uzun bir süre için burjuvazinin etrafında toparlayamaz, ve bu da tam şundan ötürüdür, çünkü bunlar emekçiler ve sömürülenlerdir, proleter devrim ise, eğer baş görevini, proletaryanın iktidarını sağlamlaştırma ve yeni, sosyalist ekonomiyi kurma görevini yerine getirmek istiyorsa, tam da emekçi ve

sömürülenler olarak bunları proletarya ile kalıcı bir ittifak içinde birleştirebilir ve birleştirmek zorundadır.

İşte bu konuda Lenin'in bazı temel tezleri:

"Burjuva devrimle sosyalist devrim arasındaki baş farklardan biri", diyor Lenin, "feodalizmden doğan burjuva devrimi için, eski düzenin bağrında, giderek feodal toplumun tüm yanlarını değiştiren yeni ekonomik örgütlerin tedricen ortaya çıkmasıdır. Burjuva devrim yalnızca ***tek*** görevle karşı karşıyaydı: eski toplumun tüm engellerini silip süpürmek, bir kenara atmak, yıkmak. Bu görevi yerine getiren her burjuva devrim, kendisinden beklenen herşeyi yerine getirmiş olur: kapitalizmin gelişmesini güçlendirir.

Sosyalist devrim kendini bambaşka bir durumda bulur. Tarihin zikzaklı hareketleri sonucu sosyalist devrime başlamak zorunda kalmış olan ülke ne kadar geri ise, eski kapitalist ilişkilerden sosyalist ilişkilere geçiş bu ülke için o kadar güçtür. Burada yıkma görevlerine yeni, duyulmadık zorlukta görevler, özellikle örgütsel görevler eklenir." (bkz. 4. baskı, cilt 27, s.67.)

"Eğer Rus devriminde", diye devam ediyor Lenin, "—1905 yılının büyük deneyimini yaşamış olan— halkın yaratıcı gücü daha 1917 Şubat'ında Sovyetleri yaratmamış olsaydı, onlar Ekim'de asla iktidarı ele geçirecek durumda olamazlardı, çünkü başarı, yalnızca, hareketin milyonları kucaklayan hazır örgütlenme biçimlerinin halihazırda var olup olmamasına bağlıydı. Bu hazır biçim Sovyetlerdi, ve bu nedenle, yaşadığımız o parlak başarılar, o arkası kesilmeyen zafer yürüyüşleri siyasi alanda bizi bekliyordu, çünkü siyasi iktidarın yeni biçimi hazırdı, ve onu devrimin ilk aylarında içinde bulunduğu o embriyon durumundan, Rus devletinde — Rus Sovyet Cumhuriyeti'nde sağlam biçim almış olan yasal olarak tanınmış biçime getirmek için, sadece birkaç kararname çıkarmamız yetti." (Bkz. 4. baskı, cilt 27, s.67/68.)

"Çözümü", diyor Lenin, "devrimimizin ilk aylarda yaşadığı gibi bir zafer yürüyüşü asla olamayacak olan daha iki korkunç zor görev kalmıştı." (age, s.68.)

"Birincisi, bunlar, her sosyalist devrimin önünde duran iç örgütlenme görevleriydi. Sosyalist devrimle burjuva devrim arasındaki fark tam da şudur ki, burjuva devrim kapitalist ilişkilerin hazır biçimlerini önünde bulur, Sovyet iktidarı, proleter iktidarı ise, aslında yalnızca sanayinin bazı uç noktalarını kapsayan ve tarıma henüz çok az girmiş olan kapitalizmin en gelişmiş biçimlerini hesaba katmazsak, bu hazır ilişkileri önünde bulmaz. Muhasebenin örgütlenmesi, büyük işletmeler üzerinde denetim, devlete ait tüm iktisadi mekanizmayı bir tek büyük makine haline, yüz milyonlarca insanın bir tek planı kendine kılavuz edindiği tarzda işleyen bir ekonomik organizma haline dönüştürme — işte bize düşmüş bulunan büyük örgütsel görev budur. Şimdiki çalışma koşulları altında, bu görevin üstesinden fırtına gibi, içsavaş görevlerini çözebildiğimiz tarzda gelmek asla mümkün değildir." (age., s.68, Rusça.)

"İkinci korkunç zorluk... — uluslararası sorun. Eğer Kerenski'nin çetelerinin hakkından o kadar kolay geldiysek, eğer devlet iktidarımızı bu kadar kolay yarattıysak, eğer toprağın sosyalizasyonu hakkındaki ve işçi denetimi hakkındaki kararnameyi en ufak bir zorluk görmeden çıkardıysak, bütün bunları bu kadar kolay gerçekleştirdiysek, bu yalnızca, koşulların elverişli bir biçimlenişi bizi uluslararası emperyalizmden kısa bir süre için korumuş olduğundan dolayı mümkün oldu. Sermayesinin tüm gücüyle, yüksek derecede örgütlenmiş askeri tekniğiyle, uluslararası sermayenin gerçek bir gücü, gerçek bir kalesi olan uluslararası emperyalizm, gerek nesnel durumu, gerekse onun içinde cisimleşmiş olan kapitalistler sınıfının iktisadi çıkarlarından dolayı, Sovyet Cumhuriyeti ile kesinlikle, hiçbir şart altında geçinemezdi, ticari bağlantılar, uluslararası mali ilişkiler yüzünden bunu yapamazdı. Burada bir çatışma kaçınılmazdır. İşte Rus devriminin en büyük zorluğu, en büyük tarihsel sorunu buradadır: uluslararası görevleri çözme zorunluluğu, uluslararası devrimi hâsıl etme zorunluluğu" (bkz. 4. baskı, cilt 27, s.69/70, Rusça).

Proleter devrimin iç karakteri ve temel anlamı budur.

Şiddete dayalı bir devrim olmadan, proletarya diktatörlüğü olmadan, eski, burjuva koşulların böyle kökten bir şekilde dönüştürülmesi gerçekleştirilebilir mi?

Bunun yapılamayacağı açıktır. Böyle bir devrimin barışçıl olarak, burjuvazinin egemenliğine uyarlanmış olan burjuva demokrasisi çerçevesi içinde yapılabileceğine inanmak, ya aklını oynatmış ve normal insani kavramları yitirmiş olmak, ya da proleter devrimden küstahça ve açıkça vazgeçmek demektir.

Şimdilik ***tek*** ülkede, düşman kapitalist ülkelerce çevrelenmiş ve burjuvazisi uluslararası sermayece desteklenen —zaten başka türlü olamazdı— bir ülkede zafere ulaşmış bir proleter devrim sözkonusu olduğundan, bu tespit daha büyük bir önem ve kararlılıkla vurgulanmalıdır.

Bu yüzden Lenin şöyle der:

> "Ezilen sınıfın kurtuluşu, sadece şiddete dayalı devrim olmadan değil, ***b i l a k i s*** egemen sınıf tarafından yaratılan devlet iktidarı ***y o k e d i l m e d e n d e*** olanaksızdır." (Bkz. 4. baskı, cilt 25, s.360, Rusça.)
>
> " 'İlk önce nüfusun çoğunluğu, özel mülkiyet korunurken, yani sermayenin gücü ve boyunduruğu korunurken, proletarya partisinden yana olduğunu ifade etsin — ancak ondan sonra o iktidarı devralabilir ve almalıdır', diyor ***kendine 'sosyalist' diyen gerçekte burjuvazinin uşakları küçük-burjuva demokratlar***".* (Bkz. 4. baskı, cilt 30, s.249, Rusça.)
>
> " 'Devrimci proletarya önce burjuvaziyi devirsin, sermayenin boyunduruğunu atsın, burjuva devlet aygıtını parçalasın — o zaman muzaffer proletarya, proleter olmayan emekçi kitlelerin çoğunluğunun sempati ve desteğini, onları sömürücülerin zararına hoşnut ederek, çabuk kazanabilecektir', ***diyoruz biz****." (Aynı yerde.)

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

"Nüfusun çoğunluğunu kendinden yana kazanmak için", diye devam ediyor Lenin, "proletarya ilkin burjuvaziyi devirmek ve devlet iktidarını ele geçirmek zorundadır; ikinci olarak, Sovyet iktidarını yürürlüğe koymalı ve bu arada eski devlet aygıtını paramparça edip yere sermelidir, böylece proleter olmayan emekçi kitleler arasında burjuvazinin ve küçük-burjuva uzlaşmacıların egemenliğini, otoritesini, etkisini hemen yıkar. Üçüncü olarak, burjuvazinin ve küçük-burjuva uzlaşmacıların proleter olmayan emekçi kitlelerin ***çoğunluğu*** içindeki etkisini, ***bunların*** ekonomik ihtiyaçlarını, ***sömürücülerin zararına devrimci*** tarzda tatmin ederek ***kesin olarak yok etmelidir.***" (Aynı yerde, s.242, Rusça.)

Proleter devrimin karakteristik belirtileri bunlardır.

Bununla bağıntı içinde, eğer proletarya diktatörlüğünün, proleter devrimin esas içeriğini oluşturduğu kabul ediliyorsa, proletarya diktatörlüğünün ana hatları nelerdir?

İşte proletarya diktatörlüğünün Lenin tarafından yapılmış haliyle en genel tanımı:

"Proletarya diktatörlüğü, sınıf mücadelesinin sona ermesi değil, bilakis onun yeni biçimler altında sürdürülmesidir. Proletarya diktatörlüğü, muzaffer olmuş ve siyasi iktidarı ele geçirmiş olan proletaryanın, yenilmiş ama yokolmamış, ortadan kalkmamış ve direniş göstermekten vazgeçmeyen burjuvaziye karşı, direnişini artıran burjuvaziye karşı sınıf mücadelesidir." (Bkz. 4. baskı, cilt 29, s.350, Rusça.)

Lenin proletarya diktatörlüğünün "tüm halktan çıkan", "genel seçimlerden çıkan", "sınıf iktidarı olmayan" iktidar ile karıştırılmasına karşı çıkar ve şöyle der:

"Siyasi egemenliği ele geçirmiş olan sınıf, bunu, ona ***tek başına*** sahip olacağı bilinciyle yapmıştır. Bu, proletarya diktatörlüğü kavramının içinde vardır. Bu kavram, ancak sınıf, siyasi iktidarı tek başına eline aldığını ve ne kendini, ne de

başkalarını, 'tüm halktan çıkan, genel seçimlerden çıkan, tüm halk tarafından onaylanan' iktidar üzerine boş laflarla aldatmamayı bildiği zaman bir anlam kazanır." (Bkz. 4. baskı, cilt 32, s.250.)

Ama bu, ***bir*** sınıfın, iktidarı başka sınıflarla paylaşmayan ve paylaşamayacak olan proleterler sınıfının iktidarının, hedeflerini gerçekleştirmek için diğer sınıfların emekçi ve sömürülen kitlelerinin yardımına, ittifakına ihtiyacı olmadığı anlamına gelmez. Tam tersi. Bu iktidar, ***bir*** sınıfın iktidarı, ancak proleterler sınıfı ile küçük-burjuva sınıfların emekçi kitleleri, herşeyden önce de köylülüğün emekçi kitleleri arasında özel bir ittifak biçimiyle kurulabilir ve sonuna kadar gerçekleştirilebilir.

Bu nasıl bir özel ittifak biçimidir, neden ibarettir? Diğer, proleter olmayan sınıfların emekçi kitleleriyle bu ittifak, gerçekte ***bir*** sınıfın diktatörlüğü düşüncesiyle çelişmez mi?

Bu özel ittifak biçimi, bu ittifakın önder gücünün proletarya olmasından ibarettir. Bu özel ittifak biçimi, devletin önderinin, proletaryanın diktatörlüğü sisteminde önderin ***bir*** parti olmasından, yönetimi diğer partilerle ***paylaşmayan ve paylaşamayacak olan*** proletarya partisi, komünistlerin partisi olmasından ibarettir.

Görüldüğü gibi, çelişki burada, yalnızca zannedilen bir çelişkidir, görünürde bir çelişkidir.

"Proletarya diktatörlüğü", diyor Lenin, "proletarya ile emekçilerin öncü müfrezesi ile, emekçilerin çok sayıdaki proleter olmayan katmanları (küçük-burjuvazi, küçük mülk sahipleri, köylülük, aydınlar vb.) ya da bunların çoğunluğu arasındaki ***sınıf ittifakının**** sermayeye karşı bir ittifakın, sermayenin tamamen devrilmesini, burjuvazinin direnişinin ve restorasyon çabalarının tümüyle ezilmesini amaçlayan bir ittifakın, sosyalizmin kesin kurulmasını ve sağlamlaştırılmasını amaçlayan bir ittifakın ***özel*** bir ***biçimidir.*** Bu, özel bir durumda, yani şiddetli bir içsavaş durumunda oluşan özel

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

türde bir ittifaktır; bu, sosyalizmin kararlı yandaşlarının, onun yalpalayan müttefikleriyle, bazen de 'tarafsızlar'la bir ittifakıdır (o zaman ittifak, mücadele için bir anlaşmadan, tarafsızlık için bir anlaşma haline gelir), ***iktisadi, siyasi, sosyal, zihinsel bakımdan türdeş olmayan sınıflar arasında bir ittifaktır.***" (Bkz. 4. baskı, cilt 29, s.350/351, Rusça.)

Eğitim çalışması raporlarından birinde Kamenev, proletarya diktatörlüğünün bu şekilde anlaşılmasına karşı polemik içinde şöyle diyor:

"Diktatörlük, bir sınıfın başka bir sınıfla ittifakı ***değildir***".* ("Pravda", No. 11, 14 Ocak 1925.)

Kamenev'in burada, herşeyden önce benim "Ekim Devrimi ve Rus Komünistlerinin Taktiği" yazımdan bir pasajı hedeflediğini sanıyorum, orada şöyle deniyor:

"Proletarya diktatörlüğü, 'deneyimli bir stratejisyen'in dikkatli eliyle 'ustalıkla' 'seçilmiş' ve nüfusun şu ya da bu kesimine 'akıllıca dayanan' basit bir hükümet doruğu değildir. Proletarya diktatörlüğü, ittifakın önder gücünün proletarya olması koşuluyla, sermayenin devrilmesi, sosyalizmin kesin zaferi için, proletaryanın ve köylülüğün emekçi kitlelerinin sınıf ittifakıdır."[19]

Proletarya diktatörlüğünün bu formülasyonunun tamamen arkasındayım, çünkü inanıyorum ki bu formülasyon, Lenin'in az önce aktarılan formülasyonuyla tamamen çakışmaktadır.

Kamenev'in, "diktatörlük, bir sınıfın diğer bir sınıf ile ittifakı ***değildir***" şeklindeki açıklamasının, bu ihtirazsız biçimiyle, Lenin'in proletarya diktatörlüğü teorisiyle hiçbir ortak yanı olmadığını iddia ediyorum.

Böyle yalnızca, işbirliği düşüncesinin, proletarya ile köylülüğün ittifakı düşüncesinin, bu ittifakta proletaryanın

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

hegemonyası düşüncesinin anlamını kavramamış olanların konuşabileceğini iddia ediyorum.

Böyle yalnızca, Lenin'in şu tezini kavramamış olanlar konuşabilir:

> "Devrim diğer ülkelerde başlamadığı sürece, Rusya'daki sosyalist devrimi ***ancak köylülükle bir anlaşma**** kurtarabilir." (Bkz. 4. baskı, cilt 32, s.192, Rusça.)

Böyle yalnızca, Lenin'in şu düsturunu kavramamış olanlar konuşabilir:

> "***Diktatörlüğün en yüksek ilkesi;**** proletaryanın önder rolünü ve devlet iktidarını koruyabilmesi için proletaryanın köylülükle ittifakının ayakta tutulmasıdır." (age., s.466, Rusça.)

Lenin, diktatörlüğün en önemli hedeflerinden birini, sömürücülerin ezilmesini öne çıkarır ve şöyle der:

> "Bilimsel olarak diktatörlük kavramı, hiçbir şeyle sınırlanmamış olan, hiçbir yasayla, kesinlikle hiçbir kuralla engellenmemiş olan, doğrudan doğruya şiddete dayanan iktidardan başka bir anlama gelmez." (Bkz. 4. baskı, cilt 31, s.326, Rusça.)
>
> "Diktatörlük, —Kadet baylar, bunu ilk ve son kez biliniz ki— sınırsız, yasaya değil şiddete dayanan iktidar demektir. İçsavaş sırasında, zaferi kazanmış olan her iktidar, ancak bir diktatörlük olabilir." (Bkz. 4. baskı, cilt 31, s.320, Rusça.)

Ama proletarya diktatörlüğü, her ne kadar şiddet olmadan diktatörlük olmazsa da, elbette yalnızca şiddete indirgenemez.

> "Diktatörlük", diyor Lenin, "şiddet olmaksızın imkansız ise de, yalnızca şiddet demek değildir, o aynı zamanda, emeğin, hem de öncekinden daha üstün bir örgütlenmesi demektir." (Bkz. 4. baskı, cilt 29, s.343, Rusça.)

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

Proletarya diktatörlüğü... sömürücülere karşı yalnızca şiddet değildir ve hem de esas olarak bile şiddet değildir. Bu devrimci şiddetin ekonomik temeli, onun hayatiyetinin ve başarısının garantisi, proletaryanın kapitalizme kıyasla toplumsal emeğin örgütlenmesinin daha yüksek bir tipini temsil etmesi ve gerçekleştirmesidir. Meselenin özü budur. Komünizmin kaçınılmaz tam zaferinin güç kaynağı ve garantisi burada yatar." (Bkz. 4. baskı, cilt 29, s.386.)

"Onun [diktatörlüğün —*J.St.*] esas özü, emekçilerin en ileri müfrezesinin, onun öncü müfrezesinin, biricik önderinin, proletaryanın örgüt ve disiplininden ibarettir. Onun hedefi, sosyalizmi kurmak, toplumun sınıflara bölünmüşlüğünü ortadan kaldırmak, toplumun tüm üyelerini emekçiler durumuna getirmek, insanın insan tarafından sömürülmesinin her türlü temelini yoketmektir. Bu hedef bir hamlede gerçekleştirilemez, kapitalizmden sosyalizme oldukça uzun bir geçiş dönemini gerektirir, birincisi, üretimin yeniden örgütlenmesi zor bir iş olduğu için, ikincisi, yaşamın tüm alanlarında köklü değişiklikler için zamana ihtiyaç olduğu için, ve son olarak, küçük-burjuva ve burjuva tarzda iş yapma alışkanlığının muazzam gücü ancak uzun ve zorlu bir mücadeleyle altedilebileceği için. Marx'ın kapitalizmden sosyalizme geçiş dönemi olarak proletaryanın tüm bir diktatörlük döneminden sözetmesinin nedeni de budur." (age., s.358, Rusça.)

Proletarya diktatörlüğünün karakteristik hatları bunlardır.

Buradan proletarya diktatörlüğünün üç temel yanı çıkar:

1— Proletarya iktidarından, sömürücüleri ezmek için, ülkeyi savunmak için, diğer ülkelerin proleterleriyle bağları sağlamlaştırmak için, tüm ülkelerde devrimi geliştirmek ve zafere ulaştırmak için yararlanılır.

2— Proletarya iktidarından, emekçi ve sömürülen kitlelerin burjuvaziden kesin olarak koparılması için, proletaryanın bu kitlelerle ittifakını pekiştirmek için, bu kitleleri sosyalist inşaya katmak için, bu kitlelerin proletarya tarafından devletsel yönetimi için yararlanılır.

3— Proletarya iktidarından, sosyalizmi örgütlemek için, sınıfları ortadan kaldırmak için, sınıfsız bir topluma, sosyalist topluma geçmek için yararlanılır.

Proletarya diktatörlüğü, tüm bu üç yanın birleşmesidir. Bu yanlardan hiçbiri, proletarya diktatörlüğünün ***biricik*** karakteristik özelliği olarak gösterilemez, ve tersine, bu özelliklerden yalnızca birinin bile yokluğu, kapitalist kuşatma koşulları altında proletarya diktatörlüğünün bir diktatörlük olmaktan çıkmasına yeter. Bu nedenle, proletarya diktatörlüğü kavramını çarpıtma tehlikesiyle karşılaşmak istenmiyorsa, bu üç yandan hiçbiri devre dışı bırakılmamalıdır. Yalnızca bu üç yan birlikte alındığında, bize, proletarya diktatörlüğünün tam ve kompakt bir kavramını verir.

Proletarya diktatörlüğü çeşitli dönemler gösterir, özel biçimleri, çeşitli türden çalışma yöntemleri vardır. İçsavaş döneminde diktatörlükte şiddet özelliği özellikle göze çarpıcıdır. Ama bundan asla, içsavaş döneminde hiçbir inşa çalışması yapılmadığı sonucu çıkmaz. İnşa çalışması olmadan içsavaşı yürütmek olanaksızdır. Sosyalizmin inşası döneminde ise tersine, diktatörlüğün barışçıl, örgütsel, kültürel çalışmaları, devrimci yasallık vb. özellikle göze çarpıcıdır. Ama bundan da yine asla, diktatörlükte şiddet özelliğinin inşa dönemi sırasında ortadan kalktığı ya da kalkabileceği sonucu çıkmaz. Baskı organları, ordu ve diğer örgütler, şimdi, inşa döneminde, içsavaş döneminde olduğundan daha az zorunlu değildir. Bu organlar olmadan diktatörlüğün az buçuk güvenli bir inşa çalışması olanaksızdır. Devrimin şimdilik ***bir tek*** ülkede muzaffer olduğunu unutmamak gerekir. Kapitalist kuşatma varolduğu sürece, dış müdahale tehlikesinin ve bu tehlikeden çıkan bütün sonuçların da varolacağını unutmamak gerekir.

V
PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜ SİSTEMİNDE PARTİ VE İŞÇİ SINIFI

Yukarıda proletarya diktatörlüğü hakkında, onun tarihsel

kaçınılmazlığı bakış açısından, sınıf içeriği bakış açısından, devletsel karakteri bakış açısından, son olarak, kapitalizmden sosyalizme geçiş dönemi olarak tanımlanan tüm bir tarihsel dönem boyunca yerine getireceği yıkıcı ve yapıcı görevleri bakış açısından sözettim.

Şimdi de, proletarya diktatörlüğü hakkında, onun yapısı bakış açısından, "mekanizması" bakış açısından, tamamı "proletarya diktatörlüğü sistemi"ni *(Lenin)* veren ve onların yardımıyla proletarya diktatörlüğünün günlük çalışmalarının gerçekleştirildiği "volan kayışları"nın, "kaldıraçlar"ın ve "yönetici güç"ün rolü ve önemi bakış açısından sözetmeliyiz.

Proletarya diktatörlüğü sistemindeki bu "volan kayışları" ya da "kaldıraçlar" nelerdir? Bu "yönetici güç" nedir? Bunlara neden gerek duyulur?

Kaldıraçlar ya da volan kayışları — bunlar, yardımları olmaksızın diktatörlüğün gerçekleştirilmesinin olanaksız olduğu, proletaryanın kitle örgütleridir.

Yönetici güç — bu, proletarya diktatörlüğünün temel yönetici gücü olan proletaryanın en ileri kıtası, onun öncü müfrezesidir.

Bu volan kayışları, bu kaldıraçlar ve bu yönetici güce proletaryanın ihtiyacı vardır, çünkü o, onlar olmaksızın, zafer uğruna mücadelesinde, örgütlü ve silahlı sermaye karşısında silahsız bir ordu durumuna düşerdi. Bu örgütlere proletaryanın ihtiyacı vardır, çünkü o, onlar olmaksızın, burjuvaziyi devirme uğruna mücadelesinde, kendi iktidarını sağlamlaştırma uğruna mücadelesinde, sosyalizmi inşa etme uğruna mücadelesinde kaçınılmaz olarak bir yenilgiye uğrardı. Bu örgütlerin sistematik yardımı ve öncü müfrezenin yönetici gücü zorunludur, çünkü bu koşullar olmaksızın, az buçuk istikrarlı ve sağlam bir proletarya diktatörlüğü olanaksız olurdu.

Bu örgütler nelerdir?

Birincisi, başkentte ve taşrada, bir dizi sanayi-, kültür-, eğitim örgütü ve diğer örgütler biçimindeki kollarıyla işçi *sendikalarıdır*. Bunlar her meslekten işçileri birleştirir. Bunlar Parti örgütleri değildir. Sendikalar, bizdeki egemen işçi sınıfının tümünü kucaklayan örgütler olarak tanımlanabilirler. Onlar komünizmin okuludur. Saflarındaki en

iyi adamları tüm yönetim dallarındaki yönetici çalışma için verirler. İşçi sınıfı içinde ileri ve geri unsurlar arasındaki bağı gerçekleştirirler. İşçi kitlelerini işçi sınıfının öncü müfrezesiyle bağlarlar.

İkincisi, başkentte ve taşrada idari-, iktisadi-, askeri-, kültürel- ve diğer devlet örgütleri biçimindeki sayısız kollarıyla ***Sovyetler,*** ve bu örgütleri çevreleyen ve onları halkla bağlayan, kendiliğinden ortaya çıkmış çok sayıdaki, emekçilerin kitle dernekleridir. Sovyetler kent ve kırdaki tüm emekçilerin kitle örgütleridir. Bunlar Parti örgütleri değildir. Sovyetler, proletarya diktatörlüğünün dolaysız ifadesidir. Diktatörlüğün güçlendirilmesi ve sosyalizmin inşası için gerekli tüm önlemler Sovyetler aracılığıyla uygulanır. Proletarya, köylülüğe devletsel önderliğini Sovyetler aracılığıyla gerçekleştirir. Sovyetler, emekçilerin milyonlarca kitlesini proletaryanın öncü müfrezesiyle bağlar.

Üçüncüsü, tüm kollarıyla her türden ***kooperatifler***dir. Bunlar emekçilerin bir kitle örgütüdür, bir Parti örgütü değildir, emekçileri öncelikle tüketiciler olarak ve zamanla da üreticiler olarak (tarım kooperatifleri) birleştiren bir örgüttür. Kooperatif, proletarya diktatörlüğünün pekiştirilmesinden sonra gelişkin inşa döneminde özel bir önem kazanır. Proletaryanın öncü müfrezesinin köylü kitleleriyle bağını kolaylaştırır ve bu kitleleri sosyalist inşa deryasına katma olanağı yaratır.

Dördüncüsü ***Gençlik Birliği***dir. Bu, işçi- ve köylü gençliğin bir kitle örgütüdür, Parti örgütü değildir, ancak Partiye dayanır. Görevi, genç kuşağın sosyalizm ruhuyla eğitilmesinde Partiye yardımcı olmaktır. Tüm yönetim dalları için proletaryanın tüm diğer kitle örgütlerine genç yedekler sağlar. Gençlik Birliği, proletarya diktatörlüğünün sağlamlaşmasından sonra, proletaryanın gelişkin kültür ve eğitim faaliyetleri döneminde özel bir önem kazanmıştır.

Son olarak, proletaryanın ***partisi***dir, onun öncü müfrezesidir. Onun gücü, proletaryanın tüm kitle örgütlerinden en iyi unsurları bağrında toplamasından gelir. Gayesi, proletaryanın istisnasız tüm kitle örgütlerinin çalışmasını ***toparlamak*** ve faaliyetlerini bir hedefe, proletaryanın kurtuluşu hedefine ***yöneltmektir.*** Ama bunları toparlamak ve bir tek hedefe yöneltmek mutlak zorunludur, çünkü aksi

taktirde proletaryanın mücadelesinin birliği olanaksızdır, çünkü aksi taktirde proleter kitlelerin iktidar uğruna, sosyalizmin inşası uğruna mücadelelerine önderlik etmek olanaksızdır. Ama proletaryanın kitle örgütlerinin çalışmasını toparlamayı ve yönlendirmeyi yalnızca proletaryanın öncü müfrezesi, onun Partisi başarabilir. Yalnızca proletarya partisi, yalnızca komünistlerin partisi, proletarya diktatörlüğü sisteminde bu önder rolü hakkıyla yerine getirebilir.

Niçin?

> "Çünkü, birincisi, Parti, proletaryanın partisiz örgütlerine doğrudan doğruya bağlı olan ve çok defa bu örgütleri yöneten işçi sınıfının en yetkin unsurlarının toplanma alanıdır; ikincisi, işçi sınıfının en yetkin unsurlarının toplanma alanı olarak Parti, işçi sınıfının örgütlerinin bütün biçimlerini yönetmeye yetenekli önderlerin yetiştirilmesi için en iyi okuldur; üçüncüsü, işçi sınıfı önderlerinin yetiştirilmesi için en iyi okul olarak, Parti, deneyimi ve otoritesi sayesinde proletaryanın mücadelesinin önderliğini merkezileştirmeye ve böylelikle işçi sınıfının çeşitli partisiz örgütlerini, Partiyi sınıfa bağlayan yardımcı organlar ve volan kayışları haline getirmeye yetenekli biricik örgüttür." (Bkz. "Leninizmin Temelleri Üzerine"[20].)

Parti, proletarya diktatörlüğü sisteminde temel önder güçtür.

> "Parti, proletaryanın sınıf birliğinin en yüksek biçimidir." (Lenin.)

Yani: Partiyi —herşeyden önce üretim alanında— sınıfla bağlayan proletaryanın kitle örgütü olarak ***sendikalar;*** Partiyi, herşeyden önce devlet yönetimi alanında emekçilerle bağlayan emekçilerin kitle örgütleri olarak ***Sovyetler;*** Partiyi herşeyden önce, iktisadi alanda, köylülüğün sosyalist inşaya kazanılması alanında köylü kitleleriyle bağlayan, esas olarak köylülüğün kitle örgütü olarak ***kooperatifler;*** yeni kuşakların sosyalist eğitiminde ve genç yedeklerin yetiştirilmesinde proletaryanın öncü müfrezesine kolaylık sağlamakla görevli bir örgüt olarak, işçi- ve köylü gençliğin kitle örgütü olarak ***Gençlik Birliği;*** ve son olarak, tüm bu kitle

örgütlerini yönetmekle görevli olan, proletarya diktatörlüğü sisteminde temel önder güç olarak ***Parti*** — işte genel olarak "diktatörlük mekanizması"nın, "proletarya diktatörlüğü sistemi"nin tablosu budur.

Temel önder güç olarak Parti olmaksızın, az buçuk istikrarlı ve sağlam bir proletarya diktatörlüğü mümkün değildir.

Lenin'in deyimiyle, "böylelikle, resmen komünist olmayan, esnek ve oldukça geniş kapsamlı, son derece güçlü bir proleter aygıta, Partiyi ***sınıfa*** ve ***kitleye*** sıkıca bağlayan ve Partinin önderliği altında ***sınıfın diktatörlüğünün*** gerçekleştirildiği bir aygıta sahibiz." (Bkz. 4. baskı, cilt 31, s.30.)

Elbette bu, Partinin sendikaların, Sovyetlerin ve diğer kitle örgütlerinin yerine geçebileceği ya da geçmesi gerektiği şeklinde anlaşılmamalıdır. Parti, proletarya diktatörlüğünü gerçekleştirir. Ama o bunu dolaysız değil, bilakis sendikaların, Sovyetlerin ve bunların kollarının yardımıyla gerçekleştirir. Bu "volan kayışları" olmaksızın az buçuk sağlam bir diktatörlük imkansız olurdu.

> "Öncü müfrezeden, ileri sınıfın kitlesine ve ondan da emekçi kitlelere birtakım 'volan kayışları' olmaksızın diktatörlük gerçekleştirilemez", diyor Lenin (Bkz. 4. baskı, cilt 32, s.3, Rusça.)
>
> "Parti, proletaryanın öncü müfrezesini, deyim yerindeyse, kendi içine masseder, ve bu öncü müfreze proletarya diktatörlüğünü gerçekleştirir. Ve sendikalar gibi bir temel olmaksızın, diktatörlük gerçekleştirilemez, devlet fonksiyonları icra edilemez. Bunlar, yine yeni tipte bir dizi özel kurumun ***yardımıyla****, yani Sovyet aygıtının ***yardımıyla**** icra edilmek zorundadır." (Bkz. 4. baskı, cilt 32, s.2, Rusça.)

Partinin önder rolünün en yüksek ifadesi olarak, örneğin bizde, Sovyetler Birliği'nde, proletarya diktatörlüğü ülkesinde, bir tek de olsa hiçbir önemli siyasi ya da örgütsel sorunun, Partinin yönergeleri

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

olmaksızın Sovyetlerimiz ve diğer kitle örgütlerimiz tarafından karara bağlanmaması olgusu belirtilmelidir. ***Bu anlamda,*** proletarya diktatörlüğünün, ***özü itibarıyla*** proletaryanın öncüsünün "diktatörlüğü", proletaryanın temel önder gücü olarak Partisinin "diktatörlüğü" olduğu söylenebilir. Bu konuda Lenin, Komintern'in II. Kongresinde[21] şöyle diyordu:

> "Tanner, proletarya diktatörlüğünden yana olduğunu, ama proletarya diktatörlüğünü gözünde pek bizim gibi canlandırmadığını açıklıyor. Bizim proletarya diktatörlüğünden, ***esasında**** onun örgütlü ve sınıf bilinçli azınlığının diktatörlüğünü anladığımızı söylüyor.
>
> Ve gerçekten de, işçilerin aralıksız sömürüldüğü ve insani yeteneklerini geliştirecek durumda olmadıkları kapitalizm çağında, işçilerin siyasi partileri için tam da, onların, kendi sınıflarının yalnızca bir azınlığını kavrayabilmeleri hususu çok karakteristiktir. Siyasi parti, tıpkı her kapitalist toplumda, gerçekten sınıf bilinçli işçilerin, tüm işçilerin yalnızca azınlığını oluşturması gibi, sınıfın yalnızca azınlığını kucaklayabilir. Bu yüzden, ancak bu sınıf bilinçli azınlığın, geniş işçi kitlelerini yönetip önderlik edebileceğini kabul etmeliyiz. Tanner yoldaş, kendisinin parti düşmanı olduğunu, ama aynı zamanda, en iyi örgütlenmiş ve en devrimci işçilerin oluşturduğu bir azınlığın, tüm proletaryaya yol göstermesinden yana olduğunu ifade ediyorsa, o zaman aramızda gerçekte bir fark olmadığını söylüyorum." (Bkz. 4. baskı, cilt 31, s.210, Rusça.)

Ancak bu, proletarya diktatörlüğü ile Partinin önder rolü (Parti "diktatörlüğü") arasına bir ***eşit işareti*** konabilir, birinci ikinciyle ***özdeşleştirilebilir,*** birincinin yerine ikinci ***geçirilebilir*** şeklinde kavranmamalıdır. Örneğin Sorin şöyle diyor: ***"Proletarya diktatörlüğü, Partimizin diktatörlüğüdür."*** Görüldüğü gibi bu tez, "Parti diktatörlüğü"nü, proletarya diktatörlüğüyle özdeşleştiriyor.

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

Leninizm zeminini terketmeden, bu özdeşleştirmeye doğru denebilir mi? Hayır, denemez. Ve bu da şu nedenlerden.

Birincisi. Lenin'in Komintern II. Kongresindeki konuşmasından yukarıya aktarılan alıntıda Lenin, partinin önder rolünü asla proletarya diktatörlüğüyle özdeşleştirmiyor. O sadece, "yalnızca sınıf bilinçli azınlığın (yani partinin —***J.St.***) geniş işçi kitlelerini yönetip önderlik edebileceği"nden, ***işte bu anlamda*** "proletarya diktatörlüğünden, ***esasında**** onun örgütlü ve sınıf bilinçli azınlığını anladığı"mızdan söz ediyor.

"Esasında" dendiğinde, bu, "tamamen" anlamına gelmez. Sık sık, ulusal sorunun esasında bir köylü sorunu olduğunu söylüyoruz. Ve bu tamamen doğrudur. Ancak bu, ulusal sorunun köylü sorunuyla örtüştüğü, köylü sorununun kapsamı itibariyle ulusal sorunla eşit, köylü sorununun ulusal sorunla özdeş olduğu anlamına gelmez. Ulusal sorunun kapsam itibariyle köylü sorunundan daha geniş ve daha zengin olduğunu kanıtlamaya gerek yok. Burayla paralellik içinde, aynı şey Partinin önder rolü ve proletarya diktatörlüğü hakkında da söylenmelidir. Proletarya diktatörlüğünü Parti gerçekleştirse ve bu anlamda proletarya diktatörlüğü ***esasında*** onun partisinin "diktatörlüğü" olsa da, bu henüz "Parti diktatörlüğünün" ([Partinin —ÇN] önder rolünün), proletarya diktatörlüğüyle ***özdeş*** olduğu, birinciyle ikincinin kapsam itibariyle ***eşit*** oldukları anlamına gelmez. Proletarya diktatörlüğünün kapsam itibariyle Partinin önder rolünden daha geniş ve daha zengin olduğunu kanıtlamaya gerek yok. Parti proletarya diktatörlüğünü gerçekleştirir, ama ***proletaryanın*** diktatörlüğünü gerçekleştirir, başka birinin değil. Kim Partinin önder rolünü proletarya diktatörlüğüyle özdeşleştirirse, proletarya diktatörlüğünün yerine Parti "diktatörlüğü"nü geçirir.

İkincisi. Proletaryanın kitle örgütlerinin bir tek de olsa hiçbir önemli kararı, Partinin yönergeleri olmaksızın alınmaz. Bu tamamen doğrudur. Ancak bu, proletarya diktatörlüğünün, Partinin yönergelerinde tükendiği [sadece bunlardan ibaret olduğu —ÇN] anlamına mı gelir? Bu, Partinin yönergelerinin bu sebepten ötürü prole-

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

tarya diktatörlüğüyle özdeşleştirilebileceği anlamına mı gelir? Elbette değil. Proletarya diktatörlüğü, Partinin yönergeleri, artı bu talimatların proletaryanın kitle örgütleri tarafından uygulanması, artı halk tarafından hayata geçirilmesinden oluşur. Görüldüğü gibi burada, proletarya diktatörlüğünün hiç de önemsiz olmayan bir momentini oluşturan bir dizi geçişler ve ara basamaklar söz konusudur. Partinin yönergeleri ile, onların hayata geçirilmesi arasında, bundan dolayı, yönetilenlerin irade ve eylemleri, sınıfın irade ve eylemleri, böylesi talimatları desteklemeye hazır olmaları (ya da reddetmeleri), bu talimatları uygulama yetenekleri (ya da yeteneksizlikleri), bu talimattan tam da durumun gerektirdiği gibi uygulama yetenekleri (ya da yeteneksizlikleri) yatar. Önderliği üstlenmiş olan Partinin, kendisi tarafından yönetilenlerin iradesini, durumunu, bilinç derecesini hesaba katması gerektiğini, sınıfın iradesini, durumunu ve bilinç derecesini hesap dışı bırakamayacağını kanıtlamaya gerek yoktur herhalde. Bu yüzden kim Partinin önder rolünü proletarya diktatörlüğüyle özdeşleştirirse, sınıfın iradesinin ve eyleminin yerine Partinin talimatlarını geçirir.

Üçüncüsü. "Proletarya diktatörlüğü", diyor Lenin, "zafer kazanmış ve siyasi iktidarı ele geçirmiş olan proletaryanın sınıf mücadelesidir" (Bkz. 4. baskı, cilt 29, s.350, Rusça). Bu ***sınıf*** mücadelesi ifadesini nerede bulabilir? Devrilmiş burjuvazinin saldırılarına ya da yabancı burjuvazinin müdahalesine karşı proletaryanın bir dizi silahlı eyleminde ifadesini bulabilir. Proletaryanın iktidarı henüz sağlamlaşmadıysa, iç savaşta ifadesini bulabilir. İktidar sağlamlaştıktan sonra, bu esere geniş kitleleri de çekerek proletaryanın geniş kapsamlı örgütlenme- ve inşa çalışmasında ifadesini bulabilir. Bütün bu hallerde aktör, ***sınıf*** olarak proletaryadır. Partinin, tek başına Partinin, tüm bu eylemlere sırf kendi güçleriyle, sınıfın desteği olmaksızın giriştiği hiç olmamıştır. Genelde o bu eylemleri sadece yönetir, ve bunu da sınıfın desteğine sahip olduğu ölçüde yapar. Çünkü Parti sınıfla örtüşemez, sınıfın yerine geçemez. Çünkü Parti, tüm önemli, önder rolüne rağmen, yine de sınıfın bir ***parçası*** olarak kalır. Bu yüzden, kim Partinin önder rolünü proletarya diktatörlüğüyle özdeşleştirirse, o, sınıfın yerine Partiyi geçirmiş olur.

Dördüncüsü. Parti proletarya diktatörlüğünü gerçekleştirir. "Parti proletaryanın dolaysız yöneten öncüsüdür, önderdir". ***(Lenin)***[22]

Bu anlamda Parti iktidarı üstlenir, Parti ***ülkeye hükümet eder.*** Ancak bu, Parti proletarya diktatörlüğünü, devlet iktidarını gözardı ederek, devlet iktidarı olmaksızın gerçekleştiriyormuş, Parti ülkeyi Sovyetlerden bağımsız, Sovyetlerin aracılığı olmadan yönetiyormuş gibi kavranmamalıdır. Bu henüz, Partinin Sovyetlerle, devlet iktidarıyla özdeşleştirilebileceği anlamına gelemez. Parti iktidarın çekirdeğidir. Fakat devlet iktidarı değildir ve onunla özdeşleştirilemez.

"Hükümet eden Parti olarak", diyor Lenin, "Sovyetlerin 'doruğu' ile, Parti 'doruğu'nu kaynaştırmadan edemezdik — bunlar bizde kaynaşmışlardır ve öyle kalacaklardır" (bkz. 4. baskı, cilt 32, s.153, Rusça). Bu tamamen doğrudur. Ama bununla Lenin, bir bütün olarak Sovyet kurumlarımızın, örneğin ordumuzun, ulaştırma işlerimizin, iktisat kurumlarımızın vs. Partimizin kurumları olduğunu; Partinin, Sovyetlerin ve onların dallarının yerine geçebileceğini, Partinin devlet iktidarıyla özdeşleştirilebileceğini söylemek istemiyor asla. Lenin, tekrar tekrar, "Sovyet sisteminin proletarya diktatörlüğü olduğu"ndan (bkz. 4. baskı, cilt 28, s.445 ve 443) söz etmiştir, ama asla Partinin devlet iktidarı olduğunu, Sovyetlerin ve Partinin bir ve aynı şey olduğunu söylememiştir. Yüzbinlerce üyeye sahip Parti, başkentte ve taşrada, Parti üyesi ve Partisiz düzinelerce milyon insanı kucaklayan Sovyetleri ve onların dallarını yönetir, fakat onların yerine geçemez ve geçmemelidir. Bu yüzden Lenin, "diktatörlüğün, Bolşevik Komünist Partisi tarafından önderlik edilen, Sovyetler içinde örgütlü proletarya tarafından gerçekleştirildiği"ni, "Partinin tüm çalışmasının, emekçi kitleleri meslek ayrımı yapmaksızın birleştiren Sovyetlerin ***yardımıyla**** başarıldığı"nı (bkz. 4. baskı, cilt 31, s.29 ve 31, Rusça), diktatörlüğün "... Sovyet aygıtının ***yardımıyla**** gerçekleştirilmesi gerektiği"ni söyler. (Bkz. 4. baskı, cilt 32, s.2, Rusça.) Bu yüzden, kim Partinin önderlik rolünü proletarya diktatörlüğüyle özdeşleştirirse, o, Sovyetlerin, yani devlet iktidarının yerine Partiyi geçirir.

Beşincisi. Proletarya diktatörlüğü kavramı devletle ilgili bir kavramdır. Proletarya diktatörlüğü, şiddet kavramını kayıtsız şartsız içerir. Diktatörlüğü sözcüğün tam anlamıyla kavramak gerekirse,

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

şiddet olmaksızın diktatörlük yoktur. Lenin, proletarya diktatörlüğünü "doğrudan doğruya *şiddete* dayanan iktidar" olarak tanımlar (bkz. 4. baskı, cilt 23, s.84, Rusça). Bu yüzden ***proleterler sınıfı karşısında*** Parti diktatörlüğünden söz edildiğinde, bununla, Partinin kendi sınıfı karşısında yalnızca yönetici, yalnızca önder ve öğretmen değil, bilakis aynı zamanda ona karşı şiddet kullanan bir tür diktatör olması gerektiği söylenmiş olur, ki bu elbette temelden yanlıştır. Bu yüzden kim "Parti diktatörlüğünü" proletarya diktatörlüğüyle özdeşleştirirse, o zımnen Parti otoritesinin, işçi sınıfına karşı şiddet üzerine inşa edilebileceğinden hareket eder, ki bu abestir ve Leninizmle hiçbir biçimde bağdaşmaz. Parti otoritesi işçi sınıfının güveni üzerinde yükselir. İşçi sınıfının güveni ise şiddetle değil —şiddetle o sadece yok edilebilir—, Partinin doğru teorisiyle, Partinin doğru politikasıyla, Partinin işçi sınıfı davasına kendini adamışlığıyla, işçi sınıfı kitlelerine bağlılığıyla, kendi şiarlarının doğruluğuna kitleleri ***inandırmaya*** hazır oluşu ve bu yeteneğiyle kazanılır.

Fakat tüm bunlardan ne sonuç çıkmaktadır?

Şu sonuç çıkmaktadır:

1— Lenin, Parti ***diktatörlüğü*** sözcüğünü, sözcüğün dar anlamında değil ("şiddete dayanan iktidar"), bilakis mecazi anlamında, onun bölünmemiş önderliği anlamında kullanmaktadır.

2— kim Partinin önder rolünü proletarya ***diktatörlüğü*** ile özdeşleştirirse, Lenin'i çarpıtır, çünkü Partiye, yanlış bir biçimde, bir bütün olarak işçi sınıfı karşısında şiddet fonksiyonları yükler;

3— kim Partiye, bir bütün olarak işçi sınıfı karşısında, ona has olmayan şiddet fonksiyonları yüklerse, öncü ile sınıf arasında, Parti ile proletarya arasındaki doğru karşılıklı ilişki elemanter talebini ihlal eder.

Böylece doğrudan, Parti ile sınıf arasındaki, işçi sınıfı içinde Parti üyeleriyle Partisizler arasındaki karşılıklı ilişki sorununa geliyoruz.

Lenin bu karşılıklı ilişkileri, "işçi sınıfının öncüsü ile işçi kütlesi arasındaki ***karşılıklı güven***"* olarak tanımlar. (Bkz. 4.

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

baskı, cilt 32, s.189, Rusça.)

Bu ne anlama gelir?

İlk olarak bu, Partinin kitlelerin sesine hassas bir şekilde kulak kabartması gerektiği, kitlelerin devrimci içgüdülerine karşı dikkatli davranması gerektiği, kitle mücadelesinin pratiğini incelemesi ve kendi politikasının doğruluğunu orada sınaması gerektiği, dolayısıyla yalnızca kitlelere öğretmesi değil, aynı zamanda onlardan öğrenmesi de gerektiği anlamına gelir.

İkinci olarak bu, Partinin günbegün proleter kitlelerin güvenini zaptetmesi gerektiği, politikası ve çalışmasıyla kitlelerin desteğini kazanması gerektiği, emredemeyeceği, bilakis herşeyden önce ikna etmesi gerektiği, burada kitlelerin kendi deneyimleri temelinde Parti politikasının doğruluğunu görmelerini kolaylaştırması gerektiği, dolayısıyla sınıfının yöneticisi, önderi, öğretmeni olması gerektiği anlamına gelir.

Bu koşulların ihlal edilmesi, öncü ile sınıf arasında doğru karşılıklı ilişkilerin ihlal edilmesi anlamına, "karşılıklı güvenin" dibinden budanması anlamına, gerek sınıf-, gerekse de Parti disiplininin yıkılması anlamına gelir.

> "Elbette şimdi neredeyse herkes", der Lenin, "Bolşeviklerin, Partimizde en katı, gerçekten demirden disiplin olmaksızın, ***Partinin, işçi sınıfının tüm kütlesi tarafından,*** yani, geri tabakalara önderlik etme veya onları beraberinde sürükleme yeteneğine sahip olan bu sınıfın tüm düşünen, dürüst, özverili, sözü geçer insanları tarafından ***tam ve sınırsız desteklenmesi olmaksızın,**** değil iki buçuk yıl, iki buçuk ay bile iktidarı koruyamayacaklarını görüyor." (Bkz. 4. baskı, cilt 31, s.7, Rusça.)
>
> "Proletarya diktatörlüğü", der Lenin devamla, "eski toplumun güçlerine ve geleneklerine karşı kanlı ve kansız, şiddetli ve barışçıl, askeri ve ekonomik, pedagojik ve idari inatçı bir mücadeledir. Milyonların ve on milyonların

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

alışkanlık gücü, en korkunç güçtür. Mücadelede çelikleşmiş ve demirden bir Parti olmaksızın, ***verili sınıf içinde dürüst olan ne varsa onların tümünün güvenine sahip**** bir Parti olmaksızın, kitlelerin nabzını elinde tutmayı ve etkilemeyi bilen bir parti olmaksızın böyle bir mücadeleyi başarıyla yürütmek olanaksızdır." (Bkz. 4. baskı, cilt 31, s.27, Rusça.)

Fakat Parti, sınıfın bu güvenini ve bu desteğini nasıl elde eder? Proletarya diktatörlüğü için zorunlu bu demirden disiplin, işçi sınıfı içinde nasıl oluşur, hangi zemin üzerinde gelişir?

Bu konuda Lenin şunları söyler:

"Proletaryanın devrimci Partisinin disiplini neye dayanıyor? Nasıl denetleniyor? Neyle güçlendiriliyor? Birincisi, proleter öncünün sınıf bilinci ve devrime bağlılıyla, sebatıyla, özverisiyle, kahramanlığıyla. İkincisi, ***en geniş emekçi kitleleriyle,**** ilk planda proleter, ***ama*** aynı zamanda ***proleter olmayan*** emekçi kitlelerle de bağ kurma, onlara yakınlaşma ve, eğer isterseniz, belli bir dereceye kadar onlarla ***kaynaşma**** yeteneğiyle. Üçüncüsü, bu öncü tarafından gerçekleştirilen politik önderliğin doğruluğuyla, en geniş kitlelerin onun doğruluğuna ***kendi deneyimleriyle*** ikna olma koşuluyla, politik strateji ve taktiğinin doğruluğuyla. Bu koşullar olmaksızın, burjuvaziyi devirecek ve tüm toplumu değiştirecek olan ileri sınıfın Partisi olma yeteneğine gerçekten sahip devrimci bir Partide disiplin gerçekleştirilemez. Bu koşullar olmaksızın, bir disiplin kurma çabaları kaçınılmaz olarak bir hayal, bir safsata, bir maskaralık olacaktır. Fakat öte yandan bu koşullar birdenbire oluşamaz. Ancak çetin çalışmayla, zor deneyimle gelişir; gelişmesi, bir dogma olmayan, aksine ancak gerçek bir kitle hareketinin ve gerçek bir devrimci hareketin pratiği ile sıkı bağ içinde kesin biçimini alan doğru devrimci teori ile

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

kolaylaşır." (Bkz. 4. baskı, cilt 31, s.8/9, Rusça.)

Ve devamla:

"Kapitalizm üzerinde zafer kazanmak için, önder [parti —ÇN] —komünist partisi—, devrimci sınıf —proletarya— ve kitle arasında, yani emekçilerin ve sömürülenlerin bütünü arasında doğru bir karşılıklı ilişki gerekir. Sadece komünist partisi, eğer gerçekten devrimci sınıfın öncüsüyse, eğer bu sınıfın en iyi temsilcilerini kendi saflarında sayıyorsa, eğer çetin devrimci mücadele içinde yetişmiş ve çelikleşmiş tamamen bilinçli, davaya bağlı komünistlerden oluşuyorsa, eğer kendisini sınıfının tüm yaşamıyla ve sınıfı aracılığı ile tüm sömürülen kitleyle ayrılmaz biçimde birleştirmeyi ve bu sınıfa ve ***bu kitleye tam güven**** aşılamayı biliyorsa, ancak böyle bir parti, kapitalizmin tüm güçlerine karşı en amansız, tayin edici, son mücadelede proletaryaya önderlik etme yeteneğine sahiptir. Öte yandan proletarya ancak böyle bir partinin önderliği altında, devrimci hamlesinin tüm gücünü geliştirme, kapitalizm tarafından bozulan işçi aristokrasisinin küçük bir azınlığının, eski sendika, kooperatif vs. önderlerinin, kaçınılmaz kayıtsızlığını ve kısmi direnişini aşma, kapitalist toplumun iktisadi yapısı sonucu nüfus içindeki payı ile kıyaslanmayacak ölçüde büyük gücünü geliştirme yeteneğindedir." (Bkz. 4. baskı, cilt 31, s.163/164, Rusça.)

Bu alıntılardan şu sonuçlar çıkıyor:

1— proletarya diktatörlüğü için elzem olan Parti otoritesi ve işçi sınıfı içinde demir disiplin, korku ya da Partinin "sınırsız" hakları üzerinde değil; aksine işçi sınıfının Partiye olan güveni, Partinin işçi sınıfı tarafından desteklenmesi üzerinde yükselir;

2— işçi sınıfının Partiye güveni birdenbire ve işçi sınıfına karşı şiddet uygulayarak değil, aksine Partinin kitleler içinde uzun süreli çalışmasıyla, Partinin doğru politikasıyla, Partinin kitleleri,

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

kitlelerin kendi deneyimleri temelinde politikasının doğruluğuna ikna etme yeteneğiyle, Partinin, işçi sınıfının desteğini sağlama, işçi sınıfı kitlelerine önderlik etme yeteneğiyle kazanılır;

3— kitlelerin mücadele deneyimiyle güçlenmiş doğru Parti politikası olmaksızın ve işçi sınıfının güveni olmaksızın, Partinin gerçek önderliği yoktur ve olamaz;

4— Parti ve onun önderliği —eğer Parti, sınıfın güvenine sahipse ve önderliği gerçek bir önderlikse— proletarya diktatörlüğünün karşısına konamaz, çünkü işçi sınıfının güvenine sahip Parti önderliği (Parti "diktatörlüğü") olmaksızın, az buçuk sağlam bir proletarya diktatörlüğü imkansızdır.

Bu koşullar olmaksızın Parti otoritesi ve işçi sınıfı içinde demir disiplin ya içi boş bir laftır ya da kendini beğenmişlik ve maceracılıktır.

Proletarya diktatörlüğü, Partinin önderliği ("diktatörlüğü") karşısına konmamalıdır. Konmamalıdır, çünkü Parti tarafından önderlik, eğer örneğin tam ve sağlam bir diktatörlük olmayan Paris Komünü gibi bir diktatörlük değil de, az buçuk sağlam ve tam bir diktatörlük amaçlanıyorsa, proletarya diktatörlüğünün özüdür. Konmamalıdır, çünkü proletarya diktatörlüğü ve Parti tarafından önderlik, deyim yerindeyse aynı çalışma hattı üzerinde bulunurlar ve aynı doğrultuda etki yaparlar.

> "Tek başına sorunun konuluşu bile", diyor Lenin, " 'parti diktatörlüğü mü ***yoksa*** sınıf diktatörlüğü mü, önderler diktatörlüğü mü (Partisi mi) ***yoksa*** kitle diktatörlüğü mü (Partisi mi)', inanılmaz ve umarsız bir düşünce karışıklığının kanıtıdır... Kitlelerin sınıflara bölündüğünü;... sınıfların, genelde ve çoğunlukla, en azından modern uygar ülkelerde siyasi partilerce yönetildiğini; siyasi partilerin kural olarak, en otoriter, en nüfuzlu, en deneyimli, en sorumlu görevlere seçilmiş olan, lider diye adlandırılan kişilerden oluşan az çok kararlı gruplar tarafından yönetildiğini herkes bilir... Kitle diktatörlüğüyle önderler diktatörlüğünü karşı karşıya koyacak kadar ileri gitmek, gülünç bir zırvadır ve bir budalalıktır." (Bkz. 4. baskı, cilt 31, s.24 ve 25, Rusça.)

Bu tamamen doğrudur. Ama bu doğru tespit, öncü ile işçi kitleleri, Parti ile sınıf arasında doğru karşılıklı ilişkilerin var olması önkoşulundan yola çıkıyor. Öncü ile sınıf arasındaki karşılıklı ilişkilerin, deyim yerindeyse normal, "karşılıklı güven" çerçevesi içinde kaldığı varsayımından yola çıkıyor.

Ya öncü ile sınıf arasındaki doğru karşılıklı ilişkiler, Parti ile sınıf arasındaki "karşılıklı güven" ilişkileri bozulmuşsa ne olacak?

Ya Parti, sınıfla doğru karşılıklı ilişkilerin temellerini "karşılıklı güven"in temellerini zedeleyerek, kendisini şu ya da bu biçimde sınıfın karşısına koymaya başlarsa ne olacak?

Bu tür durumlar hiç mümkün müdür?

Evet, mümkündür.

Mümkündür:

1— ***eğer*** Parti, kitleler içinde otoritesini, çalışması ve kitlelerin güveni üzerine değil de, kendi "sınırsız" yetkileri üzerine kurmaya başlarsa;

2— ***eğer*** Partinin politikası apaçık yanlışsa, ama o yanlışını gözden geçirip düzeltmek istemiyorsa;

3— ***eğer*** Partinin politikası genelde doğru olmasına rağmen, kitleler bunu benimsemeye henüz hazır değilse, ama Parti kitlelere, kendi deneyimleri temelinde Parti politikasının doğruluğuna kanaat getirme olanağını vermek için beklemek istemiyorsa ya da beklemeyi bilmiyorsa, aksine kitlelere bunu zorla dayatmak istiyorsa.

Parti tarihimiz böyle bir dizi olay bilir. Partimizdeki çeşitli gruplaşmalar ve fraksiyonlar, bu üç koşuldan birini ya da bazen hepsini birden ihlal ettikleri için tökezleyip darmadağın olmuşlardır.

Ama bundan şu sonuç çıkar ki, proletarya diktatörlüğü ile Parti "diktatörlüğü"nün (önderliğinin) karşı karşıya konması ancak şu koşullar altında doğru görülemez:

1— ***eğer*** işçi sınıfı karşısında Parti diktatörlüğünden, sözcüğün asıl anlamında diktatörlük ("zora dayanan iktidar") değil de, Lenin'in de kastettiği gibi, bir bütün olarak işçi sınıfına karşı, onun çoğunluğuna karşı şiddet uygulamasını dıştalayan, Parti tarafından önderlik anlaşılıyorsa;

2— ***eğer*** Parti, sınıfın gerçek önderi olmak için gerekli önkoşullara sahipse, yani eğer Parti politikası doğruysa, eğer bu politika sınıfın çıkarlarına uygunsa;

3— ***eğer*** sınıf, eğer sınıfın çoğunluğu bu politikayı onaylıyor, kendine mal ediyor, Partinin çalışması sayesinde bu politikanın doğruluğuna ikna oluyor, Partiye güveniyor ve onu destekliyorsa.

Bu koşulların çiğnenmesi kaçınılmaz olarak Parti ile sınıf arasında bir çatışmaya, ikisi arasında bir bölünmeye yol açar, ikisini birbiriyle karşıtlığa sokar.

Sınıfa, Partinin önderliği şiddetle dayatılabilir mi? Hayır, dayatılamaz. Her halükârda ***böyle*** bir önderlik en azından bir ölçüde bile sürekli olamaz. Eğer Parti, proletaryanın Partisi olarak kalmak istiyorsa, o zaman herşeyden önce ve esas olarak işçi sınıfının ***yöneticisi, önderi, öğretmeni*** olduğunu bilmelidir. Lenin'in bu konuda "Devlet ve Devrim" yazısında söylediği sözleri unutmamalıyız:

> "İşçi partisini eğiterek Marksizm, proletaryanın iktidarı ele geçirme, ***tüm halkı*** sosyalizme ***götürme***, yeni düzeni yönetme ve örgütleme, toplumsal yaşamlarını burjuvazi olmadan ve burjuvaziye karşı şekillendirmeleri için tüm emekçilerin ve sömürülenlerin ***öğretmeni, yöneticisi, önderi**** olma yeteneğine sahip öncüsünü eğitir." (Bkz. 4. baskı, cilt 25, s.376, Rusça.)

Eğer politikası yanlışsa, eğer politikası sınıfın çıkarlarıyla çatışma halindeyse, Partinin sınıfın gerçek önderi olduğu görüşü savunulabilir mi? Elbette savunulamaz. Böyle hallerde Parti, eğer önder kalmak istiyorsa, politikasını gözden geçirmeli, politikasını düzeltmeli, hatalarını kabullenmeli ve düzeltmelidir. Bu tezi doğrulamak için, Parti tarihimizden, işçi- ve köylü kitlelerinin politikamızdan hoşnutsuzluklarını açıkça ifade ettikleri ve Partinin açıkça ve dürüstçe bu politikanın gözden geçirilmesine giriştiği, teslim yükümlülüğünün kaldırılması dönemi gösterilebilir. Lenin'in o zaman

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

X. Parti Kongresinde, teslim yükümlülüğünün kaldırılması ve Yeni Ekonomik Politika'nın yürürlüğe konması sorunu üzerine neler söylediğine bakalım:

"Hiçbir şeyi gizlemeye çalışmamalı, bilakis köylülüğün, bizimle kendisi arasında ortaya çıkmış olan ilişkilerin biçiminden hoşnutsuz olduğunu, bu ilişkilerin bu biçimini istemediğini ve böyle yaşamayı sürdürmeyeceğini açıkça ifade etmeliyiz. Bu tartışma götürmez. Köylülüğün bu iradesi çok belirgin bir biçimde ifade edilmiştir. Emekçi nüfusun muazzam kitlelerinin iradesidir bu. Bunu hesaba katmak zorundayız, ve bizler dobra dobra: ***Gelin, köylülük karşısındaki politikamızı gözden geçirelim****, diyecek kadar aklı başında politikacılarız." (Bkz. 4. baskı, cilt 32, s.192/193, Rusça.)

Eğer Partinin politikası, diyelim ki sınıfın politik geriliği sonucu, henüz sınıfın güvenine ve desteğine sahip değilse, ***eğer*** Parti, diyelim ki olaylar yeterince olgunlaşmadığı için, sınıfı politikasının doğruluğuna ikna etmeyi henüz başaramadıysa, Partinin salt, politikası genelde doğru olduğu için, tayin edici kitle eylemlerinin örgütlenmesinde inisiyatifi ve yönetimi üstlenme zorunda olduğu görüşü savunulabilir mi? Hayır, asla. Böyle hallerde Parti, eğer gerçek bir önder olmak istiyorsa, beklemeyi bilmeli, kitleleri politikasının doğruluğuna ikna etmeli, kitlelerin kendi deneyimleri temelinde bu politikanın doğruluğuna kanaat getirmelerine yardım etmelidir.

"Devrimci parti", diyor Lenin, "devrimci sınıfların öncü müfrezelerinde ve ülkede çoğunluğa sahip değilse, bir ayaklanmanın sözü bile edilemez." (Bkz. 4. baskı, cilt 26, s.107, Rusça.)

"İşçi sınıfının çoğunluğunun görüşlerinde bir değişiklik olmaksızın, devrim olanaksızdır, bu değişikliğe ise, kitlelerin politik deneyimi sebep olur." (Bkz. 4. baskı, cilt 31, s.65.)

"Proleter öncü ideolojik bakımdan kazanılmıştır. Esas

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

olan budur. Bu önkoşul olmaksızın, zafere doğru bir adım bile atılamaz. Ama buradan zafere varıncaya dek daha epeyce uzun bir yol var. Salt öncüyle zafer kazanılamaz. Bütün sınıf, geniş yığınlar, öncüyü doğrudan doğruya destekleme durumuna gelmedikçe ya da en azından ona karşı hayırhah bir tarafsızlık tutumu benimseyerek onun karşıtlarını destekleme konusunda tam bir acz sergilemedikçe, tek başına öncüyü tayin edici mücadeleye sürmek yalnızca budalalık değil, cinayet olur. Ancak, gerçekten tüm sınıfın, gerçekten emekçilerin ve sermaye tarafından ezilenlerin geniş yığınlarının bu pozisyona ulaşabilmeleri için, tek başına propaganda, tek başına ajitasyon yetmez. Bunun için, bu kitlelerin kendi politik deneyimleri gereklidir." (Aynı yerde, s.73, Rusça.)

Partimizin, Lenin'in Nisan Tezleri'nden 1917 Ekim ayaklanmasına kadarki dönemde, işte bu biçimde hareket ettiği biliniyor. Ve tam da Lenin'in bu işaretlerine uygun hareket ettiği içindir ki, ayaklanmayı zafere ulaştırmıştır.

Öncü ile sınıf arasında doğru karşılıklı ilişkiler için koşullar esas olarak bunlardır.

Parti politikası doğruysa ve öncü ile sınıf arasında doğru ilişkiler bozulmuş değilse, ***önderlik etmek*** ne anlama gelir?

Bu koşullar altında önderlik etmek; kitleleri Parti politikasının doğruluğuna ikna etmeyi bilmek demektir, kitleleri Parti pozisyonuna yaklaştıran ve kendi deneyimleri temelinde Parti politikasının doğruluğunu anlamalarını kolaylaştıran şiarlar atmak ve uygulamak, kitleleri Partinin bilinç düzeyine yükseltmek ve böylece kitlelerin desteğini, tayin edici mücadeleye hazırlıklılığını güvenceye almak demektir.

Bu yüzden ikna yöntemi, işçi sınıfına Parti tarafından önderlik etmenin ana yöntemidir.

"Eğer biz", diyor Lenin, "şimdi Rusya'da, Rusya burjuvazisi ve Antant üzerinde iki buçuk yıldır süren eşsiz zaferlerden sonra, sendikalara giriş için 'diktatörlüğün tanınması' koşulunu koysaydık, aptallık ederdik, kitleler

üzerindeki nüfuzumuza zarar verirdik ve Menşeviklere yardım etmiş olurduk. Çünkü Komünistlerin tüm görevi, geri kalmışları ***ikna etmeyi,*** onlar ***arasında*** çalışmayı bilmektir, yoksa kılı kırk yararak icat edilmiş çocukça-'radikal' şiarlarla kendini onlardan ***soyutlamak*** değil." (Bkz. 4. baskı, cilt 31, s.36, Rusça.)

Bu, elbette, Partinin , son bireyine dek tüm işçileri inandırmak zorunda olduğu, ancak bu başarıldıktan sonra eyleme geçilebileceği şeklinde kavranmamalıdır. Asla! Bu sadece, Parti tayin edici politik eylemlere geçmeden önce, uzun süreli devrimci çalışmayla işçi kitlelerinin çoğunluğunun desteğini, en azından sınıfın çoğunluğunun hayırhah tarafsızlığını güvenceye almak zorunda olduğu anlamına gelir. Aksi halde, işçi sınıfının çoğunluğunun Parti için kazanılmasının, muzaffer devrimin vazgeçilmez bir koşulu olduğu şeklindeki Lenin'in tezinin hiçbir anlamı kalmaz.

Fakat azınlık, gönül rızasıyla çoğunluğun iradesine boyun eğmeyi istemiyorsa, bununla hemfikir değilse ne yapılacak? Çoğunluğun güvenine sahip olan Parti, azınlığı, çoğunluğun iradesine boyun eğmeye zorlayabilir mi, zorlamalı mı? Evet, zorlayabilir ve zorlamalıdır. Önderlik, Partinin kitleleri etkilemesinin ana yöntemi olan, kitleleri ikna yöntemiyle güvenceye alınır. Fakat bu, cebir uygulamasını dışlamaz, aksine, eğer bu cebir Partinin işçi sınıfının çoğunluğunun güven ve desteğine sahip olması üzerine kuruluysa, eğer çoğunluğu ikna etme başarıldıktan sonra azınlığa uygulanıyorsa, bunu önşart koşar.

Sendikalar tartışması döneminde, Partimizde bu konuya ilişkin yapılan tartışmaları bir düşünün. O zaman muhalefetin hatası, Zektran'ın[23] hatası neydi? Acaba muhalefetin o zaman cebir uygulanmasını mümkün görmesi miydi? Hayır, bu değildi. Muhalefetin hatası o zaman, çoğunluğu kendi görüşünün doğruluğuna ikna edecek durumda olmaması, ve çoğunluğun güvenini yitirdikten sonra, yine de cebir uygulamaya başlaması ve çoğunluğun güvenine sahip olan kişilerin "adamakıllı silkelenmesi"ni talep etmesiydi.

Lenin'in o sıralar X. Parti Kongresinde, sendikalar üzerine konuşmasında neler söylediğine bakalım:

"İşçi sınıfının öncüsüyle işçi kitleleri arasında karşılıklı ilişkileri ve karşılıklı güveni kurmak için, eğer Zektran bir hata işlediyse..., bu hata düzeltilmeliydi. Ama bu hata savunulmaya başlanırsa, o zaman bu politik bir tehlikenin kaynağı olur. Burada Kutuzov'un ifade ettiği ruh halini hesaba katarak, demokrasi doğrultusunda mümkün olan herşeyi yapmamış olsaydık, politik bir yıkıma uğrardık. ***Herşeyden önce ikna etmeliyiz ve ancak ondan sonra cebir uygulamalıyız. Her ne pahasına olursa olsun, önce ikna etmeli ve ancak ondan sonra cebir uygulamalıyız****. Geniş kitleleri ikna etmeyi bilemedik, ve öncü ile kitleler arasında doğru ilişkiyi bozduk." (Bkz. 4. baskı, cilt 32, s.189, Rusça.)

Lenin aynı şeyi "Sendikalar Üzerine"[24] broşüründe söylüyor:

"Önceden ikna yoluyla ona bir temel yaratmayı bildiğimiz zaman, cebri doğru ve başarılı biçimde uyguladık." (Aynı yerde, s.14, Rusça.)

Ve bu tamamen doğrudur. Çünkü bu koşullar olmadan, hiçbir önderlik mümkün değildir. Çünkü Parti sözkonusu olduğunda, Partide eylem birliği, ve bir bütün olarak sınıf sözkonusu olduğunda, sınıfın eylem birliği ancak bu biçimde sağlanabilir. Bu koşullar olmadan işçi sınıfı saflarında bölünme, dağınıklık, parçalanma ortaya çıkar.

İşçi sınıfına Parti tarafından doğru önderliğin temelleri genelde bunlardır.

Önderliğe ilişkin her türlü başka kavrayış, sendikalizmdir, anarşizmdir, bürokratizmdir, istediğiniz her şeydir — tek Bolşevizm değildir, tek Leninizm değildir.

Parti ile işçi sınıfı, öncü müfreze ile işçi kitleleri arasında doğru karşılıklı ilişkiler varsa, proletarya diktatörlüğü, Parti önderliği ("diktatörlüğü") ile karşı karşıya konulamaz. Ama bundan, Parti ile işçi sınıfının, Parti önderliği ("diktatörlüğü") ile işçi sınıfının diktatörlüğünün hiç mi hiç özdeşleştirilemeyeceği sonucu çıkar. Parti

---

* *Altını ben çizdim —J.St.*

"diktatörlüğü"nün, proletarya diktatörlüğüyle karşı karşıya konulamayacağına *dayanarak* Sorin, *"proletarya diktatörlüğü, Partimizin diktatörlüğüdür"* yanlış sonucuna varmıştır.

Ama Lenin, yalnızca böyle bir karşı karşıya koymanın caiz olmadığından sözetmekle kalmıyor. Aynı zamanda, "kitlelerin diktatörlüğünün önderlerin diktatörlüğü"nün karşısına konmasının da caiz olmadığından sözediyor. ***Bu nedenle*** önderlerin diktatörlüğünü proletarya diktatörlüğü ile özdeş mi tutmalı acaba? Bu yolu tutmak isteseydik, *"proletarya diktatörlüğü, önderlerimizin diktatörlüğüdür"* dememiz gerekirdi. İşte Parti "diktatörlüğü"nü proletarya diktatörlüğüyle özdeşleştirme siyaseti, esasında tam da bu maskaralığa götürür...

Bu bakımdan Zinovyev'de mesele ne alemdedir?

Zinovyev esasında, Sorin'le aynı 'Parti "diktatörlüğü"nün proletarya diktatörlüğüyle özdeşleştirilmesi' bakış açısında durmaktadır, şu farkla ki, Sorin görüşünü dobra dobra ve net olarak ifade ederken, Zinovyev "lafı dolaştırıyor". Buna kanaat getirmek için, örneğin Zinovyev'in "Leninizm" kitabından şu pasajı almak yeter:

> "Sınıf içeriği bakış açısından", diyor Zinovyev, "Sovyetler Birliği'ndeki mevcut düzen nedir? Proletarya diktatörlüğüdür. SSCB'nde iktidarı doğrudan hareket ettiren yay nedir? İşçi sınıfının iktidarını gerçekleştiren kimdir? Komünist Partisi! Bu anlamda ***bizde**** ***Parti diktatörlüğü*** vardır. SSCB'nde iktidarın hukuki biçimi nedir? Ekim Devrimi tarafından yaratılan yeni devlet düzeni tipi nedir? Sovyet sistemidir. Biri diğeriyle asla çelişmez."

Eğer Partinin bir bütün olarak işçi sınıfı karşısında diktatörlüğü ile, Parti tarafından önderlik edilmesi kastediliyorsa, birinin diğeriyle çelişmediği elbette doğrudur. Ama ***bu nedenle*** proletarya diktatörlüğü ile Parti "diktatörlüğü" arasına, Sovyet sistemi ile Parti "diktatörlüğü" arasına bir eşit işareti nasıl konulabilir? Lenin, Sovyet sistemini proletarya diktatörlüğü ile özdeşleştiriyordu, ve bunda

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

haklıydı, çünkü Sovyetler, ***bizim*** Sovyetlerimiz, emekçi kitleleri Partinin önderliği altında proletaryanın etrafından birleştiren örgütler-dir. Ama Lenin, Zinovyev'in şimdi yaptığı gibi, Parti "diktatörlüğü" ile proletarya diktatörlüğü arasına, Parti "diktatörlüğü" ile Sovyet sistemi arasına ne zaman, nerede ve hangi yapıtında bir eşit işareti koymuştur? Proletarya diktatörlüğü, ne Parti tarafından önderlik edilmeyle ("diktatörlük"), ne de önderler tarafından önderlik edilmeyle ("diktatörlük") çelişmez. Acaba ***bu nedenle,*** ülkemizin proletarya diktatörlüğü ülkesi, ***yani*** Parti diktatörlüğü ülkesi, ***yani*** önderler diktatörlüğü ülkesi olduğunu mu ilan etmek gerekir? Ama Zinovyev tarafından alttan alta ürkekçe savunulan Parti "diktatörlüğü"nü proletarya diktatörlüğü ile özdeşleştirme "ilke"si işte tam da bu maskaralığa götürür.

Lenin'in sayısız yapıtları arasında, onun Parti diktatörlüğü sorununa değinip geçtiği ancak beş örnek bulabildim.

Birincisi, Sosyal-Devrimciler ve Menşeviklerle bir polemiğindedir, şöyle der:

> "Eğer bize *tek* Parti diktatörlüğü suçlaması getiriliyorsa, ve işittiğiniz gibi, sosyalist birleşik cephe öneriliyorsa, cevabımız şudur: 'Evet, ***tek*** Parti diktatörlüğü! Bunda ısrar ediyoruz, ve bu zemini terkedemeyiz, çünkü bu Parti onlarca yıl boyunca tüm sanayi proletaryasının öncü müfrezesi olma mevkiini kazanmış bir Partidir." (Bkz. 4. baskı, cilt 29, s.496, Rusça.)

İkincisi, "Kolçak Üzerindeki Zafer Dolayısıyla İşçilere ve Köylülere Mektup"undadır. Orada şöyle der:

> "Onlar (özellikle Menşevikler ve Sosyal-Devrimciler, hepsi, hatta 'solcuları' bile) köylüleri '***tek*** Parti diktatörlüğü', Bolşeviklerin, Komünistlerin Partisinin 'diktatörlüğü' umacısıyla korkutuyorlar.
>
> Kolçak örneği, köylülere umacılardan korkmamayı öğretmiştir.
>
> Ya çiftlik sahiplerinin ve kapitalistlerin diktatörlüğü (yani demirden iktidarı), ya da işçi sınıfının diktatörlüğü." (Bkz. 4. baskı, cilt 29, s.517, Rusça.)

Üçüncüsü, Lenin'in Komintern II. Kongresi'ndeki konuşmasında Tanner ile polemiğindedir. Bu konuşmayı yukarıda aktarmıştım.*

Dördüncüsü, " 'Sol' Komünizm — Bir Çocukluk Hastalığı" yazısının bazı satırlarıdır. Sözkonusu alıntılar yukarıda aktarılmıştı.**

Ve beşincisi ise, Lenin Derlemesi, cilt III'te "Tek Parti Diktatörlüğü" ara başlığı altında yayımlanmış olan, proletarya diktatörlüğüne ilişkin bir plan taslağıdır.

Şu saptanmak zorundadır ki, Lenin bu beş örnekten ikisinde, yani sonuncu ve ikinci örnekte, "*tek* Parti diktatörlüğü" sözcüklerini tırnak içine almakta ve böylece açıkça, bu formülün tam olmayan, mecazi anlamını vurgulamaktadır.

Ayrıca şu da saptanmak zorundadır ki, Lenin bu örneklerin ***hepsinde,*** "Parti diktatörlüğü"nden, —Kautsky ve şürekâsının tüm iftiracı uyduruklarının tersine— işçi sınıfı karşısında değil, "çiftlik sahipleri ve kapitalistler" karşısında diktatörlüğü ("demirden şiddeti") anlamıştır.

Lenin'in proletarya diktatörlüğü ve proletarya diktatörlüğü sisteminde Partinin rolünü işlediği ya da kısaca değindiği yapıtlarının ***hiçbirinde,*** ne temel yapıtlarında ne de diğerlerinde, "proletarya diktatörlüğü Partimizin diktatörlüğüdür" anlamına gelebilecek en ufak bir ima'nın bulunmaması karakteristiktir. Tam tersi: bu yapıtların her sayfası, her satırı böyle bir formüle şamar indirir (bkz. "Devlet ve Devrim", "Proleter Devrim ve Dönek Kautsky", "'Sol' Komünizm — Bir Çocukluk Hastalığı" vb.)

Lenin'in doğrudan önderliği altında hazırlanmış olan ve Lenin'in konuşmalarında tekrar tekrar, Partinin rolü ve -görevlerinin doğru formülasyonunun örneği olarak atıfta bulunduğu Komintern II. Kongresi'nin[25] siyasi partinin rolüne ilişkin tezlerinde, parti diktatörlüğü üzerine ***bir tek kelimenin***, evet ***bir tek kelimenin*** bulunmaması daha da karakteristiktir.

---

* *Bkz. elinizdeki cilt, s.44.*

** *Aynı yerde, s.49-52, 55, 56.*

Bütün bunlar neyi gösteriyor?

Şunları:

a) Lenin'in, "Parti diktatörlüğü" formülünü kusursuz ve tam saymadığını, bundan dolayıdır ki, bu formülün Lenin'in yapıtlarında pek seyrek olarak ve bazen de tırnak içinde kullanıldığını;

b) Lenin'in, hasımlarla polemik içinde, Parti diktatörlüğünden sözetmek zorunda kaldığını az sayıdaki durumda, genelde "***tek*** Parti diktatörlüğü"nden, yani Partimizin ***tek başına*** iktidarda bulunduğundan, iktidarı ***başka*** Partilerle ***paylaşmadığından*** sözettiğini, ve bu konuda her zaman, ***işçi sınıfı karşısında*** Parti diktatörlüğünden, Parti tarafından önderlik edilmesinin, Partinin önder rolünün anlaşılması gerektiğini açıkladığını;

c) Lenin'in, proletarya diktatörlüğü sisteminde Partinin rolünü bilimsel olarak tanımlamayı gerekli gördüğü durumların hepsinde, ***yalnızca*** işçi sınıfına nispetle Partinin önder rolünden sözettiğini (ki böyle binlerce durum vardır);

d) tam da bu nedenle Lenin'in, Partinin rolü hakkındaki temel karara —Komintern'in II. Kongresi'nin kararını kastediyorum— "Parti diktatörlüğü" formülünü koymayı "aklından bile geçirmediğini";

e) Leninizmin bakış açısından, Parti "diktatörlüğü"nü ve dolayısıyla da "önderlerin diktatörlüğü"nü proletarya diktatörlüğüyle özdeşleştiren ya da özdeşleştirmeye çalışan yoldaşların haklı olmadığını ve siyasi bakımdan miyop olduklarını, çünkü onların bununla öncü müfreze ile sınıf arasındaki doğru ilişkilerin koşullarını çiğnediklerini.

"Parti diktatörlüğü" formülünün, yukarıda sözü edilen ihtiraz kayıtları olmaksızın alındığında, pratik çalışmalarımızda bir dizi tehlikeye ve siyasi mahzura yolaçabileceğinin sözünü bile etmiyorum. Bu formül, ihtiraz kayıtları olmaksızın alındığında, adeta şunları söylemektedir:

a) ***Partisiz kitlelere:*** İtiraz etmeye kalkışmayın, mırın kırın etmeye kalkışmayın, çünkü Parti herşeye kadirdir, çünkü Parti diktatörlüğümüz var;

b) ***Parti kadrolarına:*** Korkusuzca hareket edin, fırsatı ganimet bilin, Partisiz kitlelerin sesine kulak vermeye hiç gerek yok — Parti diktatörlüğümüz var;

c) ***Parti yöneticilerine:*** Belli oranda kendini beğenme lüksüne kapılabilirsiniz, hatta mağrur bile olabilirsiniz, çünkü Parti diktatörlüğümüz ve "dolayısıyla" da önderler diktatörlüğümüz var.

Bu tehlikelere işaret etmenin tam da şimdi sırasıdır; Partinin, kitlelerin sesine dikkatle kulak vermeye hazır olmasının bizim için özel bir değere sahip olduğu; kitlelerin gereksinimleri karşısında duyarlı olmanın Partimizin temel emri olduğu; Partiden siyasette özel bir dikkat ve özel bir esneklik göstermesinin beklendiği; kitlelere doğru önderlik etme sorununda kendini beğenmişlik tehlikesinin, Partinin önündeki en ciddi tehlikelerden biri olduğu, kitlelerin siyasi etkinliklerinin kabarışı döneminde bunlara işaret etmenin tam sırasıdır.

Partimizin XI. Parti Kongresinde Lenin'in söylediği şu altın sözler anımsanmalıdır:

> "Halk kitleleri içinde bizler (komünistler —*J.St.*) sadece denizde bir damlayız, ve ancak halkın ne hissettiğini doğru olarak ifade edebilirsek iktidarı yürütebiliriz. Aksi taktirde Komünist Partisi proletaryaya, proletarya da kitlelere önderlik edemeyecektir, ve bütün makine parça parça olup dağılacaktır." (Bkz. 4. baskı, cilt 33, s.273, Rusça.)

"Halkın ne hissettiğini doğru olarak ifade etmek" — proletarya diktatörlüğü sisteminde Partiye, temel önder güç olma şerefli rolünü sağlayan vazgeçilmez koşul işte tam da budur.

VI
TEK ÜLKEDE SOSYALİZMİN ZAFERİ SORUNU

"Leninizmin Temelleri Üzerine" yazısı (Mayıs 1924, ilk baskı), ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi sorununa ilişkin iki formülasyon içermektedir. Birinci formülasyon şöyle:

> "Eskiden ***tek*** ülkede devrimin zaferi imkansız görülürdü, çünkü burjuvazi üzerinde zafer için, tüm ileri ülkelerin, ya da

her halükârda bu ülkelerin çoğunluğunun proleterlerinin ortak eyleminin gerekli olduğu varsayılırdı. Şimdi bu görüş artık gerçeğe uymamaktadır. Şimdi böyle bir zaferin mümkün olduğundan hareket etmek gerekir, çünkü emperyalizm koşulları altında çeşitli kapitalist ülkelerin gelişmesinin eşitsiz ve sıçramalı karakteri, emperyalizmin içindeki, kaçınılmaz olarak savaşa götüren felaketli çelişkilerin gelişmesi, dünyanın tüm ülkelerinde devrimci hareketin büyümesi — tüm bunlar, proletaryanın tek tek ülkelerde zaferini yalnız mümkün değil, bilakis gerekli de kılmaktadır." (Bkz. "Leninizmin Temelleri Üzerine"[26].)

Bu tez tamamen doğrudur ve yorum gerektirmez. Diğer ülkelerde eşzamanlı muzaffer devrim olmaksızın, proletaryanın ***tek*** ülkede, iktidarı ele geçirmesini bir ütopya sayan sosyal-demokratların teorisine karşı yönelmiştir.

Fakat, "Leninizmin Temelleri Üzerine" yazısında ikinci bir formülasyon daha vardır. Orda şöyle deniyor:

"Ama ***tek*** ülkede burjuvazinin iktidarını devirmek ve proletarya iktidarını kurmak, henüz sosyalizmin tam zaferini güvencelemek anlamına gelmez. Sosyalizmin ana görevi —sosyalist üretimin örgütlenmesi— daha önümüzde durmaktadır. Birçok ileri ülkenin proleterlerinin ortak çabası olmaksızın bu görev çözülebilir mi, ***tek*** ülkede sosyalizmin nihai zaferi sağlanabilir mi? Hayır, sağlanamaz. Burjuvazinin devrilmesi için, ***tek*** ülkenin çabaları yeterlidir — devrimimizin tarihi bunun kanıtıdır. Sosyalizmin nihai zaferi için, sosyalist üretimin örgütlenmesi için, ***tek*** ülkenin, özellikle de Rusya gibi bir köylü ülkesinin çabaları yeterli değildir — bunun için birçok ileri ülkenin proleterlerinin çabaları gereklidir." (Bkz. "Leninizmin Temelleri Üzerine", birinci baskı[27].)

Bu ikinci formülasyon, diğer ülkelerde zafer olmadan, ***tek*** ülkede proletarya diktatörlüğünün, "muhafazakâr bir Avrupa karşısında tutunamayacağı"nı söyleyen Leninizm eleştirmenlerinin, Troçkistlerin iddialarına karşı yönelmişti.

Bu ölçüde —ama yalnızca bu ölçüde— bu formülasyon o zaman (Mayıs 1924) yeterliydi, ve hiç kuşkusuz belli bir yarar sağladı.

Ama daha sonra Parti içinde bu alanda Leninizme yönelik eleştirilerin üstesinden gelinip, yeni bir sorun, dıştan yardım olmaksızın, ülkemizin güçleriyle tam sosyalist toplumun kurulması imkanı sorunu gündeme geldiğinde, bu ikinci formülasyonun apaçık yetersiz olduğu ve bu yüzden doğru olmadığı görüldü.

Bu formülasyonun eksikliği nerededir?

Bu formülasyonun eksikliği, iki farklı sorunu tek soru halinde birleştirmesidir: olumlu yanıt verilmesi gereken, ***tek*** ülkenin güçleriyle sosyalizmin kurulması ***imkanı*** sorunu, ve olumsuz yanıt verilmesi gereken, proletarya diktatörlüğünün kurulmuş olduğu bir ülkenin, bir dizi başka ülkede muzaffer devrim olmaksızın kendisini bir müdahaleye karşı ve dolayısıyla eski düzenin restorasyonuna karşı ***tamamen güvencede*** görüp göremeyeceği sorunu. Bu formülasyonun, sosyalist toplumun örgütlenmesinin, ***tek*** ülkenin güçleriyle imkansız olduğu şeklinde bir düşünceye sebebiyet verebileceğinden hiç sözetmiyorum, ki bu elbette yanlıştır.

Bu sebepten dolayı, "Ekim Devrimi ve Rus Komünistlerinin Taktiği" (Aralık 1924) yazımda bu formülasyonu değiştirdim ve bu sorunu: ***burjuva düzeninin restorasyonuna karşı tam garanti*** sorunu ve ***tek*** ülkede ***tam sosyalist toplumun kurulması imkanı*** sorunu olmak üzere ikiye ayırarak düzelttim. Bu, ilk olarak, ancak "birçok ülkenin proleterlerinin ortak çabalarıyla ulaşılabilecek" olan "sosyalizmin tam zaferi", "eski düzenin yeniden kurulmasına karşı tam güvence" anlamında ele alınarak, ve ikinci olarak, Lenin'in "Kooperatifçilik Üzerine"[28] yazısı temelinde, tam sosyalist toplumu kurmak için gerekli herşeye sahip olduğumuz tartışılmaz gerçeği ifade edilerek sağlandı. ("Ekim Devrimi ve Rus Komünistlerinin Taktiği".)*

** "Leninizmin Temelleri Üzerine" yazısının bundan sonraki baskılarında sorunun bu yeni formülasyonu eskisinin yerine geçirildi.*

Bu yeni formülasyon, ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi sorununu kapitalizmin stabilizasyonuyla bağıntı içinde ele alan (Nisan 1925) ve ülkemizin güçleriyle sosyalizmin kurulmasını mümkün ve zorunlu gören XIV. Parti Konferansının ünlü "Komintern'in ve RKP(B)'nin Görevleri Üzerine"[29] kararına temel alındı.

Bu yeni formülasyon, XIV. Parti Konferansından hemen sonra, Mayıs 1925'te yayınlanan "RKP(B) XIV. Parti Konferansı Çalışmalarının Sonuçları Üzerine" yazıma da temel oluşturdu.

Tek ülkede sosyalizmin zaferi sorununun ele alınışı üzerine bu yazıda şöyle denmektedir:

> "Ülkemiz, iki grup karşıtlık arzetmektedir. Bir karşıtlık grubu —proletarya ile köylülük arasında varolan iç karşıtlıklardır (burada ***tek*** ülkede sosyalizmin kurulması kastedilmektedir —***J.St.***). Diğer karşıtlık grubu — sosyalizm ülkesi olarak ülkemizle, kapitalizmin ülkeleri olarak tüm diğer ülkeler arasındaki dış karşıtlıklardır (burada sosyalizmin nihai zaferi kastedilmektedir —***J.St.***)..." "Her kim ***tek*** ülkenin gücüyle tamamen aşılabilecek olan birinci grup karşıtlıklarla, aşılmaları birçok ülkenin proletaryasının çabalarını gerektiren ikinci grup karşıtlıkları birbirine karıştırırsa, o en kaba biçimde Leninizmi çiğnemektedir, o ya kafası karmakarışık bir kimse, ya da iflah olmaz bir oportünisttir." (Bkz. "RKP(B) XIV. Konferansı Çalışmalarının Sonuçları Üzerine"[30].)

Ülkemizde sosyalizmin ***zaferi*** sorunu üzerine orada şöyle denmektedir:

> "Sosyalizmi kurabiliriz, ve biz onu, işçi sınıfı önderliğinde, köylülükle birlikte inşa edeceğiz", ... çünkü "proletarya diktatörlüğü altında bizde... *tam* sosyalist toplumu kurmak için gerekli olan tüm önşartlar vardır, ki bu münasebetle tüm ve her türlü iç zorluklar aşılacaktır, çünkü onları kendi gücümüzle aşabiliriz ve aşmak zorundayız." (Aynı yerde[31].)

Ülkemizde sosyalizmin ***nihai*** zaferi sorunu üzerine orada şöyle denmektedir:

"Sosyalizmin nihai zaferi, müdahale- ve dolayısıyla restorasyon denemelerine karşı tam garantidir, çünkü az buçuk ciddi bir restorasyon denemesi ancak dışarıdan ciddi bir destekle, ancak uluslararası sermayenin desteğiyle yapılabilir. Bu yüzden, devrimimizin tüm ülkelerin işçileri tarafından desteklenmesi, ve dahası, bu işçilerin en azından birkaç ülkede zaferi, ilk muzaffer ülkenin müdahale- ve restorasyon denemelerine karşı tam güvencelenmesi için vazgeçilmez önşarttır, sosyalizmin nihai zaferi için vazgeçilmez önşarttır." (Aynı yerde[32].)

Yeterince açık zannediyorum.

Bilindiği gibi bu sorun, "Sorular ve Yanıtlar" yazımda (Haziran 1925) ve SBKP(B) XIV. Parti Kongresi'nde MK'nin faaliyet raporunda[33] (Aralık 1925) da aynı doğrultuda ele alınmaktadır.

Olgular bunlardır.

Bu olgular, öyle sanıyorum ki, tüm yoldaşlarca bilinmektedir. Zinovyev de dahil.

Zinovyev şimdi, Parti içindeki ideolojik mücadeleden neredeyse iki yıl sonra ve XIV. Parti Konferansında alınan karardan (Nisan 1925) sonra, XIV. Parti Kongresindeki kapayış konuşmasında (Aralık 1925), Stalin'in Nisan 1924'te kaleme alınmış yazısından eski, bütünüyle yetersiz formülü kazıp çıkararak bunu artık çözülmüş olan, tek ülkede sosyalizmin zaferi sorununun çözümü için temel yapmayı mümkün görüyorsa, Zinovyev'in bu garip tavrı, onun bu sorunda tamamen kördüğüm olduğunu gösterir yalnızca. Parti ilerledikten sonra onu geriye çekmek, MK Plenumu[34] tarafından onaylandıktan sonra XIV. Parti Konferansının kararını atlamak, onmaz biçimde çelişkilere batmak demektir, sosyalizmin inşası davasına inanmamak, Lenin'in yolundan ayrılmak ve kendi yenilgisini belgelemek demektir.

Tek ülkede sosyalizmin zaferi ***imkanı*** ne anlama gelir?

Proletarya ile köylülük arasındaki çelişkileri, ülkemizin iç güçlerine dayanarak aşma imkanı anlamına gelir, proletaryanın iktidarı ele geçirip, bu iktidardan, ülkemizde tam sosyalist toplumu kurmak için yararlanabilmesi imkanı anlamına gelir, diğer ülke proleterlerinin

sempati ve desteğine dayanarak, ama bu ülkelerde proleter devrimin önceden zaferi olmaksızın.

Bu imkan olmaksızın, sosyalizmin inşası, perspektifsiz bir inşadır, sosyalizmin tam olarak inşa edileceği inancı olmayan bir inşadır. Sosyalizm, onu tam olarak inşa etmenin mümkün olacağına inanılmadan, ülkemizin teknik geriliğinin, tam sosyalist toplumun kurulması için ***üstesinden gelinemez*** bir engel olmadığına inanılmadan inşa edilemez. Bu imkanın yadsınması, sosyalizmin inşası davasına inançsızlık demektir, Leninizmden yüz çevirmek demektir.

Diğer ülkelerde devrimin zaferi olmaksızın, ***tek*** ülkede sosyalizmin tam, nihai zaferinin ***imkansızlığı*** ne demektir?

Bu, devrim en azından bir dizi ülkede zafere ulaşmadan, müdahaleye ve dolayısıyla da burjuva düzenin restorasyonuna karşı tam bir garantiye sahip olmanın imkansız olduğu demektir. Bu tartışma götürmez tezin yadsınması, enternasyonalizmden yüz çevirmek, Leninizmden yüz çevirmek demektir.

> "Biz", diyor Lenin, "sadece bir devlette değil, aynı zamanda ***bir devletler sisteminde*** yaşıyoruz, ve emperyalist devletlerin yanında Sovyet cumhuriyetinin varlığı uzun vadede düşünülemezdir. Sonunda ya biri ya öteki zafer kazanacaktır. Ama bu son gelene dek, Sovyet cumhuriyeti ile burjuva devletleri arasında bir dizi korkunç çatışmalar kaçınılmazdır. Bu demektir ki, egemen sınıf, proletarya, egemen olmak istiyorsa ve olacaksa, bunu askeri örgütüyle de kanıtlamak zorundadır." (Bkz. 4. baskı, cilt 29, s.133, Rusça.)
>
> "Önümüzde", diyor Lenin bir başka yerde, "son derece kararsız, ama yine de hiç kuşkuya yer bırakmayan, tartışma götürmez belli bir denge var. Bunun uzun sürüp sürmeyeceğini bilmiyorum, ve bunun bilinemeyeceğini sanıyorum. Ve bu yüzden, tarafımızdan en büyük dikkat gereklidir. Ve politikamızın ilk kuralı, bu yıl süresince hükümet faaliyetimizden çıkan ilk ders, tüm işçi ve köylülerin benimsemesi gereken ders şudur: dikkatli olmak, bize karşı en büyük nefreti açıkça ifade eden kişiler, sınıflar ve

hükümetlerce çevrili olduğumuzu anımsamak. Bir istiladan daima sadece kılpayı uzakta olduğumuzu unutmamalıyız." (Bkz. 4. baskı, cilt 33, s.122, Rusça.)

Bu açıktır sanıyorum.

Tek ülkede sosyalizmin zaferi sorunu konusunda Zinovyev'de durum ne?

Dinleyin:

"Sosyalizmin nihai zaferinden en azından şunlar anlaşılır: 1. sınıfların ortadan kaldırılması, ve dolayısıyla 2. *tek* sınıfın diktatörlüğünün, verili durumda proletarya diktatörlüğünün ortadan kaldırılması..." "Sorunun bizde SSCB'nde 1925 yılında nasıl durduğu konusunda daha berrak bir fikir edinmek için", diyor Zinovyev devamla, "iki şeyi ayırt etmeliyiz: 1. sosyalizmi inşa imkanının güvence altına alınmış olması — böyle bir imkan, elbette, *tek* ülkenin sınırları içinde de tamamen tasavvur edilebilirdir, ve 2. sosyalizmin nihai kuruluşu ve sağlamlaştırılması, yani sosyalist düzenin, sosyalist toplumun gerçekleştirilmesi."

Bütün bunlar ne anlama gelebilir?

Tek ülkede sosyalizmin nihai zaferinden, Zinovyev'in, müdahale ve restorasyona karşı güvenceyi değil, tam sosyalist toplumun kurulması imkanını anladığından başka bir anlama gelmez. *Tek* ülkede sosyalizmin zaferinden Zinovyev'in anladığı ise, tam sosyalizmin kurulmasına götüremeyecek olan ve götürmemesi gereken bir sosyalizm inşasıdır. Gelişigüzel, perspektifsiz bir inşa; tam sosyalist toplumu kurma imkanı bulunmayan bir sosyalizm inşası — Zinovyev'in pozisyonu budur.

Onu tam olarak kurma ***imkanına sahip olmaksızın*** sosyalizmi inşa etmek, ***onu tam olarak kuramayacağını bile bile*** inşa etmek — Zinovyev işi böylesi saçmalıklara kadar vardırdı.

Fakat bu, sorunu çözmek değil, onunla alay etmektir!

Zinovyev'in XIV. Parti Kongresindeki kapayış konuşmasından bir alıntı daha:

"Örneğin Yakovlev yoldaşın en son Kursk il Parti Konferasında ne kadar ileri gittiğine bakınız: '*tek* ülkede, her yanımız kapitalist düşmanlarca kuşatılmışken, bu koşullar altında *tek* ülkede sosyalizmi tam olarak kurabilir miyiz?' diye soruyor. Ve yanıtlıyor: 'Şimdiye dek söylenenler temelinde, yalnızca sosyalizmi inşa etmekle kalmayıp, şimdilik yalnız olmamıza, şimdilik dünyada tek Sovyet ülkesi olmamıza rağmen, tek Sovyet devleti olmamıza rağmen, sosyalizmi tam olarak kuracağımızı da iddia etme hakkına sahibiz'. ("Kurskaya Pravda", No.279, 8 Aralık 1925.) ***Bu, sorunun Leninist tarzda konuşu mudur"***, diye soruyor Zinovyev, ***"bu, ulusal darkafalılık kokmuyor mu?****"

Böylece Zinovyev'e göre, *tek* ülkede sosyalizmin tam olarak kurulması imkanını kabul etmek, ulusal darkafalılığa düşmek demektir, bu olasılığı yadsımak ise enternasyonalizm görüşünü savunmak.

Ama bu doğruysa, o zaman iktisadımızdaki kapitalist unsurlar üzerinde zafer uğruna mücadele etmeye değer mi? Bundan, böyle bir zaferin imkansız olduğu sonucu çıkmaz mı?

İktisadımızın kapitalist unsurları önünde teslimiyet — Zinovyev'in argümantasyonunun iç mantığı bizi buraya götürüyor.

Ve Leninizmle hiçbir ortak yanı olmayan bu saçmalık, Zinovyev tarafından bize, "enternasyonalizm" diye sunuluyor, "yüzde yüz Leninizm" diye sunuluyor!

Zinovyev'in, sosyalizmin inşası gibi önemli bir sorunda, Leninizmden uzaklaştığını ve Menşevik Zuhanov'un görüşüne kaydığını iddia ediyorum.

Lenin'e başvuralım. İşte Lenin'in *tek* ülkede sosyalizmin zaferi üzerine, daha Ekim devriminden önce, Ağustos 1915'de söyledikleri:

"İktisadi ve siyasi gelişmenin eşitsizliği, kapitalizmin mutlak bir yasasıdır. Burdan şu sonuç çıkar ki, sosyalizmin

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

zaferi başlangıçta birkaç kapitalist ülkede ya da tek başına alınan bir ülkede bile olanaklıdır. Bu ülkenin muzaffer proletaryası, kapitalistleri mülksüzleştirdikten ve ***kendi ülkesinde sosyalist üretimi örgütledikten sonra**** kendini diğer, kapitalist dünyanın ***karşısına koyacak*** ve diğer ülkelerin ezilen sınıflarını kendi yanına çekecek, onlarda kapitalistlere karşı isyanlar körükleyecek ve gerektiğinde sömürücü sınıflara ve onların devletlerine karşı hatta silah zoruna bile başvuracaktır." (Bkz. 4. baskı, cilt 21, s.311.)

Lenin'in tarafımızdan altı çizilen: "kendi ülkesinde sosyalist üretimi örgütledikten sonra" sözleri ne anlama geliyor? Muzaffer ülkenin proletaryasının kendi ülkesinde iktidarı ele geçirdikten sonra sosyalist üretimi ***örgütleyebileceği*** ve ***örgütlemek zorunda*** olduğu anlamına geliyor. Ve "sosyalist üretimi örgütlemek" ne anlama geliyor? Sosyalist toplumu tam olarak kurmak anlamına geliyor. Lenin'in bu açık ve kesin tezinin hiçbir yorum gerektirmediğini kanıtlamaya gerek yok. Aksi takdirde, neden Lenin'in Ekim 1917'de iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi çağrısında bulunduğu anlaşılmaz olur.

Lenin'in bu açık teziyle, Zinovyev'in "***tek*** ülkenin sınırları içinde" sosyalizmi inşa edebileceğimiz, ancak onu tam olarak kurmamızın ***imkansız*** olduğunu söyleyen karışık ve anti-Leninist "tez"i arasında dünya kadar fark olduğu görülüyor.

Lenin bunu 1915 yılında, iktidarın proletarya tarafından alınmasından önce söylemişti. Ama belki de iktidarın ele geçirilmesi deneyiminden, 1917'den sonra görüşleri değişmiş olmasın? Lenin'in 1923 yılında kaleme alınmış olan "Kooperatifçilik Üzerine" yazısına başvuralım.

"Gerçekten de", diyor Lenin, "tüm büyük-çaplı üretim araçları üzerinde devletin tasarruf yetkisi, devlet iktidarının proletaryanın ellerinde olması, bu proletaryanın milyonlarca küçük ve küçücük köylülerle ittifakı, bu proletaryanın köylülük karşısındaki yönetici konumunun güvenlik altına

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

alınmış olması vs. — tüm bunlar, daha önce küçümseyerek bezirgânlık olarak gördüğümüz ve şimdi, NEP düzeninde bazı bakımlardan öyle görmekte haklı olduğumuz kooperatiflerden, sadece kooperatiflerden hareket ederek, ***tam sosyalist toplumu kurmak için gerekli olan herşey değil mi?**** Bu, henüz sosyalist bir toplumun kuruluşu değildir, ama ***bu kuruluş için gerekli ve yeterli olan herşeydir****."

Başka bir ifadeyle: Tam sosyalist toplumu kurabiliriz ve kurmalıyız, çünkü bu kuruluş için gerekli ve yeterli olan her şeye sahibiz.

Daha açık ifade edilemeyeceğini sanıyorum.

Lenin'in bu klasik tezini, Zinovyev'in Yakovlev'e verdiği anti-Leninist yanıtla karşılaştırınız, o zaman göreceksiniz ki Yakovlev sadece, Lenin'in ***tek*** ülkede sosyalizmin kurulma imkanı üzerine sözlerini tekrarlamıştır, bu teze karşı çıkan ve Yakovlev'i şiddetle eleştiren Zinovyev ise Lenin'den uzaklaşmış ve Menşevik Zuhanov'un görüşüne, ülkemizde sosyalizmin kuruluşunun, ülkenin teknik geriliği sonucu imkansız olduğu görüşüne gelmiştir.

Ne ki, sosyalizmi tam olarak kurmaya güvenmiyorduysak, hangi amaçla Ekim 1917'de iktidarı ele geçirdiğimiz anlaşılmaz kalıyor.

Ekim 1917'de iktidar ele geçirilmemeliydi — Zinovyev'in argümantasyonunun iç mantığının bizi götürdüğü sonuç budur.

Ayrıca ben, Zinovyev'in, sosyalizmin zaferi gibi böylesine önemli bir sorunda, XIV. Parti Konferansının "KEYK Genişletilmiş Plenumuyla Bağıntı İçinde Komintern'in ve RKP(B)'nin Görevleri Üzerine" ünlü kararında saptanmış olan Partimizin belirli kararlarına karşı mücadeleye giriştiğini iddia ediyorum.

Bu karara başvuralım. Orada ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi üzerine şöyle deniyor:

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

"Birbirine taban tabana zıt iki toplumsal sistemin varlığı, sürekli olarak bir kapitalist kuşatma tehlikesine, başka ekonomik baskı biçimleri tehlikesine, silahlı mücadele ve restorasyon tehlikesine neden olur. Dolayısıyla ***sosyalizmin nihai zaferi*** için yegâne güvence, yani ***restorasyona karşı güvence***,* sosyalist devrimin bir dizi ülkede zaferidir..." "Leninizm, burjuva ilişkilerin ***bir restorasyonuna karşı tam güvence anlamında**** sosyalizmin ***nihai zaferinin*** ancak uluslararası ölçekte mümkün olduğunu öğretir..." "Bundan, Rusya gibi geri bir ülkede, teknik ve ekonomik bakımdan daha gelişmiş ülkelerin 'devlet yardımı' (Troçki) olmadan ***tam sosyalist toplumu**** kurmanın imkansız olduğu ***sonucu asla**** çıkmaz." (Bkz. karar[35].)

Kararın, sosyalizmin nihai zaferini —Zinovyev'in "Leninizm" kitabında savunduğu görüşün ***tam tersine***— müdahale ve restorasyona karşı güvence anlamında ele aldığı görülüyor.

Kararın, Rusya gibi geri bir ülkede, teknik ve ekonomik bakımdan daha gelişmiş ülkelerin "devlet yardımı" olmadan tam sosyalist toplumu kurmanın —Zinovyev'in XIV. Parti Kongresindeki kapayış konuşmasında Yakovlev'e verdiği yanıtta ileri sürdüğü aksi yöndeki düşünceye ***tamamen karşıt olarak***— mümkün olduğunu kabul ettiği görülüyor.

Buna, Zinovyev'in XIV. Parti Konferansı kararına ***karşı*** mücadelesi dışında ne ad verilebilir?

Elbette ki Parti kararları bazen kusursuz değildir. Parti kararlarının hatalar içerdiği olur. Genel konuşulduğunda, XIV. Parti Konferansı kararının da bazı hatalar içerdiği varsayımı caiz sayılırdı. Zinovyev'in bu kararı hatalı bulması mümkündür. Ama o zaman bunu bir Bolşevike yaraşır biçimde, açık ve net olarak ifade etmek gerekir. Fakat Zinovyev her nedense böyle yapmıyor. O başka bir yol seçmeyi ve kararın adını anmaksızın ve karara herhangi bir açık eleştiri getirmeksizin, XIV. Parti Konferansı kararına arkadan saldırmayı yeğledi. Anlaşılan Zinovyev, hedefe en iyi bu yoldan varılacağına

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

inanıyor. Hedefi ise şu: kararı "iyileştirmek" ve Lenin'i "birazcık" düzeltmek. Kanıtlamaya gerek yok ki, Zinovyev hesabında yanılmıştır.

Zinovyev'in hatası nereden geliyor? Bu hatanın kökleri nerede yatıyor?

Bu hatanın kökleri görüşümce, Zinovyev'in, tam sosyalist toplumun kuruluşu için ülkemizin teknik geriliğinin ***üstesinden gelinemez*** bir engel olduğu, proletaryanın ülkemizin teknik geriliği sonucu sosyalizmi kuramayacağı inancında yatıyor. Zinovyev ve Kamenev bir keresinde, Parti'nin Nisan Konferansından[36] önce MK oturumlarından birinde bu iddiayla ortaya çıkmayı denediler. Ama reddedildiler ve karşıt görüşe, MK çoğunluğunun görüşüne ***biçimsel olarak*** boyun eğerek geri çekilmek zorunda kaldılar. Zinovyev biçimsel olarak bu görüşe boyun eğmesine rağmen, tüm zaman boyunca ona karşı mücadeleyi sürdürdü. RKP(B) MK'sındaki bu "olay" üzerine, Partimizin Moskova Komitesi, Leningrad İl Parti Konferansının mektubuna "Yanıt"ında şöyle demektedir[37]:

> "Daha kısa süre önce Kamenev ve Zinovyev Politbüro'da, eğer uluslararası devrim yardımımıza yetişmezse, teknik ve ekonomik geriliğimiz sonucu iç zorlukların üstesinden gelecek durumda olmadığımız görüşünü savundular. Fakat biz, MK çoğunluğuyla birlikte, teknik geriliğimize bakmaksızın ve ona rağmen, sosyalizmi inşa edebileceğimiz, onu inşa edeceğimiz ve inşayı sonuna kadar götüreceğimiz görüşündeyiz. Bu inşanın, dünya ölçeğinde bir zafer durumunda olduğundan elbette çok daha yavaş cereyan edeceği görüşündeyiz, ama buna rağmen ilerliyoruz ve ilerleyeceğiz. Aynı şekilde, Kamenev ve Zinovyev'in görüşünün, işçi sınıfımızın ve onu izleyen köylü kitlelerinin iç güçlerine inançsızlığı ifade ettiği düşüncesindeyiz. Bu görüşün, Lenin'in pozisyonundan yüz çevirme anlamına geldiğini düşünüyoruz." (Bkz. "Yanıt".)

Bu belge basında, XIV. Parti Kongresinin ilk oturumları sırasında yayınlandı. Tabii ki Zinovyev'in, daha Parti Kongresinde, bu belgeye karşı tavır takınma imkanı vardı. Zinovyev ve Kamenev'in, Partimizin Moskova Komitesi tarafından onlara karşı getirilen bu ağır

suçlama karşısında hiçbir argüman bulamamaları dikkate değerdir. Bu bir tesadüf müdür? Tesadüf olduğunu sanmıyorum. Suçlama besbelli ki tam hedefe isabet etmiştir. Zinovyev ve Kamenev, buna karşı "muharebeye sürecek" bir şeyleri olmadığı için suçlamayı suskunlukla "yanıtlamışlardır".

"Yeni muhalefet", Zinovyev ülkemizde sosyalist inşanın zaferine inançsızlıkla suçlandığı için alındı. Ama eğer Zinovyev, *tek* ülkede sosyalizmin zaferi sorunu tam bir yıl boyunca tartışıldıktan sonra, Zinovyev'in görüşü MK Politbürosu (Nisan 1925) tarafından reddedildikten sonra, bu sorun üzerine Partinin —XIV. Parti Konferansının (Nisan 1925) ünlü kararında yazıya dökülmüş olan— belli bir görüşü oluştuktan sonra, bütün bunlardan sonra Zinovyev "Leninizm" kitabında (Eylül 1925) Partinin görüşüne karşı çıkmaya karar veriyorsa, sonra bu çıkışı XIV. Parti Kongresinde yineliyorsa — bütün bunlar, hatalarını savunmasındaki bu inatçı ısrarlılık, bu dikkafalılık, Zinovyev'in ülkemizde sosyalist inşanın zaferine inançsızlık hastalığına yakalandığı, umutsuz biçimde yakalandığından başka nasıl açıklanır?

Zinovyev bu inançsızlığına enternasyonalizm süsü vermekten hoşlanıyor. Ama ne zamandan beri bizde, Leninizmin baş sorununda Leninizmden yüz çevirme enternasyonalizm olarak adlandırılıyor?

Burada enternasyonalizme ve uluslararası devrime karşı günah işleyenin Parti değil, Zinovyev olduğunu söylemek daha doğru olmaz mı? Çünkü ülkemiz, "inşa halindeki sosyalizmin" ülkesi, dünya devriminin üssünden başka nedir ki? Ama sosyalist toplumu kurmaya yetenekli değilse, dünya devriminin gerçek üssü olabilir mi? Eğer kendi ülkesinde ekonomimizin kapitalist unsurları üzerinde zafer kazanma, sosyalist inşanın zaferini kazanma yeteneğinde değilse, kuşkusuz şimdi olduğu gibi, tüm ülkelerin işçileri için muazzam bir çekim merkezi olarak kalabilir mi? Kalamayacağını sanıyorum. Ama bundan, sosyalist inşanın zaferine inançsızlığın, bu inançsızlığı yaymanın, dünya devriminin üssü olarak ülkemizin saygınlığının sarsılmasına yol açtığı sonucu çıkmaz mı? Ülkemizin saygınlığının sarsılması ise dünya devrimci hareketinin güçsüzleşmesine yol açar. Sosyal-demokrat baylar işçileri bizden neyle korkutup uzaklaştırmayı

denediler? "Rusların bir şey başaramayacakları" propagandasıyla. Şu anda sosyal-demokratları yenilgiye uğratmamızı sağlayan, öbek öbek işçi delegasyonlarını ülkemize çeken, böylece tüm dünyada komünizmin pozisyonunu güçlendirmemizi sağlayan şey nedir? Sosyalizmi inşadaki başarılarımızdır. Fakat şimdi artık, sosyalizmi inşadaki başarılarımıza inançsızlık propaganda edenin, dolaylı yoldan sosyal-demokratlara yardım ettiği, uluslararası devrimci hareketin atılım gücünü zayıflattığı ve kaçınılmaz olarak enternasyonalizme sırt çevirdiği açık değil midir?..

Zinovyev'in "enternasyonalizm"inin, *tek* ülkede sosyalizmin inşası sorununda onun "yüzde yüz Leninizm"inden daha iyi durumda olmadığı görülüyor.

Bu yüzden XIV. Parti Kongresi, "Yeni Muhalefet"in görüşlerini "sosyalizmin inşasına inançsızlık" ve "Leninizmin çarpıtılması"[38] olarak tanımladığında doğru davranmıştır.

VII
SOSYALİST İNŞANIN ZAFERİ UĞRUNA MÜCADELE

Sosyalist inşanın zaferine inançsızlığın, "Yeni Muhalefet"in temel hatası olduğunu düşünüyorum. Bu hata, kanımca, "Yeni Muhalefet"in diğer bütün hataları ondan kaynaklandığı için temel hatadır. "Yeni Muhalefet"in NEP sorunundaki, devlet kapitalizmi, sosyalist sanayimizin niteliği, proletarya diktatörlüğü altında kooperatiflerin rolü, Kulaklara karşı mücadelenin yöntemleri, orta köylülüğün rolü ve önemi sorunlarındaki hataları — bütün bu hatalar, muhalefetin temel hatasından, ülkemizin güçleriyle sosyalist toplumu kurma imkanına inançsızlıktan kaynaklanıyor.

Ülkemizde sosyalist inşanın zaferine inançsızlık nedir?

Bu herşeyden önce, ülkemizin belirli gelişme koşulları sonucu köylülüğün ana kütlesinin sosyalist inşa eserine *çekilebileceğine* inançsızlıktır.

İkincisi, halk ekonomisinin kumanda tepelerini elinde tutan

ülkemiz proletaryasının, köylülüğün ana kütlesini sosyalist inşa eserine çekme ***yeteneğinde olduğuna*** inançsızlıktır.

Muhalefet, gelişmemizin yolları üzerine konstrüksiyonlarında zımnen bu önkoşullardan yola çıkıyor — bunu ister bilinçli yapsın, ister bilinçsiz.

Sovyet köylülüğünün ana kütlesi, sosyalist inşa işine çekilebilir mi?

"Leninizmin Temelleri Üzerine" yazısı bu konuda iki temel tez içeriyor:

> 1) "Sovyetler Birliği'nin köylülüğü, Batının köylülüğüyle karıştırılmamalıdır. Üç devrimin okulundan geçmiş ve proletarya ile birlikte ve başında proletarya olmak üzere çara ve burjuvazinin iktidarına karşı mücadele etmiş bir köylülük, toprağı ve barışı proleter devrimin elinden elde etmiş olan ve bundan dolayı da proletaryanın yedek gücü haline gelmiş bir köylülük — böyle bir köylülük, burjuva devrimi sırasında liberal burjuvazinin önderliği altında mücadele etmiş olan, toprağı bu burjuvazi sayesinde elde etmiş ve bundan dolayı da burjuvazinin bir yedek gücü haline gelmiş olan bir köylülükten mecburen farklı olmak zorundadır. Kanıtlamaya gerek yoktur ki, proletarya ile siyasi dostluğa ve ***siyasi*** işbirliğine yüksek değer vermeyi öğrenen ve özgürlüğünü bu dostluğa ve işbirliğine borçlu olan Sovyet köylülüğü, proletarya ile ***iktisadi*** işbirliğine özellikle elverişli olmak zorundadır."
>
> 2) "Rusya'daki tarım, Batının tarımı ile karıştırılmamalıdır. Orada tarımın gelişmesi, kapitalizmin her zamanki çizgisini izler, bir uçta büyük çiftlikler ve özel kapitalist latifundiyalarla, öteki uçta yoksulluk, sefalet ve ücret köleliği olmak üzere köylülüğün derin bir farklılaşması koşullarında olur. Dolayısıyla orada çökme ve çürüme tamamiyle doğaldır. Rusya'da ise başkadır. Bizde tarımın gelişmesi, bu yolu izleyemez; sadece Sovyet iktidarının varlığı ve en önemli üretim aletlerinin ve araçlarının millileştirilmiş olması bile böyle bir gelişmeye izin vermez.

Rusya'da tarımın gelişmesi başka bir yoldan yürümek zorundadır; milyonlarca küçük ve orta köylünün kooperatiflerde birleşmesi yolunu, kırda, devletin tanıdığı tercihli kredilerle desteklenen kitlesel kooperatiflerin gelişmesi yolunu izlemek zorundadır. Lenin, kooperatifçilik üzerine yazılarında, bizde tarımın gelişmesinin yeni bir yoldan yürümek zorunda olduğuna; köylülerin çoğunluğunun kooperatifler aracılığıyla sosyalist inşaya çekilmesi yolunu, ilk önce sürüm alanında ve daha sonra tarımsal ürünlerin üretimi alanında da giderek kollektivizm ilkelerinin tarımın içine işlemesi yolunu izlemek zorunda olduğuna isabetle işaret etmiştir...

Kanıtlamaya gerek yoktur ki, köylülüğün muazzam çoğunluğu, bu yeni gelişme yolunda istekle ilerleyecek ve özel kapitalist latifundiyalar ve ücretli kölelik yolunu, sefalet ve yıkım yolunu reddedecektir."[39]

Bu tezler doğru mudur?

Bu iki tezin, NEP koşulları altında tüm inşa sürecimiz için doğru ve tartışma götürmez olduğunu sanıyorum.

Bunlar, proletarya ile köylülüğün birleşmesi üzerine, köylü işletmelerinin ülkenin sosyalist gelişim sistemi içine çekilmesi üzerine, proletaryanın, köylülüğün ana kütlesiyle birlikte sosyalizme doğru ilerlemek zorunda olduğu, milyonlarca köylü kitlesinin kooperatiflerde birleşmesinin, köyde sosyalist inşanın anayolu olduğu, sosyalist sanayimizin gelişmesinde "kooperatiflerin basit gelişmesi (nin) bizim için... sosyalizmin gelişmesiyle özdeş olduğu" (bkz. 4. baskı, cilt 33, s.434) üzerine Lenin'in bilinen tezlerinin ifade edilmesinden başka bir şey değildir.

Gerçekten de, ülkemizde köylü ekonomisinin gelişimi hangi yolu tutabilir ve tutmalıdır?

Köylü ekonomisi, kapitalist ekonomi değildir. Köylü ekonomisi, köylü işletmelerinin ezici çoğunluğunu gözönüne aldığımızda, küçük meta ekonomisidir. Ama köylü küçük meta ekonomisi nedir? Bu, kapitalizmle sosyalizm arasındaki kavşakta duran bir ekonomidir. Şimdi kapitalist ülkelerde olduğu gibi, kapitalizm yönünde de gelişebilir, bizde, bizim ülkemizde, proletarya diktatörlüğü

altında olması gerektiği gibi sosyalizm yönünde de gelişebilir.

Köylü ekonomisinin bu istikrarsızlığı, bu bağımlılığı nereden gelir? Neyle açıklanır?

Bu, köylü işletmelerinin dağınıklığıyla, örgütsüzlüğüyle, kente, sanayiye, kredi sistemine, ülkedeki devlet iktidarının karakterine bağımlılığıyla, son olarak herkesçe bilinen, köyün gerek maddi gerekse kültürel bakımdan kenti izlemesi ve izlemek zorunda olması olgusuyla açıklanır.

Köylü ekonomisinin kapitalist gelişme yolu, köylülüğün bir kutupta büyük latifundiyalar ve diğer kutupta kitlesel sefaletle, derin bir farklılaşmayla bir gelişme anlamına gelir. Bu gelişme yolu kapitalist ülkelerde kaçınılmazdır, çünkü kır, köylü ekonomisi, kente, sanayiye, kentte yoğunlaşmış krediye, devlet iktidarının karakterine bağımlıdır; kentte egemen ise burjuvazidir, kapitalist sanayidir, kapitalist kredi sistemidir, kapitalist devlet iktidarıdır.

Köylü ekonomisinin bu gelişme yolu, kentin bambaşka bir görünüme sahip olduğu, sanayinin proletaryanın elinde bulunduğu, ulaştırmanın, kredi sisteminin, devlet iktidarının vb. proletaryanın elinde toplandığı, toprağın millileştirilmesinin ülkede genel bir yasa olduğu bizim ülkemizde de zorunlu mudur? Elbette değil. Tam tersi. Tam da kent köyün önderi olduğundan ve bizde kentte, halk ekonomisinin tüm kumanda tepelerini elinde tutan proletarya egemen olduğundan, tam da bu yüzden, köylü işletmeleri gelişmelerinde başka bir yolu, sosyalist inşa yolunu tutmak zorundadır.

Bu nasıl bir yoldur?

Bu, milyonlarca köylü işletmesinin her çeşit kooperatiflerde kitlesel birleşmesi yoludur, dağınık köylü işletmelerinin sosyalist sanayi etrafında birleşmesi yoludur, köylülük arasında kollektivizmin temellerinin yaygınlaştırılması yoludur —ilk önce tarım ürünlerinin ***pazarlanması*** ve köylü işletmelerinin kent ürünleriyle ***ikmali*** alanında, daha sonraları ise tarımsal ***üretim*** alanında.

Ve ilerlediğimiz ölçüde, bu yol proletarya diktatörlüğü koşulları altında o kadar kaçınılmaz hale gelecektir, çünkü pazarlama alanında kooperatifleşme, ikmal alanında kooperatifleşme ve nihayet kredi- ve üretim alanında kooperatifleşme (tarım kooperatifleri), kırda

refahı artırmanın tek yoludur, geniş köylü kitlelerini sefalet ve yıkımdan kurtarmanın tek yoludur.

Bizde köylülüğün, konumu itibariyle sosyalist olmadığı ve bu yüzden sosyalist gelişme yeteneğinde olmadığı söyleniyor. Köylülüğün, konumu itibariyle sosyalist olmadığı elbette doğrudur. Ancak bu, köyün kenti izlediği, kentte ise sosyalist sanayinin egemen olduğu bir kez kanıtlandıktan sonra, köylü işletmelerinin sosyalizme doğru gelişmesine karşı bir gerekçe olamaz. Ekim devrimi sırasında da köylülük, konumu itibariyle sosyalist değildi ve ülkede sosyalizmi kurmayı hiç istemiyordu. O sıralar onun esas olarak istediği, çiftlik sahipleri iktidarının bertaraf edilmesi ve savaşa son verilmesiydi; o, barış istiyordu. Buna rağmen o sıralar sosyalist proletaryayı izledi. Neden? Çünkü burjuvazinin devrilmesi ve iktidarın sosyalist proletarya tarafından ele geçirilmesi, o sıralar emperyalist savaştan çıkmanın tek yoluydu, barışa giden tek yoldu. Çünkü o sıra başka yol yoktu ve olamazdı. Çünkü Partimiz o sıralar köylülüğün özgül çıkarlarını (çiftlik sahiplerinin devrilmesi, barış), ülkenin genel çıkarlarıyla (proletarya diktatörlüğü) birleşme ve ona tabi olma derecesini hissetmeyi ve bulmayı başarmıştı. Ve köylülük o zaman, sosyalist olmamasına rağmen, sosyalist proletaryayı izledi.

Ülkemizde sosyalist inşa için, köylülüğün bu inşa akımına çekilmesi için de aynı şey söylenmelidir. Köylülük, konumu itibariyle sosyalist değildir. Fakat sosyalist gelişme yoluna girmek zorundadır ve mutlaka girecektir, çünkü köylülük için sefalet ve yıkımdan kurtulmanın, proletaryayla birleşmekten, sosyalist sanayiyle birleşmekten, köylülüğün kitlesel kooperatifleşmesi yoluyla köylü ekonomisinin sosyalist gelişmenin genel akımı içine çekilmesinden başka yolu yoktur ve olamaz.

Neden tam da köylülüğün kitlesel kooperatifleşmesi yoluyla?

Kitlesel kooperatifleşmede, köylülük için kabul edilebilir ve avantajlı olan ve proletaryaya köylülüğün ana kütlesini sosyalist inşa işine çekme imkanı sağlayan, "özel çıkarların, özel ticari çıkarların birleşmesi, bunun devlet tarafından gözetimi ve denetimi derecesini, bunun genel çıkarlara tabi olma derecesini bulduğumuz" (*Lenin*)[40] için. Mallarının pazarlanmasını ve işletmelerinin makine ikmalini kooperatifler aracılığıyla örgütlemek köylülük için özellikle avantajlı

olduğundan, tam da bu yüzden o kitlesel kooperatifleşme yolunu tutmak zorundadır ve tutacaktır.

Fakat sosyalist bir sanayinin egemenliğinde köylü işletmelerinin kitlesel kooperatifleşmesi ne anlama gelir?

Bu, köylü küçük meta ekonomisinin, köylülüğü kitlesel yıkıma sürükleyen eski, kapitalist yolu ***terkedip,*** yeni bir gelişme yoluna, sosyalist inşa yoluna ***geçişi*** anlamına gelir.

Bu yüzden, köylü ekonomisinin yeni gelişme yolu uğruna mücadele, köylülüğün ana kütlesinin sosyalizmin inşası işine çekilmesi uğruna mücadele, Partimizin önündeki ilk görevdir.

Bu nedenle SBKP(B) XIV. Parti Kongresi, aşağıdaki kararı alırken doğru davrandı:

> "Kırda sosyalizmin inşasının ana yolu, sosyalist devlet sanayinin, devlet kredi kurumlarının ve proletaryanın elinde bulunan diğer kumanda tepelerinin artan iktisadi önderliğini kullanarak köylülüğün ana kütlesini kooperatif örgüte çekmek ve bu örgüte, onun kapitalist unsurlarından yararlanarak, onları bertaraf ederek ve saf dışı bırakarak sosyalist bir gelişme sağlamaktan ibarettir." (Bkz. MK Faaliyet Raporu Üzerine Kongre Kararı[41].)

"Yeni Muhalefet"in en büyük hatası, köylülüğün bu yeni gelişme yoluna inanmaması, proletarya diktatörlüğü koşulları altında bu yolun kaçınılmazlığını görmemesi ya da kavramamasıdır. Ve bunu, ülkemizde sosyalist inşanın zaferine inanmadığı için, proletaryamızın, köylülüğe sosyalizm yolunda önderlik etme yeteneğine inanmadığı için kavramıyor.

NEP'in ikili karakterinin anlaşılmaması, NEP'in olumsuz yanlarının abartılması ve NEP'in esas olarak bir geri çekilme olduğu görüşü bundandır.

Ekonomimizin kapitalist unsurlarının oynadığı rolün abartılması ve sosyalist gelişmemizin kaldıraçlarına (sosyalist sanayi, kredi sistemi, kooperatifler, proletaryanın devlet iktidarı vs.) düşen rolün küçümsenmesi bundandır.

Devlet sanayimizin sosyalist niteliğinin anlaşılamaması ve Lenin'in kooperatif planının doğruluğuna duyulan kuşku bundandır.

Köydeki farklılaşmanın abartılması, Kulaktan duyulan panik, orta köylünün rolünün küçümsenmesi, Partinin, orta köylüyle sağlam ittifakın güvence altına alınmasına yönelik politikasını boşa çıkarma çabaları ve bir bütün olarak Partinin kırdaki politikası sorununda ileri-geri yalpalamalar bundandır.

Partinin milyonlarca işçi ve köylü kitlesini sanayi ve tarımın inşasına, kooperatiflerin ve Sovyetlerin canlandırılmasına, ülkeyi yönetmeye, bürokratizme karşı mücadeleye, devlet aygıtımızın iyileştirilmesi ve yeniden biçimlendirilmesi mücadelesine çekmek için muazzam çalışmasının; yeni bir gelişme aşamasına damgasını vuran ve o olmaksızın sosyalist inşanın düşünülemeyeceği bir çalışmanın anlaşılamaması bundandır.

İnşamızın zorlukları karşısındaki umutsuzluk ve çaresizlik, ülkemizin sanayileşme olanağına karşı kuşku, Partinin yozlaşması üzerine kötümser gevezelikler vs. bundandır.

Onlarda, burjuvalarda herşey oldukça iyi, ama bizde, proleterlerde oldukça kötü; eğer Batıdan devrim zamanında gelmezse, o zaman davamız yitirilmiş demektir — "Yeni Muhalefet"in, görüşümce tasfiyeci bir ton olan, ancak muhalefet tarafından her nedense (galiba şaka olsun diye) "enternasyonalizm" süsü verilen genel tonu budur.

NEP kapitalizmdir, diyor muhalefet. NEP esas olarak bir geri çekilmedir, diyor Zinovyev. Bütün bunlar elbette yanlıştır. Gerçekte NEP, sosyalist ve kapitalist unsurların mücadelesine izin veren ve sosyalist unsurların, kapitalist unsurlar üzerinde zaferini hedefleyen bir Parti politikasıdır. Gerçekte NEP yalnızca bir geri çekilmeyle başlamıştır, ama geri çekilme sırasında güçlerin yeniden bir gruplaşmasını ve saldırıya geçmeyi hedefliyordu. Gerçekte yıllardan beri taarruz halindeyiz, başarılı bir saldırı yürütüyoruz, sanayimizi, Sovyet ticaretini geliştiriyor ve özel sermayeyi geriletiyoruz.

Ama: NEP kapitalizmdir, NEP esas olarak bir geri çekilmedir, tezinin anlamı nedir? Bu tez nereden yola çıkıyor?

Bizde şu sırada kapitalizmin basit bir restorasyonunun, kapitalizmin basit bir "geriye dönüşü"nün vuku bulduğu yanlış varsayımından yola çıkıyor. Muhalefetin, sanayimizin sosyalist niteliği üzerine kuşkusu ancak bu varsayımla açıklanabilir. Muhalefetin

Kulaklardan duyduğu panik ancak bu varsayımla açıklanabilir. Muhalefetin, köylülüğün farklılaşmasıyla ilgili yanlış rakamları benimsemekteki aceleciliği ancak bu varsayımla açıklanabilir. Orta köylülüğün bizde tarımın merkezi figürü olduğu gerçeği karşısında muhalefetin özel unutkanlığı ancak bu varsayımla açıklanabilir. Orta köylülüğün öneminin küçümsenmesi ve Lenin'in kooperatif planı üzerine kuşku ancak bu varsayımla açıklanabilir. "Yeni Muhalefet"in, kırın yeni gelişme yoluna, kırın sosyalist inşaya çekilmesi yoluna inançsızlığı ancak bu varsayımla "gerekçe"lendirilebilir.

Gerçekte şimdi bizde, kapitalizmin restorasyonu tekyanlı süreci değil, bilakis kapitalizmin gelişmesi ve sosyalizmin gelişmesi ikili süreci, sosyalist unsurların kapitalist unsurlara karşı mücadelesinin çelişkilerle dolu süreci, kapitalist unsurların sosyalist unsurlarca altedilmesi süreci vuku bulmaktadır. Bu gerek devlet sanayinin sosyalizmin temeli olduğu kent için, gerekse sosyalist sanayiye sıkıca bağlı kitle kooperatiflerinin, sosyalist gelişmenin temel bağlantı noktasını oluşturduğu köy için aynı ölçüde tartışma götürmezdir.

Bizde kapitalizmin basit bir restorasyonu, salt, devlet iktidarı proleter olduğu, büyük sanayi proletaryanın elinde bulunduğu ve ulaştırma- ve kredi sistemini proleter devlet elinde tuttuğu için bile imkansızdır.

Kırdaki farklılaşma eski boyutlara varamaz, orta köylülük, köylülüğün ana kütlesini oluşturmaya devam ediyor, fakat Kulak, salt, bizde toprak ve arazi millileştirildiğinden, alınıp satılamayacağından ve ticaret-, kredi-, vergi- ve kooperatif politikamız, Kulakların sömürücü eğilimlerini sınırlamaya, en geniş köylü kitlelerinin refahını yükseltmeye ve kırdaki aşırılıkları dengelemeye yönelik olduğundan dolayı bile eski gücüne ulaşamaz. Bizde şimdi Kulaklara karşı mücadelenin yalnızca eski çizgide, köy yoksullarını Kulaklara karşı örgütleme çizgisinde değil, aynı zamanda yeni bir çizgide, Kulaklara karşı proletarya ve köy yoksullarının orta köylülük kitleleriyle ittifakını sağlamlaştırma çizgisinde de yürüdüğünün sözünü bile etmiyorum. Muhalefetin, Kulaklara karşı, bu ikinci çizgide mücadelenin anlam ve önemini anlamaması olgusu, bu olgu bir kez daha, muhalefetin, kırın eski gelişme yoluna, Kulakın ve kır yoksullarının kırdaki ana güçleri oluşturduğu, orta köylünün ise

"eriyip gittiği" kapitalist gelişme yoluna saptığını bir kez daha doğruluyor.

Kooperatifler devlet kapitalizminin bir türüdür, diyor muhalefet, Lenin'in "Aynî Vergi"[42] yazısından alıntı yaparak, ve bu yüzden kooperatiflerin, sosyalist gelişme için temel bağlantı noktası olarak yararlanılabileceğine inanmıyor. Muhalefet burada da çok kaba bir hata işliyor. Kooperatifler hakkında böyle bir düşünce, "Aynî Vergi" broşürünün kaleme alındığı 1921 yılında, henüz gelişmiş bir sanayimiz yokken, Lenin, devlet kapitalizmini ekonomimizin olanaklı temel biçimi olarak düşünürken ve kooperatifleri devlet kapitalizmiyle birlikte değerlendirirken, yeterli ve doyurucuydu. Ama bu düşünce bugün artık yeterli değildir ve tarih tarafından aşılmıştır, çünkü o zamandan beri zaman değişti: sosyalist sanayimiz gelişti, devlet kapitalizmi istendiği ölçüde tutunamadı, şimdi on milyonun üzerinde üyeyi kapsayan kooperatifler ise sosyalist sanayiyle sıkıca birleşmeye başladılar.

Lenin'in "Aynî Vergi" yazısının yayınlanmasından hemen iki yıl sonra, 1923 yılında, kooperatifleri başka bir ışık altında görmeye başlaması ve "kooperatifler bizim koşullarımız altında kural olarak sosyalizmle tamamen örtüşür" (bkz. 4. baskı, cilt 33, s.433) demesi olgusu başka nasıl açıklanır?

Sosyalist sanayinin bu iki yıl içinde serpilip boy atmayı başarması, buna karşılık devlet kapitalizminin gerektiği ölçüde tutunamamasından, bu yüzden Lenin'in kooperatifleri artık devlet kapitalizmiyle birlikte değil, sosyalist sanayiyle birlikte değerlendirmeye başlamasından başka nasıl açıklanır bu?

Kooperatiflerin gelişme koşulları değişmişti. Kooperatifçilik sorununun ele alınışı da değişmek zorundaydı.

Örneğin Lenin'in "Kooperatifçilik Üzerine" (1923) yazısında, bu soruna ışık tutan mükemmel bir pasaj var:

> "***Devlet kapitalizmi altında**** kooperatif işletmeler devlet kapitalizmi işletmelerinden, birincisi özel, ikincisi kollektif işletmeler olmalarıyla farklıdırlar. ***Bizde varolan toplum düzeninde**** kooperatif işletmeler, kollektif

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

işletmeler olarak özel kapitalist [işletmelerden —ÇN] farklıdırlar, ama devlete, yani işçi sınıfına ait toprak ve arazi üzerinde kurulmuş ve ona ait üretim araçlarıyla donatılmışlarsa, sosyalist işletmelerden ***farklı değildirler****." (Bkz. 4. baskı, cilt 33, s.433, Rusça.)

Bu küçük alıntıda iki büyük sorun çözülmektedir. Birincisi, "bizde varolan toplum düzeni" devlet kapitalizmi değildir. İkincisi, "toplumsal düzenimiz"le birlikte ele alındığında kooperatif işletmeler sosyalist işletmelerden "farklı değildir".

Daha açık ifade edilemeyeceğini sanıyorum.

Lenin'in aynı yazısından bir başka alıntı daha:

"Kooperatiflerin basit gelişimi bizim için (yukarıda sözü edilen 'küçük' istisnayla) sosyalizmin gelişmesiyle özdeştir ve bununla aynı zamanda tüm sosyalizm anlayışımızda temelden bir değişikliği kabullenmek zorundayız." (Agy, s.434, Rusça.)

"Kooperatifçilik Üzerine" yazısında, kooperatiflerin yeni bir değerlendirilişi ile karşı karşıya olduğumuz apaçıktır, ama "Yeni Muhalefet" bunu kabullenmek istemiyor ve olgulara rağmen, apaçık gerçeğe rağmen, Leninizme rağmen bunu özenle gizliyor.

Devlet kapitalizmiyle birlikte alınan kooperatiflerle sosyalist sanayiyle birlikte alınan kooperatifler iki farklı şeydir.

Ancak buradan, "Aynî Vergi" ile "Kooperatifçilik Üzerine" yazıları arasında bir uçurum olduğu sonucuna varılmamalıdır. Bu elbette yanlış olurdu. Örneğin, kooperatiflerin değerlendirilişinde "Aynî Vergi" ile "Kooperatifçilik Üzerine" yazıları arasındaki kopmaz bağı derhal saptamak için "Aynî Vergi" broşüründen şu pasajı almak yeter:

"İmtiyazlardan sosyalizme geçiş, büyük üretimin bir biçiminden büyük üretimin bir başka biçimine geçiş anlamına gelir. Küçük mülk sahiplerinin kooperatiflerinden sosyalizme geçiş, küçük üretimden büyük üretime geçiştir, yani daha karmaşık bir geçiş, ama buna karşılık, başarılı olduğu taktirde, nüfusun daha geniş kitlelerini kapsamaya, her türlü

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

'yeniliğe' karşı direniş anlamında, en yedi canlı olan eski, ***sosyalizm öncesi****, evet hatta kapitalizm öncesi ilişkilerin daha derin ve daha sağlam köklerini koparmaya uygun bir geçiştir." (Bkz. 4. baskı, cilt 32, s.327, Rusça.)

Bu alıntıdan Lenin'in, daha bizde henüz gelişmiş bir sosyalist sanayinin olmadığı "Aynî Vergi" zamanında, kooperatifleri, ***başarılı olduğu taktirde***, "sosyalizm öncesi" ilişkilere ve dolayısıyla da ***kapitalist ilişkilere*** karşı çok güçlü bir mücadele aracına dönüştürmeyi mümkün gördüğü anlaşılıyor. Tam da bu düşüncenin, onun daha sonra "Kooperatifçilik Üzerine" yazısı için çıkış noktası olarak hizmet ettiğini düşünüyorum.

Ama tüm bunlardan ne sonuç çıkıyor?

Şu sonuç çıkıyor ki, "Yeni Muhalefet" kooperatif sorununa, Marksist bir biçimde değil, metafizik bir biçimde yaklaşmaktadır. Kooperatifleri, başka görüngülerle birlikte, diyelim ki devlet kapitalizmiyle birlikte (1921 yılında) ya da sosyalist sanayi ile birlikte (1923 yılında) ele alınacak tarihi bir görüngü olarak değil de, sabit ve her zaman için geçerli bir şey, "kendinden şey" olarak görmektedir.

Muhalefetin, kooperatif sorunundaki hatası bundandır, kırın kooperatiflerin yardımıyla sosyalizme doğru gelişmesine inançsızlık bundandır, muhalefetin eski yola, kırın kapitalist gelişme yoluna çarketmesi bundandır.

Sosyalist inşanın pratik sorunlarında "Yeni Muhalefet"in tavrı genelde budur.

Tek sonuç çıkıyor: Muhalefetin çizgisi, o bir çizgiye sahip olduğu ölçüde, muhalefetin bocalaması ve yalpalaması, davamıza inançsızlığı ve zorluklar karşısındaki çaresizliği, ekonomimizin kapitalist unsurları önünde teslimiyete yol açmaktadır.

Çünkü eğer NEP esas olarak bir geri çekilmeyse, eğer devlet sanayinin sosyalist niteliğinden kuşku duyuluyorsa, eğer Kulak hemen hemen herşeye kadirse, eğer kooperatifler fazla umut vaadetmiyorsa, orta köylünün rolü gittikçe azalıyorsa, köyün yeni gelişme yolu kuşkuluysa, Parti neredeyse yozlaşmışsa, ama Batı'da devrim henüz o

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

kadar yakın değilse, tüm bunlardan sonra muhalefetin cephaneliğinde geriye ne kalıyor, ekonomimizin kapitalist unsurlarına karşı mücadelede neye güveniyor? Tek başına "Dönemin Felsefesi"[43] ile de savaşa çıkılmaz ki.

"Yeni Muhalefet"in cephaneliğinin, eğer hiç cephanelik denebilecek tarafı varsa, imrenilecek bir yanı olmadığı açık. Bu savaş cephaneliği değil. Zafer cephaneliği hiç değil. Böyle bir cephanelikle savaşa girmeye kalkışsa, Partinin "bir anda" mahvolacağı açıktır — ekonomimizin kapitalist unsurları önünde basbayağı teslim olmak zorunda kalacaktır.

Bu yüzden, XIV. Parti Kongresi, kararında, "SSCB'nde sosyalist inşanın zaferi uğruna mücadelenin, Partimizin temel görevi olduğu"nu; bu görevin çözümü için vazgeçilmez şartlardan birinin, "ülkemizde sosyalizmin inşasına inançsızlığa karşı, aynı şekilde 'tutarlı-sosyalist tipte' (*Lenin*) işletmeler olan işletmelerimizi, devlet kapitalizmi işletmeleri olarak gösterme çabalarına karşı mücadele olduğu"nu; "kitlelerin genelde sosyalizmin ve özelde sosyalist sanayinin inşasına ilişkin bilinçli bir davranışını imkansız kılan ideolojik akımların, yalnızca ekonominin sosyalist unsurlarının gelişmesini engellemeye ve özel sermayenin bunlara karşı mücadelesini kolaylaştırmaya yaradığı"nı; "Kongre'nin bu yüzden, Leninizmin bu çarpıtılmasını altetmek için kapsamlı bir eğitim çalışmasını gerekli gördüğü"nü açıkladığında tamamen doğru davranmıştır. (Bkz. SBKP(B) MK Faaliyet Raporu üzerine karar[44].)

SBKP(B) XIV. Parti Kongresinin tarihi önemi, "Yeni Muhalefet"in hatalarını ta köklerine dek açığa çıkarmayı bilmesi, onun inançsızlığını ve sızlanmasını hiç dikkate almaması, sosyalizm için önümüzdeki mücadele yolunu açık ve berrak biçimde çizmesi, Partiye zafer perspektifini vermesi ve böylece proletaryayı sosyalist inşanın zaferine sarsılmaz inançla donatmasında yatar.

25. Ocak 1926.

J.V. Stalin, Leninizmin Sorunları Üzerine. Moskova/Leningrad 1926.

İŞÇİ SINIFININ MÜTTEFİKİ OLARAK KÖYLÜLÜK ÜZERİNE

P. F. Boltnev, V. İ. Yefromov, V. İ. İvlev yoldaşlara yanıt.

Gecikmeyle yanıtladığım için özür dilerim.

Konuşmamda[45] kesinlikle, işçi sınıfının, işçi sınıfının müttefiki olarak köylülüğe yalnızca şu sırada ihtiyaç duyduğu söylenmemektedir.

Orada, Avrupa ülkelerinden birinde devrimin zafere ulaşmasından sonra, Rusya'da işçi sınıfı ile köylülüğün ittifakının lüzumsuz olacağı söylenmiyor. Moskova Konferansındaki konuşmamı iyi okumadığınızı sanıyorum.

Orada sadece, "devrimimize daha ***şimdiden*** dolaysız yardım sağlayabilen tek müttefik köylülüktür" deniyor. Bundan, Avrupa'da muzaffer devrimin ardından, ülkemiz işçi sınıfı için köylülüğün lüzumsuz hale gelebileceği sonucu mu çıkar? Elbette çıkmaz.

Soruyorsunuz: "Dünya devrimi gerçekleştiğinde, dördüncü müttefike, köylülüğe ihtiyaç duyulmadığında ne olacak? Ona karşı tavrımız ne olacak?"

Birincisi, "dünya devriminden sonra" köylülüğe artık ihtiyaç duyulmayacağı doğru değildir. Bu doğru değildir, çünkü "dünya

devriminden sonra" iktisadi inşa çalışmamız dev adımlarla ilerlemek zorundadır, ama tıpkı proletarya olmadan köylülük sefaletten kurtulamayacağı gibi, köylülük olmadan da sosyalizm inşa edilemez. Yani işçi-köylü ittifakı, Batıda devrimin zaferinden sonra zayıflamayacak, bilakis tam tersine güçlenecektir.

İkincisi, "dünya devriminden sonra" inşa çalışmamız yüz kat güçlendiğinde, işçiler ve köylüler iktisaden tamamen farklı gruplar olarak ortadan kalkacak, tarım ve fabrika emekçilerine dönüşecekler, yani iktisadi konumları itibariyle birbirlerine eşit olacaklardır. Ama bu ne anlama gelir? Bu işçi-köylü ittifakının, yavaş yavaş bir kaynaşma, tam bir birlik, eski işçilerin ve eski köylülerin, daha sonra da sadece sosyalist toplumun emekçilerinin bir yekpare sosyalist toplumu haline geleceği anlamına gelir.

"Dünya devriminin zaferinden sonra" köylülük karşısındaki tavrımız budur.

Konuşmamda sözkonusu olan, Partimizin gelecekte köylülüğe karşı nasıl bir tavır takınacağı değil, bilakis dört müttefikten hangisinin tam şimdi, batıda kapitalistlerin biraz kendilerini toplamaya başladıkları şu verili anda, işçi sınıfının en dolaysız müttefiki ve en dolaysız yardımcısı olduğudur.

Konuşmamda sorunu neden tam da bu anlamda koydum? Çünkü Partimizde, budalalıktan ya da anlayışsızlıktan, köylülüğün müttefikimiz olmadığını düşünen kişiler var. Partimizde bu tür kişilerin varlığının iyi mi kötü mü olduğu ayrı bir sorun, ancak bu tür kişiler var. Konuşmamızda tam da bu kişilere karşı çıktım ve bu nedenle, köylülüğün verili anda işçi sınıfının en dolaysız müttefiki olduğunu, köylülüğe karşı güvensizlik tohumu eken kişilerin, bunun bilincinde olmasalar da, devrim davamızı, yani hem işçilerin davasını hem de köylülerin davasını mahvedebileceklerini kanıtladım.

Sözkonusu olan budur.

Öyle sanıyorum ki, köylülüğü, gelişmiş kapitalist ülkelerin proletaryası kadar sağlam bir müttefik ve onun kadar güvenilir bir müttefik diye nitelemediğim için biraz kırgınsınız. Bundan dolayı kırgın olduğunuzu görüyorum. Ama haklı değil miyim? Gerçeği açıkça ifade etmemeli miyim acaba? Kolçak ve Denikin'in istilası

sırasında köylülüğün adım başı, kâh işçilerin tarafına, kâh generallerin tarafına doğru yalpaladığı doğru değil mi acaba? Denikin ve Kolçak'ın ordularında az mı köylü vardı, hem de gönüllü köylü?

Köylüleri suçlamıyorum, çünkü yalpalamaları bilinç yetersizliğinden kaynaklanıyor. Ama bir komünist olarak, gerçeği açıkça söylemek zorundayım. Lenin bize böyle öğretti. Gerçek ise şu ki, Kolçak ve Denikin'in işçileri ciddi bir biçimde köşeye sıkıştırdıkları zor anda, işçi sınıfının müttefiki olarak köylülük her zaman yeterli metanet ve sağlamlığı gösteremedi.

Bu, şimdi köylülüğü hiç mi hiç proletaryanın müttefiki saymayan bazı akılsız yoldaşların yaptığı gibi, köylülüğün hiçe sayılabileceği anlamına mı gelir? Hayır, bu anlama gelmez. Köylülüğü hiçe saymak, hem işçilere, hem de köylülere karşı suç işlemek demektir. Köylülerin bilincini yükseltmek, onları aydınlatmak, onları devrimimizin öncüsü olan işçi sınıfına daha da yakınlaştırmak için her türlü önlemi alacağız — ve köylülüğün, ülkemizde proletaryanın gittikçe daha sağlam ve daha güvenilir bir müttefiki haline gelmesini sağlayacağız.

Ve Batıda devrim patlak verdiğinde, o zaman köylülük tamamen güçlenecek ve ülkemiz işçi sınıfının en sadık müttefiklerinden biri olacaktır.

Komünistlerin, işçi sınıfının müttefiki olarak köylülüğe karşı tavrı böyle anlaşılmalıdır.

Dostça selamlar

J.Stalin

9 Şubat 1926.

İlk kez yayınlanmaktadır.

ÜLKEMİZDE SOSYALİZMİ KURMA OLANAĞI ÜZERİNE

Yoldaş Pokoyev'e yanıt

Yoldaş Pokoyev!

Gecikmeyle yazdığım için sizden ve yoldaşlarınızdan özür dilerim.

Ne yazık ki XIV. Parti Kongresindeki görüş ayrılıklarımızı anlamamışsınız. Sözkonusu olan hiç de, sanki muhalefetin daha sosyalizme varmadığımızı iddia etmesi, ama Parti Kongresinin sosyalizme vardığımızı söylemesi değildir. Bu doğru değildir. Partimizde, sosyalizmi daha şimdiden gerçekleştirmiş bulunduğumuzu söyleyebilecek hiç kimse çıkmayacaktır.

Parti Kongresinde anlaşmazlık hiç de bu konuda değildi. Anlaşmazlık konusu şuydu: Kongre, emekçi köylülükle ittifak halindeki işçi sınıfının, Batıda muzaffer bir devrim kendisinin yardımına gelmese de, ülkemiz kapitalistlerini tamamen yenip, sosyalist toplumu kurabileceğini söyledi. Buna karşılık muhalefet, Batıda işçiler zafere ulaşmadıkları sürece, kendi kapitalistlerimizi tamamen yenemeyeceğimizi ve sosyalist toplumu kuramayacağımızı söyledi. Ama Batıda devrimin zaferi biraz geciktiğine göre, anlaşılan bize, motoru rölantiye almaktan başka yapacak bir şey kalmıyor. Parti

Kongresi, muhalefetin bu tür görüşlerinin, kendi kapitalistlerimiz üzerinde zafere dair inançsızlık anlamına geldiğini söyledi, ve bunu da MK Faaliyet Raporu üzerine kararında[46] söyledi.

Mesele buydu, değerli yoldaşlar.

Bu elbette, Batı Avrupalı işçilerin yardımına ihtiyacımız olmadığı anlamına gelmez. Batı Avrupalı işçilerin bize sempati duymadıklarını ve bize moral destek vermediklerini varsayalım. Batı Avrupalı işçilerin kendi kapitalistlerini cumhuriyetimize karşı bir sefere girişmekten alıkoymadıklarını varsayalım. Bunun sonucu ne olurdu? Bunun sonucu, kapitalistlerin üzerimize yürümeleri ve inşa çalışmamızı kökünden budamaları ya da hatta bizi tümüyle yok etmeleri olurdu. Eğer kapitalistler böylesi bir denemeye girişmiyorsa, cumhuriyetimize karşı bir sefer halinde işçilerin kendilerini arkadan hançerleyeceklerinden korkmalarındandır. İşte Batı Avrupalı işçilerin devrimimizi desteklemesinden kastımız budur.

Fakat, Batı işçileri tarafından desteklenmekle, Batıda devrimin zaferi arasında çok çok büyük bir fark vardır. Batı işçileri tarafından desteklenmeden, bizi çevrelemiş düşmanlara karşı pek dayanamazdık. Bu destek daha sonra Batıda muzaffer devrimle sonuçlanırsa ne âlâ. O zaman ülkemizde sosyalizmin zaferi nihai olacaktır. Ama ya bu destek Batıda devrimin zaferiyle sonuçlanmazsa ne olacak? Batıda bu zafer olmadan, sosyalist toplumu inşa edip, tam sosyalist toplumu kurabilir miyiz? Parti Kongresi, bunu yapabileceğimiz yanıtını verdi. Aksi halde Ekim 1917'de iktidarı almak anlamsız olurdu. Kendi kapitalistlerimizi tamamen yenebileceğimize güvenmemiş olsaydık, o zaman —bunu herkes söyleyecektir— Ekim 1917'de iktidarı boş yere almış olurduk. Buna karşılık muhalefet, kendi gücümüzle kendi kapitalistlerimizi tamamen yenemeyeceğimizi söylüyor.

Aramızdaki fark buradadır.

Parti Kongresinde ayrıca, sosyalizmin nihai zaferi üzerine konuşulmuştur. Bu ne anlama gelir? Bu, yabancı kapitalistlerin müdahalesine karşı ve bu kapitalistlerin ülkemize karşı silahlı mücadelesiyle ülkemizde eski düzenin yeniden tesis edilmesine karşı tam garanti anlamına gelir. Kendi güçlerimizle bu garantiyi yaratabilir miyiz, yani uluslararası sermayenin askeri müdahalesini imkansız

kılabilir miyiz? Hayır, bunu yapamayız. Bu görevi sadece tüm Batı'nın proleterleriyle birlikte çözebiliriz. Uluslararası sermaye, ancak tüm ülkelerin ya da en azından Avrupa'nın tayin edici ülkelerinin işçi sınıfının güçleriyle nihai olarak dizginlenebilir. Bunun için, Avrupa'nın bazı ülkelerinde şimdiden devrimin zaferi gereklidir, bu olmadan sosyalizmin nihai zaferi olanaksızdır.

Ve en sonu, çıkan sonuç nedir?

Çıkan sonuç şudur ki, sosyalist toplumu, Batıda devrimin zaferi olmadan da kendi gücümüzle kurabiliriz ama, uluslararası sermayenin darbelerine karşı ülkemiz için bir garanti yaratmak, ülkemiz bunu tek başına yapabilecek durumda değildir, — bunun için bazı Batı ülkelerinde devrimin zaferi gereklidir. Ülkemizde sosyalizmi kurma olanağı ile ülkemizi uluslararası sermayenin darbelerine karşı güvenceye alma olanağı iki farklı şeydir.

Sizin hatanız ve yoldaşlarınızın hatası, görüşümce, henüz bu konuda açıklığa kavuşmamış olmanızda ve bu iki sorunu birbirine karıştırmış olmanızda yatıyor.

Dostça selamlar

J. Stalin

PS. (Moskova) "Bolşevik"i[47] No. 3'ü alıp, oradaki makalemi okuyunuz. Bu işinizi kolaylaştıracaktır.

J.Stalin

10 Şubat 1926.

İlk kez yayınlanmaktadır.

KOTOVSKİ YOLDAŞ ÜZERİNE

Kotovski yoldaşı örnek bir Parti işçisi, deneyimli bir askeri organizatör ve yetenekli bir kumandan olarak tanıdım.

Onu özellikle Budyonni yoldaşın, Polonya ordusunun cephe gerisinden boylu boyunca Jitomir üstüne doğru ilerlediği ve Kotovski'nin, Kiev bölgesinde bulunan Polonya ordusuna karşı cüretkar ataklar yürüttüğü 1920 yılında, Polonya cephesinden çok iyi anımsıyorum. O, Beyaz Polonyalıların korkusuydu, çünkü —o sıralar Kızıl Ordu mensuplarının dediği gibi— onları "un ufak etmeyi" herkesten iyi biliyordu.

Mütevazı kumandanlarımız arasında en cesuru ve cesurlar arasında en mütevazısı — Kotovski yoldaşı böyle anımsıyorum.

Anısı ve şanı ebedi olsun!

J. Stalin

"Kommunist" (Harkov) No.43 (1828),
23 Şubat 1926.

KEYK VI. GENİŞLETİLMİŞ PLENUMUNUN FRANSIZ KOMİSYONUNDA KONUŞMA[48]

6 Mart 1926

Yoldaşlar! Ne yazık ki Fransız sorunlarıyla pek az tanışığım. Bu yüzden, bu sorunu burada gerektiğince ayrıntılı ele alamayacağım. Ama yine de burada KEYK plenumunda dinlediğim konuşmalar temelinde, Fransız sorunları üzerine belirli bir fikir edindim, ve bu yüzden Komisyonda bazı şeyleri belirtmeyi görev sayıyorum.

Burada birden fazla sorunla karşı karşıyayız.

Birinci sorun. Fransa'da siyasi durumla ilgili. Yoldaşların konuşmalarında kendini hissettiren Fransa'daki mevcut siyasi durum karşısındaki kaygısızlık beni biraz huzursuzlandırıyor. Sanki Fransa'da durum az çok dengeliymiş, sanki genel olarak fena değilmiş gibi bir izlenim uyanıyor; gerçi bazı zorluklar var, ama bunlar herhangi bir krize yol açmayacaktır herhalde vs. Bu doğru değil, yoldaşlar. Fransa'nın önünde şimdi kendi 1923'ünün[49] durduğunu söyleyemem ama, yine de onun bir krize doğru gittiği görüşündeyim. Bu konuda gerek Komisyonun tezlerini, gerekse de belirli yoldaşların düşüncelerini doğru buluyorum.

Bu özel türde bir krizdir, çünkü Fransa'da işsizlik yok. Kriz, Fransa şimdi Alman altınıyla yaşadığından yumuşak geçiyor. Ama bunlar geçici görüngülerdir, çünkü birincisi, Alman altını, Fransa'nın

içteki delikleri tıkamasına ve İngiltere'yle Amerika'ya olan borçlarını ödemesine yetmeyecektir; çünkü ikincisi, Fransa da işsizlikten kaçınamayacaktır. İhracatı teşvik eden enflasyon sürdükçe, belki işsizlik olmayacaktır, ama sonra para birimi istikrar kazanıp uluslararası borç takası etkisini göstermeye başladığında, Fransa'da sanayinin yoğunlaşması ve işsizlik kaçınılmazdır. Fransa'nın bir krize doğru gittiğinin en şaşmaz belirtisi, Fransa hükümet çevrelerinde hüküm süren kargaşadır, bakanların sürekli değişmesidir.

Bir krizin gelişmesi asla, yükselen bir çizgi boyunca gittikçe büyüyen başarısızlıklar olarak gösterilmemelidir. Böyle bir kriz yoktur. Devrimci kriz genel olarak zikzaklı bir çizgide gelişir; küçük bir başarısızlık, ardından durumun iyileşmesi, daha sonra daha ciddi bir başarısızlık, bunun üzerine belli bir yükseliş vs. Krizin zikzaklı bir biçimde geliştiği olgusu, burjuvazinin işlerinin düzeldi varsayılmasını haklı çıkarmaz.

Bu yüzden burada kaygısızlık tehlikelidir. Tehlikelidir, çünkü kriz, düşünüldüğünden daha hızlı ilerleyebilir, ve o zaman Fransız yoldaşlar gafil avlanabilirler. Gafil avlanan bir parti ise olaylara egemen olamaz. Bu yüzden ben, Fransız Komünist Partisinin, devrimci bir krizin tedricen olgunlaşmasına rota tutması gerektiğini düşünüyorum. Ve Fransız Partisi ajitasyon ve propagandasını, işçilerin beyinlerini ve yüreklerini bu krize hazırlamaya göre ayarlamalıdır.

İkinci sorun. Parti içinde artan sağ tehlikeye ilişkindir. Fransız Komünist Partisi'nin gerek fırdolayı çevresinde gerekse de içinde daha şimdiden, başlarında Partiden atılmış ve atılmamış kişilerin bulunduğu oldukça sağlam bir sağcılar mücadele grubunun var olduğu görüşündeyim — Komünist Partisi'ni sürekli uğraştıracak bir grup. Az önce Crémet ile konuştum. Bana, yalnızca Parti içinde değil, aynı zamanda sendika örgütlerinde de, gizli çalışan, ama bazı yerlerde Komünist Partisi'nin devrimci kanadına karşı direkt saldırılarda bulunan sağcı gruplar olduğu konusunda yeni bir olgu aktardı. Hatta Engler'in bugünkü çıkışı bile bu bağıntıda semptomatiktir, ve yoldaşların dikkati ciddiyetle bu konuya çekilmelidir.

Olgunlaşmakta olan bir kriz döneminde sağcılar daima baş kaldırırlar. Bu devrimci krizin genel bir yasasıdır. Sağcılar başkaldırır,

çünkü devrimci krizden korkarlar ve bu yüzden Partiyi geri çekmek ve olgunlaşmakta olan krizin gelişmesine izin vermemek için her şeyi yapmaya hazırdırlar. Bu nedenle, yeni devrimci kadrolar yaratmak ve kitleleri krize hazırlamak zorunda olan Fransız Komünist Partisi'nin en yakın görevinin, sağcıları geri püskürtmek, onları tecrit etmek olduğunu düşünüyorum.

Fransız Komünist Partisi, bu geri püskürtmeye hazır mıdır?

Üçüncü soruna, Fransız Komünist Partisi'nin yönetici grubundaki duruma geliyorum. Sağcıları tecrit etmek için, Fransız Komünist Partisi'nin yönetici grubundan, gerçi sağcılara karşı mücadele eden, ama bunu yaparken kaba hatalar işlemiş olan iki yoldaşın uzaklaştırılması gerektiği sesleri yükseliyor. Treint ve Suzanne Girault'yu kastediyorum. Açık konuşacağım, çünkü şeyleri adlı adınca çağırmak en iyisidir.

Sağcılara karşı saldırıya, yönetici gruptan, sağcılara karşı mücadele edenleri uzaklaştırmakla başlamanın ne suretle amaca uygun olduğunu bilmiyorum. Tam tersine, başka bir önerinin, şu türden bir önerinin getirileceğini sanmıştım: Sağcılar küstahlaştığından, yayın organları "Bulletin Communiste"in[50] yayını durdurulduktan sonra Partiye küfreden bir açıklama yayınladıklarından — meselenin şu ya da bu sağcının siyasi olarak teşhir edilmesi, hatta belki de tümden Partiden atılması biçiminde ele alınması gerekmez mi? Sağ tehlike karşısında sorunun böyle konacağını sanmıştım. Burada tam da böyle bir açıklama duyacağımı sanmıştım. Bunun yerine, sağcıların tecrit edilmesine, sağcılara dahil olmayan iki kişiyi tecrit etmekle başlanması öneriliyor bize. Bunda herhangi bir mantık göremiyorum, yoldaşlar!

Fakat bu sorunla, sağcılara karşı mücadele sorunuyla, başka bir sorun, yani Fransa Komünist Partisi Politbürosu içinde yekvücut bir çoğunluk grubunun olmaması sorunu içiçe geçiyor. Partinin yönetici grubunda, aynı yöne kürek çeken kompakt bir çoğunluk yoksa, Partinin ne sağcı gruba ne de "ultra-solcu" gruba karşı mücadele edemeyeceği tamamen doğrudur. Bu tamamen doğrudur. Böyle bir grubun oluşmak zorunda olduğu görüşündeyim ve bana göre Semard, Crémet, Thorez, Monmousseau gibi yoldaşlar çevresinde böyle bir

grup şimdiden oluşmuştur ya da kısa süre içinde oluşacaktır. Böyle bir grup yaratmak ya da sözünü ettiğim yoldaşlar arasında, yönetici ***bir*** grup içinde deyim yerindeyse iyi bir işbirliği kurmak, sağcılara karşı mücadelede güçleri yoğunlaştırmak anlamına gelir. Sağcılar gelişme halinde olduklarından ve görüldüğü kadarıyla Fransız işçi sınıfı içinde bazı kökler saldıklarından dolayı, sağcıları yenemezler. Dediğim gibi, sağcılara karşı mücadeleyi sonuna dek sürdürmeye kararlı tüm devrimci komünistleri yönetici grup içinde birleştirmezlerse, sağcıları yenemezler. Sağcılara karşı mücadeleye, kendi güçlerini dağıtarak başlamak akılsızlıktır, mantıksızlıktır. Eğer güçler yoğunlaştırılmazsa, hem kendi güçlerini zayıflatabilirler, hem de sağcılara karşı mücadeleyi kaybedebilirler.

Fransız yoldaşlar, Treint ve Suzanne Girault da dahil tüm güçlerin yoğunlaştırılmasını mümkün görmüyor olabilirler tabii ki; bunu imkansız buluyor olabilirler. O zaman Fransız yoldaşlar kendi MK Plenumunda ya da Parti Kongresinde, Politbüronun bileşiminde gerekli değişiklikleri yapsınlar. Bunu tek başlarına yapsınlar, KEYK olmadan. Buna hakları var.

Biz Rus yoldaşlar daha kısa süre önce XIV. Parti Kongresinde, seksiyonlara, önderliği daha büyük ölçüde kendilerinin icra etme olanağı verilmesi gerektiği yönünde belirli bir karar aldık. Biz bundan, seksiyonların işlerine, özellikle de Komintern seksiyonlarımızda yönetici grupların oluşturulması sorunlarına KEYK'in doğrudan müdahalesinden mümkün olduğunca kaçınılmasını anlıyoruz. Bu yüzden bizi Parti Kongremizde daha yeni alınmış kararları ihlal etmeye zorlamayın yoldaşlar. Elbette, tek tek yoldaşlara karşı zecri önlemler alınması gerektiği durumlar vardır, ama şu anda böyle bir gereklilik görmüyorum.

Bu yüzden, Komisyonumuzdan şunların beklendiğini düşünüyorum.

Birincisi, Fransız sorunu konusunda, sağcılara karşı kararlı mücadele şiarını içeren ve bazı yoldaşların işledikleri hataları gösteren berrak bir siyasi karar tasarısı hazırlamak.

İkincisi, Fransız yoldaşlara, Fransız Komünist Partisi MK'ndeki yönetici grubu, sivri ucu sağcılara karşı yönelecek bu karar

tasarısının etrafında toplama, yani bu grubun üyelerini bu karar tasarısını birleşik güçlerle titiz bir şekilde uygulamakla yükümlendirme öğüdünü vermek.

Üçüncüsü, Fransız yoldaşlara, pratik çalışmalarında budama yöntemine, zecri önlemler yöntemine kapılmamaları öğüdünde bulunmak.

Dördüncü sorun, Fransa'da işçi sendikaları sorunudur. Bazı Fransız yoldaşların bu işi çok hafife aldıkları izlenimini edindim. Sendika konfederasyonu temsilcileri tarafından hatalar yapılmış olduğunu düşünebiliyorum, ama aynı şekilde, Fransız Komünist Partisi MK tarafından da konfederasyona karşı hatalar işlenmiş olduğunu düşünebiliyorum. Monmousseau yoldaşın, Partiden daha az vasilik etmesini istemesi gayet doğaldır. İki örgütün —Partinin ve sendika konfederasyonunun— birbirine paralel yan yana varlıkları dolayısıyla, aralarında zaman zaman zorunlu sürtüşmeler ortaya çıkması eşyanın doğasındadır. Bu, biz Ruslarda olduğu kadar, tüm komünist partilerde de sözkonusudur — bu kaçınılmaz bir şeydir. Ancak, Fransız Komünist Partisi MK, sendikaların her türlü ufak-tefek işlerine ne kadar az karışırsa, sürtüşmeler o ölçüde azalacaktır. Sendikalarda önderlik, ancak sürekli sendikalarda çalışan komünistlerin yardımıyla icra edilebilir, onlar atlanarak değil. Bizde, Rus partisinde, sendikaların yönetimiyle ilgili hipertrofi vakaları görüldü. Parti arşivimizde, partinin sendikalara vasilik etmemesini, onlara önderlik etmesini ama vasilik etmemesini söyleyen bir dizi parti kongresi kararı bulabilirsiniz. Korkarım ki, —bunu söylediğim için yoldaşlar gücenmesinler— Fransız Partisi de bu konuda sendikalara karşı biraz günah işlemiştir. Ben, partinin, işçi sınıfının en üst örgütlenme biçimi olduğunu ve tam da bu yüzden ondan daha çok şeyler istenmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu yüzden, sendikalarla ilişkilerin daha iyi ve daha sağlam hale gelmesi ve Monmousseau yoldaş ile diğer sendika fonksiyonerlerinin, Komünist Partisi açısından gerekli olan yönde çalışabilmesi için ilk planda MK'nin hataları bertaraf edilmelidir.

Parti, özellikle de Batıda hüküm süren ilişkiler altında, eğer sendikalarda ve onların önderlerinde güçlü bir destek bulmazsa, daha

fazla gelişemez, sağlamlaşamaz. Yalnızca, sendikalarla ve onların önderleriyle en kapsamlı ilişki sürdürmeyi bilen parti, gerçekten proleter bir tarzda onlarla ilişki kurmayı bilen parti, ancak böyle bir parti Batıda işçi sınıfının çoğunluğunu kazanabilir. İşçi sınıfının çoğunluğunu kazanmadan, zafer beklemenin olanaksız olduğunu kendiniz biliyorsunuz.

O halde hangi sonuçlar çıkıyor?

Çıkan sonuçlar şunlar:

a) Fransa bir krize doğru gidiyor;

b) bu krizi sezen ve ondan korkan sağcı unsurlar baş kaldırıyor ve partiyi zorla geri çekiştirmeye çabalıyorlar;

c) partinin en yakın görevi, sağ tehlikeyi bertaraf etmek, sağcıları tecrit etmektir;

d) sağcıları tecrit etmek için, sağcılara karşı mücadeleyi sonuna dek götürme yeteneğindeki tüm gerçek komünist önderleri Partinin yönetiminde yoğunlaştırmak zorunludur;

e) güçlerin yoğunlaştırılmasının sağcılara karşı mücadelede ve işçilerin devrimci krize hazırlanmasında istenen sonuçları doğurması için, yönetici grubun sendikalara dayanması ve sendikalarla ve onların fonksiyonerleri ile gerçekten proleter tarzda ilişki sürdürmeyi bilmesi gerekmektedir;

f) pratik çalışmada tek tek yoldaşlara karşı budama yöntemine, zecri yöntemler yönetimine kapılınmamalı, tersine esas olarak ikna yöntemi kullanılmalıdır.

İlk kez yayınlanmaktadır.

ULUSLARARASI KOMÜNİST KADINLAR GÜNÜ VESİLESİYLE

Sosyalist proletarya etrafında ***bir*** emekçiler ailesi halinde birleşen tüm dünyanın kadın işçilerine ve emekçi kadınlara coşkulu selamlar.

Onlara:

1— tüm ülkelerin işçilerinin uluslararası dayanışmasını sağlamlaştırmada ve proleter devrimin zaferini kazanmada;

2— emekçi kadınların geri tabakalarını burjuvazinin düşünsel ve ekonomik köleliğinden kurtarmada;

3— köylü kadınları proletaryanın — devrimin önderi ve sosyalist inşanın yönetici gücünün etrafında birleştirmede;

4— durumları itibariyle hâlâ eşit olmayan ezilen kitlelerin iki parçasını, her türlü hak eşitsizliğinin bertaraf edilmesi için, her türlü baskının ortadan kaldırılması için, proletaryanın zaferi için, ülkemizde yeni, sosyalist toplumun inşası için tek bir ordunun savaşçılarına dönüştürmede başarılar dilerim.

Yaşasın Uluslararası Komünist Kadınlar Günü!

J.Stalin

"Pravda" No.55,
7 Mart 1926.

KEYK VI. GENİŞLETİLMİŞ PLENUMUNUN ALMAN KOMİSYONUNDA KONUŞMA

8 Mart 1926

Yoldaşlar! Sadece birkaç şey belirteceğim.

1— Bazı yoldaşlar, SSCB'nin çıkarları gerektirdiğinde, Batı'nın komünist partilerinin sağcı bir politika izlemeleri gerektiğine inanıyorlar. Bununla hemfikir değilim, yoldaşlar. Söylemeliyim ki, böyle bir varsayım, biz Rus yoldaşların çalışmalarımızda temel aldığımız ilkelerle hiçbir biçimde bağdaşmamaktadır. Sovyet Cumhuriyetimizin çıkarlarının, kardeş partilerimizden sağa doğru sapmalarını gerektireceği bir durumun olabileceğini hiç tasavvur bile edemiyorum. Çünkü, sağcı bir politika izlemek ne demektir? Bu, şöyle ya da böyle işçi sınıfının çıkarlarına ihanet etmek demektir. SSCB'nin çıkarlarının, kardeş partilerimizden, bir an için bile olsa, işçi sınıfının çıkarlarına ihanet etmelerini gerektirebileceğini düşünemiyorum. Tüm dünya devrimci proleter hareketinin üssü olan Cumhuriyetimizin çıkarlarının, Batı işçilerinden azami ölçüde devrimci coşku ve politik faaliyet değil de, tersine bu faaliyetin düşürülmesini, devrimci coşkunun frenlenmesini gerektirebileceğini düşünemiyorum. Böyle bir varsayım, biz Rus yoldaşlar için bir hakarettir. O yüzden, bu saçma ve tümüyle doğaya aykırı varsayımı tamamıyla ve bütünüyle geri çevirmeyi görevim sayıyorum.

2— Alman Komünist Partisi MK'sı üzerine. Bazı entellektüellerden, Alman Komünist Partisi MK'sının güçsüz olduğu, Partiyi güçsüz yönettiği, MK'da entellektüellerin olmamasının onun çalışmasına olumsuz etki yaptığı, MK diye bir şeyin var olmadığı vs. sesleri yükseliyor. Tüm bunlar doğru değildir, yoldaşlar. Bu tür gevezelikleri, bir komüniste yakışmayan entellektüel taşkınlıkları olarak görüyorum. Alman Komünist Partisi'nin şimdiki MK'sı, bir tesadüf sonucu ortaya çıkmadı. Sağ hatalara karşı mücadele içinde doğdu. "Ultra-sol" hatalara karşı mücadele içinde güçlendi. Bu nedenle, ne sağcı, ne de "ultra-solcu" bir MK'dır. Leninist bir MK'dır. Bu, Alman Komünist Partisi'nin şimdi ihtiyacı olduğu yönetici işçi grubunun ta kendisidir.

Şimdiki MK parlak bir teorik bilgiye sahip değil, deniyor. Politikası doğru olsun da, iş tek teorik bilgiye kalsın. Bilgi edinilebilir, bugün değilse yarın edinilir; ama şu anda Alman Komünist Partisi tarafından yürütülen doğru politikayı benimsemek, bazı burnu büyük entellektüellere pek kolay gelmese gerek. Şimdiki MK'nın gücü tam da doğru bir Leninist politika uygulamasında yatmaktadır, ve "bilgileriyle" böbürlenen entellerin kavramak istemedikleri de budur. Parti yönetme hakkına talip olabilmek için bir entellektüelin, iki-üç kitap daha fazla okumasının ya da birkaç broşür daha fazla yazmasının yettiğini sanan yoldaşlar var. Bu yanlıştır, yoldaşlar. Bu o kadar yanlıştır ki, basitçe gülünçtür. Felsefe üzerine koskoca kitaplar yazabilirsiniz, ama Alman Komünist Partisi MK'sının doğru politikasını benimsemediyseniz, Partinin dümenine geçirilmemelisiniz.

Thälmann yoldaş! Eğer gerçekten işçi davasına hizmet etmek istiyorlarsa, bu entellektüellere görev verin, ama eğer istedikleri her ne pahasına olursa olsun kumanda etmekse, canları cehenneme diyebilirsiniz... Şu anki MK'da işçilerin ağırlıkta olması, Alman Komünist Partisi'nin büyük avantajıdır.

Almanya Komünist Partisi'nin görevi nedir?

Sosyal-demokrat kargaşanın labirentinde yolunu şaşırmış olan, sosyal-demokrat düşünceli işçi kitlelerine giden yolu açmak ve böylece işçi sınıfının çoğunluğunu Komünist Parti için kazanmaktır. Görev, yanlış yola sapmış kardeşlerine, doğru yolu bulmalarında ve Komünist

Parti'yle ilişkiye geçmelerinde yardımcı olmaktır. Burada işçi kitlelerine yaklaşımda iki yöntem mümkündür. Bir tanesi, entellere özgü bir yöntemdir, işçilerin kamçılanması yöntemidir, işçileri deyim yerindeyse elde kamçıyla "kazanma" yöntemidir. İşçileri çekmeyip, bilakis sadece ittiği için, bu yöntemin Komünist yöntemle ortak bir yanı olmadığını bir de kanıtlamaya gerek yoktur herhalde. Diğer yöntem, yolunu şaşırmış, sosyal-demokratların kampına düşmüş bulunan kardeşlerle ortak bir dil bulmak, onların sosyal-demokratizm labirentinden çıkmalarına ***yardım*** etmek, komünizm saflarına geçmelerini ***kolaylaştırmak***tır. Şu anki MK'nın bileşimi itibariyle proleter olması olgusu, bu olgu, Almanya'da bu ikinci yöntemin uygulanmasını önemli ölçüde kolaylaştırmaktadır. Almanya Komünist Partisi'nin şimdiki MK'sının, birleşik cephenin kurulmasında hiç kuşkusuz gösterdiği başarılar da bununla açıklanır.

3— Meyer üzerine. Meyer'in zekice açıklamalarını dikkatle dinledim. Ancak açıklamalarına bir noktada katılamayacağını söylemek zorundayım. Meyer'in söylediklerinden, sanki Alman Komünist Partisi MK'nin dediğine gelen o değilmiş de, tersine MK onun dediğine gelmişmiş gibi bir şey çıkıyor. Bu doğru değildir, yoldaşlar. Gerçi bunu açıkça ifade etmedi ama, tüm açıklamalarından bu çıkıyor. Bu doğru değildir, bu büyük bir yanılgıdır. Şu anki MK, Meyer'in daha kısa süre önceye kadar aralarında faaliyet gösterdiği sağcılara karşı mücadele içinde ortaya çıkmıştır. MK, eğer kendi kendini inkâr etmek istemiyorsa, eğer Almanya Komünist Partisi'nin tarihinin tekerleğini geriye döndürmek istemiyorsa, sağcıların pozisyonuna gelemez. Eğer Meyer buna rağmen şimdiki MK'ne eskiden olduğundan daha yakın duruyorsa, bundan Meyer'in sola kaydığı, ve sağcıların hatalarını görmeye, sağcılardan uzaklaşmaya başladığı sonucu çıkar. Yani, MK Meyer'e yaklaşmıyor, bilakis tersine, Meyer MK'ya yaklaşıyor. MK'ne yaklaşıyor, ama daha henüz ona varmadı. Sağcılardan MK'ne giden yolda, Alman Komünist Partisi'nin şimdiki önderliğine tam olarak varmak için iki-üç adım daha atması gerekli. Meyer'i cüzamlıymış gibi görmekten uzağım, Meyer'in geri itilmesini önermiyorum, yalnızca, Alman Komünist Partisi'nin şimdiki MK'ne kesin biçimde yakınlaşmasını tamamlamak için ileriye doğru iki-üç adım daha atması gerektiğini söylüyorum.

4— Scholem üzerine. Almanya'daki "ultra-solcular" ve Scholem'in politikası üzerinde daha fazla durmak istemiyorum. Bunun üzerinde burada yeterince konuşuldu. Yalnızca Scholem'in konuşmasında bir yere işaret etmek ve bunu eleştirmek istiyorum. Scholem şimdi parti içi demokrasiden yana. Bu yüzden, genel bir tartışma açılmasını, Brandler ve Radek'in, sağcılardan "ultra-solculara" dek herkesin davet edilmesini, bir genel af çıkarılmasını ve bir genel tartışma açılmasını öneriyor. Bu yanlıştır yoldaşlar. Böyle bir şeye ihtiyacımız yok. Önceleri Scholem parti-içi demokrasiye karşıydı. Şimdi diğer aşırılığa düşüyor, sınırsız, hiçbir şeyle kısıtlanmamış demokrasiden yana çıkıyor. Tanrı bizi böyle bir demokrasiden korusun. Şu Rus atasözü boşuna söylenmemiş: "Ahmağa ibadet ettir, alnını yarsın." *(Gülüşmeler.)* Hayır, böyle bir demokrasiye ihtiyacımız yok. Alman Komünist Partisi, sağcılık hastalığının üstesinden gelmiştir artık. Bu hastalığı ona yeniden, yapay bir biçimde aşılamak için hiçbir neden yok. Alman Komünist Partisi şimdi "ultra-solcu" hastalıktan muzdarip. Bu hastalığı ağırlaştırmak için hiçbir neden yok — hastalığı ağırlaştırmak değil, bertaraf etmek gerekiyor. Her türlü tartışmaya ve her türlü demokrasiye değil, Almanya'da komünist hareketi ilerleten türde bir tartışma ve demokrasiye ihtiyacımız var. Bu nedenle, Scholem'ci genel affa karşıyım.

5— Ruth Fischer grubu üzerine. Bu grup üzerine burada o kadar çok konuşuldu ki, kendimi birkaç sözle sınırlayabilirim. Almanya Komünist Partisi'ndeki tüm istenmeyen ve olumsuz gruplar arasında, bu grubun, en istenmeyen ve en olumsuz grup olduğu kanısındayım. "Ultra-solcu" proleterlerden biri burada, işçilerin önderlere güvenlerini yitirecekleri yolunda sözler sarfetti. Bu doğruysa eğer, çok üzücü. Çünkü önderlere güven olmadığı yerde gerçek bir parti olamaz. Peki, suç kimde? Suç Ruth Fischer grubundadır, onun politikada çifte defter tutmasındadır, bir şey söyleyip, bambaşka bir şey yapma pratiğindedir, bu diplomatik grubun pratiğinde söz ve eylem arasındaki sonsuz çelişkidedir. Eğer önderler diplomatik oyunlara batmışsa, eğer söz eylemle gerçekleşmiyorsa, eğer önderler bir şey söyleyip, bambaşka bir şey yapıyorsa, işçiler önderlerine güvenemezler.

Rus işçileri Lenin'e neden o kadar sınırsız bir güven

duymuşlardır? Acaba sadece politikası doğru olduğundan mı? Hayır, sadece bundan değil. Lenin'de söz ile eylem arasında çelişki olmadığını, Lenin'in "aldatmadığını" bildikleri için de ona güvendiler. Lenin'in otoritesi, başka şeylerin yanı sıra, bunun üzerinde yükseliyordu. Lenin işçileri bu yöntemle eğitti, önderlere güveni böyle aşıladı onlara. Ruth Fischer grubunun yöntemi, çürük diplomasi yöntemi, Lenin'in yöntemine taban tabana zıttır. Leninist ve Marksist saymadığım Bordiga'ya saygı duyabilir ve ona inanabilirim, ona inanabilirim, çünkü düşündüğü şeyi söylüyor. Hatta, her zaman düşündüğünü söylemese de *(gülüşmeler),* bazen ağzından kaçıran *(gülüşmeler)* Scholem'e bile inanabilirim. Fakat hiçbir zaman düşündüğünü söylemeyen Ruth Fischer'e, tüm iyiniyetime rağmen, bir an için bile inanamam. Bu yüzden, Ruth Fischer grubunu, Almanya Komünist Partisi'nin tüm olumsuz grupları içinde olumsuzu olarak görüyorum.

6— Urbahns üzerine. Devrimci olarak Urbahns'a saygım büyük. Mahkeme önündeki iyi tavrı nedeniyle kendisine saygımı ifade etmeye hazırım. Ancak Urbahns'ın yalnızca bu özellikleriyle fazla bir yere varılamayacağını söylemem gerekiyor. Devrimci ruh iyi bir şey, başeğmezlik daha da iyi. Ancak insanın cephaneliğinde bu özelliklerden başka hiçbir şey yoksa, bu azdır, yoldaşlar, korkunç az. Böyle bir donatım bir-iki ay idare eder, ama sonra kaybolup gider, doğru bir politikayla güçlendirilmezse mutlaka kaybolup gider. Şu anda Alman Komünist Partisi'nde, Almanya Komünist Partisi MK ile Katz çetesi arasında amansız bir mücadele sürüyor. Urbahns kimden yana? Katz çetesinden mi, yoksa MK'den mi? Darkafalı filozof Korsch'dan mı, yoksa MK'den mi? Burada seçimini yapmak gerekiyor. Mücadele eden iki güç arasında yarı yolda saplanıp kalınamaz. Burada Urbahns, kimden yana olduğunu, MK'den yana mı, yoksa onun amansız rakibinden yana mı olduğunu açıkça ve dürüstçe açıklama cesaretini göstermek zorundadır. Burada berrak bir karar gerekiyor. Urbahns'ın talihsizliği, bu kararı anlaşılan hâlâ verememiş olmasından, siyasi miyopluktan muzdarip olmasından kaynaklanıyor. Siyasi miyopluk bir kez bağışlanabilir, iki kez bağışlanabilir, ancak miyopluk politika katına yükseltilirse, o zaman cinayetin eşiğine varır. Bu yüzden Urbahns'ın, eğer Partideki nüfuzunun son kalıntılarını

da yitirmek istemiyorsa, açıkça ve dürüstçe karar vermesi gerektiğine inanıyorum. İşçi kitleleri sürekli olarak, Urbahns'ın mahkeme önündeki iyi tavrının anısıyla beslenemezler. İşçi kitlelerinin doğru bir politikaya ihtiyacı var. Eğer Urbahns berrak ve belirgin bir politika izlemezse, geriye, Urbahns'm otoritesinin anısının bile kalmayacağını söyleyebilmek için peygamber olmak gerekmiyor.

"Kommunistiçeski Internatsional" (Komünist Enternasyonal) dergisi, No.3 (52), Mart 1926.

SOVYETLER BİRLİĞİ'NİN EKONOMİK DURUMU VE PARTİ POLİTİKASI ÜZERİNE

SBKP(B) MK Plenumunun çalışmaları üzerine, Leningrad örgütü aktifi önünde rapor[51]

13 Nisan 1926

Yoldaşlar! İzninizle, raporuma başlamak istiyorum.

Partimiz MK'nin Nisan Plenumunun gündeminde dört nokta vardı.

Birinci nokta: Ülkemizin iktisadi durumu ve Partimizin iktisat politikası.

İkinci nokta: Tahıl tedarik aygıtlarımızın basitleştirilmeleri ve ucuzlaştırılmaları anlamında reorganizasyonu.

Üçüncü nokta: İktisadi inşamızın merkezi sorunlarının ortaya çıkarılması bakış açısından MK Politbürosunun ve MK Plenumunun 1926 yılı çalışma planı.

Dördüncü nokta: MK Sekreteri Yevdokimov'un yerine başka bir adayın, Şvernik yoldaşın geçirilmesi.

Bir sekreterin yerine bir başkasının geçirilmesi üzerine son *sorun bir kenara* bırakılırsa, MK Plenumunda tartışılan diğer tüm sorunlar bir noktada, ülkemizin iktisadi durumu ve Parti politikası noktasında toplanabilir. Bu yüzden raporumda yalnızca ana sorunu, ülkemizin iktisadi durumu sorununu ele alacağım.

I
NEP'İN İKİ DÖNEMİ

Politikamız için belirleyici olan en önemli olgu, ülkemizin, iktisadi gelişmesinde NEP'in yeni bir dönemine, Yeni Ekonomik Politika'nın yeni bir dönemine, dolaysız sanayileşme dönemine girmiş olmasıdır.

Vladimir İlyiç'in Yeni Ekonomik Politika'yı ilan etmesinden bu yana beş yıl geçti. O sıralar önümüzde, Partinin önünde duran ana görev, Yeni Ekonomik Politika koşulları altında, gelişkin meta dolaşımı koşulları altında, halk iktisadımızın sosyalist temelini kurmaktı. Bu stratejik görev, bugün de ana görevimiz olarak önümüzde durmaktadır. Bu ana görevin çözümüne, NEP'in ilk döneminde, 1921 yılından başlayarak, herşeyden önce tarımın kalkındırılması gerektiği bakış açısından yaklaştık. Lenin yoldaş şöyle diyordu: Görevimiz, halk iktisadının sosyalist temelini kurmaktır; ama bu temeli kurabilmek için gelişmiş bir sanayimizin olması gerekir, çünkü sanayi sosyalizmin, sosyalist inşanın temelidir, ABC'sidir; ancak sanayiyi geliştirebilmek için işe tarımdan ***başlamak*** zorundayız.

Neden?

Şu sebepten ötürü: O sıralar içinde bulunduğumuz iktisadi sarsıntı koşulları altında sanayiyi geliştirebilmek için, sanayiye, herşeyden önce sürüm alanında ve hammadde- ve gıda maddesi ikmali alanlarında belirli önkoşullar yaratılmalıydı. Bir sanayi yoktan var edilemez, eğer ülkede hammadde yoksa, işçiler için gıda maddeleri bulunmuyorsa ve sanayi için ana pazarı oluşturan, hiç olmazsa az buçuk gelişmiş bir tarım sözkonusu değilse, sanayi geliştirilemez. Demek ki, sanayiyi geliştirebilmek için en azından üç önkoşul var olmalıydı: birincisi, bizde şimdilik ağırlıklı olarak köylü pazarı olan bir iç pazar; ikincisi, tarımda az çok gelişmiş bir hammadde üretimine (şeker pancarı, keten, pamuk vs.) sahip olunmalıydı; ve üçüncüsü, köyün, tarımsal ürünlerin belirli bir minimumunu sanayinin beslenmesi, işçilerin beslenmesi için vermesi olanağı yaratılmalıydı. İşte bu yüzden Lenin, iktisadımızın sosyalist temelinin kurulmasına,

sanayinin inşasına tarımdan başlamak zorunda olduğumuzu söyledi.

O zamanlar çok kişi bu esere inanmadı. Bu politika o zamanlar özellikle "İşçi Muhalefeti" denilenlerin itirazlarıyla karşılaştı. Böyle bir şey nasıl olabilir, diye soruyorlardı, Partimiz kendisine işçi partisi diyor ve iktisadın geliştirilmesine tarımla başlıyor? Bu nasıl anlaşılmalı? Bu politika o sıralar, sanayinin, gerçek imkanları hesaba katmadan, her türlü koşul altında, hatta yoktan var edilerek inşa edilebileceği görüşünde olan başka muhaliflerin de itirazlarıyla karşılaştı. Ama ülkemizin bu dönemdeki iktisadi gelişmesinin tarihi, Partinin haklı olduğunu, iktisadımızın sosyalist temelini kurmak, sanayiyi geliştirebilmek için, işe tarımdan başlanmak zorunda olduğunu açık biçimde kanıtlamıştır.

Yeni Ekonomik Politika'nın birinci dönemi böyleydi.

Şimdi NEP'in ikinci dönemine girdik. Ekonomimizin durumu için şimdi en önemli ve en karakteristik olan şey, ağırlık noktasının artık sanayiye kaymış olmasıdır. O sıralar Yeni Ekonomik Politika'nın ilk döneminde tarım tüm halk iktisadının gelişmesinin belkemiğini oluşturduğundan, işe tarımla başlamak zorunluyken, bugün iktisadımızın sosyalist temelinin inşasını sürdürebilmek, bir bütün olarak iktisadı ilerletebilmek için dikkatler tam da sanayi üzerinde yoğunlaştırılmalıdır. Şimdi artık tarım, eğer ona zamanında tarımsal makineler, traktörler, sanayi ürünleri vs. sağlanmazsa, kendi kendini daha da geliştiremez. Bu yüzden, nasıl Yeni Ekonomik Politika'mn ilk döneminde tarım, bir bütün olarak halk iktisadının gelişmesinin belkemiğini oluşturuyorduysa, şimdi bu belkemiği sanayinin doğrudan gelişmesidir, ve o olmadan bir bütün olarak halk iktisadı çıkmaza girer.

II
SANAYİLEŞME ROTASI

XIV. Parti Kongresi tarafından ilan edilen, şimdi hayata geçirilmekte olan şiarın, ülkenin sanayileşmesi rotasının özü ve gerçek anlamı budur. Bu yılın Nisan ayındaki Merkez Komitesi Plenumu, bu

ana şiarı çalışmasının çıkış noktası yaptı. Bunun sonucu olarak şimdi ilk ve en önemli görev, sanayimizin gelişme temposunu hızlandırmak, sanayimizi var güçle ve eldeki yardımcı kaynaklardan yararlanarak ilerletmek ve böylece tüm iktisadın gelişmesini hızlandırmaktır.

Bu görev tam da şimdi, verili anda özellikle akuttur, çünkü bizde, diğer şeylerin yanı sıra, iktisadın bilinen gelişmesi sonucu, kentte ve kırda sanayi ürünlerine talep ile bu ürünlerin sanayi tarafından arzı arasında belli bir oransızlık oluşmuştur, çünkü sanayi ürünlerine talep, sanayinin kendisinden daha hızlı gelişmektedir, çünkü ülkemizde hüküm süren, tüm yan etkileriyle birlikte mal açlığı, bu oransızlığın ifadesi ve sonucudur. Bu oransızlığı ortadan kaldırmak ve mal açlığının üstesinden gelmek için, sanayimizin hızlı gelişmesinin en emin çare olduğunu kanıtlamaya sanırım gerek yoktur.

Bazı yoldaşlar, sanayileşmenin, genelde herhangi bir sanayinin gelişmesi anlamına geldiğini sanıyorlar. Hatta, bir zamanlar bir sanayinin belli bir nüve halini yaratmaya koyulan İvan Grozny'nin bir sanayici olduğunu düşünen bazı garip insanlar var. Bu yol izlenirse, o zaman Büyük Petro'yu birinci dereceden bir sanayici olarak adlandırmak gerekir. Elbette bu doğru değildir. Sanayinin her türlü gelişmesi, sanayileşme anlamına gelmez. Sanayileşmenin ağırlık noktasını, temelini, ağır sanayinin (yakıt, metal ve benzeri) gelişmesi, son tahlilde üretim araçlarının üretiminin gelişmesi, kendine ait bir makine yapımının gelişmesi oluşturur. Sanayileşmenin görevi, bir bütün olarak halk iktisadında sanayinin payını artırmak değildir yalnızca, bunun da ötesinde, aynı zamanda, bu gelişmede, kapitalist devletlerce çevrelenmiş olan ülkemizin iktisadi bağımsızlığını güvence altına almak, onu dünya kapitalizminin bir eklentisine dönüşmekten alıkoymak görevine sahiptir. Bir proletarya diktatörlüğü ülkesi, kapitalist kuşatma karşısında, eğer kendi ülkesinde kendisi üretim alet ve -araçları üretmiyorsa, eğer kendi halk iktisadının, üretim alet ve -araçları üreten ve ihraç eden gelişmiş kapitalist ülkelere zorunlu olarak bağımlı kaldığı bir gelişme aşamasında çakılıp kalırsa, iktisaden bağımsız kalamaz. Böyle bir aşamada çakılıp kalmak, dünya sermayesine boyun eğmek demektir.

Hindistan'ı alın. Hindistan'ın bir sömürge olduğunu herkes

biliyor. Hindistan'da bir sanayi var mı? Kuşkusuz. Gelişiyor mu? Evet, gelişiyor. Fakat orada, üretim alet ve -araçları üretmeyen bir sanayi gelişiyor. Orada üretim aletleri İngiltere'den ithal ediliyor. Bu nedenle (tabii yalnızca bu nedenle değil), orada sanayi tamamen İngiliz sanayine bağımlıdır. Sömürgelerde, onları metropole, emperyalizme bağımlı tutan türde bir sanayi geliştirmek — bu, emperyalizmin özel bir yöntemidir.

Ama bundan, ülkemizin sanayileşmesinin, herhangi bir sanayinin, diyelim ki hafif sanayinin —hafif sanayi ve onun gelişmesi de bizim için mutlak zorunlu olsa da— gelişmesinden ibaret olmadığı sonucu çıkar. Bundan, sanayileşmeden, herşeyden önce ağır sanayimizin gelişmesi ve özellikle de kendi makine yapımımızın, sanayinin bu ana damarının gelişmesinin anlaşılması gerektiği sonucu çıkar. Bu olmadan, ülkemizin iktisadi bağımsızlığının güvenceye alınmasından söz bile edilemez.

III
SOSYALİST BİRİKİMİN SORUNLARI

Ama sanayileşmeyi ilerletmek için, yoldaşlar, tesislerimizin eski donatımını yenilemek ve yeni tesisler kurmak gereklidir. Sanayimizin gelişmesinin şu anki dönemi, bize Çarlık zamanındaki kapitalistlerden kalan eski tesis ve fabrikalardan son haddine kadar yararlanmamızla, tam yararlanmamızla ve şimdi ilerleyebilmek için, tekniği iyileştirmek, eski tesisleri yeniden donatmak ve yeni tesisler kurmak zorunda olmamızla karakterizedir. Bu olmadan bugün ilerlememiz olanaksızdır.

Ama yoldaşlar, sanayimizi modern teknik temelinde yenileyebilmek için, bunun için büyük, çok büyük sermayeler gereklidir. Sermayemiz ise, hepinizin bildiği gibi azdır. Bu yıl, sanayinin ana harcamaları için 800 milyon rubleden biraz fazla yatırmayı başaracağız. Bu elbette azdır. Ama hiç yoktan iyidir. Bu sanayimizde ilk önemli yatırımımızdır. Az diyorum, çünkü sanayimiz, bu miktarın birçok katını rahatlıkla kaldırabilir. Sanayimizi ilerletmek

zorundayız. Sanayimizi mümkün olduğunca hızlı bir tempoda genişletmeli, işçi sayısını iki katına, üç katına çıkarmalıyız. Ülkemizi, bir tarım ülkesinden bir sanayi ülkesine dönüştürmeliyiz, ve bu da ne kadar çabuk olursa, o kadar iyi. Ama bunun için büyük sermayeler gerekmektedir.

Bu yüzden, sanayinin gelişmesi için birikim sorunu, sosyalist birikim sorunu, şimdi bizim için birinci derecede önem kazanıyor.

Sanayileşme rotasını sonuna dek izlemek için, ülkemizde sosyalist inşayı zafere ulaştırmak için sanayimize gerekli olan birikimi ve rezervleri dışarıdan borç almadan, ülkemizin iç güçleriyle, kendi kendimize güvenceye alabilecek güçte ve durumda mıyız?

Bu, özel bir dikkat göstermemiz gereken ciddi bir sorudur.

Tarih çeşitli sanayileşme yöntemleri tanır.

İngiltere sanayileşmesini, onlarca ve yüzlerce yıl sömürgeleri yağmalamasına, orada "ek" sermayeler toparlamasına, bunu kendi sanayisine yatırmasına ve böylece sanayileşme temposunu hızlandırmasına borçludur. Sanayileşmenin bir yöntemi budur.

Almanya sanayileşmesini, geçen yüzyılın 70'li yıllarında Fransızlardan 5 milyar frank savaş vergisi koparıp bunu kendi sanayisine aktardığı, Fransa'ya karşı muzaffer savaşın sonucunda hızlandırmıştır. Sanayileşmenin ikinci yöntemi budur.

İki yöntem de bizim için sözkonusu olamaz, çünkü biz Sovyetler ülkesiyiz, çünkü sömürgelerin yağmalanması ve yağmalama amacıyla askeri fetihler, Sovyet iktidarının özüyle bağdaşmaz.

Rusya, eski Rusya, köleleştirici koşullarla imtiyazlar dağıttı ve bu şekilde tedricen sanayileşme yoluna girme çabasıyla köleleştirici borçlar aldı. Bu da üçüncü yöntemdir. Ama bu kölelik yoludur ya da yarı-kölelik yoludur, Rusya'yı bir yarı-sömürgeye dönüştürme yoludur. Bu yol da bizim için sözkonusu olamaz, çünkü üç yıl boyunca içsavaş verip, her türlü ve bütün müdahalecileri, tam da müdahaleciler üzerinde zaferin ardından gönüllü olarak emperyalist kölelik altına girmek için geri püskürtmedik.

Geriye, sanayileşmenin dördüncü yolu, Lenin yoldaşın tekrar tekrar, ülkemizin tek sanayileşme yolu olarak işaret ettiği, sanayi için

kendi tasarrufları yolu, sosyalist birikim yolu kalıyor.

O halde ülkemizin sosyalist birikim temelinde sanayileşmesi mümkün müdür?

Böyle birikim kaynaklarına, sanayileşmeyi güvencelemeye yetecek kaynaklara sahip miyiz?

Evet, sanayileşme mümkündür. Evet, böyle kaynaklara sahibiz.

Ülkemizde Ekim Devriminin sonucu olarak çiftlik sahiplerinin ve kapitalistlerin mülksüzleştirilmesi, toprak ve arazi üzerinde, fabrikalar, işletmeler vs. üzerinde özel mülkiyetin kaldırılması ve bunların tüm halkın mülkiyetine geçmesi gibi bir olguya dikkat çekebilirim. Bu olgunun, oldukça sağlam bir birikim kaynağı anlamına geldiğini kanıtlamaya sanırım gerek yoktur.

Ayrıca, halk iktisadımızı milyarlarca rublelik bir borç yükünden kurtarmış olan, Çarlık borçlarının feshedilmesi gibi bir olguya da dikkat çekebilirim. Unutulmamalıdır ki, bu borçların sürmesi halinde, sanayinin cebinden, tüm halk iktisadının cebinden her yıl, yalnızca faiz olarak birkaç yüz milyon ruble ödemek zorunda kalacaktık. Bu durumun, birikim işimizi önemli ölçüde kolaylaştırdığını vurgulamak gerekmiyor.

Yeniden tesis edilmiş olan, gelişen ve sanayinin gelişmesinin devamı için gerekli kazançlar bırakan millileştirilmiş sanayimize işaret edebilirim. Bu da bir birikim kaynağıdır.

Belirli bir kazanç bırakan ve dolayısıyla belirli bir birikim kaynağı oluşturan millileştirilmiş dış ticaretimize işaret edebilirim.

Aynı şekilde, belirli bir kazanç bırakan ve dolayısıyla belirli bir birikim kaynağı oluşturan, az çok örgütlenmiş ulusal iç ticaretimize dikkat çekilebilir.

Belirli bir kazanç bırakan ve gücü yettiğince sanayimizi besleyen millileştirilmiş banka sistemimiz gibi bir birikim manivelasına işaret edilebilir.

Son olarak, devlet bütçesini elinde bulunduran ve genelde halk iktisadımızın, özelde de sanayimizin daha da gelişmesi için mühimce bir miktar para temin eden devlet iktidarı gibi bir silaha sahibiz.

Öz olarak iç birikimimizin en önemli kaynakları bunlardır.

Bunlar, o olmadan ülkemizin sanayileşmesinin olanaksız olduğu zorunlu rezervleri oluşturmamıza olanak verdikleri ölçüde önemlidirler.

Ama olanak, henüz gerçeklik demek değildir, yoldaşlar. İşe beceriksiz koyulunursa, birikim olanağından gerçek birikime kadar epeyce uzun bir yol olduğu ortaya çıkabilir. Bu yüzden, salt olanakların varlığıyla yetinemeyiz. Eğer sanayimiz için gerekli rezervleri yaratmaya gerçekten niyetliysek, sosyalist birikim olanağını gerçek bir birikime dönüştürmek zorundayız.

Bundan şu soru çıkıyor: Birikimin sanayiye yararlı olabilmesi için nasıl gerçekleştirilmesi gerekir, birikim olanağını gerçek bir sosyalist birikime dönüştürmek için herşeyden önce manivelayı iktisadi yaşamın hangi kavşak noktalarına yerleştirmeliyiz?

En azından en önemlilerinin belirtilmesi gereken bir dizi birikim kanalı vardır.

Birincisi. Ülkede birikim fazlaları israf edilmemeli, bilakis gerek kooperatifsel gerek devletsel kredi kurumlarımızda gerekse de iç borçlanma yoluyla, herşeyden önce sanayinin ihtiyaçları için kullanılabilsinler diye yoğunlaştırılmalıdır. Tabii ki mudiler bunun için belirli bir faiz almalıdırlar. Bu bakımdan bizde durumun az buçuk da olsa doyurucu olduğu söylenemez. Fakat kredi ağımızı iyileştirme görevi, halkın gözünde kredi kurumlarının saygınlığını yükseltme görevi, iç borçlanmaları organize etme görevi kuşkusuz ne pahasına olursa olsun çözmemiz gereken acil görevler olarak önümüzde duruyor.

İkincisi. Ülkenin birikim fazlalarının bir bölümünün, sosyalist birikimin zararına, özel sermayenin cebine aktığı tüm çatlak ve delikler özenle tıkanmalıdır. Bunun için, toptan ticaret ve perakende ticaret fiyatları arasında bir uçurum yaratmayan bir fiyat politikası güdülmelidir. Sanayi ürünlerinin ve tarım ürünlerinin perakende fiyatlarını düşürmek ve böylece birikim fazlalarının özel kapitalistlerin cebine akmasına dur demek ya da bunu hiç olmazsa asgari bir düzeye indirmek için tüm önlemler alınmalıdır. Bu, iktisat politikamızın en önemli sorunlarından biridir. Gerek birikimimiz, gerekse de Çervoneç

için en ciddi tehlikelerden birinin çıkış noktası burada yatmaktadır.

Üçüncüsü. Bizzat sanayide, onun tüm dallarında, işletmelerin amortizasyonu için, onların genişletilmesi ve daha da geliştirilmesi için, bir kenara belirli rezervler konmalıdır. Bu gereklidir, mutlak zorunludur, bu konuda ne pahasına olursa olsun ilerleme sağlamalıyız.

Dördüncüsü. Devletin elinde, ülkeyi her türlü badireye (kötü ürüne) karşı güvenceye alma, sanayiye yardım etme, tarımı destekleme, kültürü geliştirme vs. için belirli rezervler biriktirilmelidir. Günümüzde rezervler olmadan yaşanmaz ve çalışılmaz. Küçük işletmesiyle köylü bile, günümüzde belirli stokları olmadan edemez. Büyük bir ülkenin devleti ise rezervler olmadan hiç edemez.

Herşeyden önce dış ticaret hattında bir rezervimiz olmalıdır. İhracat ve ithalatımızı, devlet elinde belirli bir rezerv tutacak, dış ticarette belirli bir aktif hesap bakiyesi bulunduracak biçimde organize etmeliyiz. Bu yalnızca, dış pazarlarda öngörülmedik olaylara karşı kendimizi güvenceye almak için değil, aynı zamanda şimdilik istikrarlı olan, ama eğer aktif bir dış ticaret bilançosu elde edemezsek, çalkalanmaya uğrayabilecek Çervoneç'imizi destekleyecek bir araç olarak da mutlaka gereklidir. İhracatımızın güçlendirilmesi, ithalatımızın ihracat olanaklarına uydurulması — görev budur.

Eskiden dendiği gibi: "Kendi karnımızı doyurmayacağız, ama ihraç edeceğiz", diyemeyiz. Bunu söyleyemeyiz, çünkü işçiler ve köylüler insana yaraşır biçimde yemek istiyorlar ve biz, bu konuda onları tümüyle ve bütünüyle destekliyoruz. Ama buna rağmen, halkın tüketimine zarar vermeden, ihracatımızı arttırmak ve devletin eline belirli bir döviz rezervi vermek için her türlü önlemi alabiliriz. 1923 yılında kağıt rubleden sağlam paraya geçmeyi başarabildiysek, bunun nedeni, başka şeylerin yanı sıra, o sıralar aktif dış ticaret bilançomuz nedeniyle belirli bir para rezervine sahip olmamızdır. Çervoneç'imizi desteklemek istiyorsak, o zaman dış ticareti gelecekte de, Çervoneç'imiz için temellerden biri olarak, elimizde bir döviz rezervi bulunacak şekilde organize etmeliyiz.

Ayrıca, iç ticaret hattında da belirli rezervlere ihtiyacımız var. Esas olarak, tahıl piyasasındaki meselelere müdahale edebilmek ve

tarımsal ürünlerin fiyatını ölçüsüzce yükselten hem Kulaklara hem de diğer tahıl spekülatörlerine karşı mücadele edebilmek için devletin tasarrufunda bulundurması gereken tahıl rezervleri oluşturulmasını düşünüyorum. Bu sadece, sanayi merkezlerinde geçimin yapay biçimde pahalılaştırılması ve işçi ücretlerinin aşındırılması tehlikesini önlemek için bile zorunludur.

Son olarak, vergi yükünü mülk sahibi tabakaların omuzuna yükleyen ve aynı zamanda devletin eline devlet bütçesi hattında belirli bir rezerv veren bir vergi politikasına ihtiyacımız var. 4 milyara varan devlet bütçe planımızın gerçekleştirilme seyrinin gösterdiği gibi, gelirlerin giderlerden yaklaşık 100 milyon ve daha fazla olmasını sağlayabiliyoruz. Şu ya da bu yoldaşa bu muazzam bir rakam gibi geliyor. Ne var ki, bu yoldaşların görme yeteneği zayıf olsa gerek, yoksa 100 milyonluk bir rezervin, bizimki gibi bir ülke için denizde damla olduğunu farkederlerdi. Bazıları ise böyle bir rezerve hiç ihtiyacımız olmadığını sanıyor. Peki, bu yıl ürün bereketsiz olursa, ya da herhangi bir felaketle karşılaşırsak ne olacak? Çare bulmak için kaynakları nereden sağlayacağız? Bedava yardım etmezler bize ve etmeyeceklerdir de. Bu yüzden kendi rezervlerimiz olmalı. Ve eğer bu yıl beklenmedik bir şey olmazsa, o zaman bu rezervleri halk iktisadına ve herşeyden önce de sanayiye aktaracağız. Korkmaya gerek yok, bu rezervler yitip gitmez.

Ülkemizde iç birikim imkanını, sanayileşme amacıyla gerçek bir sosyalist birikime dönüştürmek için, iktisadi yaşantımızda herşeyden önce manivelayı yerleştirmemiz gereken kavşak noktaları genelde bunlardır, yoldaşlar.

IV

BİRİKMİŞ KAYNAKLARIN DOĞRU KULLANIMI. TUTUMLULUK REJİMİ.

Ama sorun tek başına birikimden ibaret değildir ve olamaz. Bunun da ötesinde, birikmiş rezervleri mantıklı ve hesaplı harcamayı bilmek gerekir, öyle ki, halk servetinin tek bir kopeği israf olmasın,

birikmiş kaynaklar, tarafımızdan izlenen temel çizgiye uygun olarak, ülkemizin sanayileşmesinin acil ihtiyaçlarının tatmin edilmesi için harcansın. Bu önkoşullar olmadan, birikmiş kaynakların zimmete geçirildiğini, ne sanayinin gelişmesi ne de bir bütün olarak halk iktisadının daha da geliştirilmesiyle hiçbir ilgisi olmayan, her türlü küçüklü-büyüklü harcamalar için israf edildiğini aniden saptama tehlikesiyle karşı karşıya kalırız. Kaynakları mantıklı, hesaplıca harcamayı bilmek — bu, birdenbire öğrenilemeyen son derece önemli bir sanattır. Yoldaşlarımızın, Sovyet- ve kooperatif organlarımızın bu bakımdan büyük bir beceriyle sivrildikleri söylenemez. Tersine, her şey bizde bu bakımdan durumun hiç de iyi olmadığını kanıtlıyor. Bunu kabullenmek zor yoldaşlar, ama bu, hiçbir kararla inkar olunamayacak bir olgudur. Yönetici organlarımızın, biriktirdiği biraz parayla sabanını onarma ve çiftliği için yeni araçlar edinme yerine, kocaman bir gramofon satın alan ve... iflas eden köylünün durumuna düştükleri olaylar vardır. Birikmiş rezervlerin doğrudan zimmete geçirilmesi, devlet aygıtımızın bir dizi organlarının oburluğu, hırsızlık vs. olaylarını hiç anmıyorum.

Bu yüzden birikmiş kaynaklarımızın israf edilmesini, zimmete geçirilmesini, yararsız kanallardan havaya savrulmasını ve temel çizgimiz olan sanayimizin inşasından çekilmesini engellemek için bir dizi önlem alınmalıdır.

Birincisi, sanayi planlarımız, bürokratik icatların ürünü olmamalı, bilakis halk iktisadımızın durumuyla yakın bağıntı içinde ve ülkemizin yardımcı kaynakları, rezervleri gözönüne alınarak oluşturulmalıdır. Sanayi inşasının planlamasında, sanayinin gelişmesinin ardında kalmamalıdır. Ancak başını da alıp gitmemeli, tarımdan kopmamalı ve ülkemizdeki birikim temposunu gözardı etmemelidir.

İç pazarımızın ihtiyaçları ve yardımcı kaynaklarımızın kapsamı — sanayimizin büyümesinin temelini bu oluşturur. Sanayimiz iç pazara dayanmaktadır. Bu bakımdan ülkemizin iktisadi gelişmesi, sanayiyi herşeyden önce dış pazarlara dayanan İngiltere'den farklı olarak, sanayiyi iç pazar temelinde gelişmiş olan Kuzey Amerika Birleşik Devletleri'nin gelişmesini andırmaktadır. İngiltere'de, yüzde

40-50 dış pazara çalışan bir dizi sanayi dalı vardır. Buna karşılık Amerika hâlâ iç pazarına dayanmakta ve üretiminin yüzde 10-20'sinden fazlasını dış pazarlara ihraç etmemektedir. Ülkemizin sanayii, Amerikan sanayiinden daha da büyük ölçüde iç pazara, herşeyden önce köylü pazarına dayanacaktır. Bu, sanayinin köy iktisadıyla birleşmesinin temelini oluşturur.

Aynı şey, birikimizin temposu için, sanayimizi geliştirmek üzere tasarrufumuzda bulunan rezervler için de geçerlidir. Bizde zaman zaman, yardımcı kaynaklarımızı hesaba katmadan fantastik sanayi planları yapmak çok seviliyor. Belirli bir kaynak minimumu, belirli bir rezerv minimumu olmadan ne sanayi planları yapılabileceği ne de "büyük ölçekli" ve "geniş kapsamlı" işletmeler inşa edilebileceği unutuluyor bazen. Bu unutuluyor ve alıp başını gidiliyor. Peki, sanayi planlamasında başını alıp gitmek ne demektir? Kaynaklarının üzerinde inşa etmek demektir. Büyük yaygarayla büyük çaplı planlar ilan etmek, binlerce ve onbinlerce yeni işçi istihdam etmek, çok gürültü yapmak ve sonra, kaynakların yetmediği ortaya çıktığında, işçileri çıkarmak, ellerine kağıtlarını vermek, bu arada muazzam kayıplara uğramak, inşa eseri konusunda hayal kırıklığı yaratmak ve politik bir skandala yol açmak demektir. Bunun bize bir yararı var mı? Hayır, yoldaşlar, bunun bize bir yararı yok. Sanayinin gelişmesinin ne ardında kalmalıyız, ne de onun önünde başını alıp gitmeliyiz. Gelişmeye ayak uydurmalıyız, sanayiyi, temelinden koparmadan ilerletmeliyiz.

Sanayimiz, halk iktisadının genel sistemi içinde önder unsurdur, halk iktisadımızı, bu arada tarımı da peşinden sürükler ve ilerletir. Tüm halk iktisadımızı kendi örneğine ve modeline göre reorganize eder, köylülüğü kooperatifler aracılığıyla sosyalist inşa akımına çekerek, tarımın kendisini izlemesini sağlar. Ama sanayimiz bu önder ve dönüştürücü rolünü ancak, eğer tarımdan kopmazsa, eğer birikimimizin temposunu ve tasarrufumuzda bulunan yardımcı kaynakları ve rezervleri gözardı etmezse hakkıyla yerine getirebilir. Orduda, ordusundan kopan ve onunla bağı yitiren bir komuta heyeti, komuta heyeti değildir artık. Aynı şekilde, bir bütün olarak halk iktisadından kopan ve onunla bağı yitiren bir sanayi, halk iktisadının önder unsuru olamaz.

Bu yüzden, doğru ve mantıklı bir sanayi planlaması, birikmiş kaynakların amaca uygun kullanımı için vazgeçilmez önkoşullardan biridir.

İkincisi, devlet- ve kooperatif aygıtımızı, Halk Komiserliklerimizin kurumlarını ve iktisadi muhasebe yapan kurumları tepeden tırnağa kısmak ve basitleştirmek, ucuzlaştırmak ve iyileştirmek zorunludur. İdari organlarımızın şişirilmiş kadro planları ve eşi görülmedik oburlukları, çoktan atasözlerine geçti. Lenin onlarca ve yüzlerce kez, devlet aygıtımızın hantallığının ve pahalılığının, işçiler ve köylüler için çekilmez olduğunu, onun ne pahasına olursa olsun, mümkün olan her yoldan ve her türlü araçla kısıtlanmak ve ucuzlatılmak gerektiğini boşuna vurgulamamamıştır. Burada artık tam bir ciddiyetle Bolşevik tarzda işe koyulmak ve katı bir tutumluluk rejimi getirmek gerekiyor. *(Alkışlar.)* Eğer biriktirdiğimiz kaynakların gelecekte de sanayinin zararına israf edilmesine katlanmak istemiyorsak, artık işe koyulmak gerekiyor.

Burada, yaşamdan bir örnek. Tahıl ihracatımızın kârlı olmadığı, rantabl olmadığı söyleniyor. Peki neden kârlı değil? Çünkü tedarik aygıtı, tahılı temin etmek için gerekenden fazla harcıyor. Tüm planlama organlarımız tarafından, bir pud tahıl tedarik etmek için 8 kopeğin yettiği saptanmıştır. Ancak gerçekte, pud başına 8 kopek yerine 13 kopek, yani 5 kopek daha fazla harcandığı ortaya çıktı. Ama bu nasıl olabildi? Bu, tedarik aygıtının az çok her bağımsız çalışanı —komünist mi yoksa Partisiz mi olduğu hiç farketmez—, tahılı tedarik etmeye başlamadan önce, yanında çalışanların sayısını şişirmeyi, çevresine stenocu ve daktilocu kızlardan oluşan bir ordu toplamayı, mutlaka bir otomobil edinmeyi, bir yığın üretken olmayan harcamalar yapmayı gerekli gördüğü için oldu; ve sonra da bütün bu harcamalar toplandığında, bizde ihracatın rantabl olmadığı görülüyor. Yüzlerce milyon pud tahıl aldığımız ve her pud için beş kopek fazla ödediğimiz gözönüne alınırsa, böylece sokağa atılan düzinelerce milyon ruble çıkıyor ortaya. Biriktirdiğimiz kaynakların nereye gittiği ve —eğer devlet aygıtımızın pisboğazlığına karşı en sert önlemleri almazsak— daha da gideceği görülüyor.

Burada sadece bir tek örnek verdim. Ancak bizde bu tür yüzlerce ve binlerce örnek olduğunu bilmeyen var mı?

Partimizin Merkez Komitesi Plenumu, tedarik aygıtımızı basitleştirme ve ucuzlaştırma kararı aldı. Plenumun ilgili kararını[52] okumuşsunuzdur mutlaka, basında yayınlandı. Bu kararı çok katı bir biçimde hayata geçireceğiz. Ama bu yetmez, yoldaşlar. Bu, devlet aygıtımızın düzensizlik gösteren ve kusurlu olan yalnızca bir bölümü. Daha da ileri gitmeli ve tüm devlet aygıtını, Halk Komiserlikleri aygıtını ve iktisadi muhasebe yapan kurumları, tüm kooperatif aygıtını ve mal dağıtım ağını tepeden tırnağa kısmak ve ucuzlatmak için önlemler almalıyız.

Üçüncüsü, yönetim organlarımızda ve günlük yaşantımızda her türlü gereksiz masrafa karşı, son zamanlarda bizde gözlemlenen, kamu malına ve devlet rezervlerine canice davranılmasına karşı kararlı bir mücadele yürütmeliyiz. Bizde şimdi cümbüş var, her türlü tören, şenlik, jübile, anıt açılış törenleri vs. içinde yüzülüyor. Onbinlerce, yüzbinlerce ruble bu tür "uğraşlar" için israf ediliyor. Bizde, jübilesi yapılan kişilerin ve tören düşkünlerinin sayısı o kadar çok ve yarı yıllık, bir yıllık, iki yıllık vs. jübileleri kutlamak için öylesine şaşırtıcı bir istek var ki, talebi karşılamak için gerçekten düzinelerce milyon ruble gerekiyor. Yoldaşlar, bir komüniste yakışmayan bu ölçüsüzlükler sona ermelidir. Omuzlarında, sanayimizin ihtiyaçları için kaygıyı taşıyan ve işsizler, kimsesiz çocuklar kitlesi gibi olguları gözönünde bulundurmak zorunda olan bizlerin, israf tutkusunun bu tür şenlik ve cümbüşlerine göz yumamayacağımız ve yummamamız gerektiği artık kavranmalıdır.

En dikkate değer durum, Partisizlerin, devletimizin kaynaklarını, gözlemlenebileceği gibi, zaman zaman Parti üyelerinden daha özenli kullanmalarıdır. Bu tür durumlarda, bir komünist daha pervasız ve daha cesur davranıyor. Bir dizi memura, burada kâr payı diye bir şey söz konusu olamayacağına rağmen, kâr payı diye adlandırdığı bir yardım vermeyi önemsemiyor. Bir yasaya riayet etmemeyi, yasaya karşı hile yapmayı, onu çiğnemeyi önemsemiyor. Bir Partisiz bu konuda daha dikkatli ve çekingen. Bu durum herhalde, komünistin yasaları, devleti ve benzeri şeyleri bazen bir aile meselesi olarak görmesiyle açıklanır. *(Gülüşmeler.)* İşte bu yüzden bazı komünistler, devletin bahçesine bir domuz gibi (lütfen bu ifadeyi bağışlayın, yoldaşlar) dalıp, oradan bir şeyler aşırmak ya da devletin

cebinden kendi cömertliğini göstermek konusunda zaman zaman hiç zorlanmıyorlar. *(Gülüşmeler.)* Bu kepazeliğe bir son verilmelidir, yoldaşlar. Eğer biriktirdiğimiz kaynakları gerçekten sanayimizin ihtiyaçları için idare etmek istiyorsak, yönetim organlarımızda ve günlük yaşantımızda eğlence tutkusuna ve israfa karşı kararlı bir mücadele ilan edilmelidir.

Dördüncüsü, devletimizin organlarında, kooperatiflerde, sendikalarda vs. hırsızlığa, "tasasız" denilen hırsızlığa karşı sistemli bir mücadele yürütmeliyiz. Bir utangaç, gizli hırsızlık var ve bir de küstahça, basında adlandırıldığı gibi "tasasız" hırsızlık var. Kısa süre önce "Komsomolskaya Pravda"da Okunevs'in, "tasasız" hırsızlık üzerine bir haberini okudum. Kurumlarımızdan birinde tasasızca çalıp duran, sistemli ve aralıksız çalan ve hep başarıyla çalan bir züppenin, bıyığı yeni terlemiş genç bir adamın olduğu öğreniliyor yazıdan. Burada, hırsızın kendisinden çok, hırsızı bilen, ama ona karşı mücadele etmemekle kalmayıp, aksine onun sırtını sıvazlayan ve becerisinden dolayı onu övmekten geri kalmayan çevresi dikkate değerdir. Öyle ki, hırsız, bu insanların gözünde bir tür kahramandır. Dikkat edilmesi gereken ve en tehlikeli olan şey budur, yoldaşlar. Bir casus ya da hain yakalandığında, kamuoyunun kızgınlığı sınır tanımıyor, kurşuna dizilmelerini istiyor. Ama bir hırsız herkesin gözünün önünde işini görürken ve devlet servetini çalarken, çevresi safça bir gülümsemeyle yetinip, onun sırtını sıvazlıyor. Oysa halk servetini çalan ve halk iktisadının çıkarlarına zarar veren bir hırsızın, eğer daha zararlı değilse, en az bir casus veya bir hain olduğu açıktır. Bu oğlancık, bıyığı yeni terlemiş bu züppe, elbette sonunda ve nihayet tutuklandı. Ama bir tek "tasasız" hırsızın tutuklanmasının ne önemi var ki? Bizde böyle yüzlerce ve binlerce hırsız var. Hepsi GPU yardımıyla ortadan kaldırılamaz ki. Burada başka, daha etkili ve daha ciddi bir önlem gereklidir. Bu önlem, bu tür hırsızlar etrafında genel bir moral boykot atmosferi yaratmak ve onları nefretle çevrelemektir. Öyle bir kampanya başlatmak ve işçiler ve köylüler arasında öyle bir moral atmosfer yaratmaktır ki, hırsızlık imkanı ortadan kalksın ve halk servetinin hırsızlarına ve dolandırıcılarına, "tasasızlar"a olduğu kadar "tasasız olmayanlar"a da, yaşamak ve var olmak olanaksız kılınsın. Biriktirdiğimiz rezervleri zimmete geçirilmekten korumanın bir aracı

olarak hırsızlığa karşı mücadele — görev budur.

Son olarak, işletme ve fabrikalarımızda tembelliğe son vermek, emek verimliliğini artırmak, işletmelerimizde çalışma disiplinini sağlamlaştırmak için bir kampanya yürütmeliyiz. Tembellik sonucunda sanayi, onbinlerce ve yüzbinlerce işgünü yitiriyor. Bu yüzden, sanayimizin, işletmelerimizin zararına yüzbinlerce ve milyonlarca ruble yitiriliyor. Tembellik son bulmazsa, emek verimliliği hep aynı noktada kalırsa, sanayimizi ilerletemeyiz, ücretleri artıramayız. İşçilere, özellikle kısa süre önce işletmelere girenlere, tembellik suçu işlediklerinde ve emek verimliliğini artırmadıklarında, ortak davaya zarar verdikleri, tüm işçi sınıfına zarar verdikleri, sanayimize zarar verdikleri kavratılmalıdır. Tembelliğe karşı mücadele, sanayimiz yararına, tüm işçi sınıfı yararına emek verimliliğinin artırılması için mücadele — görev budur.

Biriktirdiğimiz kaynakları ve rezervlerimizi israf edilmekten, zimmete geçirilmekten korumanın, bu kaynakları ve rezervleri ülkemizin sanayileşmesi için yararlanılabilir kılmanın araç ve yolları bunlardır.

V

SANAYİNİN MİMAR KADROLARI YETİŞTİRİLMELİDİR

Sanayileşme rotasından sözettim. Sanayileşmenin geliştirilmesi için rezervler biriktirme yollarından sözettim. Son olarak da, birikmiş rezervleri sanayinin ihtiyaçları doğrultusunda rasyonel kullanabilmek için elimizde bulunan araçlardan sözettim. Ama bütün bunlar henüz yeterli değildir, yoldaşlar. Partinin, ülkemizin sanayileşmesi üzerine direktifini hayata geçirebilmek için, bütün diğer şeylerin yanısıra, yeni insan kadrolarının, sanayinin yeni mimar kadrolarının yetiştirilmesi gereklidir.

Hiçbir görev, özellikle ülkemizin sanayileşmesi gibi büyük bir görev, canlı insanlar olmaksızın, yeni insanlar, yeni mimar kadrolar olmaksızın gerçekleştirilemez. Eskiden, içsavaş döneminde, ordunun

inşası ve savaş sevk ve idaresi için özellikle komutan kadrolarına, alay- ve tugay komutanlarına, tümen- ve kolordu komutanlarına ihtiyacımız vardı. Halk kitleleri içinden gelen ve yetenekleri sayesinde yükselmiş olan bu yeni komutan kadroları olmadan, ordu inşa edemez, sayısız düşmanlarımızı yenemezdik. Bu yeni komutan kadrolar, tabii işçi ve köylülerin genel desteğiyle, o zaman ordumuzu ve ülkemizi kurtardılar. Ama şimdi sanayinin inşa döneminde yaşıyoruz. Şimdi içsavaş cephelerinden sanayi cephesine geçtik. Buna uygun olarak, şimdi sanayi için yeni komutan kadrolara, yetenekli fabrika- ve işletme müdürlerine, yetenekli tröst yöneticilerine, uzman tüccarlara, sanayinin inşası için usta iktisat planlamacılarına ihtiyacımız var. Şimdi iktisat için, sanayi için yeni alay- ve tugay komutanları, tümen- ve kolordu komutanları yetiştirmeliyiz. Bu kadrolar olmadan bir adım ilerleyemeyiz.

Bu yüzden görev, işçilerin ve Sovyet aydınlarının saflarından, kaderini işçi sınıfının kaderiyle birleştirip, bizimle beraber iktisadımızın sosyalist temelini inşa eden bu aydınların saflarından, sanayinin sayısız mimar kadrolarını yetiştirmektir.

Görev, bu tür kadrolar yetiştirip, öne çıkarmaktır, burada onlara elden gelen her türlü destek verilmelidir.

Bizde son zamanlarda, olumsuz türden münferit olayları tüm iktisatçı kadrolara maledip, iktisatçılara rüşvetçi unsurlar diye hücum etmek adet oldu. Aklına esen, sık sık iktisatçıları paylamayı, onları her türlü öldürücü günahı işlemekle suçlamayı gerekli görüyor. Bu çirkin alışkanlıktan kesin olarak vazgeçilmeli yoldaşlar. Kara koyunların her yerde olduğu kavranmalı. Ülkemizin sanayileşmesi ve sanayinin mimar kadrolarının teşviki görevinin, iktisatçıları hırpalamayı değil, bilakis tam tersine, sanayimizin inşası görevinde, onların tüm olanaklarla desteklenmesini gerektirdiği kavranmalıdır. İktisatçıları bir güven ve destek atmosferiyle çevrelemek, yeni insanları, sanayinin mimarlarını yetiştirmelerinde ve sanayi mimarı görevini sosyalist inşada bir onur görevi haline getirmelerinde onlara yardımcı olmak — Parti örgütlerimiz şimdi işte bu doğrultuda çalışmak zorundadır.

VI
İŞÇİ SINIFININ AKTİVİTESİ YÜKSELTİLMELİDİR

Ülkemizin sanayileşmesi rotasıyla bağıntı içinde önümüzde duran en yakın görevler bunlardır.

Bu görevler, işçi sınıfının doğrudan desteği ve doğrudan yardımı olmaksızın gerçekleştirilebilir mi? Hayır, asla. Sanayimizi ilerletmek, verimliliğini artırmak, sanayinin yeni mimar kadrolarını yetiştirmek, sosyalist birikimi doğru yürütmek, birikmiş kaynakları sanayinin ihtiyaçları için akıllıca kullanmak, katı bir tutumluluk rejimi getirmek, devlet aygıtını disipline etmek, onu ucuzlaştırmak ve dürüst çalışan bir aygıt haline getirmek, onu, inşa sürecimizde üzerine yapışmaya başlayan süprüntü ve pislikten temizlemek, devlet servetini çalanlara ve israf edenlere karşı sistemli bir mücadele yürütmek — bütün bunlar, işçi sınıfının milyonluk kitlelerinin doğrudan ve sistemli desteği olmadan hiçbir partinin üstesinden gelemeyeceği görevlerdir. Bu yüzden görev, Partisiz işçilerin milyonluk kitlelerini her yerde inşa çalışmamıza çekmektir. Her işçi, her dürüst köylü, tutumluluk rejimini uygulamakta, devlet rezervlerinin zimmete geçirilmesi ve israf edilmesine karşı mücadelede, hangi maske altında ortaya çıkarsa çıksınlar hırsızları ve dolandırıcıları kovalamakta, devlet aygıtımızı iyileştirmek ve ucuzlaştırmakta Partiye ve Hükümete yardım etmelidir. Bu bakımdan üretim konferansları paha biçilmez hizmetlerde bulunabilirler. Üretim konferansları bizde bir süre epey hareketliydi. Şimdi hayli sessizleştiler. Bu, büyük bir hatadır yoldaşlar. Üretim konferansları ne pahasına olursa olsun canlandırılmalıdır. Üretim konferanslarında yalnızca, diyelim ki sağlık kurumları sorunu gibi küçük sorunlar ele alınmamalıdır. Üretim konferanslarının programı daha kapsamlı ve daha zengin şekillendirilmelidir. Üretim konferanslarında sanayinin inşasının temel sorunları ele alınmalıdır. İşçi sınıfının milyonlarca kitlesinin aktivitesini yükseltmek ve onları sanayinin inşasına bilinçli katılanlar haline getirmek ancak bu yolla mümkün olacaktır.

VII
İŞÇİ-KÖYLÜ İTTİFAKI SAĞLAMLAŞTIRILMALIDIR

Ama işçi sınıfının aktivitesini yükseltmekten söz ederken, köylülüğü de unutmamak gerekir. Lenin bize, işçi sınıfı ve köylülüğün ittifakının, proletarya diktatörlüğünün temel ilkesi olduğunu öğretti. Bunu unutmamalıyız. Sanayinin gelişmesi, sosyalist birikim, tutumluluk rejimi — bütün bu görevleri çözmeksizin, özel sermayenin üstesinden gelemez, iktisadi yaşantımızın zorluklarını bertaraf edemeyiz. Ama bu görevlerden bir teki bile Sovyet iktidarı olmadan, proletarya diktatörlüğü olmadan çözülemez. Proletarya diktatörlüğü ise işçi sınıfı ile köylülüğün ittifakına dayanır. Bu yüzden, işçi sınıfı ile köylülüğün ittifakının altını oyduğumuzda ya da onu zayıflattığımızda, tüm görevlerimiz ayakları havada kalır.

Partide, köylülüğün emekçi kitlelerini vücuttaki yabancı bir cisim, sanayi için bir sömürü nesnesi, sanayimiz için bir tür sömürge olarak değerlendirenler var. Bunlar tehlikeli kişilerdir, yoldaşlar. Köylülük, işçi sınıfı için ne sömürü nesnesi ne de sömürge olabilir. Nasıl sanayi köylü iktisadı için pazar oluşturuyorsa, köylü iktisadı da sanayi için pazar oluşturur. Fakat köylülük, yalnızca pazar oluşturmakla kalmaz. Köylülük bunun da ötesinde, işçi sınıfının müttefikidir. İşte bu yüzden köylü iktisadının kalkındırılması, köylülüğün kitle halinde kooperatiflerde birleşmesi, maddi durumunun iyileştirilmesi önkoşulu olmaksızın sanayimizin az buçuk ciddi bir gelişmesi bile garantilenemez. Ve tersine, sanayinin gelişmesi, tarım makineleri ve traktör üretimi, köylülüğün kitle halinde sanayi ürünleri ihtiyacının karşılanması, tarımın ilerletilebilmesinin önkoşuludur. İşçi sınıfı ve köylülüğün ittifakının en önemli temellerinden biridir bu. Bu yüzden köylülük üzerinde baskının artırılmasını, vergilerin en yüksek düzeye çıkarılmasını, sanayi ürünlerinin fiyatlarının yükseltilmesini isteyen yoldaşlarla hemfikir olamayız. Olamayız, çünkü bu yoldaşlar, farkında olmadan işçi sınıfı ve köylülüğün ittifakının altını oyuyor, proletarya diktatörlüğünü sarsıyorlar. Oysa biz, işçi sınıfının ve köylülüğün ittifakını sarsmak değil, sağlamlaştırmak istiyoruz.

Ama biz, işçi sınıfı ve köylülüğün herhangi bir ittifakından yana değiliz. Önderlik rolünün işçi sınıfında olduğu bir ittifaktan yanayız. Neden? Çünkü, işçi-köylü ittifakı sisteminde, işçi sınıfının önder rolü olmadan, emekçi ve sömürülen kitlelerin çiftlik sahipleri ve kapitalistler üzerinde zaferi imkansızdır. Bazı yoldaşların bununla hemfikir olmadıklarını biliyorum. Diyorlar ki: İttifak iyi bir şey, ama neden ille de işçi sınıfının önderliği? Bu yoldaşlar çok yanılıyorlar. Yanılıyorlar, çünkü işçi-köylü ittifakının yalnızca, ittifakta önderlik en sınanmış ve en devrimci sınıfın, işçi sınıfının elinde olduğunda zafere götürebileceğini kavramıyorlar.

Pugaçov ya da Stepan Rasin önderliğindeki köylü ayaklanmaları neden başarısızlığa uğradı? Neden köylüler o zaman çiftlik sahiplerini kovmaya başaramadılar? Çünkü o zaman işçi sınıfı gibi bir önderleri yoktu ve olamazdı da. Neden Fransız devrimi burjuvazinin zaferiyle ve ilk başta kovulmuş olan toprak sahiplerinin geri dönmesiyle sonuçlandı? Çünkü, Fransız köylülerinin o zamanlar işçi sınıfı gibi bir devrimci önderleki yoktu ve olamazdı da — köylülüğe o sıralar burjuva liberalleri önderlik ediyordu. Ülkemiz dünyada, işçi-köylü ittifakının toprak sahipleri ve kapitalistler üzerinde zafer kazandığı tek ülkedir. Ve bu neyle açıklanır? Ülkemizde devrimci hareketin başında, mücadelede sınanmış işçi sınıfının bulunmuş ve halen bulunuyor olmasıyla. İşçi-köylü ittifakından geriye taş üzerinde taş kalmaması için, işçi sınıfının önder rolü düşüncesinin altını oymak yeter, kapitalistler ve çiftlik sahipleri ise eski yuvalarına geri döneceklerdir.

Bu yüzden, ülkemizde işçi sınıfı ve köylülüğün ittifakını korumalı ve sağlamlaştırmalıyız.

Bu yüzden, bu ittifak sisteminde işçi sınıfının önder rolünü korumalı ve sağlamlaştırmalıyız.

VIII
PARTİ-İÇİ DEMOKRASİ GERÇEKLEŞTİRİLMELİDİR

İşçi sınıfının aktivitesinin yükseltilmesinden sözettim, işçi

sınıfının milyonluk kitlelerinin iktisadımızı inşa eserine, sanayimizi inşa eserine çekilmesi gerektiğinden söz ettim. Ancak işçi sınıfının aktivitesinin yükseltilmesi ciddi ve büyük bir görevdir. İşçi sınıfının aktivitesini yükseltebilmek için, herşeyden önce, Partinin kendisi aktifleştirilmelidir. Bizzat Parti, sağlam ve kararlı biçimde Parti-içi demokrasi yolunu izlemeli, örgütlerimiz, Partimizin kaderini biçimlendiren Parti üyelerinin geniş kitlelerini inşa sorunlarımızın tartışılmasına çekmelidir. Bu olmadan işçi sınıfının aktifleştirilmesinden hiç söz edilemez.

Bunu şundan dolayı özellikle vurguluyorum, çünkü Leningrad örgütümüz kısa süre önce, bazı önderlerin Parti-içi demokrasiden ancak küçümseyici bir gülümsemeyle sözettikleri bir dönem geçirdi. Parti Kongresi öncesindeki, Parti Kongresi sırasındaki ve hemen sonrasındaki dönemi, Leningrad'da Parti kollektiflerinin toplanmasına engel olunduğu, bazı kollektiflerin örgütleyicilerinin, kollektiflerin toplanmasını yasaklayarak —açıkyürekliliğimi bağışlayın— kollektiflere karşı polis gözcüsü rolünü oynadıkları dönemi düşünüyorum. Başında Zinovyev'in bulunduğu sözümona "Yeni Muhalefet"i çökerten de bu oldu.

MK'mizin üyeleri, Leningrad aktifinin yardımıyla, XIV. Parti Kongresi kararlarına karşı sizlerin nezdinde mücadele yürüten muhalefeti iki hafta içinde geri çekilmeye zorlamayı ve tecrit etmeyi başardıysa, bu, Parti Kongresinin kararları üzerine aydınlatma kampanyası, sırtını Leningrad örgütünde mevcut olan, giderek ağır basan ve sonunda kendine bir yol açan demokratizm dürtüsüne dayayabildiği için olmuştur. Yoldaşlar, yakın geçmişin sunduğu bu dersi kendinize maledinmenizi istiyorum. Bu dersi maledinmenizi ve dürüst ve kararlı bir biçimde, Parti-içi demokrasiyi gerçekleştirmenizi, Parti üyesi kitlelerin aktivitesini yükseltmenizi, onları sosyalist inşanın temel sorunlarının tartışılmasına çekmenizi, ve Parti MK'mizin Nisan Plenumunca alınan kararların doğruluğuna ikna etmenizi istiyorum, çünkü ikna yöntemi, işçi sınıfı saflarında çalışmamızın temel yöntemidir.

IX
PARTİNİN BİRLİĞİ KORUNMALIDIR

Bazı yoldaşlar, Parti-içi demokrasinin, fraksiyoncu gruplaşma özgürlüğü anlamına geldiğini sanıyorlar. Hayır, yoldaşlar, hiçbir surette! Parti-içi demokrasiden asla bunu anlamıyoruz. Parti-içi demokrasi ile fraksiyoncu gruplaşma özgürlüğünün hiçbir ortak yanı yoktur ve olamaz.

Parti-içi demokrasi nedir? Parti-içi demokrasi, Parti üyesi kitlelerin aktivitesinin yükseltilmesi, Parti birliğinin sağlamlaştırılması, Partide bilinçli proleter disiplinin sağlamlaştırılması anlamına gelir.

Fraksiyoncu gruplaşma özgürlüğü nedir? Fraksiyoncu gruplaşma özgürlüğü, Parti saflarının dağılması, Partinin ayrı ayrı merkezlere bölünüp parçalanması, Partinin zayıflaması, proletarya diktatörlüğünün zayıflaması anlamına gelir.

İkisinin birbirleriyle ortak neyi olabilir?

Partimizde, Parti içinde genel bir tartışmanın başladığı düşünü gören kimseler var. Partiyi tartışmasız düşünemeyen, meslekten tartışmacı ünvanına talip olan kişiler var. Bu meslekten tartışmacıları yanımıza yaklaştırmayalım! Şimdi ihtiyacımız olan şey, kılı kırk yararak icat edilmiş bir tartışma ve Partimizin bir tartışma kulübüne dönüştürülmesi değil, bilakis genelde inşa çalışmamızın, özelde de sanayi inşamızın güçlendirilmesi, inşa çalışmamızı güvenli ve zaferden emin bir şekilde yöneten bütünlüklü, birleşik ve kenetlenmiş mücadeleci Partimizin güçlendirilmesidir. Kim sonu gelmeyen tartışmalar için, fraksiyoncu gruplaşma özgürlüğü için çabalıyorsa — Parti birliğinin altını kazmaktadır, Partimizin iktidarının altını oymaktadır.

Geçmişte gücümüz nerede yatıyordu, ve şimdi nerede yatıyor? Doğru politikada ve saflarımızın birliğinde. Doğru politika, Partimizin XIV. Kongresinde çizildi. Şimdi görev, saflarımızın birliğini, Kongre kararlarını ne pahasına olursa olsun gerçekleştirmeye hazır olan Partimizin birliğini garantilemektir.

Partimizin MK Plenumunun kararlarının anlamı öz olarak budur.

X
SONUÇLAR

İzninizle, şimdi sonuçlara gelmek istiyorum.

Birincisi, sosyalizmin temeli olarak ve bir bütün olarak halk iktisadını ileriye götüren önder güç olarak ülke sanayimizi ilerletmeliyiz.

İkincisi, tutulan rotaya uygun olarak sanayileşmeyi doğrudan ve dolaysız gerçekleştirecek sanayinin yeni mimar kadrolarını yetiştirmeliyiz.

Üçüncüsü, sosyalist birikimimizin temposunu hızlandırmalı ve sanayimizin ihtiyaçları için rezervler biriktirmeliyiz.

Dördüncüsü, birikmiş rezervlerin doğru kullanımı örgütlenmeli ve katı bir tutumluluk rejimi getirilmelidir.

Beşincisi, işçi sınıfının aktivitesi yükseltilmeli ve milyonlarca işçi kitlesi sosyalizmi inşa eserine çekilmelidir.

Altıncısı, işçi sınıfı ve köylülüğün ittifakı sağlamlaştırılmalı ve bu ittifak içinde işçi sınıfının önder rolü daha güçlü bir şekilde vurgulanmalıdır.

Yedincisi, Partimizin üye kitlelerinin aktivitesi yükseltilmeli ve Parti-içi demokrasi gerçekleştirilmelidir.

Sekizincisi, Partimizin birliğini, saflarımızın bütünlüğünü korumalı ve sağlamlaştırmalıyız.

Bu görevleri yerine getirecek durumda olacak mıyız? Evet, bunu yapacak durumda olacağız, yeter ki bunu isteyelim. Ve bunu istediğimizi herkes görüyor. Evet, bunu yapacak durumda olacağız, çünkü biz Bolşevikleriz, çünkü zorluklardan korkmuyoruz, çünkü zorluklar onlara karşı mücadele etmek ve üstesinden gelmek için vardır. Evet, bunu yapacak durumda olacağız, çünkü politikamız doğru, ve nereye gittiğimizi biliyoruz. Ve sağlam ve zaferden emin bir

şekilde hedefe giden yolda, sosyalist inşanın zaferi yolunda ilerleyeceğiz.

Yoldaşlar! Şubat 1917'de, dokuz yıl önce Leningrad'da küçük bir gruptuk. Eski Partili yoldaşlar, biz Bolşeviklerin o zaman Leningrad Sovyetinde önemsiz bir azınlık oluşturduğumuzu anımsayacaklardır. Eski Bolşevikler, Bolşevizmin sayısız düşmanlarının o sıralar bizimle alay ettiklerini anımsıyorlardır herhalde. Ama biz ilerledik, mevzileri birbiri ardına ele geçirdik, çünkü politikamız doğruydu, ve mücadeleyi birlik ve beraberlik içinde yürütüyorduk. Sonra bu küçük güç muazzam bir güç haline geldi. Burjuvaziyi yendik ve Kerenski'yi devirdik. Sovyetlerin iktidarını örgütledik. İngiliz-Fransız ve Amerikan zorbalarını ülkemizden kovduk. İktisadi çöküntünün üstesinden geldik. Sonunda sanayimizi ve tarımımızı yeniden tesis ettik. Şimdi önümüzde yeni bir görev, ülkemizi sanayileştirme görevi duruyor. En büyük zorluklar arkamızda kaldı. Bu yeni görevin, ülkemizi sanayileştirme görevinin de üstesinden geleceğimizden kuşku duyulabilir mi? Elbette hiç kuşku duyulamaz. Tersine, zorlukları yenmek ve Partimizin XIV. Kongresinin önümüze koyduğu yeni görevleri yerine getirmek için, şimdi tüm önkoşullara sahibiz.

Bu yüzden, yoldaşlar, yeni cephede, sanayi cephesinde muhakkak zafer kazanacağımıza inanıyorum. *(Şiddetli alkışlar.)*

"Leningradskaya Pravda"
(Leningrad Pravda'sı) No.89,
18 Nisan 1926.

KAGANOVİÇ YOLDAŞA VE UKRAYNA KOMÜNİST PARTİSİ MK'NİN DİĞER POLİTBÜRO ÜYELERİNE[53]

Şumski ile bir görüşme yaptım. Görüşme uzundu, iki saatten fazla sürdü. Onun Ukrayna'daki durumdan hoşnut olmadığını biliyorsunuz. Hoşnutsuzluğunun nedenleri iki ana noktaya indirgenebilir:

1— Ukraynalılaştırmanın çok yavaş ilerlediği, bunun hiç istemeyerek, çok müstereddit bir şekilde yerine getirilen can sıkıcı bir görev olarak görüldüğü düşüncesinde. Ukrayna kültürünün ve Ukrayna aydınlarının hızla geliştiği, bu hareketin, eğer kontrol altına alamazsak, bizi aşabileceği görüşünde. Bu hareketin başında, Ukrayna kültürü davasına inanan, bu kültürü tanıyan ve onunla ilgilenmek isteyen, gelişen Ukrayna kültürü hareketini destekleyen ve destekleyebilecek olan kişilerin bulunması *gerektiği* görüşünde. Ona göre Ukraynalılaştırmayı köstekleyen Ukrayna'daki Parti- ve sendika yönetiminin tutumundan özellikle hoşnutsuz. Parti- ve sendika yönetiminin baş günahlarından biri, onun görüşüne göre, Parti- ve sendika çalışmasının yönetimine Ukrayna kültürüne doğrudan bağlı komünistleri çekmemesi. Ukraynalılaştırmanın, herşeyden önce Parti saflarında ve proletarya arasında gerçekleştirilmesi gerektiğine inanıyor.

2— Bu eksikliklerin giderilmesi için, herşeyden önce Parti ve

Sovyet yönetiminde bir değişiklik yapılması gerektiğine, ve bunun da Ukraynalılaştırma bakış açısı altında yapılması gerektiğine, ancak bu koşulla Ukrayna'daki fonksiyoner kadrolarımız arasında Ukraynalılaştırma doğrultusunda bir dönüşüm sağlanabileceğine inanıyor. Grinko'yu Halk Komiserleri Konseyi Başkanı, Çubar'ı Ukrayna Komünist Partisi (Bolşevik) MK Siyasi Sekreteri yapmayı, Sekretarya ve Politbüro'nun bileşimini iyileştirmeyi vs. öneriyor. Bu veya benzeri değişiklikler olmadan kendisinin Ukrayna'da çalışmasının olanaksız olacağı görüşünde. Eğer MK ısrar ederse, mevcut çalışma koşulları değişmeden varlığını sürdürüyor olsa da Ukrayna'ya dönmeye hazır olduğunu, ancak bundan bir sonuç çıkmayacağına inandığını söylüyor. Özellikle Kaganoviç'in çalışmasından hiç hoşnut değil. Kaganoviç'in, Partinin örgütsel çalışmasını yoluna koymayı başardığı görüşünde, ancak Kaganoviç yoldaşın çalışmasında örgütsel yöntemlerin ağır basmasının, normal bir çalışmayı olanaksız kıldığına inanıyor. Kaganoviç yoldaşın çalışmasındaki örgütsel baskının sonuçlarının, en yüksek Sovyet kurumlarının ve bu kurumların yöneticilerinin bir kenara itilmesinin sonuçlarının yakın gelecekte görüleceğini temin ediyor ve bu sonuçların ciddi bir çatışma biçimini almayacağı konusunda güvence veremeyeceğini söylüyor.

Bu konuda benim görüşüm şöyle:

1— Şumski'nin birinci noktayla ilgili açıklamalarında bazı doğru düşünceler var. Ukrayna'da, Ukrayna kültürü ve Ukrayna kamu yaşamı için geniş bir hareketin başlamış bulunduğu ve geliştiği doğru. Bu hareketin, asla bize yabancı unsurların eline terkedilmemesi gerektiği doğru. Ukrayna'da birçok komünistin bu hareketin anlam ve önemini anlamadıkları ve bundan ötürü bu harekete egemen olmak için önlemler almadıkları doğru. Ukrayna kültürü ve Ukrayna kamu yaşamı sorununda hâlâ alay- ve kuşkuculuk ruhu içlerine işlemiş olan Parti- ve Sovyet fonksiyoneri kadrolarımız arasında bir dönüşüm gerçekleştirilmesi gerektiği doğru. Ukrayna'daki yeni harekete egemen olacak yetenekteki insanlardan özenle kadrolar seçilip yetiştirilmesi gerektiği doğru. Bütün bunlar doğru. Ama, Şumski burada en azından iki vahim hata işliyor.

Birincisi, Parti- ve diğer kurumlarımızın aygıtının Ukraynalı-

laştırılmasını, proletaryanın Ukraynalılaştırılması ile karıştırıyor. Belirli bir tempo gözetilerek, Parti aygıtımız, devlet aygıtı ve halk için çalışan diğer aygıtlar Ukraynalılaştırılabilir ve Ukraynalılaştırılmalıdır. Ama proletarya tepeden inme Ukraynalılaştırılamaz. Rus işçi yığınları, Rus dili ve Rus kültüründen vazgeçmeye ve Ukrayna kültürü ve dilini kendi kültürü ve dili olarak tanımaya ***zorlanamaz.*** Bu, milliyetlerin özgürce gelişmesi ilkesine aykırıdır. Bu, ulusal özgürlük değil, ulusal baskının özgül bir biçimi olurdu. Ukrayna proletaryasının bileşiminin, Ukrayna sanayisinin geliştiği, çevre köylerden gelen Ukraynalı işçiler sanayiye aktığı ölçüde değişeceğine kuşku yoktur. Ukrayna proletaryasının bileşiminin, tıpkı, diyelim ki belli bir süre Alman karakteri taşıyan Letonya ve Macaristan'da proletaryanın sonradan Letonlaşmaya ya da Macarlaşmaya başlaması gibi, Ukraynalılaşacağına kuşku yoktur. Ama bu, uzun süreli, kendiliğinden, doğal bir süreçtir. Bu kendiliğinden sürecin yerine, proletaryanın tepeden inme zorla Ukraynalılaştırılması sürecini geçirmek — Ukrayna proletaryasının Ukraynalı olmayan katmanları arasında, Ukrayna-karşıtı bir şovenizm körüklemeye yatkın, ütopist ve zararlı bir siyaset gütmek demektir. Bana öyle geliyor ki, Şumski Ukraynalılaştırmayı yanlış kavrıyor ve bu son tehlikeyi hesaba katmıyor.

İkincisi. Şumski gerçi Ukrayna'da, Ukrayna kültürü ve Ukrayna kamu yaşamı için yeni hareketin olumlu karakterini çok doğru bir biçimde vurguluyor, ama bu hareketin olumsuz yanlarını görmüyor. Şumski, çoğunlukla komünist olmayan aydınlar tarafından yönetilen bu hareketin, Ukrayna'da yerli komünist kadroların güçsüzlüğü nedeniyle, bazı yerlerde Ukrayna kültürü ve Ukrayna kamu yaşamını tüm Sovyet ülkesinin kültüründen ve kamu yaşamından soyutlamaya yönelik bir mücadele karakterine, genelde "Moskova"ya karşı, bir bütün olarak Ruslara karşı, Rus kültürüne ve onun en yüksek kazanımına, Leninizme karşı bir mücadele karakterine bürünebileceğini görmüyor. Bu tehlikenin, Ukrayna'da gittikçe daha gerçek hale geldiğini tanıtlamama gerek yok. Yalnızca, bazı Ukraynalı komünistlerin bile bu tür hatalardan ari olmadıklarını söylemek istiyorum. Burada, ünlü komünist Hvilevoy'un, Ukrayna basınında yayınlanmış bulunan makalesi gibi herkesçe bilinen bir olguyu

düşünüyorum. Hvilevoy'un Ukrayna'da "proletaryanın *derhal* Rusluktan arındırılması" talebi; onun "Ukrayna şiirinin elden geldiğince çabuk Rus edebiyatından, onun stilinden uzaklaşması gerektiği" görüşü; onun "proletaryanın fikirleri, Moskova sanatı olmaksızın da tarafımızdan bilinmektedir" açıklaması; onun "genç" Ukrayna aydınlarının Mesih rolüne duyduğu aşırı hayranlığı; kültürü siyasetten ayırma yolundaki gülünç ve gayri-Marksist girişimi — bütün bunlar ve daha pek çok benzer şey, şimdi bir Ukraynalı komünistin ağzından, tuhaftan da öte geliyor (ve başka türlü de gelemez!). Batı Avrupa proleterlerinin ve onların komünist partilerinin "Moskova"ya, uluslararası devrimci hareketin ve Leninizmin bu kalesine duydukları sempatiyle dolup taştıkları bir sırada, Batı Avrupa proleterlerinin hayranlıkla Moskova üzerinde dalgalanan bayrağa baktıkları bir sırada, Ukraynalı komünist Hvilevoy, Moskova lehine, Ukraynalı şahsiyetleri "Moskova"dan "mümkün olduğunca çabuk" kurtulmaya çağırmaktan başka söyleyecek bir şey bulamıyor. Ve bu da enternasyonalizm oluyor! Eğer komünistler bir Hvilevoy'un dilinde konuşmaya, ve yalnızca konuşmaya değil, bizim Sovyet basınımızda yazmaya da başlarlarsa, komünist olmayan cepheden diğer Ukraynalı aydınlar ne demez? Şumski, Ukrayna'da Ukrayna kültürü için yeni harekete egemen olmanın, ancak komünist saflardaki Hvilevoy'ların aşırılıklarına karşı mücadele etmekle mümkün olduğunu anlamıyor. Şumski, yükselen Ukrayna kültürü ve Ukrayna kamu yaşamının, ancak bu aşırılıklara karşı savaşım verilerek bir ***Sovyet*** kültürü ve bir ***Sovyet*** kamu yaşamına dönüştürülebileceğini anlamıyor.

2— Şumski, Ukrayna'da (Partinin vs.) en üst yönetiminin Ukraynalı olması gerektiğini iddia ederken haklıdır. Ama tempo konusunda yanılıyor. Esas mesele ise şimdi bu. Bu iş için has Ukraynalı Marksist kadroların şimdilik yetersiz olduğunu unutuyor. Böylesi kadroların suni olarak yaratılamayacağını unutuyor. Böyle kadroların ancak çalışma sürecinde yetişebileceğini, bunun için zamana ihtiyaç olduğunu unutuyor... Grinko'yu şimdi Halk Komiserleri Konseyi Başkanı yapmak ne anlama gelir? Bu, genelde Parti, özelde Parti kadroları tarafından nasıl değerlendirilebilir? Bunu Halk Komiserleri Konseyi'nin önemini azaltma yönünde rota tuttuğumuz şeklinde anlamayacaklar mı? Çünkü Grinko'nun Parti üyeliğinin ve

devrimci faaliyetinin, Çubar'ın Parti üyeliği ve devrimci faaliyetinden çok daha yeni tarihli olduğu Partiden gizlenemez. Şimdi, Sovyetlerin canlandırıldığı ve Sovyet organlarının öneminin yükseltildiği şu dönemde böyle bir adım atabilir miyiz? Gerek davanın çıkarları, gerek Grinko'nun çıkarları açısından, şimdilik bu tür planlardan uzak durmak daha iyi olmaz mı? Ben, gerek Ukrayna Komünist Partisi (Bolşevik) MK Sekretaryası ve Politbüro'sunun gerek Sovyet aygıtının zirvelerinin Ukraynalı unsurlarla güçlendirilmesinden yanayım. Ama işler Parti ve Sovyetlerin yönetici organlarında sanki hiç Ukraynalı yokmuş gibi gösterilmemelidir. Skrypnik ve Satonski, Çubar ve Petrovski, Grinko ve Şumski Ukrayna'lı değiller mi yoksa? Şumski'nin hatası burada, doğru bir perspektife sahip olmasına rağmen, tempo konusunu göz önüne almamasında yatıyor. Tempo ise şimdi esas meseledir.

Komünist Selamlar

J.Stalin

26.IV.1926.

Tam metin olarak
ilk kez yayınlanmaktadır.

İNGİLİZ GREVİ VE POLONYA'DAKİ OLAYLAR ÜZERİNE

Tiflis'te demiryolu ana atölyeleri işçilerinin toplantısında rapor

8 Haziran 1926

Yoldaşlar! Grev[54] ile bağıntı içinde İngiltere'de durum ve Polonya'daki en son olaylar[55] üzerine bilgi vermeme izin verin. Burada başkanlık yapan Çaydze yoldaş rapor diye adlandırdı, ama kısalığından dolayı enformasyondan başka bir şey denemez buna.

İNGİLTERE'DE İŞ NEDEN GREVE VARDI?

Birinci soru, İngiltere'de grevin nedenleri üzerinedir. Nasıl oldu da İngiltere, bu kapitalist iktidar ve eşi görülmedik uzlaşmalar ülkesi, son zamanlarda büyük sosyal çatışmalar sahnesine dönüştü? Nasıl oldu da "Büyük İngiltere, "Denizler Hakimi", bir grevler ülkesine dönüştü?

İngiltere'de genel grevin kaçınılmazlığı için belirleyici olan bir dizi sebebi vurgulamak istiyorum. Bu soruyu tüm detaylarıyla yanıtlayabilmenin zamanı henüz gelmemiştir. Ama grevin kaçınılmazlığında belirleyici olan bazı tayin edici olayların altını çizebiliriz ve çizmeliyiz. Bu sebepler içinden dördünü, en önemli sebepler olarak öne çıkarabiliriz.

Birincisi: Eskiden İngiltere kapitalist ülkeler arasında tekelci bir konuma sahipti. Bir dizi dev sömürgenin efendisi ve o zamanlar için örnek bir sanayinin sahibi olarak İngiltere, "dünyanın atölyesi" olarak sahneye çıkma ve cebine müthiş ekstra kârlar akıtma olanağına sahipti. Bu, İngiltere'de, "birlik ve refah" dönemiydi. Sermaye ekstra kârlar kazanıyor, bu ekstra kârların kırıntıları İngiliz işçi hareketinin üst tabakasının payına düşüyordu: İngiliz işçi hareketinin önderleri sermaye tarafından yavaş yavaş uysallaştırıldı, ve emek ile sermaye arasındaki çatışmalar genellikle uzlaşmayla çözülür oldu.

Ama uluslararası kapitalizmin daha sonraki gelişmesi, özellikle de, dünya pazarında İngiltere'nin rakipleri olarak sahneye çıkan Almanya, Amerika ve kısmen de Japonya'nın gelişmesi, İngiltere'nin eski tekelci konumunu temelden sarstı. Savaş ve savaş sonrası kriz, İngiltere'nin tekelci konumuna bir başka belirleyici darbe daha indirdi. Ekstra kârlar azaldı, İngiltere'nin işçi liderlerinin payına düşen kırıntılar küçülmeye başladı. İngiltere'de, işçi sınıfının yaşam standardının düştüğü üzerine gittikçe daha sık sesler yükseldi. "Birlik ve refah" döneminin yerine, çatışmalar, lokavtlar ve grevler dönemi geçti. İngiliz işçisi sola kaymaya başladı ve sermayeye karşı doğrudan mücadele yöntemini gittikçe daha sık uygulamaya başladı.

Bu durumda, ocak sahiplerinin işçileri lokavt etme yönündeki ağır tehdidinin, maden işçileri tarafından yanıtsız bırakılamayacağını anlamak zor değildir.

İkincisi: İkinci sebep — uluslararası pazar bağlarının restore edilmesi ve bununla bağıntılı olarak kapitalist grupların pazar uğruna mücadelesinin keskinleşmesidir. Kapitalist devletlerin dünya pazarıyla hemen hemen tüm bağlarını kesmiş ve bu bağların yerine, ilişkilerde bir kaos yaratmış olması, savaş sonrası krizi için karakteristiktir. Şimdi bu kaos, sermayenin, geçici stabilizasyonu [istikrara kavuşması —ÇN] ile bağıntı içinde geri plana çekiliyor, ve dünya pazarında eski bağlar yavaş yavaş restore ediliyor. Birkaç yıl önce önemli olan, fabrika ve işyerlerini restore etmek ve işçileri sermaye için çalıştırmak idiyse, bugün sözkonusu olan, restore edilmiş fabrika ve işletmeler için pazarları ve hammaddeleri güvenceye almaktır. Bununla bağıntı içinde pazarlar uğruna mücadele yeniden alevlendi, ve bu mücadelede

zaferi, malları en ucuz ve tekniği en gelişmiş olan kapitalistler grubu ve kapitalist devlet kazanmaktadır. Ancak pazarda yeni güçler ortaya çıkıyor: Amerika, Fransa, Japonya, Almanya, savaş sırasında sanayilerini geliştirmiş olan ve şimdi pazar uğruna mücadele eden İngiliz dominyonları, İngiliz sömürgeleri. Bütün bunlardan doğal olarak çıkan sonuç, İngiltere'nin öteden beri yaptığı gibi, yabancı pazarlardan kolayca kâr sağlamasının artık imkansız hale geldiğidir. Pazarların ve hammadde kaynaklarının tekelci yağması eski sömürgeci yöntemi yerini yeni bir yönteme, pazarların ucuz mal yardımıyla fethedilmesine bırakmak zorunda kaldı. İngiliz sermayesinin, üretimi kısma ya da en azından gelişigüzel genişletmeme çabası bundandır. İngiltere'de son yılların sürekli görüntüsü olarak muazzam işsizler ordusu bundandır. İngiltere işçilerini kızdıran ve mücadele havasına sokan işsizlik tehlikesinin devamı bundandır. Lokavt tehdidinin genelde işçiler ve özelde de maden işçileri üzerinde yarattığı yıldırım etkisi bundandır.

Üçüncüsü: Üçüncü sebep — İngiliz sermayesinin, İngiliz sanayi ürünlerinin maliyetini düşürme ve malları İngiliz işçi sınıfının çıkarlarının zararına ucuzlaştırma çabalarıdır. Esas darbenin verili durumda maden işçileri üstüne indirilmiş olması olgusu — bu olgu bir rastlantı olarak tanımlanamaz. İngiliz sermayesi, maden işçilerinin üzerine yalnızca, kömür sanayii teknik olarak kötü donatılmış olduğu ve "rasyonalizasyon" gerektirdiği için değil, bilakis herşeyden önce maden işçileri, her zaman İngiliz proletaryasının öncü birliğini oluşturmuş ve bugün de oluşturuyor olmalarından dolayı çullanmıştır. Bu öncü birliğe gem vurmak, iş ücretini düşürmek ve işgününü uzatmak, ve bu tayin edici birlikle hesaplaştıktan sonra işçi sınıfının diğer birliklerinin yuvasını yapmak — İngiliz sermayesinin stratejisi buydu. İngiliz maden işçilerinin, grevi sürdürmedeki yiğitlikleri bundandır. İngiliz işçilerinin genel grevleriyle maden işçilerine gösterdikleri eşsiz yardımseverlik bundandır.

Dördüncüsü: Dördüncü sebep — İngiltere'de, işçi sınıfının en kötü düşmanı olan Muhafazakâr Partinin egemenliğidir. Kuşkusuz, herhangi bir başka burjuva hükümeti de işçileri ezmek için özünde Muhafazakâr hükümetin yaptıklarını yapardı. Ama aynı şekilde, Muhafazakârların lokavt tehdidiyle sahneye çıkarak yaptıkları gibi, tüm İngiliz işçi sınıfına karşı böylesine insafsızca ve küstahça,

böylesine eşi görülmedik bir biçimde meydan okumaya, ancak Muhafazakârlar gibi işçi sınıfının böylesine yeminli düşmanlarının başvurabileceği de kuşkusuzdur. Bugün İngiliz Muhafazakâr Partisinin lokavt ve grevi sadece istemekle kalmayıp, aynı zamanda neredeyse bir yıl boyunca buna hazırlandığı da tamamen kanıtlanmış sayılmalıdır. Geçen yılın Temmuzunda zamanı "elverişsiz" bulduğundan, maden işçilerine saldırıyı erteledi. Ama tüm bu dönem boyunca buna hazırlandı, kömür stokları oluşturdu, grev kırıcılarını örgütledi ve kamuoyunu, bu yılın Nisan ayında maden işçilerine karşı saldırıya geçmek için hazırladı. Yalnızca Muhafazakâr Parti böylesine sinsi bir adıma karar verebilirdi.

Muhafazakâr Parti, sahte belgelere ve provokasyonlara dayanarak iktidarı hileyle ele geçirdi. İktidara geldikten hemen bir gün sonra, her türlü provokasyon aracından yararlanarak Mısır'a saldırdı. Bir yıldır Çin halkına karşı, sömürgeci yağma ve baskının denenmiş yöntemleriyle doğrudan savaş yürütüyor. Sovyetler Birliği halkları ile Büyük Britanya halkları arasında bir yakınlaşmayı engellemek için hiçbir kaynağı esirgemiyor, ve olası bir müdahale için yavaş yavaş tüm hazırlıkları tamamlıyor. Daha iyi bir şeye değecek olan bir gayretle, bütün bir yıl hazırlandıktan sonra, şimdi kendi ülkesinin işçi sınıfına saldırıyor. Muhafazakâr Parti gerek İngiltere içinde gerekse dışında çatışmasız yaşayamaz. Bütün bunlardan sonra, İngiliz işçilerinin darbeyi bir karşı-darbeyle yanıtlamalarına şaşılabilir mi?

İngiltere'de grevin kaçınılmazlığını belirleyen sebepler öz olarak bunlardır.

İNGİLTERE'DE GENEL GREV NEDEN BAŞARISIZLIĞA UĞRADI?

İngiliz genel grevi, bir dizi sebepten ötürü başarısızlığa uğradı, bunlar arasında en azından şunlar vurgulanmalıdır:

Birincisi: Grevin seyrinin gösterdiği gibi, İngiliz kapitalistlerinin ve Muhafazakâr Parti'nin genel olarak İngiliz işçilerinden ve onların Genel Konseyi ile sözümona İşçi Partisi

şahsındaki liderlerinden daha deneyimli, örgütlü, kararlı ve bu yüzden daha güçlü olduğu kanıtlanmıştır. İşçi sınıfı liderlerinin, işçi sınıfının önünde duran görevlerle başa çıkacak durumda olmadıkları görülmüştür.

İkincisi: İngiliz kapitalistleri ve Muhafazakâr Parti, muazzam sosyal çatışmayı iyi donanmış, tam ve tartışma götürmez bir hazırlıkla karşıladı, buna karşılık İngiliz işçi hareketinin önderleri, ocak sahipleri tarafından maden işçilerine lokavt uygulanmasıyla gafil avlandılar ve hiç ya da neredeyse hiç önhazırlık çalışması yapmadılar. Burada, işçi sınıfı önderlerinin, çatışmadan bir hafta önce bile, çatışma olmayacağı şeklindeki inançlarını ifade ettiklerini saptamak gerekir.

Üçüncüsü: Kapitalistlerin kurmayı, Muhafazakâr Parti, mücadeleyi kararlı ve örgütlü yürüttü ve darbelerini mücadelenin tayin edici noktalarına yöneltti, işçi hareketinin kurmayı Sendikalar Genel Konseyi ve onun "siyasi komisyonu" İşçi Partisi ise, manen demoralize ve parçalanmış olduğunu gösterdi. Bilindiği gibi bu kurmayın önde gelen kişilerinin, ya maden işçilerine ve genelde İngiliz işçi sınıfına doğrudan ihanet eden kişiler (Thomas, Henderson, MacDonald ve avanesi) oldukları, ya da işçi sınıfının mücadelesinden korkan ve onun zaferinden daha da çok korkan bu hainlerin karaktersiz yandaşları (Purcell, Hicks ve diğerleri) oldukları görülmüştür.

Şu sorulabilir: Nasıl oldu da, eşi görülmedik bir yiğitlikle mücadele eden güçlü İngiltere proletaryası, kendini satılık ya da korkak ya da tek kelimeyle karaktersiz liderlere emanet edebildi? Bu önemi büyük olan bir sorudur. Bu tür önderler birdenbire oluşmadılar. Bunlar işçi sınıfı hareketi içinden çıktılar, belirli bir okuldan geçtiler. İngiltere'de işçi önderlerinin eğitildiği okuldan; ekstra kârları cebe indiren İngiliz sermayesinin, işçi liderlerine iyilik yaptığı ve onlardan, İngiliz işçi sınıfıyla uzlaşmalar için yararlanabildiği bir dönemin okulundan geçtiler; işçi sınıfının bu liderleri, yaşam alışkanlıkları ve konumları itibariyle burjuvaziye yakınlaşırken, işçi kitlelerine yabancılaştılar, onlara sırt çevirdiler ve sonunda onları anlamamaya başladılar. Bunlar, kapitalizmin parıltısıyla gözleri kamaşmış, sermayenin iktidarına boyun eğmiş ve "hayatta başarılı" olmayı ve "varlıklılar" çevresine alınmayı düşleyen liderlerdir. Hiç kuşkusuz bu

—sözüm meclisten dışarı— liderler, artık yeni koşullara uymayan, geçmişten kalma liderlerdir. Hiç kuşkusuz bunlar zamanla, İngiliz proletaryasının mücadele ruhuna ve yiğitliğine yaraşan yeni liderlere yer açmak zorunda kalacaklardır. Engels, bu tür liderlere, işçi sınıfının burjuvalaşmış liderleri[56] dediğinde haklıydı.

Dördüncüsü: İngiliz kapitalizminin kurmayı, Muhafazakâr Parti, İngiliz işçilerinin muhteşem grevinin, muazzam siyasi öneme sahip bir olgu olduğunu, böyle bir greve karşı ciddi bir mücadelenin ancak siyasi türden araçlarla yürütülebileceğini, grevin bastırılması için, gerek kralın otoritesinin gerekse de Avam Kamarası'nın ve anayasanın otoritesinin meydana sürülmesi gerektiğini, grevin, birlikler seferber edilmeden ve olağanüstü hal ilan edilmeden bastırılamayacağını kavramıştı. Buna karşılık, İngiltere işçi hareketinin kurmayı, Genel Konsey, bu basit meseleyi kavramamıştı ya da kavramak istemiyordu, ya da kabullenmekten korkuyordu, çünkü tüm dünyaya, genel grevin tamamen ekonomik karakterde bir araç olduğunu, Genel Konsey'in mücadeleyi siyasi mücadele yörüngesine oturtmayı amaçlamadığını, İngiliz sermayesinin genel kurmayına, Muhafazakâr Parti'ye darbe indirmeyi düşünmediğini, iktidar sorununu gündeme getirmeyi amaçlamadığını temin ediyordu.

Böylece Genel Konsey, grevi kaçınılmaz olarak başarısızlığa mahkûm etti. Çünkü tarih, siyasi mücadele yörüngesine oturtulmayan bir genel grevin kaçınılmaz olarak başarısızlığa uğrayacağını gösteriyor.

Beşincisi: İngiliz kapitalistlerinin kurmayı, İngiliz grevine sunulan uluslararası yardımın, burjuvazi için ölümcül bir tehlike oluşturduğunu kavramıştı, buna karşılık Genel Konsey, İngiliz işçilerinin grevinin, yalnızca uluslararası proleter dayanışma yardımıyla kazanılabileceğini kavramıyordu ya da kavramamış gibi yapıyordu. Genel Konsey'in, Sovyetler Birliği işçilerinden[57] ve diğer devletlerden mali yardım almayı reddetmesi bundandır.

İngiltere'deki genel grev gibi muazzam bir grev, ancak en azından iki temel önkoşul altında elle tutulabilir sonuçlar verebilirdi: eğer grev siyasi yörüngeye oturtulsaydı ve eğer o, tüm ileri ülkelerin proleterlerinin, sermayeye karşı bir mücadele eylemine dönüştürülseydi. Ama İngiliz Genel Konseyi kendine özgü

"bilge"liğiyle, bu iki önkoşulu görmezden geldi ve böylece genel grevi peşinen başarısızlığa mahkûm etti.

Altıncısı: II. Enternasyonal'in ve Amsterdam Sendikalar Birliği'nin, İngiliz genel grevini destekleme konusundaki şaibeliden de öte tutumunun, hiç de önemsiz bir rol oynamadığına kuşku yoktur. Bu sosyal-demokrat örgütlerin, grevcilere yardım etme yönünde özü itibariyle platonik kararları, pratikte her türlü mali yardımdan kaçınmak anlamına geliyordu, çünkü Avrupa ve Amerika sendikalarının, birlikte, Sovyetler Birliği sendikalarının İngiliz kardeşlerini desteklemek amacıyla temin etmeyi başardıkları kaynakların yalnız sekizde birini temin etmeleri gerçeği, sosyal-demokrat Enternasyonal'in şaibeli tutumundan başka bir şeyle açıklanmaz. Başka tür bir yardımdan, kömür sevkiyatının durdurulmasından oluşan bir yardımdan hiç söz etmiyorum; bu konuda Amsterdam Sendikalar Birliği, kelimenin tam anlamıyla grev kırıcıları gibi davranmaktadır.

Yedincisi: Aynı şekilde, genel grevin başarısızlığında, İngiliz Komünist Partisi'nin güçsüzlüğünün önemsiz sayılamayacak bir rol oynadığına da kuşku yoktur. Şunu söylemek gerekir ki, İngiliz Komünist Partisi Komünist Enternasyonal'in en iyi seksiyonlarından biridir. İngiltere'deki grev süresince, tamamen doğru bir tavır takınmıştır. Ama şunu da kabullenmek gerekir ki, İngiliz işçileri arasında otoritesi hâlâ azdır. Ve bu husus, genel grevin seyri açısından vahim bir rol oynayacaktı.

Gözlemlerimize dayanarak şimdilik net olarak görebildiğimiz ve İngiltere'de genel grevin istenmeyen sonucunda belirleyici olan hususlar, en azından onların en önemlileri bunlardır.

GENEL GREV'DEN ÇIKAN DERSLER

İngiltere'deki genel grevin dersleri, hiç olmazsa en önemlileri nelerdir? Bu dersler şöyle toparlanabilir:

Birincisi: İngiltere'de kömür sanayindeki kriz ve bununla bağıntılı genel grev, kömür sanayindeki üretim alet ve -araçlarının

sosyalizasyonuyla aynı zamanda işçi denetiminin kurulması sorununu gündeme getiriyor. Bu, sosyalizm uğruna mücadele sorunudur. Kömür sanayinde krizin üstesinden gelmek için, İngiliz Komünist Partisi tarafından önerilen yoldan başka yol olmadığı ve olamayacağını kanıtlamaya gerek yoktur herhalde. Kömür sanayindeki kriz ve genel grev, İngiliz işçi sınıfını dolaysız olarak sosyalizmin pratik olarak gerçekleştirilmesi sorununa götürüyor.

İkincisi: İngiliz işçi sınıfı, hedefe giden yolda ana engelin, kapitalistlerin siyasi iktidarı olduğunu, verili durumda, Muhafazakâr Parti ve onun hükümeti olduğunu kendi bedeninde tecrübe etti. Sendikalar Genel Konseyi, ekonomik mücadele ile siyasi mücadele arasındaki kopmaz bağı kabul etmekten vebadan korkar gibi korksa da, İngiliz işçileri şimdi, örgütlü sermayeye karşı zorlu mücadelelerinde, iktidar sorununun şimdi temel sorun olduğunu, iktidar sorunu çözülmeden ne kömür sanayindeki krizin ne de genelde İngiltere'nin tüm sanayindeki krizin aşılamayacağını kavramak zorundadır.

Üçüncüsü: Genel grevin seyri ve sonucu, İngiltere işçi sınıfını, parlamento, anayasa, kral ve burjuva iktidarının diğer sembollerinin, proletaryaya karşı kapitalist sınıfın korumalarından başka bir şey olmadığına ikna etmelidir. Grev, hem parlamentonun hem de anayasanın, onları fetiş ve dokunulmaz kutsal şeyler olarak gösteren örtülerini parçalayarak indirdi. İşçiler, mevcut anayasanın, burjuvazinin işçilere karşı bir silahı olduğunu anlayacaklardır. İşçiler, aynı şekilde kendilerinin de, burjuvaziye karşı silah olarak bir işçi anayasasına ihtiyaçları olduğunu kavramak zorundadır. Bu gerçeğin bilinmesinin, İngiltere işçi sınıfı için en büyük kazanım olacağını sanıyorum.

Dördüncüsü: Grevin seyri ve sonucu, İngiltere işçi kitlelerini, eski liderlerin işe yaramazlığı konusunda, eski İngiliz uzlaşma politikası okulunda yetişmiş olan eski liderlerin işe yaramazlığı konusunda ikna etmelidir. Onlar, eski liderlerin yerine yeni devrimci liderlerin geçirilmesi gerektiğini kavramak zorundadır.

Beşincisi: İngiliz işçileri şimdi, İngiltere maden işçilerinin, İngiltere işçi sınıfının öncü birliği olduğunu, böylece maden işçileri grevini desteklemenin ve onun zaferini garantilemenin tüm İngiltere

işçi sınıfının davası olduğunu kavramak zorundadır. Grevin tüm seyri, İngiltere işçi sınıfına bu dersin kesin tartışma götürmezliğini şiddetle kanıtlamaktadır.

Altıncısı: İngiliz işçileri, çeşitli partilerin platform ve programlarının pratikte sınandığı zorlu genel grev günlerinde, işçi sınıfının çıkarlarını tutarlı, gözüpek ve kararlı bir şekilde temsil edebilecek tek partinin, Komünist Partisi olduğuna kanaat getirmek zorunda kaldı.

İngiltere'deki genel grevin başlıca dersleri genel olarak bunlardır.

BAZI SONUÇLAR

Pratik öneme sahip bazı sonuçlara geliyorum.

Birinci sorun, kapitalizmin stabilizasyonu sorunudur. İngiltere'deki grev, Komünist Enternasyonal'in, stabilizasyonun geçici ve istikrarsız karakteri üzerine kararının tamamen doğru olduğunu gösterdi.[58] İngiliz sermayesinin İngiltere madencilerine saldırısı, geçici ve istikrarsız stabilizasyonu kalıcı ve sürekli bir stabilizasyona dönüştürme denemesidir. Bu deneme başarıya ulaşmadı, ulaşamazdı da. Bu denemeyi muazzam bir grevle yanıtlayan İngiliz işçileri, tüm kapitalist dünyaya, savaş sonrası dönemi koşulları altında kapitalizmin kalıcı bir stabilizasyonunun imkansız olduğunu, İngiliz türü deneylerin, kapitalizmin temellerini tahrip etmekle tehdit ettiğini gösterdiler. Ama kapitalist stabilizasyonun kalıcı olduğu iddiası eğer yanlışsa, stabilizasyonun geçtiği, artık var olmadığı, şimdi büyük devrimci fırtınalar dönemine girdiğimiz şeklindeki aksi iddia da daha az yanlış değildir. Kapitalizmin stabilizasyonu, geçici, istikrarsız olsa da, şimdilik varlığını sürdürüyor.

Devam. Şimdiki geçici ve istikrarsız stabilizasyon yine de sürdüğünden, tam da bu yüzden sermaye gelecekte de işçi sınıfına saldırmayı deneyecektir. Tabii ki, İngiliz grevinden çıkan dersler, Muhafazakâr Parti'nin İngiltere'de giriştiği gibi bir deneyin, sermayenin yaşamı ve varlığı için ne kadar tehlikeli olduğunu tüm

kapitalist dünyaya göstermek zorundadır. Deneyin, Muhafazakâr Parti için sonuçsuz kalmayacağına hiç kuşku olamaz. Aynı şekilde, tüm ülkelerin kapitalistlerinin bu dersi hesaba katacaklarına da kuşku olamaz. Yine de sermaye, işçi sınıfına yeniden saldırmaya çalışacaktır, çünkü kendisini güvensiz hissediyor ve durumunu güvenceye alma ihtiyacı duyuyor. İşçi sınıfının ve Komünist Partilerin görevi, işçi sınıfına karşı bu tür bir saldırıyı savuşturmak için güçlerini hazırlamaktır. Komünist Partilerin görevi, gelecekte de işçilerin birleşik cephesini örgütlemeyi sürdürmek ve bu arada kapitalistlerin saldırısını, işçi sınıfının bir karşı-saldırısına, işçi sınıfının devrimci bir taarruzuna, işçi sınıfının proletarya diktatörlüğünü kurma uğruna ve kapitalizmi ortadan kaldırma uğruna mücadelesine dönüştürmek için var gücünü sarfetmektir.

Son olarak, İngiltere işi sınıfı, bu acil görevleri yerine getirebilmek için, herşeyden önce şimdiki liderlerinden kurtulmalıdır. Thomas ve MacDonald gibi liderlere sahipken kapitalistlere karşı mücadeye girişilemez. Arkada Henderson ve Clynes gibi hainler varken, zafer umulamaz. İngiltere işçi sınıfı, bu tür liderlerin yerine daha iyilerini geçirmeyi öğrenmelidir, çünkü ikisinden biri: İngiltere işçi sınıfı ya Thomas ve MacDonald'ları görevlerinden almayı öğrenir, ya da zaferi, kişi kendi kulağını ne kadar görebiliyorsa o kadar görebilir ancak.

Bunlar, yoldaşlar, kendini dayatan bazı sonuçlardır.

Şimdi izninizle, Polonya'daki olaylar sorununa geçmek istiyorum.

POLONYA'DAKİ EN SON OLAYLAR ÜZERİNE

Başında Pilsudski'nin bulunduğu hareketin devrimci bir hareket olduğu görüşü mevcut. Pilsudski'nin, Polonya'da devrim davasından yana, köylülükten yana ve toprak sahiplerine karşı, işçilerden yana ve kapitalistlere karşı, Polonya'nın ezilen milliyetlerinin özgürlüğünden yana ve Leh şovenizmine ve faşizmine karşı olduğu söyleniyor. Bu

yüzden Pilsudski'nin, komünistlerce desteklenmeyi hakettiği söyleniyor.

Bu tamamen yanlıştır, yoldaşlar!

Gerçekte şimdi Polonya'da, burjuvazinin iki fraksiyonu arasında bir mücadele yürüyor: başında Poznanlıların bulunduğu büyük burjuva fraksiyonu ile başında Pilsudski'nin bulunduğu küçük-burjuva fraksiyonu arasında. Bu mücadelenin hedefi, burjuva devletinin sağlamlaştırılması, stabilizasyonudur, işçilerin ve köylülerin çıkarlarının, ezilen ulusların çıkarlarının savunulması değil. Mücadele, burjuva devletini sağlamlaştırmanın farklı yöntemleri uğruna mücadeledir.

Mesele şudur ki, Polonya devleti tam bir parçalanma dönemine girmiş bulunmaktadır. Maliye perişan durumda. Zloty düşüyor. Sanayi felç olmuş durumda. Leh olmayan milliyetler eziliyor. Ama, tepede egemen tabakalara yakın olan çevrelerde, tüm Seym fraksiyonlarının[59] temsilcilerinin utanmadan sözünü ettiği gerçek bir yolsuzluk cümbüşü egemen. Bu yüzden burjuva sınıflar şu ikilemle karşı karşıya: ***Ya*** devletin parçalanması, işçilerin ve köylülerin gözünü açacak ve onları çiftlik sahiplerine ve kapitalistlere karşı başkaldırma ve iktidarın devrimci dönüşümünü gerçekleştirme zorunluluğuyla karşı karşıya bırakacak kadar ileri gidecektir, ***ya da*** burjuvazi çöküşün önüne geçmek için, yolsuzluk cümbüşüne son vermek ve böylece, iş işten geçmeden, işçilerin ve köylülerin devrimci hareketinin muhtemel patlamasını engellemek için acele etmek zorundadır.

Şimdi sözkonusu olan, Polonya devletinin stabilizasyonunu, burjuvazinin hangi fraksiyonunun ele alacağıdır, Pilsudski'nin fraksiyonu mu, Poznanlıların fraksiyonu mu?

Kuşkusuz, işçiler ve köylüler, Pilsudski'nin mücadelesi ile, kendi durumlarının esaslı biçimde değişeceği umudunu birleştiriyorlar. Kuşkusuz, tam da bu yüzden işçi sınıfının ve köylülüğün üst tabakası, büyük kapitalistleri ve büyük toprak sahiplerini temsil eden Poznanlılara karşı, küçük-burjuva tabakaların ve soyluluğun alt tabakalarının temsilcisi olarak Pilsudski'nin mücadelesini şu ya da bu biçimde destekliyor. Ama Polonya'nın emekçi sınıflarına dahil belirli tabakalarının umutlarının, şu anda devrim yararına değil, burjuva

devletin ve burjuva düzenin sağlamlaştırılması yararına kullanıldığına da hiç kuşku yoktur.

Elbette burada bazı dış politik faktörler de rol oynuyor. Polonya büyük bir devlet değil, maddi bakımdan Antant'ın belirli çevrelerine bağımlı. Burjuva Polonya, maliyesinin şu anki acınası durumuyla, elbette dışarıdan borç almadan yapamaz. Ama büyük güçler denilen güçler, devlet yönetiminde baştan başa bir yolsuzluk cümbüşü yaşandığını yönetici çevrelerin oybirliğiyle kabul ettiği bir devlete maddi destek veremezler. Borç almak için, herşeyden önce devlet yönetimi "iyileştirilmeli", yolsuzluk cümbüşüne son verilmeli ve borç faizlerinin ödenmesi için belirli bir garanti oluşturulmalıdır vs. Polonya devletinin "rasyonalizasyon"u zorunluluğu bundandır.

Polonya burjuvazisinin iki ana fraksiyonu arasındaki mevcut mücadele için belirleyici olan iç politik- ve dış politik önkoşullar öz olarak bunlardır.

Polonya şu anda, geliştiklerinde Polonya'da kaçınılmaz olarak dolaysız devrimci bir durum yaratacak bir dizi temel çelişki arzediyor. Bu çelişkiler öz olarak üç alanda görülüyor: işçi sorunu alanında, köylü sorunu alanında, ulusal sorun alanında. Eğer Polonya bir savaş macerasına atılırsa, eğer çevresindeki devletlerle iyi komşuluk ilişkileri kurmayı başaramazsa, bütün bu çelişkiler bir anda ortaya çıkabilir ve bir patlamaya yol açabilir. Pilsudski, Pilsudski'nin alacalı grubu bu çelişkileri ortadan kaldırabilir mi? Bu küçük-burjuva grup işçi sorununu çözebilir mi? Hayır, çözemez , çünkü bu onu zorunlu olarak, kapitalistler sınıfıyla ilkesel bir çatışmaya götürür, eğer büyük devletlerin maddi desteğini yitirmek istemiyorsa, işi hiçbir biçimde oraya vardıramaz ve vardırmayacaktır. Bu grup, köylü sorununu, örneğin toprak sahiplerinin arazilerinin müsaderesi anlamında çözebilir mi? Hayır, bunu yapamaz — ve eğer, tümüyle küçük- ve orta toprak sahiplerinden oluşan Pilsudski ordusunun komuta heyetinin tamamen dağılmasını istemiyorsa, yapmayacaktır da. Bu grup, Polonya'da ulusal sorunu, ezilen uluslara, Ukraynalılara, Litvanyalılara, Byelo-Ruslara vs. ulusların kendi kaderini tayin özgürlüğünü tanıma anlamında çözebilir mi? Hayır, bunu yapamaz — ve eğer, Pilsudski grubunun esas moral varlık kaynağını oluşturan Büyük-Leh şovenistlerinin ve

faşistlerinin gözünde her türlü güveni yitirmek istemiyorsa, bunu yapmayacaktır.

Öyleyse böyle bir durumda geriye ne kalıyor?

Geriye tek şey kalıyor: Büyük burjuvazinin fraksiyonunu ***askeri olarak*** mağlup ettikten sonra, aynı fraksiyona ***politik olarak*** tabi olmak ve onun kuyruğuna takılmak, ***ama ya da,*** Polonya işçi sınıfı ve Polonya köylülüğünün devrimci kesimi, yakın zamanda, Polonya devletinin devrimci dönüşümünü ele alır ve Polonya burjuvazisinin iki fraksiyonunu — hem Pilsudski fraksiyonunu hem de Poznanlılar fraksiyonunu başlarından defederler.

Bu bağıntıda Polonya Komünist Partisi sorunu ortaya çıkıyor. Nasıl oldu da Polonya'da işçilerin ve köylülerin hatırı sayılır bir bölümünün devrimci hoşnutsuzluğu, Polonya Komünist Partisi'nin değirmenine değil de, Pilsudski'nin değirmenine su taşıdı? Bu, başka şeylerin yanı sıra, Polonya Komünist Partisi'nin güçsüzlüğünden, aşırı güçsüzlüğünden oldu, cereyan etmekte olan mücadelede Pilsudski birliklerine karşı yanlış pozisyonuyla, kendisini daha da zayıflatmasından ve bunun sonucunda devrimci ruh hali içindeki kitlelerin başına geçememesinden oldu.

Kısa süre önce Sovyet basınımızda, Almanya Komünist Partisi Merkez Komitesi üyesi Thälmann[60] yoldaşın Polonya sorunu üzerine bir makalesini okudum. Thälmann yoldaş bu makalede Pilsudski birliklerinin desteklenmesi şiarını atan Polonya komünistlerinin pozisyonunu inceliyor ve bu tavrı devrimci olmamakla eleştiriyor. Thälmann yoldaşın eleştirisinin mutlak doğru olduğunu maalesef tespit etmek zorundayım. Polonyalı yoldaşlarımızın bu örnekte çok kaba bir hata işlediklerini tespit etmek zorundayım.

Genel grevle bağıntı içinde İngiltere'de durum üzerine ve Polonya'daki en son olaylar üzerine size iletmek istediklerimin hepsi bu, yoldaşlar. *(Şiddetli alkışlar.)*

"Zarya Vostoka" (Doğunun Şafağı)
(Tiflis) No. 1197.
10 Haziran 1926.

TİFLİS ANA DEMİRYOLU ATÖLYELERİ İŞÇİLERİNİN KARŞILAMA SÖYLEVLERİNE YANIT

8 Haziran 1926

Yoldaşlar! İzninizle herşeyden önce, burada işçi temsilcileri tarafından yapılan karşılama söylevlerine dostça teşekkürlerimi ifade etmek istiyorum.

Sizlere şunu tüm içtenliğimle ifade etmeliyim ki yoldaşlar, burada aldığım övgülerin yarısını bile hak etmiş değilim. Anlaşıldığı kadarıyla ben, Ekim'in kahramanı, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin önderi, Komintern'in önderi, efsanevi bir yiğit ve daha kimbilir nelerim. Bütün bunlar saçma, yoldaşlar, ve tamamen gereksiz bir abartma. Bu tonda, genellikle, ölmüş bir devrimcinin mezarı başında konuşulur. Benim ise ölmeye daha niyetim yok.

Bu nedenle, eskiden ne olduğumun ve Partimizde bugünkü konumumu kime borçlu olduğumun gerçek resmini yeniden çizmek zorunda hissediyorum kendimi.

Arakel* yoldaş burada, vaktiyle kendisini benim öğretmenlerimden, beni de kendisinin öğrencilerinden biri saydığını söyledi.

---

* *A. Okuaşvili.*

Tamamen doğrudur yoldaşlar. Ben, Tiflis Demiryolu Atölyeleri'nin ileri işçilerinin bir öğrencisiyim ve gerçekte de öyle kalacağım.

İzninizle, biraz geçmişe dönmek istiyorum.

Demiryolu atölyelerinden bir işçi çevresinin ilk kez bana verildiği, 1898 yılını anımsıyorum. 28 yıl önceydi. Sturua yoldaşın evinde, Cibladze (o da o zamanki öğretmenlerimden biriydi), Çodrişvili, Çaydze, Boçorişvili, Ninua ve Tiflis'li diğer ileri işçilerin varlığında, pratik çalışmada ilk dersimi alışımı anımsıyorum. Bu yoldaşlarla karşılaştırıldığında, o zamanlar epey gençtim. Belki o zamanlar, bu yoldaşların birçoğundan biraz daha bilgiliydim, ama hiç kuşkusuz pratik çalışmanın acemisiydim. O zamanlar burada, bu yoldaşların arasında devrimci mücadelede ilk deneyimimi edindim. O zamanlar burada, bu yoldaşların arasında devrimin çırağı oldum. Görüyorsunuz, ilk öğretmenlerim Tiflis'li işçilerdi.

İzninizle, onlara içten, dostça teşekkürlerimi ifade etmek istiyorum. *(Alkışlar.)*

Daha sonra, çalışmak üzere Parti iradesiyle Bakû'ya gönderildiğim 1907-1909 yıllarını anımsıyorum. Petrol sanayi işçileri arasında üç yıllık devrimci çalışma beni savaşçı ve yöredeki pratik çalışmanın yöneticilerinden biri olarak çelikleştirdi. Bir yandan Vatsek, Saratovets, Fioletov ve diğerleri gibi Bakû'lu ileri işçilerle ilişki içinde, öte yandan işçilerle petrol sanayicileri arasında en ağır çatışmaların fırtınası içinde, ilk kez, büyük işçi kitlelerine önderlik etmenin ne demek olduğunu anladım. Böylece orada, Bakû'da devrimci mücadelede ikinci büyük deneyimimi edindim. Orada devrimin kalfası oldum.

İzninizle, Bakû'lu öğretmenlerime içten, dostça teşekkürlerimi ifade etmek istiyorum. *(Alkışlar.)*

Hapishanelerde ve sürgün yerlerinde dolaştıktan sonra nihayet, Parti iradesiyle Leningrad'a gönderildiğim 1917 yılını anımsıyorum. Orada, Rus işçilerinin çevresinde, bütün ülkelerin proleterlerinin büyük öğretmeni Lenin yoldaşın yanıbaşında, proletarya ile burjuvazi arasındaki büyük muharebelerin fırtınası içinde, emperyalist savaş koşulları altında, ilk kez, işçi sınıfının büyük partisinin önderlerinden biri olmanın ne demek olduğunu anlamayı öğrendim. Orada, Rus

işçilerinin çevresinde, ezilen halkların kurtarıcısı ve tüm dünya proletaryasının öncü savaşçısının çevresinde, devrimci mücadelede üçüncü büyük deneyimimi edindim. Orada, Rusya'da, Lenin'in yönetimi altında, devrimin ustalarından biri oldum.

İzninizle, Rus öğretmenlerime içten, ***dostça*** teşekkürlerimi ifade etmek ve büyük öğretmenim Lenin'in anısı önünde saygıyla eğilmek istiyorum. *(Alkışlar.)*

Çıraktan (Tiflis) kalfaya (Bakû), kalfadan devrimimizin bir ustasına (Leningrad) — devrimci öğrenimimin okulu budur, yoldaşlar.

Abartmasız, gayet dürüstçe konuşmak gerekirse, eskiden ne idiğimin ve şimdi ne olduğumun gerçek resmi budur, yoldaşlar. *(Alkışlar, şiddetli bir tezahürata dönüşür.)*

"Zarya Vostoka" (Doğu'nun Şafağı)
(Tiflis) No. 1197,
10 Haziran 1926.

İNGİLİZ-RUS BİRLİK KOMİTESİ ÜZERİNE[61]*

SBKP(B) MK ve MKK ortak plenumunda[62] konuşma
15 Temmuz 1926

Yoldaşlar! Şimdi, bir güç toplama döneminde, kitleleri kazanma ve proletaryayı yeni mücadelelere hazırlama döneminde yaşıyoruz. Ama kitleler sendikalarda. Batıdaki sendikalar ise bugün çoğunluğu itibariyle az çok gerici. Sendikalara karşı tutumumuz ne olmalı? Biz komünistler, gerici sendikalarda çalışmalı mıyız ve çalışabilir miyiz? Aslında, kısa süre önce "Pravda"da yayınlanan mektubunda Troçki'nin ortaya attığı soru tam da budur. Bu soru elbette yeni hiçbir şey içermiyor. O, Troçki bu soruyu sormadan beş yıl önce, Almanya'da "ultra-solcular" tarafından ortaya atılmıştı. Ancak Troçki, soruyu yeniden ortaya atmayı gerekli gördü. Ve o bunu nasıl yanıtlıyor? İzninizle Troçki'nin mektubundan bir alıntı yapmak istiyorum.

> "İngiliz işçi sınıfının —istisnasız tüm renk ve gruplarıyla— şu anki tüm 'üstyapısı', devrime ket vuran bir aygıttır. Bu, kendiliğinden ve yarı-kendiliğinden hareketin,

---

* *Kısaltılmış şekliyle yayınlanmaktadır.*

uzun bir dönem için, ***eski örgütlerin çerçevesine*** baskı yapacağı ve bu baskı sonucunda işin ***yeni devrimci örgütlerin oluşmasına*** varacağını ima ediyor." (Bkz. "Pravda" No.119, 26 Mayıs 1926.)

Buna göre, eğer devrime "ket vurmak" istemiyorsak, "eski" örgütlerde çalışmamamız ***gerekir.*** Bu ya doğrudan devrimci bir durum döneminde bulunduğumuz ve vakit geçirmeksizin "eski" örgütlerin ***yerine,*** sendikaların ***yerine,*** kendi başımıza proleter örgütler kurmak zorunda olduğumuz demektir, ki böyle bir şey elbette yanlış ve aptalca olurdu. Ya da, eski sendikaların yerine "uzun bir zaman dilimi içinde ***"yeni*** devrimci örgütler" geçirmek zorunda olduğumuz demektir.

Bu, Almanya'da beş yıl önce "ultra-solcu" komünistlerin sözünü ettiği ve Lenin yoldaşın " 'Sol' Komünizm — Bir Çocukluk Hastalığı" eserinde kesin bir biçimde karşı çıktığı, var olan sendikaların ***yerine*** "devrimci işçi birliği"ni örgütleme sinyalidir. Bu aslında, şu an varolan sendikaların yerine "yeni", görünüşte "devrimci" örgütler geçirilmesi sinyalidir, yani sendikalardan ***çıkma*** sinyalidir.

Bu politika doğru mudur? Temelden yanlıştır. Temelden yanlıştır, çünkü kitlelere önderlik etmenin Leninci ilkesiyle çelişir. Yanlıştır, çünkü ne kadar gerici olurlarsa olsunlar, Batının sendika birlikleri, proletaryanın en elemanter, en geri işçiler için en anlaşılır ve bu yüzden de en kapsamlı kitle örgütleridir. Bu birlikleri görmezden gelerek kitleleri ulaşamayız, onları kazanamayız. Troçki'nin görüşünü benimsemek, milyonlarca kitleye giden yolu komünistlere kapamak, işçi kitlelerini Amsterdam'ın[63], Sassenbach ve Oudegeest'in[64] insafına terketmek anlamına gelir.

Muhalifler burada Lenin yoldaşa atıfta bulundular. İzninizle ben de Lenin'e başvurmak istiyorum.

"Komünistlerin gerici sendikalarda çalışamayacağı ve çalışmaması gerektiği, bu çalışmayı reddetmenin meşru olduğu, sendikalardan çıkıp, mutlaka yepyeni, tertemiz, çok sevimli (ve genellikle de çok genç) komünistler tarafından tasarlanmış bir 'işçi birliği'nin yaratılması gerektiği üzerine Alman sollarının afili, olağanüstü bilgiç ve korkunç devrimci geveziliğini de konu hakkında... gülünç, çocuksu bir saçmalık

olarak görmemiz gerekiyor." (Bkz. 4. baskı, cilt 31, s.31/32, Rusça.)

Ve devamla:

"... 'işçi aristokrasisi'ne karşı mücadeleyi, işçi kitleleri adına ve onları tarafımıza kazanmak için yürütüyoruz; oportünist ve sosyal-şoven liderlere karşı mücadeleyi, işçi sınıfını kazanmak için yürütüyoruz. Bu en elemanter, apaşikâr gerçeği unutmak, aptallık olurdu. Ve sendika ***üst yönetimlerinin*** gerici ve karşı devrimci olması olgusun***dan***,... sendikalardan çıkılması!!, sendikalarda çalışmanın reddedilmesi!! ve yeni, ***icat edilmiş*** işçi örgütü biçimleri yaratılması!! gerektiği sonucunu çıkaran 'solcu' Alman komünistleri, tam da bu aptallığı işliyorlar. Bu öyle affedilmez bir aptallıktır ki, komünistlerin burjuvaziye sunabilecekleri en büyük hizmetle eşdeğerdir." (Aynı yerde, s.34/35, Rusça.)

Herhangi bir açıklamanın gereksiz olduğunu düşünüyorum, yoldaşlar.

Burada, gerici karakterlerini henüz aşmamış olan Batıdaki sendikaların üstünden atlanması sorunu ortaya çıkıyor. Bu soru burada Zinovyev tarafından tartışmaya açıldı. O, Martov'a atıfta bulunarak, kitlelerin geriliğinin üzerinden, liderlerin geri ve gerici düşünce tarzının üzerinden atlanmaması gerektiği, bunun üzerinden atlamanın Marksistler için caiz olmadığı görüşünün — bu görüşün Menşevik olduğunu temin ediyor.

Yoldaşlar, iddia ediyorum, Zinovyev'in Martov'a atfen bu kirli manevrası, yalnızca bir tek şeyi kanıtlıyor — Zinovyev'in, Leninizmin çizgisinden ***tamamen uzaklaştığını***.

Aşağıda bunu göstermeye çalışacağım.

Leninistler olarak, Marksistler olarak, henüz miadı dolmamış bir hareketin üzerinden, kitlelerin geri kalmışlığının üzerinden atlayabilir miyiz, onlara sırt çevirip, onları görmezlikten gelebilir miyiz, yoksa bu tür görüngülerin ***üstesinden,*** kitleler arasında bu görüngülere karşı yorulmak bilmeksizin mücadele ederek mi ***gelmek***

zorundayız? Bu, komünist politikanın temel sorunlarından biridir, kitlelere önderlik etmenin Leninist öğretisinin temel sorunlarından biridir. Muhalifler burada Leninizmden söz ettiler. İzninizle ben asıl kaynağa, Lenin'e dayanmak istiyorum.

Tarih, Nisan 1917. Lenin, Kamenev'e karşı polemik yürütüyor. Lenin, küçük-burjuva demokrasisinin rolünü abartan Kamenev'le hemfikir değildir. Ama Lenin, köylü hareketinin rolünü küçümseyen ve Rusya'da köylü hareketinin "üzerinden atlayan" Troçki ile de hemfikir değildir. İşte Lenin'in sözleri:

> "Troçkizm şöyle diyor: 'Defolsun Çar, gelsin işçi hükümeti'. Bu yanlıştır. Küçük burjuvazi vardır, o görmezden gelinmemeli. Fakat o iki kesimden oluşuyor. Yoksulca kesimi, işçi sınıfıyla birlikte yürür." (Bkz. Lenin'in konuşması, Nisan 1917'deki Petrograd Konferansı Tutanakları, s.17, Rusça.[55])

> " 'Defolsun Çar, gelsin proletarya diktatörlüğü' deseydik — bu, küçük burjuvazi üzerinden *atlama** olurdu." (Bkz. Lenin'in konuşması, 1917 Tüm-Rusya Nisan Konferansı Tutanakları, s.76, Rusça[66].)

Ve devamla:

> "Köylü hareketinin henüz miadını doldurmamış olduğu, burjuva-demokratik karakterdeki tamamlanmamış devrimin üzerinden sosyalist devrime 'atlama' isteğiyle, sübjektivizme düşme tehlikesi içine girmiyor muyuz? Eğer, 'Defolsun Çar, gelsin ***işçi*** hükümeti' deseydim — o zaman bu tehlikenin tehdidi altında olurdum. Ancak ben bunu ***söylemedim***, başka bir şey söyledim... Tezlerimde, ***henüz miadını doldurmamış olan köylü veya genel olarak küçük-burjuva hareketin her türlü atlanmasına*** karşı, bir işçi hükümeti tarafından her türlü 'iktidarın ele geçirilmesi' ***oyununa*** karşı, ne türden olursa olsun her türlü Blanquist ***maceraya*** kesin karşı çıktım, çünkü doğrudan Paris

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

Komünü'nün deneyimlerine işaret ettim."* (Bkz. 4. baskı, cilt 24, s.28/29, Rusça.)

Sanırım gayet açık. Henüz miadını doldurmamış bir hareketin atlanması teorisi, Troçkizmin bir teorisidir. Lenin bu teoriyle hemfikir değildir. Bu teoriyi maceracı buluyor.

Şimdi de başka yazılardan, adını ve soyadını şimdilik vermek istemediğim, ama kendisi de atlama teorisine karşı mücadeleye girişen "çok ünlü" bir Bolşevikin yazılarından alıntılar.

"Troçki'nin sürekli 'atladığı' köylülük sorununda, en büyük hataları işlemişiz. İşçiler ve köylüler arasında bir işbirliğinin başlangıcı yerine, şimdi işbirliğinin tam tersi sözkonusu imiş."

Devam:

"Parvusizmin ve Troçkizmin 'teorik' temeli budur. Bu 'teorik' temel, daha sonra örneğin: 'Defolsun Çar, gelsin işçi hükümeti' gibi politik şiarlara çevrildi. Bu şiar şimdi —köylülükle 15 yıllık ittifakın ardından Sovyet iktidarını kazandıktan sonra— kulağa fena gelmiyor. Defolsun Çar! — fena değil. Gelsin işçi hükümeti — daha da iyi. Ancak bu şiarın 1905 yılında atıldığı hatırlandığında, her Bolşevik, bu şiarın o zaman köylülüğü tamamen 'atladığı'nı kabul edecektir."

Devam:

"Ama 'sürekliciler' bize 1905 yılında 'Kahrolsun Çar, gelsin *işçi* hükümeti' şiarını dayatmak istediler. Peki ama köylülük nerede kalıyor? Rusya gibi bir ülkede köylülüğün hiç anlaşılmadığı ve görmezden gelindiği olgusu göze batmıyor mu burada? Eğer bu, köylülüğün 'atlanması' değilse, ya nedir?"

Devam:

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

"Rusya'da köylülüğün rolünü kavramamış olan, bir köylü ülkesinde köylülüğü 'atlayan' Troçkizm, uluslararası devrimde köylülüğün rolünü hiç anlayamazdı."

Troçkizme ve Troçkist atlama teorisine karşı bu ağırlıklı alıntıların yazarı kim, diye mi soruyorsunuz. Bu ağırlıklı alıntıların yazarı Zinovyev'den başkası değil. Bu alıntılar Zinovyev'in "Leninizm" kitabından ve "Bolşevizm mi, Troçkizm mi" makalesinden alınmıştır.

Nasıl oldu da, bir yıl önce atlama teorisinin anti-Leninist karakterini anlayan Zinovyev, bir yıl sonra, bugün artık onu anlayamıyor? Bu, o sıralar deyim yerindeyse Leninistken, şimdi onmaz biçimde kördüğüm olduğu ve bir ayağıyla Troçkizmin, diğeriyle de Şlyapnikov'un kampında, "İşçi Muhalefeti"nin[67] kampında durduğu için oldu. Ve şimdi bu iki muhalefet arasında çırpınıyor ve burada, bu kürsüden Martov'a dayanarak ortaya çıkma gereği duyuyor. Ve kime karşı çıkıyor? Lenin'e karşı. Kimden yana? Troçkistlerden yana.

Zinovyev bu kadar alçalmıştır.

Bütün bunların köylülük sorununu ilgilendirdiği, İngiltere'deki sendikalarla bir ilgisi olmadığı söylenebilir. Ama bu yanlıştır, yoldaşlar. Atlama teorisinin politikada işe yaramazlığı üzerine söylediklerim, İngiltere'deki ve genelde Avrupa'daki sendikalarla doğrudan ilgilidir, kitlelere önderlik etme sorunuyla, kitlelerin gerici, reformist önderlerin etkisinden nasıl kurtarılabileceği sorunuyla doğrudan ilgilidir. Atlama teorisine sadık kalarak Troçki ve Zinovyev, İngiliz sendikalarının geri kalmışlığının, onların gerici özünün üstünden atlamaya çalışıyorlar ve Genel Konsey'i, İngiltere'nin sendikalı kitleleri ***olmadan, bizim*** Moskova'dan devirmemizde diretiyorlar. Ancak biz, böyle bir politikanın aptalca ve maceracı olduğunu, İngiliz sendikal hareketinin gerici liderlerinin, ***bizzat*** İngiliz sendika kitleleri tarafından, ***bizim yardımımızla*** devrilmeleri gerektiğini, sendika liderlerinin gerici karakteri üzerinden atlamayıp, bilakis İngiliz sendika kitlelerine, onların ***üstesinden gelmelerinde yardım etmek*** zorunda olduğumuzu savunuyoruz.

Genelde politika ile sendika kitlelerine yönelik politika arasında kuşkusuz bir bağıntı olduğunu görüyorsunuz.

Bu konuda Lenin'de hiç işaret yok mu?

Dinleyin lütfen:

"Kapitalizmin gelişmesinin başlangıcında sendikalar, işçilerin dağınıklık ve çaresizliğinden, bir sınıf birliğinin ***başlangıcına*** geçiş olarak, işçi sınıfı için muazzam bir ilerleme anlamına geliyorlardı. Proleterlerin sınıf birliğinin ***en üst*** biçimi, ***proletaryanın devrimci partisi*** (ki önderleri sınıfla ve kitlelerle bir bütün halinde, ayrılmaz bir şey halinde birleştirmeyi öğrenmedikçe, o bu adı hak etmez) oluşmaya başladığında, sendikalar kaçınılmaz olarak ***belli*** gerici çizgiler, belli bir loncasal dargörüşlülük, apolitikliğe belli bir eğilim, belli bir durgunluk vs. göstermeye başladılar. Fakat, dünyanın hiçbir yerinde proletaryanın gelişmesi, sendikaların aracılığından başka şekilde, sendikaların işçi sınıfı partisiyle işbirliğinden başka şekilde olmadı ve başka türlü de olamazdı." (Bkz. 4. baskı, cilt 31, s.32/33, Rusça.)

Ve devamla:

"***Bu*** 'gerici çizgilerden' ürkülürse, onlar ***görmezlikten gelinmeye,*** onların ***üstünden atlanmaya**** çalışılırsa, bu en büyük aptallıktır, çünkü bu, proleter öncünün rolünden çekinmek anlamına gelir, ki bu rol, işçi sınıfı ve köylülüğün en geri katmanlarını ve kütlesini bilinçlendirme, aydınlatma, eğitme ve yeni yaşama yöneltmekten ibarettir." (Aynı yerde, s.33, Rusça.)

Atlama teorisinin sendikal hareket alanındaki durumu böyledir.

Zinovyev burada Martov'a atıfta bulunarak ortaya çıkmasaydı, daha iyi ederdi. Atlama teorisi konusunda sussaydı, daha iyi ederdi. Bu onun için çok daha iyi olurdu. Zinovyev'in, Troçki adı üzerine ant içmesine gerek yoktu: Bu olmadan da, Leninizmden Troçkizme geçmiş olduğunu zaten biliyoruz.

Sendikaların geri kalmışlığının, sendikal hareketin geri

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

kalmışlığının, bir kitle hareketinin geri kalmışlığının üzerinden atlama Troçkist teorisinin durumu budur yoldaşlar.

Leninizm ve Troçkizm, apayrı iki şeydir.

Böylece, İngiliz-Rus Komitesi sorununa gelmiş bulunuyoruz. Burada, İngiliz-Rus Komitesi'nin, ülkemiz sendikalarının İngiltere sendikalarıyla bir anlaşması, bir bloku olduğu söylendi. Bu tamamen doğrudur. İngiliz-Rus Komitesi, bir blokun ifadesidir, sendikalarımızın İngiltere sendikalarıyla bir anlaşmasının ifadesidir, ve bu blok siyasi bir karakter de taşımaktadır.

Bu blok, önüne iki görev koymaktadır. Birinci görev, sendikalarımız ile İngiltere sendikaları arasında bağ kurulması, sermayenin saldırısına karşı birleşik hareketin örgütlenmesi, Amsterdam'la İngiliz sendikal hareketi arasında ortaya çıkmış olan ve bizim her türlü araçla derinleştireceğimiz çatlağın derinleştirilmesi, son olarak, reformistleri sendikalardan uzaklaştırmak ve kapitalist ülkelerin sendikalarını komünizme kazanmak için zorunlu önkoşulların yaratılmasıdır.

Bu blokun ikinci görevi, genelde yeni emperyalist savaşlara karşı ve özelde de (özellikle) Avrupa'nın en güçlü emperyalist gücü İngiltere'nin ülkemize yönelik bir müdahalesine karşı geniş bir işçi sınıfı hareketini örgütlemektir.

Birinci görevden burada yeterince ayrıntılı sözedildi. Bu yüzden ona değinmeyeceğim. İkinci görev üzerine, özellikle de İngiliz emperyalistlerinin ülkemize karşı müdahalesini ilgilendirdiği ölçüde, birkaç söz söylemek istiyorum. Bazı muhalifler, son görevden, bizim sendikalarımızla İngiliz sendikaları arasında blok görevinden sözetmeye değmediğini, bu görevin önemsiz olduğunu söylüyorlar. Neden? diye sormak gerekir. Bundan sözetmeye niye değmesin? Dünyanın ilk Sovyet cumhuriyetinin —üstelik o, uluslararası devrimin kalesi ve üssüdür— güvenliği için uğraşmak devrimci bir görev değil mi acaba? Sendika birliklerimiz Partiden bağımsız mı acaba? Sendika birliklerimizin bağımsızlığı görüşünü mü savunuyoruz acaba: Devlet bir şey, ama sendikal birlikler bambaşka şeylerdir? Hayır, böyle bir görüşü savunmuyoruz ve Leninistler olarak savunamayız. Her işçi, sendikal olarak örgütlü her işçi, bir müdahaleye karşı dünyanın ilk

Sovyet cumhuriyetini savunmayı kendine görev edinmelidir. Ülkemiz sendikaları bu konuda, reformist de olsalar İngiliz sendikaları tarafından desteklenirse, bunun yalnızca memnuniyetle karşılanabileceği açık değil mi?

Kim burada, sendikal birliklerimizin önlerine devletle ilgili görevler koyamayacağını sanıyorsa, o, Menşevizmin bakış açısına kayıyor demektir. Bu, "Sotsialistiçeski Vyestnik'in[68] bakış açısıdır. Bu görüşü kabul edemeyiz. Ve eğer İngiltere'nin gerici sendikaları, ülkemizin devrimci sendikalarıyla birlikte, ülkelerinin karşı-devrimci emperyalistlerine karşı bir blok oluşturmaya hazırsa — bu blok neden memnuniyetle karşılanmasın? Meselenin bu yanını vurguluyorum ki, İngiliz-Rus Komitesi'ni parçalamaya çalışan muhalefetimiz, müdahalecilerin değirmenine su taşıdığını nihayet kavrasın.

Demek ki, İngiliz-Rus Komitesi, birincisi, sendikalarımız ile Batının sendikal hareketi arasındaki bağları sağlamlaştırmak ve bu hareketi devrimcileştirmek; ve ikincisi, genelde emperyalist savaşlara, özelde de bir müdahaleye karşı mücadele vermek amacıyla, bizim sendikalarımızın, İngiltere'nin gerici sendikalarıyla bir blokudur.

Fakat genelde —bu ilkesel bir sorudur— genelde gerici sendikalarla siyasi bloklar mümkün müdür? Bu tür bloklar, komünistler için hiç caiz midir?

Bu bizim için, burada çözmek zorunda olduğumuz son derece aktüel bir sorudur. Bazıları mümkün olmadığını düşünüyor — bunlar muhaliflerimiz. Ama Partimizin Merkez Komitesi bu tür blokların caiz olduğu görüşündedir.

Muhalifler burada Lenin'in adını andılar. Lenin'e başvuralım.

> "Eğer 'saf' proletarya, proleterden yarı-proletere (geçimini yarı yarıya işgücünü satarak sağlar), yarı-proleterden küçük köylüye (ve küçük zanaatkâra, ev işçisine, genelde küçük mülk sahiplerine), küçük köylülükten orta köylülüğe vs. olağanüstü çeşitli geçiş tipleri kitlesiyle çevrelenmiş olmasaydı; bizzat proletarya içinde, az çok gelişmiş tabakalara ayrışma, memlekete, mesleğe, bazen mezheplere vs. göre ayrışma olmasaydı, kapitalizm kapitalizm olmazdı. Ama tüm

bunlardan proletaryanın öncüsü için, onun sınıf bilinçli kesimi için, Komünist Partisi için, mutlak bir kaçınılmazlıkla, manevra yapma, çeşitli proleter gruplarla, işçilerin ve küçük mülk sahiplerinin çeşitli partileriyle anlaşmalar, uzlaşmalar yapma zorunluluğu, mutlak zorunluluğu çıkıyor. Mühim olan, sadece, bu taktiği, proleter sınıf bilincinin, devrimci ruhun, mücadele- ve zafer yeteneğinin ***genel*** seviyesinin düşmesine değil ***yükselmesine*** katkıda bulunacak biçimde uygulamayı ***bilmektir***." (Bkz. 4. baskı, cilt 31, s.55/56, Rusça.)

Ve devamla:

"Henderson, Clynes, MacDonald ve Snowden'ın onmaz biçimde gerici oldukları doğrudur. Aynı şekilde, iktidarı ele geçirmek istedikleri (ama burada, geçerken belirtelim ki, burjuvaziyle bir koalisyonu yeğledikleri) aynı geleneksel burjuva kurallara göre 'yönetmek' istedikleri, bir kez iktidara geldikten sonra, kaçınılmaz olarak aynen Scheidemann ve Noske gibi davranacakları da doğrudur. Bütün bunlar doğrudur. Ama bundan hiçbir biçimde, bu kişilerin desteklenmesinin devrime ihanet olduğu sonucu çıkmaz, daha çok, işçi sınıfından devrimcilerin, devrimin çıkarları uğruna, bu baylara belirli bir parlamenter destek vermek zorunda oldukları sonucu çıkar." (Aynı yerde, s.62, Rusça.)

Yani Lenin'e göre, komünistlerin, işçi sınıfının gerici liderleriyle politik anlaşmalarının, politik bloklarının tamamen mümkün ve caiz olduğu sonucu çıkıyor.

Troçki ve Zinovyev, bunu akıllarında tutsunlar.

Ama böylesi anlaşmalara aslında neden ihtiyaç duyuyoruz?

İşçi kitlelerine ulaşabilmek için, bu kitleleri siyasi liderlerinin ve sendika liderlerinin gerici özü konusunda aydınlatmak için, işçi sınıfının solculaşma ve devrimcileşme sürecinde bulunan kesimlerini gerici liderlerden koparmak, böylece bir bütün olarak işçi sınıfının mücadele yeteneğini artırmak için.

Bu yüzden, bu tür bloklara, ancak şu iki ana koşul altında

yanaşılmalıdır: Eğer reformist liderleri eleştirme özgürlüğümüz garanti edilmişse, ve eğer kitlelerin gerici liderlerden koparılması için gerekli önkoşullar garanti edilmişse.

Bu konuda Lenin şunları söylüyor:

"Komünist Partisi, Henderson ve Snowden'e bir 'uzlaşma', bir seçim anlaşması önerir: Lloyd George ve Muhafazakârların ittifakına karşı ortak mücadele ederiz, parlamento sandalyelerini, işçilerin İşçi Partisi ya da komünistler için (seçimlerde değil, özel bir oylamada) verdikleri oylara uygun olarak paylaşırız, ancak ajitasyon, propaganda ve siyasi faaliyet konusunda ***tam özgürlüğümüzü*** saklı tutarız. Son koşul olmaksızın tabii ki bir bloka yanaşılmamalıdır, çünkü bu ihanet olurdu: İngiliz komünistleri Henderson ve Snowden'leri teşhir etme tam özgürlüğünü, aynı Rus Bolşeviklerinin (***onbeş yıl boyunca*** 1903'ten 1917'ye dek) Rus Henderson'larına ve Snowden'lerine, yani Menşeviklere karşı savundukları ve kabul ettirdikleri gibi savunmalı ve kabul ettirmelidirler." (Bkz. 4. baskı, cilt 31, s.66/67, Rusça.)

Ve devamla:

"Küçük-burjuva demokratlar (bunların arasında Menşevikler de) kaçınılmaz olarak burjuvazi ile proletarya arasında, burjuva demokrasisi ile Sovyet sistemi arasında, reformculuk ile devrimcilik arasında, işçilere duyulan sevgi ile proletarya diktatörlüğüne duyulan korku arasında vb. yalpalarlar. Komünistlerin doğru taktiği, bu yalpalamalardan ***yararlanmak*** olmalıdır, kesinlikle onları görmezlikten gelme değil; onlardan yararlanmak için, yüzünü proletaryaya çeviren unsurlara tavizlerde bulunulmalıdır, ve bu da yüzünü proletaryaya çevirdiklerinde ve çevirdikleri ölçüde olmalıdır ama aynı zamanda, burjuvaziden yana çarkedenlere karşı mücadele yürütülmelidir. Doğru taktiğin uygulanmasının sonucu, Menşevizmin ***bizde gittikçe daha çok parçalanması ve hâlâ da parçalanıyor olması*** oldu,

bu arada, hatalı düşüncelerinde ısrar eden oportünist liderler tecrit edilir ve en iyi işçiler, küçük-burjuva demokrasisinden en iyi unsurlar bizim kampımıza çekilirler*." (Bkz. 4. baskı, cilt 31, s.56, Rusça.)

Bir blok için koşullar bunlardır, bunlar olmadan gerici sendika liderleriyle hiçbir blok, hiçbir anlaşma caiz değildir.

Muhalefet bunu da aklında tutsun.

Şu soru çıkıyor ortaya: Sendikalarımızın politikası, Lenin yoldaşın sözünü ettiği koşullara uyuyor mu?

Ben, tamamen uyduğu düşüncesindeyim. Birincisi, İngiliz işçi sınıfının reformist liderlerini eleştirme özgürlüğümüzü olduğu gibi koruduk ve bu özgürlükten, dünyanın başka hiçbir komünist partisinin yararlanmadığı ölçüde, sonuna dek yararlandık. İkincisi, İngiltere'nin işçi kitlelerine ulaşabildik ve onlarla bağlarımızı sağlamlaştırdık. Üçüncüsü, İngiltere işçi sınıfının koca koca birliklerini gerici liderlerden koparmaya başladık ve bunu başardık. Maden işçilerinin, Genel Konsey liderlerinden koparılmalarını örnek gösterebilirim.

Troçki, Zinovyev ve Kamenev burada Rus ve İngiliz madencilerinin Berlin'deki konferansı ve çağrısı[69] sorunundan bile bile kaçındılar. Oysa bu, son zamanların en önemli olaylarından biri. Richardson, Cook, Smith, Richards kimdir? Oportünistlerdir, reformistlerdir. Bazıları kendine solcu, bazıları sağcı diyor. Desinler! Hangisinin daha solda olduğunu tarih gösterecektir. Bunu şimdi açıklığa kavuşturmak bizim için çok zor; mesele karanlıklara gömülüdür. Ama bir şey açık: Kendilerini bir milyon iki yüz bin grevci maden işçisinin izlediği bu yalpalayan reformist liderleri Genel Konsey'den kopardık ve bizim sendikalarımızla biraraya getirdik. Bu bir olgu değil mi acaba? Muhalefet bu konuda neden susuyor? Politikamızın başarılarına sevinmiyor mu yoksa? Ve Citrine şimdi, kendisinin ve Genel Konsey'in İngiliz-Rus Komitesi'nin toplanmasıyla hemfikir olduğunu yazıyorsa, bu, Schwarz ve Akulov'un, Cook ve Richardson'u kendi taraflarına çekmeyi

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

başarmalarının ve Genel Konsey'in, maden işçilerine karşı *açık* bir mücadeleden korkmasından dolayı, İngiliz-Rus Komitesi'nin toplanmasına razı olmak zorunda kalmasının bir sonucu değil midir? Bütün bu olguların politikamızın başarısını kanıtladığını, bütün bunların, muhalefetin politikasının tamamen çöktüğünü kanıtladığını kim inkâr edebilir?

Demek ki, sendikaların gerici liderleriyle blok yapmak caizdir. Belirli koşullar altında bu zorunludur. Eleştiri özgürlüğü, birinci koşuldur. Bu koşul Partimiz tarafından yerine getirilmektedir. İşçi kitlelerinin gerici liderlerden koparılması, ikinci koşuldur. Bu koşul da aynı şekilde Partimiz tarafından yerine getirilmektedir. Partimiz haklıdır. Muhafelet haksızdır.

Şu sorulabilir: Zinovyev ve Troçki bizden daha ne istiyorlar?

Sovyet sendikalarımızın, ya İngiliz-Rus Komitesi ile bozuşmasını, ya da Genel Konseyi buradan, Moskova'dan devirmesini istiyorlar. Fakat bu tam aptallıktır, yoldaşlar. Bizden, İngiliz işçilerinin sendikalarını ***atlamamızı***, İngiliz sendika kitlelerini ***atlamamızı***, İngiliz sendika kadrolarını ***atlamamızı***, onların üstüne sünger çekmemizi ve buradan, Moskova'dan Genel Konsey'i devirmemizi istiyorlar — bu aptallık değil mi acaba, yoldaşlar?

Meydan okuyucu (demonstratif) bir kopma talep ediyorlar. Ancak bundan karışıklıktan başka bir şey çıkmayacağını kavramak o kadar zor mu? Bir kopma halinde İngiliz sendika hareketiyle bağı yitireceğimizi, İngiliz sendikalarını Sassenbach ve Oudegeest'in kucağına iteceğimizi, birleşik cephe taktiğinin temellerini sarsacağımızı, Churchill ve Thomas'ı sevindireceğimizi ve karışıklıktan başka bir şey kazanmayacağımızı anlamak o kadar zor mu?

Troçki, kendisinin etkili jestler politikasında, somut insanlardan, İngiltere'de yaşayan ve mücadele eden somut ve canlı işçilerden değil, tepeden inmağa devrimci olan birtakım ideal, cisimsiz insanlardan hareket ediyor. Fakat politikada yalnızca budalaların, ideal, cisimsiz insanlardan yola çıkabileceğini kavramak bu kadar zor mu?

Bu sebepten dolayı, etkili jestler politikasının, Genel Konsey'i Moskova'dan ve sadece Moskova'nın güçleriyle devirmeyi öngören politikanın, gülünç, maceracı bir politika olduğu görüşündeyiz.

Jestler politikası, Troçki'nin Partimize girdiğinden bu yana tüm politikasının bir karakter çizgisidir. Bu politikanın ilk uygulamasını, Troçki'nin Alman-Rus barış anlaşmasını imzalamayıp, bütün ülkelerin işçilerinin emperyalizme karşı başkaldırmasının bir jestle sağlanabileceği düşüncesiyle anlaşmayı etkili bir jestle reddettiği Brest barışı zamanında yaşadık. Jestler politikası buydu. Bu jestlerin bize ne kadar pahalıya mal olduğunu çok iyi biliyorsunuz yoldaşlar. Bu etkili jest kimin işine yaradı? Emperyalistlerin, Menşeviklerin, Sosyal-Devrimcilerin ve o zaman daha yeterince güçlenmemiş olan Sovyet iktidarını sıkboğaz etmeye çalışan herkesin.

Şimdi aynı etkili jestler politikası bize İngiliz-Rus Komitesi ile ilgili öneriliyor. Meydan okuyan ve etkili bir kopma isteniyor. Fakat bu etkili jest kimin işine yarayacak? Churchill ve Chamberlain, Sassenbach ve Oudegeest'in. Onların istediği bu. Arayıp da bulamadıkları bu. Sassenbach ve Oudegeest, İngiliz işçi hareketiyle meydan okuyucu bir biçimde arayı bozmamızı ve böylece Amsterdam'ın işini kolaylaştırmamızı istiyorlar. Kopma, Churchill ve Chamberlain'in arayıp da bulamadığı şey, çünkü böylece müdahale kolaylaşacak ve müdahalecilerin lehine ahlaki bir gerekçe yaratılmış olacaktır.

Muhaliflerimizin, kimin değirmenine su taşıdıklarını görüyoruz.

Hayır, yoldaşlar, bu maceracı yolu tutamayız.

Fakat, "ultra-solcu" lafazanların kaderi budur. Lafta solcudurlar, gerçekte ise işçi sınıfının düşmanlarına yardım ederler. Sola yürürler ve sağa varırlar.

Hayır, yoldaşlar, bu etkili jestler politikasına yanaşmayacağız. Brest barışı zamanında nasıl yanaşmadıysak, ***bugün*** de öyle yanaşmayacağız. Yanaşmayacağız, çünkü Partimizin, düşmanlarımızın elinde bir oyuncak olmasını istemiyoruz.

İlk kez yayınlandığı kitap:
J.Stalin, Muhalefet Üzerine.
1921-27 yıllarından makale ve konuşmalar.
Moskova/Leningrad 1928.

F. CERJİNSKİ

(F. Cerjinski'nin ölümü dolayısıyla)

Frunze'nin ardından — Cerjinski.

Eski Leninci hassa alayı yine en iyi önderlerinden ve savaşçılarından birini daha yitirdi. Parti yine yeri doldurulmaz bir kayıp daha verdi.

Şimdi insan tabutun başında, Cerjinski yoldaşın katettiği tüm yolu anımsadığında —hapisaneler, kürek cezası, sürgün, Karşı-devrime Karşı Mücadelede Olağanüstü Komisyon, harap olmuş ulaşım sisteminin restorasyonu, genç sosyalist sanayinin inşası— durdurak bilmez faaliyetle dolu bu yaşamı bir tek sözcükle karakterize edip şöyle demek istiyor: HARLAYAN bir ALEVe benziyordu.

Ekim Devrimi Cerjinski'ye ağır bir görev — Karşı-devrime Karşı Mücadele Olağanüstü Komisyon'un yöneticiliği görevi verdi. Burjuvazi, proleter devrimin düşmanlarının darbelerini çelikten bir yumrukla savuşturan Cerjinski adından daha nefret edilesi bir ad bilmiyordu. "Burjuvazinin korkulu rüyası" — o zamanlar Feliks Cerjinski yoldaşa böyle deniyordu.

"Barışçıl dönemin" başlamasıyla Cerjinski yoldaş, dur-durak bilmeyen faaliyetini sürdürdü. Harap olmuş ulaşım sistemini yoluna sokarken Cerjinski yoldaş ateşli bir özveriyle iş başındadır, daha sonra Yüksek Ekonomi Konseyi Başkanı olarak sanayimizin inşasında

coşkulu bir özveriyle çalışır. Dur durak nedir bilmez, en ağır işlerden çekinmez, zorluklara karşı cesaretle mücadele eder ve onları aşar; tüm gücünü, tüm enerjisini Partinin ona emanet ettiği davanın hizmetine sunar — ve onun coşkulu yaşam alevi, çalışmanın orta yerinde, sadece proletaryanın çıkarlarını, komünizmin zaferini düşünen bir çalışmanın ortasında sönüverdi.

Elveda Ekim kahramanı! Elveda Partinin sadık oğlu!

Elveda Partimizin birliğinin ve gücünün mimarı!

22 Temmuz 1926. ***J.Stalin***

"Pravda" No.166,
22 Temmuz 1926.

İNGİLİZ-RUS KOMİTESİ ÜZERİNE

KEYK Prezidyumu oturumunda konuşma
7 Ağustos 1926

Yoldaşlar! SBKP(B) MK, Murphy'nin açıklamalarından önce, Sovyetler Birliği Sendikaları Merkez Konseyi'nce İngiltere'deki genel grev sorununa ilişkin yayınlanan çağrının[70], İngiliz Komünist Partisi MK tarafından protesto edildiği bir mektup aldı. Bana öyle geliyor ki, Murphy burada, o mektupta ileri sürülen argümanları yineliyor. Murphy esas olarak biçimsel mülahazalar öne sürüyor, bunlar arasında, tartışmalı sorunların daha önce Britanya Komünist Partisi'yle ortaklaşa tartışılmadığı konusu da var. Murphy'nin bu itirazının asılsız olmadığını kabul ediyorum. Komintern gerçekten de bazen, Britanya Komünist Partisi'yle önceden üzerinde anlaşmaya varmadan kararlar almak zorunda kaldı. Ama bunu mazur gösteren nedenler var: belli sorunların aciliyeti, Britanya Komünist Partisi MK'yle çabuk bağ kurmanın olanaksızlığı vs.

Murphy'nin Sovyet Sendikaları Merkez Konseyi ve onun çağrısıyla ilgili diğer mülahaza ve argümanlarına gelince, bunların tamamen yanlış olduğu söylenmelidir.

Merkez Konsey'in çağrıyı yayınlamakla, güya Kızıl Sendikalar Enternasyonali'nin, daha doğrusu Komintern'in fonksiyonunu üstlendiği için biçimsel bir hata işlediği iddiası yanlıştır. Merkez

Konsey, tıpkı herhangi bir sendika ya da başka bir birlik gibi, çağrı yayınlama hakkına sahiptir. Bu elemanter hak Merkez Konsey'in elinden nasıl alınabilir?

Sovyetler Birliği sendikaları Merkez Konseyi'nin, çağrısıyla, Kızıl Sendikalar Enternasyonali'nin ya da Komintern'in haklarını çiğnediği; burada zarar gören tarafın Kızıl Sendikalar Enternasyonali ve Komintern olduğu iddiası daha da yanlıştır. Merkez Konsey'in çağrısının, Kızıl Sendikalar Enternasyonali ve Komintern'in bilgisi ve onayıyla yayınladığını söylemek zorundayım. Ne Kızıl Sendikalar Enternasyonali'nin ne de Komintern'in, Sovyet Sendikaları Merkez Konseyi'ni kendi haklarını çiğnemekle suçlamayı düşünmediği olgusu da bununla açıklanır. Bu durumda Murphy, Merkez Konsey'e karşı çıkarken, işin özü itibariyle KEYK'e ve Kızıl Sendikalar Enternasyonali'ne de karşı çıkmaktadır.

Son olarak Murphy'nin, Sovyet Sendikaları Merkez Konseyi tarafından Genel Konsey'in eleştirilmesinin ve genelde de Merkez Konsey'in çağrısının, Britanya Komünist Partisi'nin iç işlerine ***"karışmak"*** anlamına geldiği, "ulusal örgüt" olarak Merkez Konsey'in böyle bir "karışmaya" hakkı olmadığı iddiası tamamen geçersizdir. Murphy'nin burada, İngiliz-Rus Komitesi'nin Paris'teki konferansında Pugh ve Purcell tarafından öne sürülen "argüman"ları yinelemesi çok üzücüdür. Tam bu "argümanlar"la Pugh, Purcell ve Citrine bu günlerde Soyvet Sendikaları Merkez Konseyi delegasyonuna karşı çıktılar. Yalnızca bu bile Murphy'nin haksız olduğunu gösterir. Biçimsel saikler insana meselenin içeriğini, özünü unutturmamalıdır. Bir komünist böyle davranamaz. Sovyetler Birliği Sendikaları Merkez Konseyi dışında, diğer ülkelerin, sözgelimi Fransa'nın, Almanya'nın vs. "ulusal" sendika birlikleri de Genel Konsey'i eleştirmiş olsalardı, İngiliz maden işçilerinin davası çok daha iyi bir durumda olurdu, ve Genel Konsey'in yanlış davranış tarzı teşhir edilmiş olurdu. Merkez Konsey'in çağrıyı yayınlaması ve Genel Konsey'i eleştirmesi, Merkez Konsey'in hatası olarak değil, İngiliz işçilerine bir hizmeti olarak görülmelidir.

Murphy'nin raporuna ilişkin olarak —meselenin esas olarak biçimsel yanını gözönünde bulundurarak— söylemek istediklerim bunlardır.

Burada meselenin biçimsel yanı sözkonusu olduğu ölçüde, söylenenlerle yetinebilirdim. Ancak Murphy, meselenin salt biçimsel yanıyla sınırlı kalmıyor. Meselenin biçimsel yanını, özsel olan ve hiçbir biçimde biçimsel karakter taşımayan belli sonuçlar elde etmek için kullanıyor. Murphy'nin taktiği, burada, meselenin özünü ilgilendiren belli kararları kabul ettirirken biçimsel motivlerin ardına gizlenmek ve KEYK'nin pratik çalışmasındaki belli biçimsel uyumsuzluklardan yararlanmaktan ibarettir. Bu nedenle, Murphy'nin argümanları üzerine, işin özüyle ilgili birkaç söz söylemek gerekiyor.

Murphy'nin derdi ne aslında?

Kısaca ifade etmek gerekirse, Sovyetler Birliği Sendikaları Merkez Konseyi'ni, Genel Konsey'e getirdiği *açık* eleştirileri durdurmaya zorlamak, Merkez Konsey'i susturmak ve onu "Genel Konsey'in işlerine" "karışmamaya" zorlamak.

Merkez Konsey ya da Partimiz ya da Komintern buna razı olabilir mi?

Hayır, asla. Çünkü, Merkez Konsey'i susturmak ne anlama geliyor; Genel Konsey'in grevci İngiliz maden işçilerinin tecrit edilmesini örgütlediği ve yenilgilerini hazırladığı bir anda, Merkez Konsey'in suskunluğu nasıl algılanacaktır? Bu koşullar altında susmak, Genel Konsey'in günahlarına, ihanetine susmak anlamına gelir. Ama Genel Konsey ile Sovyet Sendikaları Merkez Konseyi arasında İngiliz-Rus Komitesi şeklinde bir blokun varlığı gerçeği karşısında Genel Konsey'in ihanetine susmak, —bu ihaneti suskunlukla onaylamak anlamına, dolayısıyla— Genel Konsey'in ihanetinin sorumluluğunu tüm dünya işçi hareketi karşısında paylaşmak anlamına gelir. Sovyetler Birliği Sendikaları Merkez Konseyi'nin, bu yolu tutarsa, Genel Konsey'in ihanetini açıkça eleştirmekten bir dakika bile vazgeçerse, bunun onun siyaseten ve ahlaken intihar etmesi olacağını kanıtlamaya gerek var mı?

Kendiniz karar verin. Genel Konsey Mayıs'ta grevi kırdı ve böylece genelde İngiliz işçi sınıfına, özelde de İngiliz maden işçilerine ihanet etti. Haziran ve Temmuzda Genel Konsey, grevci maden işçilerine yardım etmek için parmağını bile oynatmadı. Sanki bu yetmezmiş gibi, Genel Konsey, maden işçilerinin yenilgisini

hazırlamak ve böylece İngiliz maden işçilerinin "söz dinlemez" birliğini terbiye etmek için elinden gelen her şeyi yaptı. Ağustosta, İngiliz-Rus Komitesi'nin Paris Konferansı'nda Genel Konsey liderleri, Merkez Konsey'in önerdiği konferans gündemine karşı Genel Konsey'den hiçbir protesto gelmemiş olmasına rağmen, Sovyetler Birliği Sendikaları Merkez Konseyi temsilcileri tarafından getirilen, İngiliz maden işçilerinin desteklenmesi önerisini tartışmayı reddettiler. Böylece, çürük bir diplomasiye dolanmış olan Genel Konsey'in, tam bir zincir halinde süren ihanetleriyle karşı karşıyayız. Ama Murphy, Sovyet Sendikaları Merkez Konseyi'nin bütün bu rezaletlere gözünü kapamasını ve ses çıkarmamasını talep ediyor! Hayır yoldaşlar, Merkez Konsey bu yolu tutamaz, çünkü intihar etmeye niyeti yok.

Murphy, Genel Konsey'e karşı çağrının, uluslararası örgüt olarak Kızıl Sendikalar Enternasyonali tarafından yapılmasının, "ulusal" örgüt olarak Sovyet Sendikaları Merkez Konseyi'nin ise Kızıl Sendikalar Enternasyonali'nin çağrısına katıldığını açıklayan bir karar almakla yetinmesinin daha amaca uygun olacağı görüşünde. Salt-biçimsel bakış açısından Murphy'nin planı, hiyerarşik silsile bakımından oldukça uyumlu kurulmuştur. Bu açıdan bakıldığında pek yabana atılacak tarafı yok. Ama siyasi bakış açısından bakıldığında, Murphy'nin planının iler tutar tarafı yoktur. Murphy'nin planının, Genel Konsey'in teşhir edilmesi ve İngiliz işçi kitlelerinin siyasi eğitimi açısından, Sovyetler Birliği Sendikaları Merkez Konseyi çağrısının hiç kuşkusuz sağladığı siyasi etkinin yüzde birini bile sağlamayacak olduğunu kanıtlamaya gerek yok. Mesele şudur ki, Kızıl Sendikalar Enternasyonali, İngiliz işçi sınıfının saflarında, Sovyet Sendikaları Merkez Konseyi'nden daha az tanınmaktadır, ondan daha az popülerdir ve bunun sonucu olarak onunla kıyaslanmaya gelmeyecek kadar daha az ağırlığa sahiptir. Ama bundan şu sonuç çıkar ki, İngiliz işçi sınıfının gözünde en büyük otoriteye sahip organ olarak tam da Merkez Konsey, Genel Konsey'i eleştirmek zorundaydı. Eğer tam isabet kaydedilmek ve Genel Konsey'in ihaneti teşhir edilmek isteniyorduysa, başka türlü davranılamazdı. İngiliz işçi hareketi liderlerinin, Sovyetler Birliği Sendikaları Merkez Konseyi'nin çağrısı üzerine kopardıkları yaygaraya bakılırsa, Merkez Konsey'in tam isabet kaydettiği kesinlikle söylenebilir.

Murphy, Sovyet Sendikaları Merkez Konseyi'nin Genel Konsey'i açıkça eleştirmesinin, Genel Konsey'le blokun parçalanmasına, İngiliz-Rus Komitesi'nin çökmesine götürebileceğini düşünüyor. Murphy'nin haksız olduğu görüşündeyim. ***Eğer Sovyetler Birliği Sendikaları Merkez Konseyi maden işçilerini en aktif biçimde desteklerse,*** İngiliz-Rus Komitesi'nin çökmesi imkansız yada nerdeyse imkansız görülmelidir. İngiliz-Rus Komitesi'nin dağılmasından, Genel Konsey çoğunluğunun temsilcileri Purcell ve Hicks'dan daha çok korkan kimsenin olmaması da bununla açıklanır. Elbette hem Purcell hem de Hicks, parçalama tehdidiyle bize şantaj yapmaya çalışacaklardır. Fakat şantaj ile gerçek bir parçalanma tehlikesi arasındaki farkı ayırdetmeyi bilmek gerekir.

Ayrıca, İngiliz-Rus Komitesi'nin bizim için kendi içinde bir amaç olmadığı da unutulmamalıdır. İngiliz-Rus Komitesi'ne koşulsuz girmedik ve koşulsuz kalmayacağız, bilakis ancak belirli koşullar altında kalacağız, ki bu koşullar arasında gerek Sovyet Sendikaları Merkez Konseyi'nin Genel Konsey'i, gerekse de Genel Konsey'in Merkez Konsey'i özgürce eleştirme hakkı da bulunmaktadır. Salt blokun saygınlığını korumak ve bloku muhakkak ayakta tutmak için eleştiri özgürlüğünden vazgeçemeyiz.

Bu blokun anlamı nerede yatmaktadır? Blok üyelerinin sermayeye karşı, işçi sınıfının çıkarları doğrultusunda ortak eylemler, emperyalist savaşa karşı, halklar arasında barış için ortak eylemler düzenlemelerinde. Peki ama bir blok üyesi ya da taraflardan birinin bazı liderleri, işçi sınıfının çıkarlarına aykırı davrandığında, ihanet ettiğinde ve böylece ortak eylemleri imkansız kıldığında ne olacak? Onları böylesi hatalar için övmek gerekmez, yoksa? Dolayısıyla, işçi sınıfının çıkarları doğrultusunda ortak eylem imkanını yeniden yaratmak için karşılıklı eleştiri, eleştiri yoluyla hataların ortadan kaldırılması zorunludur. Bu yüzden İngiliz-Rus Komitesi'nin, ancak eleştiri özgürlüğü garantili olduğunda bir anlamı vardır.

Eleştirinin, belli gerici sendika liderlerinin gözden düşmesine yol açabileceği söyleniyor. Açarsa açsın. Ben bunda hiçbir kötülük görmüyorum. İşçi sınıfı için, çıkarlarına ihanet eden eski liderlerin gözden düşmesi ve yerlerine işçi sınıfı davasına bağlı, yeni liderlerin

geçmesi sadece bir kazanç olabilir. Ve bu gerici ve güvenilmez liderler ne kadar çabuk görevlerinden alınıp, yerlerine eski liderlerin gerici adetlerinden özgür, yeni, daha iyi liderler getirilirse — o kadar iyi.

Ancak bu, gerici liderlerin gücünün bir vuruşta kırılabileceği ve onların kısa bir zaman dilimi içinde tecrit edilebilecekleri, yerlerine yeni, devrimci önderler geçirilebileceği anlamına gelmez.

Bazı sahte Marksistler, gerici liderlerin gücünü kırmak için "devrimci" bir jestin yeteceği, bol yaygaralı bir çıkışın yeteceği inancındalar. Gerçek Marksistlerin böylesi kişilerle hiçbir ortak yanı yoktur ve olamaz.

Başkaları da, işçi kitlelerinin anında gerici reformistlere sırt çevirip, aynı şekilde anında komünist partisi etrafında toplanması için komünistlerin salt doğru bir çizgi hazırlamalarının yeteceğine inanıyorlar. Bu tamamen yanlıştır. Ancak gayri-Marksistler böyle düşünebilirler. Gerçekte, Partinin doğru çizgisinden, kitlelerin bu çizgiyi benimseyip doğru kabul ettiği noktaya varana dek epeyce uzun bir yol vardır. Partinin milyonlarca kitleye önderlik edebilmesi için, tek başına doğru bir çizgi henüz yetmez — ayrıca kitlelerin kendi deneyimleri temelinde bu çizginin doğruluğuna kanaat getirmeleri, kitlelerin Partinin politikasını ve şiarlarını kendi politikası ve kendi öz şiarları olarak kabul etmeleri ve bunları fiile dönüştürmeye başlamaları gerekir. Ancak bu koşul altında, doğru politikaya sahip bir parti, sınıfın gerçek önder gücü haline gelebilir.

İngiltere'deki genel grev sırasında Britanya Komünist Partisi'nin politikası doğru muydu? Evet, doğruydu. O halde milyonlarca grevci işçiyi kendisi için kazanmayı neden başaramadı? Çünkü bu kitleler Komünist Partinin politikasının doğruluğuna henüz kanaat getirmemişlerdi. Ama kitleleri parti politikasının doğruluğuna ikna etmek kısa bir zaman dilimi içinde olanaksızdır. "Devrimci" jestlerin yardımıyla hepten imkansızdır. Bunun için zamana ihtiyaç vardır, bunun için, yorulmak bilmez, enerjik bir çalışmayla gerici liderlerin yüzünü açığa çıkarmak, işçi sınıfının geri kalmış kitlelerini siyasal olarak eğitmek ve işçi sınıfı içinden yeni kadroları yönetici mevkilere yükseltmek gerekir.

Buradan sonra, işçi sınıfının gerici liderlerinin gücünün neden

bir anda kırılamayacağını, bunun neden zaman ve işçi sınıfının milyonlarca kitlesi arasında yorulmak bilmez aydınlatma çalışması gerektirdiğini anlamak zor değildir.

Ancak bundan, gerici liderlerin yüzünün açığa çıkarılmasını onlarca yıl sürüncemede bırakılması gerektiği, teşhirin kendiliğinden, kendi kendine, gerici liderler herhangi bir şekilde gücendirilmeden ve nezaketin "kutsal kuralları" çiğnenmeden gerçekleşeceği sonucu hiç mi hiç çıkarılamaz. Hayır, yoldaşlar, hiçbir şey hiçbir zaman "kendiliğinden" olmaz. Gerici liderlerin teşhiri ve kitlelerin siyasal olarak bilinçlendirilmesi, komünistler ve diğer sol siyasi liderler tarafından, kitleler arasında yorulmak bilmez, siyasi bilinçlendirme çalışmasıyla ifa edilmelidir. Geniş işçi kitlelerinin devrimcileşmesi ancak böyle hızlandırılabilir.

Son olarak, Murphy'nin raporu konusunda bir şey daha. Murphy ısrarla, İngiltere'deki işçi hareketinin özgül özelliklerine, İngiltere'de geleneklerin rolü ve önemine dikkat çekti ve, bana öyle geliyor ki, bu özgül özellikler karşısında mutat Marksist önderlik yöntemleri İngiltere'de işe yaramaz çıkabilir, demeye getirdi. Murphy'nin burada yolunu sapıttığını düşünüyorum. İngiliz işçi hareketi elbette özgül özellikler gösteriyor, ve bunlar mutlaka hesaba katılmalı. Ama bu özellikleri ilke katına yükseltmek ve çalışmanın temeli yapmak — Marksizmin İngiltere koşullarına uygulanamazlığını ilan eden kişilerin görüşüne gelmek demektir. Murphy'nin bu tür kişilerle herhangi bir ortak yanının bulunduğunu sanmıyorum. Ama onun, ötesinde İngiliz özelliklerinin ilke katına yükseltilmeye başlandığı o sınıra yakın olduğunu söylemek istiyorum.

Humboldt'un konuşması üzerine birkaç söz. Humboldt itirazlarda bulunuyor ve eleştirinin boş, mesnetsiz eleştiri olmaması gerektiğini söylüyor. Bu doğru. Ama getirdiği eleştiri gayet somut olan Sovyetler Birliği Sendikaları Merkez Konseyi ile KEYK ile ne ilgisi var bunun? "Kara Cuma"[71] kahramanlarına getirilen eleştiri boş bir eleştiri miydi? Elbette değildi, çünkü "Kara Cuma"nın artık tarihe geçmiş olduğu bugün, bu eleştiri herkes tarafından tekrarlanıyor. Ama o zaman, Genel Konsey liderlerinin genel grev sırasında ve daha sonra maden işçilerinin devam eden grevi süresince ihanetlerini eleştirmek

neden boş eleştiri olsun? Mantık bunun neresinde? Yoksa genel grev sırasında ihanet, "Kara Cuma" döneminde ihanetten daha az mı uğursuz?

Humboldt tarafından önerilen bireysel eleştiri yöntemine, eğer bu yöntem esas yöntem olarak öneriliyorsa karşıyım. Gerici liderlere getirdiğimiz eleştirinin, bu liderlerin bireysel özelliklerinden değil, liderliğin genel çizgisinden yola çıkan bir eleştiri olması gerektiği düşüncesindeyim. İkinci planda, yardımcı bir araç olarak, bireysel eleştiri getirilmesine karşı değilim. Ama eleştirimize ilkesel çizginin temel alınmasından yanayım. Aksi takdirde, ilkesel bir eleştiri yerine dedikodu ve kişisel çekişme ortaya çıkabilir, ki bu mutlaka, eleştirimizin düzeyini davanın zararına düşürecektir.

İlk kez yayınlanmaktadır.

AMERİKA İŞÇİ PARTİSİ MERKEZ YAYIN ORGANI "THE DAILY WORKER" YAZI KURULUNA[72]

Değerli redaktör yoldaş! Aşağıdaki açıklamayı gazetenizde yayınlamanızı rica ediyorum.

New York'ta çıkan sahte sosyalist haftalık dergi "The New Leader"[73], 14 Ağustos'ta, hiçbir kaynak göstermeksizin, güya benim SBKP(B) MK Plenumunda yapmış olduğum düzmece bir konuşmadan —aynı şekilde düzmece— sonuç mütalaalarını yayınladı.

Burjuva ve yarı-burjuva gazetelerin, Sovyet politikacıları hakkındaki tüm uydurmasyonlarını okumaya ne olanağım ne de isteğim var, ve kapitalistlerin ve onların uşaklarının basınının bir kez daha vadesi gelmiş olan bu yalanını hiç dikkate almazdım.

Ne var ki, bu sahte sözlerin yayınlanmasından bir ay sonra "The New Leader" dergisi, bana, "Amerikan gazetelerinin haberlerine göre, RKP MK'nin Temmuz oturumlarında Zinovyev'e getirmiş olduğunuz gayet sert eleştiriyi doğrulama" ricasıyla bir telgraf gönderdi.

Konuşmamdaki "mütalâalar"ı düzme alçaklığını gösteren ve şimdi de masumane bir tavırla "mütalâalar"ın hakikiliğini bana sorma küstahlığında bulunan bir basın organıyla yazışmayı mümkün görmediğim için, 14 Ağustos 1926 tarihli "The New Leader" dergisinde yayınlanan "Stalin'in Mütalâaları" üzerine haberin, ne

içerik, ne biçim, ne de ton açısından SBKP(B) MK Plenumunda yaptığım konuşmayla herhangi bir ortak yanı olmadığını, böylece bu haberin, baştan sona ve üstelik acemice bir sahtekârlık olduğunu gazeteniz aracılığıyla açıklayabilmeyi rica ederim.

Komünist Selamlar

J.Stalin

21.IX.26.

"The Daily Worker" (Chicago, USA)
No.220. 30 Eylül 1926.
Rusça ilk kez yayınlanmaktadır.

SLEPKOV'A MEKTUP

Bugün 8 Ekim 1926 tarihli "Pravda" No.232'deki makalenizi okudum. Makale görüşümce iyi. Fakat orada, tabloyu bozan yanlış bir pasaj var.

"Teknik bakımdan geri kalmış ülkemizde sosyalizmi inşa edebileceğimizden, NEP yörüngesinde ekonominin sosyalist öğelerinin ***muzaffer taarruzunu*** kendi iç güçlerimizle güvence altına alabileceğimizden proletaryanın hiç kuşku duymaması gerektiğini" Troçki'nin daha bir yıl önce "vurguladığını" yazıyorsunuz. Sonra bu cümleyi, Smilga'nın, "teknik bakımdan geri kalmış ülkemizde sosyalizmin ***kurulması*** imkansızdır" teziyle karşı karşıya koyuyor ve Smilga ile Troçki arasında bu sorunda bir çelişki olduğunu iddia ediyorsunuz.

Bu elbette doğru değildir, burada bir çelişki yoktur.

Birincisi. Troçki, ne "Sosyalizme mi, Yoksa Kapitalizme mi?" broşüründe, ne de ondan sonraki yazılarında, teknik bakımdan geri kalmış ülkemizde sosyalizmi ***kurabileceğimizi*** hiçbir zaman söylemedi. Sosyalizmi ***inşa etmek*** [bauen] ile sosyalizmi ***kurmak*** [errichten] — bunlar iki farklı şeydir. Ne Zinovyev ne de Kamenev, ülkemizde sosyalizmi ***inşa etmeye*** başlayabileceğimizi inkar etmiyorlar ve hiçbir zaman da etmediler, çünkü herkes için apaşikar bir olgu olan ülkemizde sosyalizmin inşasını yadsımak, bir aptallık olurdu. Ama sosyalizmi ***kurabileceğimiz*** tezini kesinlikle reddediyorlar. Bu sorunda Zinovyev, Kamenev, Troçki, Smilga ve

diğerlerini birleştiren şey, Lenin'in sosyalizmi ***kurabileceğimiz,*** "tam sosyalist toplumu ***kurmak*** için gereken her şeye sahip"[74] olduğumuz tezini reddeden tavırlarıdır. Onları birleştiren, ancak Avrupa'nın bellibaşlı ülkelerinde sosyalist devrimin zaferi halinde "tam sosyalist toplumu ***kurmanın***" mümkün olduğu görüşüdür. Bu yüzden, ülkemizde sosyalizmin ***kurulması*** sorununda Troçki ile Smilga'yı birbirinin karşısına koymak tamamen yanlıştır.

İkincisi. Eğer tam doğru olmak gerekirse, Troçki'nin hiçbir zaman "teknik bakımdan geri kalmış ülkemizde... ekonominin sosyalist unsurlarının ***muzaffer taarruzunu*** iç güçlerimizle güvence altına alabileceğimiz"i söylemediğini belirtmek gerekir. Troçki'nin, "gelişen sosyalizmin tarihsel müziği" lafı, ülkemizde sosyalizmin ***muzaffer*** inşası sorununun pozitif çözümü etrafında, hiçbir anlam ifade etmeyen diplomatik bir laf dolandırmadır. Troçki burada lafı, esas sorunun etrafında dolandırıyor ve siz de bunu geçer akçe sayıyorsunuz. Troçki'nin bir başka lafı, "ekonomimizin iç faktörleri sözkonusu olduğu ölçüde, herhangi bir sürprizden korkmak için hiçbir neden olamayacağı" — bir çözüm değil, sorunun korkakça örtbas edilmesidir. Troçki, sosyalizme doğru ***adım attığımızı*** söylemiş olabilir. Ama, "NEP yörüngesinde ekonomimizin sosyalist unsurlarının muzaffer taarruzunu iç güçlerimizle güvence altına alabileceğimizi", böylece ileri Avrupa ülkelerinde önceden sosyalizmin zaferi olmadan sosyalizme ***varabileceğimizi*** hiçbir zaman söylemedi ve şu anki görüşünde ısrar ettiği takdirde, hiçbir zaman da söylemeyecektir. Buna karşılık Troçki, sizin ona mal ettiğiniz şeyin tersini birçok kez söyledi. Sadece, Troçki'nin Nisan'daki (1926) MK Plenumunda yaptığı, ülkemizde sosyalizmin muzaffer inşası için gerekli ekonomik taarruz imkanını reddettiği konuşmasını anımsayın.

Bundan, Troçki'yi istemeyerek iyi gösterdiğiniz, deyim yerindeyse — ona iftira ettiğiniz sonucu çıkıyor.

J.Stalin

8 Ekim 1926.

İlk kez yayınlanmaktadır.

PARTİ-İÇİ MÜCADELENİN YUMUŞATILMASI İÇİN ÖNLEMLER ÜZERİNE

SBKP(B) MK Politbüro oturumunda konuşma
11 Ekim 1926

Ufak tefek şeyler bir kenara bırakılırsa, hemen meseleye geçilebilir.

Kavga ne üzerinedir? Muhalefetin bir yenilgi almış olduğu Parti-içi mücadelenin sonucu üzerinedir. Mücadeleyi biz başlatmadık, MK başlatmadı, bilakis muhalefet başlattı. MK birçok kez muhalefeti tartışmadan vazgeçirmeye çalıştı. MK, Nisan ve Temmuzdaki Plenum oturumlarında onu Birlik çapında bir tartışmadan vazgeçirmeye çalıştı, çünkü böyle bir tartışma, mücadelenin keskinleşmesi, bir bölünme tehlikesi ve Parti ve Hükümet organlarının pozitif çalışmasının en azından iki ay için zayıflaması anlamına gelir.

Kısacası, muhalefet tarafından başlatılan mücadelenin sonuçlarını toparlamak ve gerekli vargıları çıkarmak sözkonusudur.

Muhalefetin ağır bir yenilgiye uğradığına hiç kuşku yoktur. Aynı şekilde, Parti saflarında muhalefete karşı öfkenin arttığı da açık. Şimdi sorun şu: Muhalefet liderlerini MK'nde bırakabilir miyiz, bırakamaz mıyız? Şimdi esas sorun budur. Şlyapnikov ve Medvedev'i

destekleyen kişilerin MK'mizde bulunmasını kabullenmek zor. Her türden Ruth Fischer'lerin, Urbahns'ların Komintern'e karşı, Partimize karşı mücadelesini destekleyen kişilerin MK'nde kalmasını kabullenmek zor.

Muhalefet liderlerini MK'nde bırakmak istiyor muyuz? Sanıyorum, evet. Ancak onları orada bırakabilmemiz için onlar fraksiyonlarını dağıtmalı, hatalarını kabul etmeli ve kendilerini Partimizin içindeki ve dışındaki küstahlaşmış oportünistlerden ayırmalıdırlar. Muhalefet eğer Partide barış istiyorsa bu koşulları yerine getirmelidir.

Koşullarımız nelerdir?

Birinci nokta: hiçbir ihtiraz kaydı olmaksızın, Parti organlarının kararlarına boyun eğeceğini açıkça ilan etmek. Öyle anlaşılıyor ki, muhalefetin bu noktaya özel bir itirazı yok. Eskiden biz Bolşeviklerde usul şöyleydi: Partinin bir bölümü azınlıkta kaldığında, çoğunluğun kararlarına sadece uymakla, onları sadece uygulamakla kalmaz, konferanslarında Parti kararlarını açıkça savunurdu. Şimdi sizlerden bunu talep etmiyoruz, sizlerden, ilkesel olarak paylaşmadığınız görüşleri savunan konferanslar vermenizi istemiyoruz. Bunu talep etmiyoruz, çünkü içinde bulunduğumuz güç durumu hafifletmek istiyoruz.

İkinci nokta: muhalefetin fraksiyoncu faaliyetinin bir hata olduğunu ve Partiye zarar verdiğini açıkça kabullenmek. Yoksa bu doğru değil mi? Eğer zararlı değilse, muhalefet yandaşları fraksiyoncu faaliyetten neden vazgeçiyorlar? Fraksiyonu dağıtma önerisi yapıyorlar, fraksiyoncu faaliyetten vazgeçiyorlar, kafadarlarına, taraftarlarına, fraksiyonlarının üyelerine silahları bırakma çağrısı yapma sözü veriyorlar. Neden? Herhalde, zımnen, fraksiyoncu faaliyetin bir hata olduğu ve caiz olmadığından yola çıktıkları için. Fakat bu neden açıkça ifade edilmiyor? Muhalefetin, son zamanlardaki fraksiyoncu faaliyetinin caiz olmadığını, fraksiyoncu faaliyetin bir hata olduğunu açıkça tanımasını istememizin nedeni budur.

Üçüncü nokta, kendini, Ossovski, Medvedev vs. den ayırma talebiyle ilgilidir. Bu talep görüşümce mutlak zorunludur. Şahsen ben, ihracına muhalefet tarafından karşı oy kullanılan Ossovski ile veya

Medvedev ya da Şlyapnikov ile blok oluşturacak bir MK üyesi düşünemiyorum şimdi. Muhalefetin kendini onlardan ayırmasını istiyoruz. Bunun, yalnızca Partimizde barışa yaran olur.

Dördüncü nokta: Kendini Korsch, Maslow, Ruth Fischer, Urbahns, Weber ve diğerlerinden ayırmak. Neden? Birincisi, bu kişiler Komintern'e ve SBKP(B)'ye karşı, Sovyet devletimize karşı en alçakça ajitasyonu yürüttükleri için. İkincisi, bu güya "ultra-solcu", gerçekte ise oportünist fraksiyonun liderleri, Maslow ve Ruth Fischer, Partiden ve Komintern'den ihraç edildikleri için. Üçüncüsü, hepsi SBKP(B) içindeki muhalefete sarıldıkları ve onunla dayanışma içinde olduklarını açıkladıkları için. Muhalefet kendini bu döküntüden ne kadar çabuk ayırırsa, gerek muhalefet, gerekse de Komintern için o kadar iyi olacaktır.

Son nokta: Komintern şeksiyonları içindeki çeşitli muhalif gruplar tarafından yürütülen Komintern çizgisine karşı fraksiyoncu mücadeleyi desteklememek.

SBKP(B) MK'nin koşulları bunlardır.

Şimdi muhalefet tarafından konan koşullar üzerine.

Muhalefet MK'nden dört noktanın yerine getirilmesini talep ediyor.

Birinci nokta: "XIV. Kongre'nin kararlarının ve bunu izleyen Parti kararlarının propagandası, farklı düşünenleri Menşevizm vs. ile suçlamadan, pozitif biçimde yapılmalıdır." Bu nokta nasıl anlaşılmalı? Eğer muhalefet, MK'nin muhalefete karşı propagandasını, diyelim ki SBKP(B)'nin önümüzdeki XV. Konferansı'nda, muhalefetin hatalarına karşı ilkesel çizgisini vurgulamaktan vazgeçme ölçüsünde sınırlamayı öneriyorsa, o zaman böyle bir koşulu kabul edemeyiz. Ama sözkonusu olan eleştirinin tonuysa, tabii ki ton biraz yumuşatılabilir. Muhalefetin ilkesel hatalarının eleştirisine gelince, bunların eleştirilmesine mutlaka devam edilmelidir, çünkü muhalefet ilkesel hatalarından vazgeçmek istemiyor.

İkinci nokta: görüşlerini kendi Parti hücresinde savunma hakkı üzerine. Bu talep esassızdır, çünkü Parti üyeleri bu hakka hep sahipti ve sahip olacaktır da. Kişi görüşlerini hücrede savunabilir ve

savunmalıdır, ancak öyle savunmalıdır ki, amaca uygun bir eleştiri, Birlik çapında bir Parti tartışmasına dönüştürülmesin.

Üçüncü nokta: Partiden ihraç edilmiş olanların meselesinin gözden geçirilmesiyle ilgilidir. MK, insanları Partiden ihraç etmeyi istemez. İhraçlar, eğer başka çıkar yol kalmamışsa olur. Smirnov'u alın — ihraç edildi; birkaç kez uyarıldı, sonra ihraç edildi. Eğer hatalarını gördüğünü söylemiş olsaydı, dürüst davranmış olsaydı, o zaman MKK'nın kararları yumuşatılabilirdi. Fakat o, yalnızca dürüst olmamakla, hatalarını kabullenmemekle kalmıyor, bilakis tam tersine, açıklamasında Partiye kara çalıyor. Smirnov böyle davranırken, onun meselesinin gözden geçirilemeyeceği açıktır.

İhraç edilmiş olan, ama hatalarını kabullenmeyen kişilerle ilgili kararları Parti hiçbir biçimde gözden geçiremez.

Dördüncü nokta: "Kongreden önce muhalefetin, Parti önünde görüşlerini açıklama imkanını elde etmesi gerektiği" ile ilgilidir. Muhalefetin bu hakkı kendiliğinden anlaşılırdır. MK'nin, tüzük gereğince, kongreden önce bir tartışma gazetesi yayınlamak zorunda olduğu muhalefet tarafından bilinmiyor olamaz. Bu yüzden muhalefetin bu noktadaki talebi, talep olarak tanımlanamaz, çünkü MK, kongreden önce bir tartışma gazetesi çıkarma zorunluluğunu reddetmemektedir.

İlk kez yayınlanmaktadır.

SBKP(B) İÇİNDEKİ MUHALEFET BLOKU ÜZERİNE

SBKP(B)'nin XV. Birlik Konferansına tezler, konferans tarafından kabul edilmiş ve SBKP(B) MK tarafından onaylanmıştır[75]

Şimdi içinde yaşadığımız dönem için karakteristik olan, bir yandan kapitalist devletlerle ülkemiz arasındaki mücadelenin, öte yandan ülkemiz içinde sosyalist unsurlarla kapitalist unsurlar arasındaki mücadelenin daha karmaşık hale gelmiş olmasıdır.

Dünya sermayesinin, ülkemizi ekonomik olarak çembere alma, politik olarak tecrit etme, üstü örtülü olarak abluka etme ve nihayet SSCB işçileri tarafından Batı'nın mücadele eden işçilerine ve Doğunun ezilen halklarına sağlanan yardım için doğrudan öç alma çabaları dış karakterli zorluklara neden oluyorsa, ülkemizin restorasyon döneminden, sanayinin modern teknik temelinde dönüşümü dönemine ve bununla bağıntı içinde, gittikçe karmaşıklaşan ekonomimizin kapitalist ve sosyalist unsurları arasındaki mücadele dönemine geçişi de iç karakterli zorluklara neden olmaktadır.

Parti bu zorlukları görüyor ve bunların üstesinden gelme imkanına sahip. Parti, proletaryanın milyonlarca kitlesinin desteğiyle bu zorlukları yenmeye başladı bile, ve ülkeyi emin adımlarla sosyalizme doğru götürüyor. Ama ileriye doğru hareketin bundan

sonra da sürmesi imkanına Partimizin bütün kesimleri inanmıyor. Partimizin belli, ama sayıca az kesimleri, zorluklardan ürkerek geriliyorlar, yorgunluk ve kararsızlık içindeler, ümitsizliğe kapılıyor ve moral çöküntüsünü besliyor, proletaryanın yaratıcı güçlerine inançsızlığın kendilerine bulaşmasına izin veriyor ve teslimiyetçilik ideolojisine düşüyorlar.

Bu anlamda dönemecin şu anki dönemi, belli ölçülerde, Ekim 1917 dönemeci dönemini anımsatıyor. Tıpkı o zamanlar, Ekim 1917'de karmaşık durum ve burjuva devriminden proleter devrimine geçişin zorlukları, Partinin bir bölümünde kararsızlık, bozgunculuk, proletaryanın iktidarı ele geçirebilme ve koruyabilme imkanına inançsızlık (Kamenev, Zinovyev) yarattığı gibi, bugün de, dönemecin şimdiki döneminde, sosyalist inşanın yeni bir aşamasına geçişin zorlukları, Partimizin belli çevrelerinde kararsızlık, ülkemizin sosyalist unsurlarının zaferi olanağına inançsızlık, SSCB'nde sosyalizmin inşasının zaferine inançsızlık yaratıyor.

Muhalefet bloku, Partimizin bir bölümünün saflarındaki bu moral çöküntüsünün, bu bozguncu ruh halinin ifadesidir.

Parti zorlukları görüyor ve bunların üstesinden gelme olanağına sahip. Ama bu zorlukların üstesinden gelebilmek için, her şeyden önce, Partinin bir bölümünün saflarında egemen olan moral çöküntüsünün ve bozguncu ideolojinin üstesinden gelmek gerekiyor.

16 Ekim 1926 tarihli belgesiyle fraksiyonculuktan vazgeçen ve SBKP(B) içindeki ve dışındaki apaçık Menşevik gruplaşmalardan kendini ayıran muhalefet bloku, aynı zamanda, eski ilkesel pozisyonlarında ısrar ettiğini, ilkesel hatalarından vazgeçmediğini ve bu yanlış görüşlerini Parti tüzüğü çerçevesinde savunacağını açıklıyor.

Bundan, muhalefet blokunun gelecekte de moral çöküntüsünü ve teslimiyetçiliği beslemeye devam etmeyi düşündüğü, gelecekte de yanlış görüşlerini Parti içinde yaymayı düşündüğü sonucu çıkıyor.

Bu yüzden, Partinin en yakın görevi, muhalefet blokunun temel görüşlerinin ilkesel çürüklüğünü ortaya çıkarmak, bunların Leninizmin temelleriyle uzlaşmazlığını berrak bir şekilde göstermek ve muhalefet blokunun ilkesel hatalarına karşı, onları tamamen aşmak amacıyla, kararlı bir ideolojik mücadele yürütmektir.

I

"YENİ MUHALEFET"İN TEMEL SORUNDA, DEVRİMİMİZİN KARAKTERİ VE PERSPEKTİFLERİ SORUNUNDA TROÇKİZME GEÇİŞİ

Parti, devrimimizin sosyalist bir devrim olduğundan, Ekim Devrimi'nin Batı'da sosyalist devrim için yalnızca bir sinyal, itilim ve çıkış noktası değil, bilakis aynı zamanda onun, birincisi, uluslararası devrimci hareketin daha da gelişmesi için üs olduğundan ve ikincisi, SSCB'de kapitalizmden sosyalizme geçiş dönemini (proletarya diktatörlüğü) açtığından, bu dönemin akışı içinde proletaryanın, köylülüğe karşı doğru bir politikası olması halinde, tam sosyalist toplumu başarıyla inşa edebileceği ve edeceğinden yola çıkıyor, tabii, bir yandan uluslararası devrimci hareketin gücünün, diğer yandan SSCB proletaryasının gücünün, SSCB'ni emperyalizmin askeri bir müdahalesinden korumak için yeterince büyük olması önkoşuluyla.

Troçkizm, devrimimizin karakteri ve perspektifleri üzerine bambaşka görüşlere sahiptir. Troçkizm, Ekim 1917'de Partiyle birlikte yürümesine rağmen, devrimimizin ***esasında, meselenin özü itibariyle,*** sosyalist bir devrim olmadığı, Ekim Devriminin Batı'da sosyalist devrim için ***sadece*** bir sinyal, bir itilim ve çıkış noktası olduğu, dünya devrimi gecikip Batı'da muzaffer sosyalist devrim çok yakın bir zamanda gerçekleşmediği taktirde, Rusya'da proleter iktidarın çökmek veya (onunla bir ve aynı şey olan) proletarya ile köylülük arasında kaçınılmaz çatışmaların baskısı altında yozlaşmak zorunda olduğundan yola çıkıyordu ve hâlâ da çıkıyor.

Ekim Devriminin örgütlenmesinde Parti, "sosyalizmin zaferi başlangıçta birkaç kapitalist ülkede ya da tek başına alınmış bir ülkede bile mümkündür", "bu ülkenin muzaffer proletaryası, kapitalistleri mülksüzleştirdikten ve kendi ülkesinde sosyalist üretimin örgütlenmesinden sonra kendini diğer, kapitalist dünyanın ***karşısına koya***"bilir ve koymak zorundadır "ve diğer ülkelerin ezilen sınıflarını kendi yanına çekip, onlarda kapitalistlere karşı başkaldırıyı körükleyip, gerektiğinde sömürücü sınıflara ve onların devletlerine karşı hatta silah

zoruna bile başvura"bileceğinden (*Lenin* 4. baskı, cilt 21, s.311, Rusça) yola çıkarken, Troçkizm, Ekim döneminde Bolşeviklerle birlikte çalıştığı sırada, "örneğin devrimci bir Rusya'nın tutucu bir Avrupa karşısında tutunabileceğine inanmak... umutsuz bir şey olurdu"dan hareket ediyordu (Troçki, cilt III, bölüm 1, s.90, "Barış Programı", ilk kez Ağustos 1917'de yayınlandı).

Parti, Sovyetler Birliği'nin "tam sosyalist toplumu kurmak için" "gerekli ve yeterli" "herşeye" (*Lenin*, "Kooperatifçilik Üzerine") sahip olduğundan yola çıkarken, Troçkizm tersine, "Rusya'da sosyalist iktisadın gerçek bir ilerlemesi, ancak Avrupa'nın en önemli ülkelerinde proletaryanın zaferinden sonra mümkün olacaktır"dan yola çıkmaktadır (Troçki, cilt III, bölüm 1, s.93, "Barış Programı"na "Sonsöz", 1922'de yazıldı).

Parti: "Köylülükle 10-20 yıl doğru ilişki, zafer dünya ölçüsünde güvencelenmiştir"den yola çıkarken (*Lenin*, "Aynî Vergi Üzerine"[76] broşür için plan), Troçkizm tersine, proletaryanın, dünya devriminin zaferinden önce köylülükle doğru ilişkilere sahip olamayacağından, iktidarı ele geçirdikten sonra, "yalnızca, devrimci mücadelesinin başlangıcında kendisini desteklemiş olan burjuvazinin tüm gruplarıyla değil, aynı zamanda, iktidara gelmesine yardımcı olan köylülüğün geniş kitleleriyle de düşmanca çatışmalara girecektir"den, "ezici çoğunluğu köylü olan bir nüfusa sahip geri bir ülkedeki işçi hükümetinin konumundaki çelişkiler, ancak uluslararası ölçekte, proletaryanın dünya devrimi arenasında çözümünü bulabilecektir"den hareket ediyor. (Troçki "1905" kitabına "Önsöz", 1922'de yazıldı.)

Konferans, Troçki ve kafadarlarının, temel sorun üzerine, devrimimizin karakteri ve perspektifleri sorunu üzerine bu görüşlerinin, Partimizin görüşleriyle, Leninizmle hiçbir ortak yanı olmadığını tespit eder.

Konferans, bu tür düşüncelerin gerçek enternasyonalizmin ilkeleriyle ve Komünist Enternasyonal'in temel çizgisiyle çeliştiği, çünkü bunların, uluslararası devrimci hareketin daha da gelişmesi için üs olarak devrimimizin tarihi rolünü ve önemini azalttığı, Sovyet proletaryasının sosyalizmin inşasına devam etme iradesini zayıflattığı ve böylece uluslararası devrimin güçlerinin gelişmesini engellendiği görüşündedir.

Konferans, Troçki ve kafadarlarının bu düşüncelerinin, sosyal-demokrasinin şimdiki lideri Otto Bauer tarafından savunulduğu biçimiyle sosyal-demokrasinin görüşlerine doğrudan bir yakınlaşma olduğu görüşündedir — ki, O. Bauer, "proletaryanın ulusun çok küçük bir bölümünü oluşturduğu Rusya'da, proletaryanın, egemenliğini ancak geçici olarak koruyabileceği"ni, "ulusun köylü kütlesi, *egemenliği* bizzat devralmak için kültürel olarak yeterli olgunluğa erişir erişmez proletaryanın egemenliği yine yitirmek zorunda kalacağı"nı, "tarımsal Rusya'da endüstriyel sosyalizmin geçici egemenliğinin sadece, endüstriyel Batı'nın *proletaryasını* mücadeleye çağıran bir ateş işareti olduğu"nu, "ancak endüstriyel Batı'nın proletaryası tarafından siyasi iktidarın ele geçirilmesinin" Rusya'da "endüstriyel sosyalizmin sürekli egemenliğini kurabileceği"ni iddia etmektedir. (Bkz. Otto Bauer, "Bolşevizm mi, Sosyal-Demokrasi mi?", Almanca dilinde.)

Bu yüzden Konferans, Troçki ve kafadarlarının benzer düşüncelerini, temel sorunda, devrimimizin karakteri ve perspektifleri sorununda Partimizdeki ***sosyal-demokrat sapma*** olarak nitelendirir.

SBKP(B)'ndeki Parti-içi ilişkilerin gelişmesinde ("Yeni Muhalefet"in ilkesel düşüncelerini mahkûm etmiş olan) XIV. Parti Kongresinden sonra en önemli olgu, eskiden Troçkizme, Partimizdeki sosyal-demokrat sapmaya karşı mücadele etmiş olan "Yeni Muhalefet"in (Zinovyev, Kamenev), Troçkizmin ideolojik pozisyonlarına geçmiş olması, eski pozisyonlarını, tüm Partinin pozisyonlarını tamamen ve eksiksiz terkedip Troçkizme geçmiş olması ve eskiden Troçkizme ***karşı*** çıkarken gösterdiği ateşli gayreti şimdi Troçkizm ***için*** göstermesidir.

"Yeni Muhalefet"in Troçkizm safına geçişinde iki ana moment belirleyici oldu:

a) Şu anki dönemeç döneminin yeni zorlukları karşısında "Yeni Muhalefet" yandaşlarını hükmü altına almış olan yorgunluk, yalpalamalar, proletaryaya yabancı moral çöküntüsü ve bozgunculuk; burada Kamenev ve Zinovyev'in şimdiki yalpalamaları ve şimdiki bozgunculukları bir tesadüf değil, tam tersine, dokuz yıl önce, Ekim 1917'de, dönemecin o dönemindeki zorluklar karşısında gösterdikleri

yalpalamaların ve moral çöküntüsünün yinelenmesidir, nüksetmesidir;

b) XIV. Parti Kongresinde "Yeni Muhalefet"in tamamen yenilgiye uğraması ve bununla bağıntı içinde, iki grubu, Troçkistler ve "Yeni Muhalefet" gruplarını birleştirerek, bu grupların zayıflığını ve proleter kitlelerden kopukluğunu gidermek için ne pahasına olursa olsun Troçkistlerle bir birlik sağlama çabasıdır. Troçkizmin ideolojik pozisyonları "Yeni Muhalefet"in moral çöküntüsüne tamamen uygun olduğundan, bu o kadar daha gereklidir.

Muhalefet blokunun, Parti ve Komintern tarafından mahkûm edilmiş olan SBKP(B) içindeki ve dışındaki tüm ve her türlü müflis akımların —SBKP(B) içindeki "Demokratik Merkeziyetçiler[77] ve "İşçi Muhalefeti"nden, Almanya'da "ultra-solcu" oportünistlere ve Fransa'da Souvarine tipindeki tasfiyecilere[78] dek— bir toplanma havuzuna dönüşmüş olması olgusu da bununla açıklanır.

Troçkistler — "Yeni Muhalefet" blokunun varlığının üzerinde temellendiği o yol ve yöntemlerdeki insafsızlık ve politikadaki ilkesizlik de bunun sonucudur, ve bunlar olmadan onlar Parti düşmanı çeşitli akımları bir çatı altında toplayamazlardı.

Böylece bir yandan Troçkistler ve öte yandan "Yeni Muhalefet", tamamen kurala uygun bir biçimde, Partiye karşı mücadelede çeşitli Parti düşmanı unsurların sosyal-demokrat sapma ve ilkesiz birlik *ortak* platformunda buluştular ve böylece, Ağustos Bloku'nun (1912-1914) —yeni biçimde— bir tür nüksetmesi olan bir muhalefet bloku kurdular.

II
MUHALEFET BLOKUNUN PRATİK PLATFORMU

Muhalefet blokunun pratik platformu, bu blokun devrimimizin karakteri ve perspektifleri sorunundaki temel hatasının doğrudan sürdürülmesidir, devamıdır.

Muhalefet blokunun pratik platformunun en önemli özellikleri, şu ana noktalara çıkıyor:

a) ***Uluslararası hareketin sorunları.*** Parti, ileri kapitalist ülkelerin, geneli itibariyle, şu anda kısmi, geçici bir stabilizasyon durumunda bulunduklarından; mevcut dönemin, komünist partilerini, proletaryayı önümüzdeki devrime hazırlamakla yükümlü kılan iki devrim arası bir dönem olduğundan; stabilizasyonu sürekli bir stabilizasyon haline getirmeye boşuna çalışan sermayenin taarruzunun, ona yanıt olarak, işçi sınıfının güçlerinin sermayeye karşı mücadelesine ve birleşmesine yol açması gerektiğinden; komünist partilerin keskinleşen sınıf mücadelesine müdahale etmesi ve sermayenin saldırılarını, proletarya diktatörlüğünü kazanma hedefiyle proletaryanın karşı-saldırılarına dönüştürmesi gerektiğinden; komünist partilerin, bu hedeflere varmak için, hâlâ reformist sendikaların ve II. Enternasyonal'in peşinden giden işçi sınıfının milyonluk kitlelerini kazanmak zorunda olduğundan; böylece birleşik cephe taktiğinin komünist partiler için muhakkak zorunlu ve bağlayıcı olduğundan yola çıkıyor.

Muhalefet bloku bambaşka önkoşullardan yola çıkıyor. Muhalefet bloku devrimimizin iç güçlerine inanmadığı ve dünya devriminin gecikmesi karşısında umutsuzluğa düştüğü için, devrimin sınıf güçlerinin Marksist tahlili zemininden, "ultra-solcu" kendi kendini aldatma ve "devrimci" maceracılık zeminine kayıyor, bir kısmi kapitalist stabilizasyonun var olduğunu inkâr ediyor ve böylece darbecilik yoluna sapıyor.

Muhalefetin birleşik cephe taktiğini gözden geçirme ve İngiliz-Rus Komitesini feshetme talebi bundandır, sendikaların rolünün anlaşılmaması ve sendikaların yerine proletaryanın yeni, kılı kırk yararak icat edilmiş "devrimci" örgütlerinin geçirilmesi şiarı bundandır.

Komünist Enternasyonal'deki (örneğin Alman Partisindeki) "ultra-solcu" yaygaracıların ve oportünistlerin muhalefet bloku tarafından desteklenmesi bundandır.

Konferans, muhalefet blokunun uluslararası alandaki politikasının, uluslararası devrimci hareketin çıkarlarına uygun düşmediği görüşündedir.

b) ***SSCB'nde proletarya ve köylülük.*** Parti,

"diktatörlüğün en yüce ilkesi, proletaryanın köylülükle ittifakının ayakta tutulmasıdır, ki böylelikle proletarya önder rolünü ve devlet iktidarını koruyabilsin"den (***Lenin,*** 4. baskı, cilt 32, s.466, Rusça) yola çıkıyor; proletaryanın, köylülüğün ana kütlesi karşısında, tıpkı Ekim 1917'de politik alanda, burjuvazinin iktidarının devrilmesinde ve proletarya diktatörlüğünün kurulmasında köylülüğün hegemonu olduğu gibi, iktisadi alanda, sosyalizmin inşası alanında da aynı şekilde hegemon olabileceği ve olması gerektiğinden; ülkenin sanayileşmesinin ancak, sanayimizin ana pazarını oluşturan köylülüğün çoğunluğunun (köy yoksulları, orta köylülük) maddi durumunun tedricen iyileştirilmesine dayanılarak gerçekleştirilebileceğinden; bu gözönüne alınarak, sanayinin köylü ekonomisiyle birleşmesini sağlamlaştıran ve işçi sınıfı ile köylülüğün ana kütlesi arasındaki ittifakı ayakta tutan bir iktisat politikası (fiyat politikası, vergi politikası vs.) güdülmesi gerektiğinden yola çıkıyor.

Muhalefet bloku bambaşka önkoşullardan yola çıkıyor. Köylü sorununda Leninizmin temel çizgisinin ayrıldığından, sosyalist inşada proletaryanın köylülük karşısında hegemonyasına inanmadığından ve köylülüğü esas olarak düşman bir faktör olarak gördüğünden, muhalefet bloku, ancak kent ve kırın işbirliğinin temelini sarsmaya, işçi sınıfı ve köylülüğün ittifakını yıkmaya ve böylece gerçek bir sanayileşmenin her türlü imkanını yok etmeye yarayan iktisadi ve mali önlemler öneriyor. Muhalefetin örneğin: a) perakende fiyatlarının artmasına, köy yoksullarının ve orta köylülerin önemli kesimlerinin sefaletine, iç pazarın daralmasına, proletarya ile köylülük arasında bir bozuşmaya, Çervoneç kurunun düşmesine ve son tahlilde reel ücretlerin düşmesine yol açmak zorunda olan, sanayi mallarının satış fiyatlarını yükseltme önerisi; b) işçi-köylü ittifakında yarıklar açmak zorunda olan, köylülüğe maksimal vergi baskısı yapma önerisi, bunlar arasındadır.

Konferans, muhalefet blokunun köylülüğe karşı politikasının, ülkenin sanayileşmesinin ve proletarya diktatörlüğünün çıkarlarına uygun olmadığı görüşündedir.

c) ***Parti aygıtına karşı, Parti içinde bürokratizme karşı mücadele bayrağı altında yürütülen mücadele.*** Parti,

Parti aygıtının ve Parti kitlelerinin yekpare bir bütün oluşturduğundan, Parti aygıtının (MK, MKK, Partinin bölge örgütleri, il-, ilçe- ve semt komiteleri, hücre büroları vs.) bir bütün olarak Partinin önder öğesini vücuda getirdiğinden, Parti aygıtının, hata işlediklerinde eleştirilebilecek olan ve eleştirilmesi gereken, "tazelenebilecek" olan ve "tazelenmesi" gereken, ama eğer Partiyi parçalamak ve silahsızlandırmak tehlikesine düşmek istenmiyorsa, onurları kırılmaması gereken, proletaryanın en iyi temsilcilerinden meydana geldiğinden yola çıkıyor.

Muhalefet bloku ise tersine, Parti kitlelerini Parti aygıtının karşısına koymaktan yola çıkıyor; Parti aygıtının önder rolünü azaltmaya ve onun rolünü bir sicil kâtibinin ve propagandistin fonksiyonlarına indirmeye çabalıyor; Parti kitlelerini Parti aygıtına karşı kışkırtıyor ve böylece Parti aygıtını gözden düşürüp, onun devlet yönetimindeki pozisyonlarını zayıflatıyor.

Konferans, muhalefet blokunun Leninizmle hiçbir ortak yanı olmayan bu politikasının ancak, devlet aygıtının bürokratizmine karşı mücadelesinde, bu aygıtın gerçekten dönüştürülmesi ve böylece proletarya diktatörlüğünün sağlamlaştırılması için mücadelesinde Partiyi silahsızlandırmaya yaradığı görüşündedir.

d) ***Parti-içi demokrasi uğruna mücadele bayrağı altında sürdürülen, Partideki "rejim"e karşı mücadele.*** Parti, "proletarya partisinin demirden disiplinini (özellikle onun diktatörlüğü sırasında) biraz da olsa zayıflatan herkes, fiilen proletaryaya karşı burjuvaziye yardım eder"den (***Lenin,*** 4. baskı, cilt 31, s.27, Rusça) yola çıkıyor; Parti-içi demokrasinin, Partide proleter disiplini zayıflatmak ve parçalamak için değil, bilakis onu sağlamlaştırıp güçlendirmek için zorunlu olduğundan, Partide, milyonlarca kitlenin sempati ve desteği ile payandalandırılmış demirden bir disiplin, sıkı bir rejim olmadan proletarya diktatörlüğünün imkansız olduğundan yola çıkıyor.

Muhalefet bloku ise tersine, Parti-içi demokrasiyle Parti disiplinini karşı karşıya koyuyor; fraksiyon ve gruplaşma özgürlüğünü Parti-içi demokrasi ile karıştırıyor ve böylesi bir demokrasiden Parti disiplinini parçalamak ve Parti birliğini yok etmek için yararlanmaya

çabalıyor. Muhalefet blokunun, gerçekte Partide fraksiyon ve gruplaşma özgürlüğünün savunulmasına götüren Partideki "rejim"e karşı mücadele çağrısının, böylece ülkemizin anti-proleter unsurlarının proletarya diktatörlüğü rejiminden kurtuluş çaresi olarak coşkuyla sarıldıkları bir çağrı olduğu anlaşılıyor.

Konferans, Leninizmin örgütlenme ilkeleriyle hiçbir ortak yanı bulunmayan muhalefet blokunun Partideki "rejim"e karşı mücadelesinin ancak, Parti birliğini yok etmeye, proletarya diktatörlüğünü zayıflatmaya, ve diktatörlüğü zayıflatmaya ve yıkmaya çabalayan ülkedeki anti-proleter güçlerin yolunu düzlemeye yaradığı görüşündedir.

Parti disiplinini yıkmanın ve Parti içindeki mücadeleyi keskinleştirmenin bir aracı olarak, muhalefet bloku, Birlik çapında tartışma yöntemini seçti; böylece bu yılın Ekim'inde onu (tartışmayı) bize dayatmaya çalıştı. Konferans, üzerinde görüş ayrılıkları ortaya çıkmış olan sorunları Partimizin teorik dergilerinde açıkça tartışmayı gerekli görür, ve tüm Parti üyelerine, Parti çalışmamızın eksikliklerini açıkça eleştirme hakkı tanır, ama aynı zamanda Lenin'in Partimizin bir tartışma kulübü değil, proletaryanın mücadele örgütü olduğu sözlerini anımsatır. Konferans, Birlik çapında bir tartışmanın ancak: a) bunun gerekliliği en azından il- veya bölge çapındaki bazı Parti örgütleri tarafından kabul edildiği taktirde; b) MK içinde, Parti politikasının en önemli sorunlarında yeterince sağlam bir çoğunluk bulunmadığı taktirde; c) MK, belirli bir bakış açısına sahip sağlam bir MK çoğunluğu bulunmasına rağmen, politikasının doğruluğunu bir Parti tartışmasıyla sınamayı gerekli gördüğü taktirde zorunlu sayılabileceği görüşündedir. Bütün bu hallerde de Birlik çapında bir tartışma ancak, MK'nin bu yöndeki bir kararından sonra başlatılıp uygulanabilir.

Konferans, muhalefet blokunun Birlik çapında bir tartışma açılmasını talep ettiği sırada bu koşullardan hiçbirinin mevcut olmadığını tespit eder.

Bu yüzden Konferans, Parti MK'nin tartışmayı amaca uygunsuz bulup, muhalefet blokunu, daha önce Parti tarafından karara bağlanmış sorunlarda Partiye Birlik çapında bir tartışma dayatma çabaları yüzünden mahkûm ettiğinde tamamen doğru davrandığı görüşündedir.

Konferans, muhalefet blokunun pratik platformunun tahlilinin sonuçlarını özetler ve bu platformun, uluslararası politikanın ve iç politikanın en önemli sorunlarında, muhalefet blokunun proleter devrimin sınıf çizgisine sırt çevirmesi anlamına geldiğini tespit eder.

III
MUHALEFET BLOKUNUN "DEVRİMCİ" SÖZLERİ VE OPORTÜNİST FİİLLERİ

Muhalefet blokunun karakteristik bir özelliği, gerçekte Partimizdeki sosyal-demokrat sapmanın ifadesi olmasına rağmen, gerçekte oportünist bir politika savunmasına rağmen, yine de konuşmalarını devrimci lafazanlıkla örtmeye, Partiyi "soldan" eleştirmeye, "sol" bir ihrama bürünmeye çalışması olgusudur. Bu durum, muhalefet blokunun esas olarak hitap ettiği komünist proleterlerin, tüm dünya proleterlerinin en devrimcisi olmasıyla, devrimci geleneklerin ruhunda eğitilmiş olduğundan, açık sağcı eleştirmenlere kolayca kulak vermeyecek olmasıyla, böylece muhalefet blokunun, eğer oportünist malını satmak istiyorsa, ona devrimci bir etiket yapıştırmak zorunda olmasıyla açıklanır, çünkü o, devrimci proleterlerin dikkatini ancak böyle bir hileyle kendi üstüne çekilebileceğini çok iyi biliyor.

Ama muhalefet bloku yine de sosyal-demokrat sapmanın taşıyıcısı olduğundan, gerçekte oportünist bir politika savunduğundan, muhalefet blokunun sözleri ile fiilleri sürekli birbirleriyle çelişkiye düşüyor. Muhalefet blokunun faaliyetindeki iç çelişki bundandır. Söz ile fiil arasındaki, devrimci lafızla oportünist fiil arasındaki uçurum bundandır.

Muhalefet büyük yaygarayla Partiyi ve Komintern'i "sol"dan eleştiriyor ve aynı zamanda, herhalde bütün bunlarla devrimi ilerleteceği inancıyla, birleşik cephe taktiğinin revize edilmesini, İngiliz-Rus Komitesinin feshedilmesini, sendikalara sırt çevrilmesini, onların yerine yeni "devrimci" örgütlerin geçirilmesini öneriyor, gerçekte ise bundan Thomas ve Oudegeest'e bir yardım, komünist

partilerin sendikalardan kopması, dünya komünizminin pozisyonlarının zayıflatılması, sonuç olarak — devrimci hareketin yavaşlaması çıkıyor. Lafta — "devrimciler", ama fiiliyatta — Thomas ve Oudegeest'in yardakçıları.

Muhalefet, Partiye karşı "soldan" büyük bir yaygarayla "fırtına koparıyor" ve aynı zamanda, herhalde bu yoldan sanayileşmeyi hızlandıracağı inancıyla, sanayi mallarının satış fiyatlarının artırılmasını talep ediyor, gerçekte ise bundan yalnızca iç pazarın dezorganizasyonu, sanayi ile köylü ekonomisinin işbirliğinin yıkılması, Çervoneç kurunun düşmesi, reel ücretlerin azalması ve sonuç olarak, her türlü sanayileşmenin yok edilmesi çıkabilir. Lafta — sanayileşme yandaşları, ama fiiliyatta — sanayileşme karşıtlarının yardakçıları.

Muhalefet Partiyi, devlet aygıtındaki bürokratizme karşı mücadele etmek istememekle suçluyor ve aynı zamanda, besbelli ki satış fiyatlarının artırılmasının devlet aygıtındaki bürokratizm sorunuyla hiçbir ilgisi bulunmadığı inancıyla, satış fiyatlarının artırılmasını öneriyor, gerçekte ise bu yalnızca devletin iktisat aygıtının tamamen bürokratikleşmesine yol açacaktır, çünkü yüksek satış fiyatları, sanayiyi dumura uğratmanın, onu bir sera bitkisine dönüştürmenin ve iktisat aygıtını bürokratikleştirmenin en emin yoludur. Lafta — bürokratizm karşıtı, ama fiiliyatta — devlet aygıtını bürokratikleştirmenin savunucusu ve tempo tutucusu.

Muhalefet büyük gürültü ve yaygarayla özel sermayeye karşı çıkıyor ve aynı zamanda, herhalde özel sermayeye zarar verme inancıyla, devlet sermayelerini dolaşımdan çekmeyi ve sanayiye sokmayı öneriyor. Gerçekte ise bundan, her bakımdan özel sermayenin güçlenmesi çıkar, çünkü devlet sermayelerinin, özel sermayenin en önemli faaliyet alanını oluşturan dolaşımdan çekilmesi, ticareti tamamen özel sermayenin eline bırakır. Lafta — özel sermayeye karşı mücadele, fiiliyatta ise — özel sermayeye yardım.

Muhalefet, Parti aygıtının yozlaştığını haykırıyor, ama gerçekte ise MK, gerçekten yozlaşmış komünistlerden birinin, Bay Ossovski'nin ihracı sorununu gündeme getirdiğinde, muhalefetin bu baya azami ölçüde vefa göstermesi ve ihracına karşı oy kullanması söz

konusu oluyor. Lafta — yozlaşmaya karşı, ama fiiliyatta — yozlaşmanın yardakçısı ve savunucusu.

Muhalefet, Parti-içi demokrasi için feryat edip, aynı zamanda, herhalde bununla Parti-içi demokrasiyi gerçekleştireceği inancıyla, Birlik çapında bir tartışma talep ediyordu, gerçekte ise muhalefet, bir hiç değerindeki azınlık adına muazzam Parti çoğunluğuna bir tartışma dayatmaya çalışırken, her türlü demokrasiyi en kaba biçimde ihlal ediyordu. Lafta — Parti-içi demokrasiden yana, ama fiiliyatta — her türlü demokrasinin temel ilkelerinin zedelenmesi.

İçinde yaşadığımız keskin sınıf mücadelesi döneminde, işçi hareketi içinde şu iki olası politikadan biri sözkonusu olabilir sadece: ya Menşevizmin politikası ya da Leninizmin politikası. Muhalefet blokunun "sol", "devrimci" bir lafazanlık maskesi altında ve SBKP (B)'ye getirdiği eleştirileri şiddetlendirerek, birbirine zıt iki çizgi arasında bir ara konum alma çabaları, muhalefet blokunun Leninizm karşıtları kampına, Menşevizm kampına kaymasına yol açmak zorundaydı ve gerçekten de yol açmıştır.

SBKP(B) ve Komintern düşmanları, muhalefet blokunun "devrimci" lafazanlığının kıymeti harbiyesini biliyorlar. Değersizliği belli bu lafazanlığı görmezden gelirken, devrimci olmayan hareketleri için muhalefet blokunu oybirliğiyle övüyor, muhalefetin SBKP(B) ve Komintern'in temel çizgisine karşı mücadele şiarını benimsiyor ve onu kendi şiarları yapıyorlar. Sosyal-Devrimcilerin ve Kadetlerin, Rus Menşeviklerinin ve Alman "sol" sosyal-demokratlarının — tüm bunların muhalefet blokunun Partimize karşı mücadelesine sempatilerini açıkça ifade etmeyi mümkün görmeleri bir tesadüf olarak değerlendirilemez, onlar bunu yaparken, muhalefet blokunun mücadelesinin bölünmeye yol açacağı, bölünmenin ise, devrim düşmanlarının sevincine, ülkemizin anti-proleter güçlerinin yolunu düzleyeceği üzerine spekülasyon yapıyorlar.

Konferans, Partinin dikkatini özellikle muhalefet blokunun yüzündeki "devrimci" maskeyi indirmek ve onun oportünist özünü açığa çıkarmak üzerinde yoğunlaştırması gerektiği görüşündedir.

Konferans, Parti'nin, saflarının birliğini gözbebeği gibi koruması gerektiği görüşündedir, çünkü Partimizin birliğini, devrim

düşmanlarının bütün ve her türlü karşı-devrimci darbelerine karşı en etkili panzehir olarak görmektedir.

IV
SONUÇLAR

SBKP(B) XV. Konferansı, Parti-içi mücadelenin geride bırakılan safhasının bilançosunu çıkarır ve Partinin bu mücadelede muazzam bir ideolojik gelişme ortaya koyduğunu, muhalefetin ilkesel görüşlerini yalpalama göstermeksizin geri çevirdiğini ve onu fraksiyonculuktan açıkça vazgeçmeye ve kendini SBKP(B) içindeki ve dışındaki apaçık oportünist gruplaşmalardan ayırmaya zorlayarak, muhalefet bloku üzerinde hızlı ve kesin bir zafer kazandığını tespit eder.

Konferans, Parti üyesi kitlelerin, muhalefet blokunun Partiye bir tartışma dayatma ve onun birliğini bozma çabalarını, MK etrafında kendi saflarını daha da sıklaştırıp, muhalefeti böylece tecrit ederek ve bu şekilde Parti saflarımızın gerçek birliğini güvenceye alarak yanıtladıklarını tespit eder.

Konferans, MK'nın bu başarıları ancak geniş Parti üyesi kitlelerin aktif desteğiyle elde edebilmiş olduğu, Parti üyesi kitlelerin, muhalefet blokunun dezorganize edici faaliyetine karşı gösterdiği eylemlilik ve bilincin, Partinin yaşantısının gerçek Parti-içi demokrasi ilkelerine göre şekillendiğinin ve geliştiğinin en iyi göstergesi olduğu görüşündedir.

Konferans, birliği güvence altına alma uğruna mücadelesinde MK'nin politikasını tamamiyle ve bütünüyle onaylar ve Partinin görevlerinin bundan sonra da şunlardan ibaret olması gerektiği görüşündedir:

1— Partinin birliği için gerekli şeylerin ulaşılmış minimumun gerçekten yerine getirilmesine dikkat etmek;

2— Partimizdeki sosyal-demokrat sapmaya karşı kararlı bir ideolojik mücadele yürütmek, kitlelere, muhalefet blokunun ilkesel görüşlerinin yanlış olduğunu kavratmak ve bu görüşlerin oportünist

içeriğini, hangi "devrimci" laflarla örtülmüş olursa olsun, gün ışığına çıkarmak;

3— Muhalefet blokunun, görüşlerinin yanlışlığını görmesini sağlamaya çalışmak;

4— Parti birliğini her türlü araçla korumak ve her türlü fraksiyonculuğa yeniden başlama ve disiplini ihlal etme denemelerine set çetmek.

"Pravda" No. 247,
26 Ekim 1926.

PARTİMİZDEKİ SOSYAL-DEMOKRAT SAPMA ÜZERİNE

SBKP(B) XV. Birlik Konferansında Rapor[79]
1 Kasım 1926

I
MUHALEFET BLOKUNUN GELİŞMESİNDE AŞAMALAR

Yoldaşlar! Raporumda değinilmesi gereken ilk sorun, muhalefet blokunun ortaya çıkışı, gelişme aşamaları ve son olarak şimdiden başlamış bulunan parçalanması sorunudur. Bu konu görüşümce, muhalefet bloku üzerine tezlerin özüne giriş olarak gereklidir.

Daha XIV. Parti Kongresinde Zinovyev, tüm muhalif akımların toplanması ve yekpare bir güç olarak birleşmesi sinyalini verdi. Konferans delegesi yoldaşlar, Zinovyev'in bu konuşmasını anımsayacaklardır. Hiç kuşku yok ki, gruplar oluşturmanın az çok özgür olduğu ve Troçki'yi artık çoktandır tatmin etmeyen Partinin temel çizgisine karşı mücadele yürütmek için bu gruplaşmaların az çok sıkı birleşmek zorunda oldukları görüşünü baştan beri savunan Troçkist saflarda böyle bir çağrı yankı bulacaktı.

Bu, deyim yerindeyse, bloku oluşturmak için hazırlık çalışmasıydı.

1— Birinci Aşama

Bloku oluşturma yönünde ilk ciddi adımı muhalefet, MK Nisan Plenumu[80] sırasında Rikov'un iktisadi durum üzerine tezleriyle bağıntı içinde attı. O sıralar "Yeni Muhalefet" ile Troçkistler arasında henüz tam bir dostluk hüküm sürmüyordu, ama blokun kaba yapısının bittiği — buna artık hiç kuşku olamazdı. Nisan Plenumunun tutanaklarını okumuş olan yoldaşlar bunun mutlak doğru olduğunu bileceklerdir. Öz olarak iki grup halihazırda anlaşmıştı, ama daha ihtiraz kayıtları vardı, ve bu ihtiraz kayıtları onları, Rikov'un tezleri üzerine, muhalefetin bütününden kaynaklanan ortak değişiklik önergeleri değil de, iki dizi paralel değişiklik önergesi vermeye sevketti. Değişiklik önergelerinin bir dizisi, başında Kamenev'in olduğu "Yeni Muhalefet"ten, diğer dizisi ise Troçkistlerin grubundan geliyordu. Ama bunların öz olarak aynı telden çaldıkları ve Plenumun daha o zaman, burada Ağustos Bloku'nun yeni bir biçimde yeniden kurulmasının sözkonusu olduğunu saptadığı —inkâr edilemez bir olgudur.

Sözü edilen ihtiraz kayıtları o sıralar nelerden ibaretti?

Troçki o sıralar şunu açıklıyordu:

> "Kamenev yoldaşın değişiklik önergelerinin kusuru, görüşümce onlarda kırda farklılaşma sorununun belirli bir dereceye kadar sanayileşmeden az buçuk bağımsız bir sorun olarak ele alınmasıdır. Oysa köylü farklılaşmasının önemi, sosyal ağırlı ve temposu, sanayileşmenin gelişimi ve temposunun bir bütün olarak kırla ilişkisi tarafından belirlenir."

Kaale alınmayacak bir ihtiraz kaydı değil.

Buna yanıt olarak Kamenev kendi payına Troçkistlere karşı şu ihtiraz kaydını getirdi.

> "Yüzde yüz arkasında durduğum, Partinin bugüne kadarki iktisat politikasının değerlendirilmesini içeren bölümde (yani Troçki'nin Rikov'un karar tasarısına değişiklik önergelerinin bu bölümünde)", dedi, "size katılmam imkansızdır."

Önceki dönemde Kamenev'in yönetmiş olduğu iktisat politikasını Troçki'nin eleştirmesi, "Yeni Muhalefet"in hoşuna gitmiyordu. Öte yandan da "Yeni Muhalefet"in, köylülüğün farklılaşması sorunlarını sanayileşme sorunundan ayırması Troçki'nin hoşuna gitmiyordu.

2— İkinci Aşama

İkinci aşama, MK'nin Temmuz Plenumudur[81]. Bu Plenumda artık her bakımdan şekillendirilmiş bir blokla, ihtiraz kayıtları olmayan bir blokla karşı karşıyayız. Troçki ihtiraz kayıtlarından vazgeçmiş ve sorunu rafa kaldırmıştır, aynı şekilde Kamenev de ihtiraz kayıtlarından vazgeçmiş ve sorunu rafa kaldırmıştır. Şimdi artık ortak bir "deklarasyon"ları vardır, ki hepiniz yoldaşlar, Parti düşmanı bir belge olarak onu pek iyi tanıyorsunuz. Muhalefet blokunun gelişmesinde ikinci aşamanın karakteristik özellikleri bunlardır.

Blokun derilip çatılması ve oluşturulması bu dönemde yalnızca değişiklik önergelerinden karşılıklı vazgeçme zemininde değil, aynı zamanda birbirini karşılıklı "affetme" zemininde de gerçekleşti. Bu dönemden Zinovyev'in ilginç bir açıklamasına sahibiz. Orada muhalefetin, onun 1923 yılındaki ana çekirdeğinin, yani Troçkistlerin, Partinin yozlaşması sorununda, yani Troçkizmin ilkesel pozisyonundan çıkan pratik pozisyonunun temel sorununda haklı olduğu söyleniyor. Öte yandan elimizde, Troçki'nin daha az ilginç olmayan açıklaması var. Orada, Ekim'de işledikleri hataları şimdi de tekrarlayan Partinin "sağ kanadı"nın temsilcileri olarak özellikle Kamenev ve Zinovyev'e karşı yönelmiş olan "Ekim'in Dersleri"nin bir yanılgı olduğu, Partideki sağ sapmanın ve Partinin yozlaşmasının başlangıcının Kamenev ve Zinovyev'e değil, diyelim ki Stalin'e dayandığı söylenir.

Bu yılın Temmuzunda Zinovyev şunları söylüyordu:

> "Fraksiyonun (yani MK çoğunluğunun) ilgili çizgisinin evriminin gösterdiği gibi, 1923 muhalefetinin ana çekirdeğinin proleter çizgiden sapma tehlikelerine ve aygıtın bürokratik rejiminin tehditkâr bir biçimde büyümesine karşı

uyarısında haklı olduğu konusunda şimdi artık hiçbir kuşku olamayacağını söylüyoruz."

Başka bir deyişle: Troçki'nin Leninizmi revize ettiğini, Troçkizmin küçük-burjuva bir sapma olduğunu Zinovyev kısa süre önce iddia etmiş ve XIII. Parti Kongresinin kararı[82] bunu saptamış olsa da — bütün bunlar bir yanılgıydı, bir yanlış anlamaydı, tehlike Troçkizmde değil, MK'da yatmaktadır.

Bu, Troçkizm için tamamen ilkesiz bir "af"tır.

Öte yandan Troçki, Temmuzda şunu açıklıyor:

"Kuşkusuz, 'Ekim'in Dersleri'nde, politikadaki oportünist değişikliklerle Zinovyev ve Kamenev'in adları arasında bağ kurdum. MK içindeki ideolojik mücadelenin deneyimlerinin kanıtladığı gibi, bu ağır bir hataydı. Bu hatanın nedeni, oportünist değişikliklerin, başında Stalin yoldaşın bulunduğu ve Zinovyev ve Kamenev yoldaşla tezat içinde bulunan gruptan kaynaklandığını zamanında saptayabilmek için yedi kişilik kurul içindeki ideolojik mücadeleyi takip etme imkanımın olmamasıdır."

Bu, Troçki'nin, kendinden çok söz ettiren "Ekim'in Dersleri"nden açıkça feragat ettiği ve böylece kendisine Kamenev ve Zinovyev tarafından tanınan "af" karşılığında Kamenev ve Zinovyev'i "affettiği" anlamına gelir.

Doğrudan ve açıktan açığa ilkesiz kötü bir trampa.

Yani, Nisan'da getirilen ihtiraz kayıtlarından vazgeçme ve Partinin prensiplerinden feragat ederek birbirini karşılıklı "affetme" — blokun Partiye karşı yönelen bir blok olarak nihai biçimlenişinde belirleyici olan unsurlar bunlardır.

3— Üçüncü Aşama

Blokun gelişmesinde üçüncü aşamayı, muhalefetin Partiye karşı bu yılın Eylül sonu ve Ekim başında Moskova ve Leningrad'daki açık saldırıları oluşturuyor; blokun liderlerinin, orada güneyde dinlenip güç topladıktan sonra merkeze dönüp, Partiye karşı doğrudan saldırıya

geçtikleri sıradaydı bu. Partiye karşı illegal mücadele biçimlerinden açık mücadele biçimlerine geçmeden önce, öyle anlaşılıyor ki burada Politbüroda şu açıklamada bulundular (ben o sırada Moskova'da değildim): "Size göstereceğiz, işçi toplantılarına gideceğiz, kimin haklı olduğunu işçiler söylesin; size göstereceğiz." Ve bir hücreden diğerine dolaşmaya başladılar. Bu saldırının sonuçları, bildiğiniz gibi, muhalefet açısından acınasıydı. Bir yenilgi aldıklarını biliyorsunuz. Muhalefet blokunun gerek Leningrad gerek Moskova'da, Sovyetler Birliği'nin gerek sanayi bölgelerinde gerekse gayri-sanayi bölgelerinde, Parti üyesi kitlelerden kesin bir red yanıtı aldığı basından biliniyor. Muhaliflerin ne kadar oy aldığını, kaç Parti üyesinin MK'nden yana tavır takındığını yinelemek istemiyorum, bu basından biliniyor. Kesin olan bir şey var: muhalefet bloku hesabında yanıldı. Bu andan itibaren muhalefette bir dönüş, Parti içinde barış yönünde bir dönüş başlıyor. Anlaşılan, muhalefetin yenilgisi onda iz bırakmadan geçip gitmedi. 4 Ekim'de muhalefet MK'nde bir barış açıklaması yaptı, hakaretler ve itip kakmalardan sonra muhalefetten ilk kez, Parti üyelerinden beklenebilecek sözler duyduk: "Parti-içi nifak"a son vermenin ve "ortak bir çalışma" başlatmanın zamanı.

Yani muhalefet, yenilgisiyle, MK'nin kendisini tekrar tekrar yapmaya çağırdığı şeyi yapmaya — Partide barış sorununa yönelmeye zorlanmıştı.

Tabii ki MK, muhalefetin önerisinin tümüyle samimi olmadığını bilmesine rağmen, XIV. Parti Kongresi'nin verdiği, birliğin zorunluluğu üzerine direktifler uyarınca, muhalefetin önerisini seve seve kabullendi.

4— Dördüncü Aşama

Dördüncü aşama, muhalefet liderlerinin bu yılın 16 Ekim tarihli ünlü "açıklama"sının hazırlandığı dönemdir. Bu açıklama genelde teslimiyet olarak değerlendirilir. Ben onu değerlendirirken keskin ifadeler kullanmak istemiyorum, fakat bu açıklamanın, muhalefet blokunun zaferini değil, yenilgisini kanıtladığı açıktır. Görüşmelerimizin öyküsünü anlatmak istemiyorum, yoldaşlar. Görüşmeler steno edildi, ve stenogramlara dayanarak bir fikir

edinebilme imkanına sahipsiniz. Ben sadece bir olaya değinmek istiyorum. Muhalefet bloku, "açıklama"nın ilk paragrafında, kendi kavrayışlarını koruduğunu, hem de sadece korumakla kalmayıp, eski bakış açısında "boylu boyunca" ısrar ettiğini ifade etmeyi önerdi. Muhalefet blokunu bu konuda ısrar etmemesi için ikna etmeye çalıştık. Neden? İki nedenden ötürü.

Birincisi, eğer muhalifler fraksiyonculuktan vazgeçerek aynı zamanda fraksiyon özgürlüğü teori ve pratiğinden koptularsa, kendilerini Ossovski'den, "İşçi Muhalefeti"nden, Maslow-Urbahns grubundan ayırdılarsa, bu, muhalefetin böylece yalnızca fraksiyoncu mücadele yöntemlerinden vazgeçtiği değil, aynı zamanda belirli politik pozisyonları da terkettiği anlamına gelir. Bundan sonra, muhalefet blokunun yanlış kavrayışlarını hâlâ "boylu boyunca" koruduğu, ideolojik bakış açısında ısrar ettiği söylenebilir mi? Elbette söylenemez.

İkincisi, muhalefete, kendilerinin —yani muhalefetin— eski bakış açısından ısrar ettiğini, evet hatta "boylu boyunca" ısrar ettiğini davul zurnayla bütün dünyaya ilan etmelerinin kendileri için avantajlı olmadığını söyledik, çünkü işçiler gayet haklı olarak şöyle diyecektir: "Demek ki muhalifler mücadeleye devam etmek istiyor, yani yeterince kötek yememişler, o halde kötek atmaya devam etmek gerekir." *(Gülüşmeler,* "Doğru!" *sesleri.)* Buna rağmen muhalifler bizimle hemfikir olmadıklarını açıkladılar ve yalnızca "boylu boyunca" sözcüğünü çıkarma önerisini kabul ettiler, eski bakış açısından ısrar ettikleri cümlesini ise muhafaza ettiler. Pişirdikleri çorbayı şimdi kendileri kaşıklasınlar bakalım. ("Doğru!" *sesleri.*)

5— Lenin ve Parti İçinde Blok Sorunu

Zinovyev kısa süre önce, MK'nin kendi bloklarına saldırması için bir neden olmadığını, çünkü İlyiç'in genelde Parti içinde blokları onayladığını söyledi. Zinovyev'in iddiasının, Lenin'in bakış açısıyla hiçbir ortak yanı olmadığını saptamak zorundayım, yoldaşlar. Lenin asla, Parti içinde nasıl olursa olsun her türlü bloku onaylamadı. Lenin yalnızca ilkeli temelde bloklardan, Menşeviklere, Tasfiyecilere, Otzovistlere karşı yönelen devrimci bloklardan yanaydı. Lenin, Parti

içinde ilkesiz ve Parti düşmanı bloklara karşı her zaman mücadele etti. Parti düşmanı ve ilkesiz bir blok olarak Troçki'nin Ağustos Bloku'na karşı Lenin'in üç yıl boyunca, onun üzerinde tam zafer kazanana dek mücadele ettiğini kim bilmez? İlyiç asla, nasıl olursa olsun her türlü bloktan yana değildi. İlyiç yalnızca, Parti içinde, ilkin ilkeli bir temele sahip olan ve ikincisi, Tasfiyecilere, Menşeviklere, sallantılı unsurlara karşı mücadelede Partiyi güçlendirme amacını güden bloklardan yanaydı. Parti tarihimizde, Potressov ve diğer tasfiyecilerin, Aleksinski ve diğer Otzovistlerin dahil olduğu ve başında Troçki'nin bulunduğu Parti düşmanı Ağustos Bloku ortaya çıktığında, Tasfiyeciler blokuna karşı Leninistlerin Plehanov yandaşlarıyla bu tür bir blok deneyimi var (bu 1910-1912 yıllarındaydı). Böylece, bir Parti düşmanı blok, ilkesiz, maceracı Ağustos Bloku vardı, ve bir de başka bir blok, Leninistlerin Plehanov yandaşlarıyla, yani devrimci Menşeviklerle bloku vardı (o zamanlar Plehanov devrimci bir Menşevikti). Lenin'in onayladığı bu tür bloklardı, ve hepimizin onayladığı da böylesi bloklardır.

Eğer Parti içinde bir blok, Partinin mücadele yeteneğini artırıyorsa ve Partiyi ileriye doğru götürüyorsa, o zaman ondan yanayız, o zaman böyle bir bloktan yanayız. Ama sizin blokunuz, değerli muhalifler, sizin bu blokunuz Partimizin mücadele yeteneğini artırıyor mu, sizin bu blokunuzun ilkeli bir temeli var mı? Sizi örneğin Medvedev grubuyla hangi ilkelar bağlıyor? Sizi örneğin Fransa'daki Souvarine grubu ya da Almanya'daki Maslow grubu ile hangi ilkeler bağlıyor? Daha kısa süre önce Troçkizmi Menşevizmin bir varyantı olarak gören bizzat siz "Yeni Muhalefet"i, daha kısa süre önce "Yeni Muhalefet" liderlerini oportünist olarak gören Troçkistlerle hangi ilkeler bağlıyor?

Ve devamla, sizin blokunuz Partiye acaba hizmet mi ediyor, ona yararı mı oluyor, yoksa daha ziyade Partiye karşı yönelmiş bir durumda mı? Acaba o, Partimizin mücadele gücünü ve devrimci coşkusunu zerre kadar da olsa artırmış mıdır? Blokunuzun sekiz ya da altı ay süren varlığı sırasında sizin Partiyi "devrimci" lafazanlığa, ilkesizliğe geri çekmeye çalıştığınızı, Partiyi parçalamaya, onu felç etmeye ve bölmeye çalıştığınızı bugün bütün dünya biliyor.

Hayır, yoldaşlar, muhalefet blokunun, Lenin'in 1910 yılında Plehanov yandaşlarıyla, oportünistlerin Ağustos Bloku'na karşı kurduğu blokla hiçbir ortak yanı yoktur. Aksine, bugünkü muhalefet bloku, gerek ilkesizliği, gerekse de oportünist temeli itibariyle özsel olarak Troçki'nin Ağustos Bloku'nu anımsatıyor.

Böyle bir blokun örgütlenmesiyle muhalifler, Lenin'in gerçekleştirmeye uğraştığı temel çizgiden vazgeçtiler. Lenin bize daima, en doğru politikanın ilkelere bağlı politika olduğunu söyledi. Buna karşılık muhalefet bir grupta birleşerek, en doğru politikanın ilkesiz politika olduğu görüşünü benimsemiştir.

Bundan dolayı muhalefet blokunun varlığı uzun süreli olamaz, yıkılması ve dağılması kaçınılmazdır.

Muhalefet blokunun gelişmesindeki aşamalar bunlardır.

6— Muhalefet Bloku İçinde Dağılma Süreci

Muhalefet blokunun şu anki durumu nasıl karakterize edilebilir? Blokun yavaş yavaş parçalanması, parçaların yavaş yavaş dökülmesi, blokun dağılması olarak karakterize edilebilir. Muhalefet blokunun şu anki durumu ancak böyle karakterize edilebilir. Zaten başka türlü de olamaz, çünkü ilkesiz bir blok, oportünist bir blok Partimizde uzun süre var olamaz. Maslow ve Urbahns grubunun muhalefet grubundan koptuğunu artık biliyoruz. Daha dün, Medvedev ve Şlyapnikov'un işledikleri suçlara tövbe ettiklerini ve bloka sırt çevirdiklerini duyduk. Ayrıca blok içinde de, yani "yeni" ve "eski" muhalefet arasında, bu konferansta dile getirilmesi gereken anlaşmazlıkların olduğu biliniyor.

Yani öyle anlaşılıyor ki, muhalifler bir blok kurmuşlardır, onu büyük tantanayla kurmuşlardır, ama sonuç, bloktan umduklarının tam tersi olmuştur. Aritmetik kurallarına göre tabii ki bir artı elde etmeleri gerekirdi, çünkü güçlerin toplanması bir artı verir, ama muhalifler aritmetiğin dışında ayrıca bir de cebir olduğunu, cebirde güçlerin her toplamasının bir artı vermediğini gözönünde tutmamışlardır *(gülüşmeler)*, çünkü sonuç yalnızca güçlerin toplanmasına değil, aynı zamanda toplanacak parçaların önünde hangi işaretin olduğuna da

bağlıdır. *(Sürekli alkışlar.)* Böylece, aritmetiği kuvvetli olanların cebirde zayıf oldukları görülmüş ve güçlerini birleştirmekle, ordularını salt büyütememekle kalmayıp, bilakis tam tersine onu bir minimuma indirgemişlerdir, yıkımın eşiğine getirmişlerdir.

Zinovyev grubunun gücü nerede yatıyordu?

Troçkizmin temellerine karşı kararlı bir mücadele yürütmesinde yatıyordu. Ama Zinovyev grubu Troçkizme karşı mücadelesinden vazgeçtiği an, deyim yerindeyse kendi kendisini hadım etti, kendi gücünü kendisi çaldı.

Troçki grubunun gücü nerede yatıyordu?

Zinovyev ve Kamenev'in Ekim 1917'deki hatalarına ve aynı hatalarının bugün de nüksetmesine karşı kararlı bir mücadele yürütmesinde yatıyordu. Ama bu grup Zinovyev ve Kamenev'in sapmasına karşı mücadeleden vazgeçtiği an kendi kendisini hadım etti, kendi gücünü kendisi çaldı.

Böylece ortaya hadımların gücünün birleştirilmesi çıkıyor. *(Gülüşmeler, sürekli alkışlar.)*

Açıktır ki, bundan rezaletin dışında bir şey çıkamayacaktı. Açıktır ki, bunun üstüne Zinovyev grubunun en dürüst unsurları, tıpkı Troçkistler arasında en iyi unsurların Troçki'yi terketmesi gibi, Zinovyev'e de sırt çevireceklerdi.

7— Muhalefet Bloku Neyin Üzerine Spekülasyon Yapıyor?

Muhalefetin perspektifleri nedir? Muhalifler neyin üzerine spekülasyon yapıyor? Sanıyorum, ülkede ve Partide durumun kötüleşeceği üzerine spekülasyon yapıyorlar. Şimdi fraksiyon faaliyetlerini durduruyorlar, çünkü bugünkü günler onlar için "zor" zamanlar. Eğer ilkesel görüşlerinden vazgeçmiyorlarsa, eğer eski bakış açısında ısrar etme kararı aldılarsa, bundan onların fırsat kollayacakları, güç topladıktan sonra, Partiye karşı mücadeleye yeniden başlamalarının mümkün olacağı "daha iyi zamanlar"ı bekleyecekleri sonucu çıkar. Bu konuda hiçbir kuşku olamaz.

Kısa süre önce, Parti saflarına geçen muhaliflerden biri, işçi

Andreyev, muhalefetin planları üzerine, bence Konferansta değinilmesi gereken ilginç şeyler anlattı. MK ve MKK'nin Ekim Plenumunda Yaroslavski yoldaş raporunda bu konuda bize şunları anlattı:

> "Oldukça uzun süre muhalefet içinde çalışan Andreyev, sonunda artık daha fazla onunla birlikte çalışamayacağı kanaatine vardı. O bu kanıya esas olarak, muhalefetten şu iki şeyi duyduğunda ulaştı: birincisi, muhalefetin işçi sınıfında 'reaksiyoner' bir ruh haline çarptığı, ve ikincisi, iktisadi durumun onun [muhalefetin —ÇN] varsaydığı kadar kötü olmadığı."

Vaktiyle muhalif olan ama şimdi Partiye geri dönmüş bulunan Andreyev'in, muhalefetin içten içe düşündüğü, ancak açıkça söylemeye cesaret edemediği şeyi söylediğini sanıyorum. Anlaşılan muhalifler, şimdi iktisadi durumun zannettiklerinden daha iyi olduğunu ve işçilerin ruh halinin istedikleri kadar kötü olmadığını farkediyorlar. "Faaliyet"lerini geçici olarak durdurma politikası bundandır. İktisadi durum daha sonra biraz keskinleştiğinde —muhalifler böyle olacağından eminler— ve bununla bağıntı içinde işçilerin ruh hali kötüleştiğinde —bundan da aynı şekilde eminler— "faaliyet"lerini geliştirmek, terketmemiş oldukları ideolojik pozisyonlarını derinleştirmek ve Partiye karşı açık mücadeleye başlamak için tereddüt etmeyecekleri açıktır.

Parçalanan ama henüz dağılmamış olan ve, eğer Parti ona karşı kararlı ve amansız bir mücadele yürütmezse, herhalde pek yakın bir zamanda da dağılmayacak olan muhalefet blokunun perspektifleri bunlardır, yoldaşlar.

Ama muhalifler mücadeleye hazırlandıklarına ve Partiye karşı açık mücadeleye yeniden başlamak üzere "daha iyi zamanları" kolladıklarına göre, Parti de seyirci kalmamalıdır. Bundan Parti için şu görevler çıkmaktadır: Muhalefetin üzerinde ısrar ettiği yanlış görüşlerine karşı kararlı bir ideolojik mücadele yürütmek, bu düşüncelerin, ne tür "devrimci" lafza büründürülmüş olursa olsun oportünist özünü teşhir etmek ve muhalefetin, eğer kesin olarak yok olmak istemiyorsa, hatalarından vazgeçmesini sağlamak.

II
MUHALEFET BLOKUNUN TEMEL HATASI

İkinci soruna geliyorum, yoldaşlar, temel sorunda, devrimimizin karakteri ve perspektifleri sorununda muhalefetin temel hatasına geliyorum.

Partiyi muhalefet blokundan ayıran temel sorun, ülkemizde sosyalizmin zaferinin mümkün olup olmadığı, ya da aynı anlama gelen, devrimimizin hangi karakteri taşıdığı ve hangi perspektiflere sahip olduğu sorunudur.

Bu sorun yeni değildir, başka şeylerin yanı sıra 1925 yılındaki Nisan Konferansı'nda, XIV. Parti Konferansı'nda, az çok ayrıntılı bir biçimde ele alınmıştır. Şimdi yeni bir durumda yeniden ortaya çıktı, ve bu soruyla çok ayrıntılı biçimde uğraşmak zorunda kalacağız. Bu arada Troçki ve Kamenev'in kısa süre önce, MK ve MKK'nın ortak Plenumunda, muhalefet bloku üzerine tezlerde görüşlerinin yanlış yansıtıldığını iddia etmeleri olgusu karşısında, kendimi raporumda muhalefet bloku üzerine tezlerin içerdiği ilkeleri doğrulayan bir dizi belge ve alıntı aktarmak zorunda görüyorum. Peşinen özür diliyorum, yoldaşlar, ama böyle davranmak zorundayım.

Önümüzde üç soru var:

1— Ülkemizde sosyalizmin zaferi —ülkemizin şimdilik tek proletarya diktatörlüğü ülkesi olduğu, proleter devrimin diğer ülkelerde henüz zafere ulaşmadığı, dünya devriminin temposunun yavaşladığı gözönüne alındığında— mümkün müdür?

2— Eğer bu zafer mümkünse, o zaman bu tam, nihai zafer olarak tanımlanabilir mi?

3— Eğer bu zafer nihai olarak tanımlanamazsa, o halde nihai zafer olabilmesi için hangi önkoşullar gereklidir?

Tek ülkede, yani bizim ülkemizde sosyalizmin zaferi imkanı genel sorunu altında toparlanan üç soru bunlardır.

1— Ön Mütalâalar

Marksistler daha önceleri, diyelim ki geçen yüzyılın 40'lı yıllarında, 50'li ve 60'lı yıllarında, genel olarak henüz tekelci bir kapitalizmin olmadığı, kapitalizmin eşitsiz gelişme yasasının henüz keşfedilmediği ve keşfedilmesinin mümkün olmadığı, dolayısıyla tek tek ülkelerde sosyalizmin zaferi sorununun daha sonra konulduğu görüş açısından konulmadığı dönemde bu sorunu nasıl karara bağlıyorlardı? Hepimiz, Marx ve Engels'ten başlamak üzere biz Marksistler, o zamanlar, tek başına alınmış bir ülkede sosyalizmin zaferinin imkansız olduğu, sosyalizmin zaferi için bir dizi ülkede, en azından en gelişmiş ve en uygar bir dizi ülkede eşzamanlı bir devrimin zorunlu olduğu görüşünü savunuyorduk. Ve bu o zaman doğruydu. Bu görüşlerin karakterizasyonu için, Engels'in "Komünizmin İlkeleri" taslağından, bu sorunun tüm keskinliğiyle konduğu dikkate değer bir alıntı yapmak istiyorum. Bu taslak daha sonra "Komünist Manifesto"ya temel teşkil etmiştir. Bu taslak 1847 yılında yazılmıştır. İlk kez birkaç yıl önce yayınlanmış olan bu taslakta Engels şunları söyler:

> "Bu devrim (yani proletaryanın devrimi. —*J.St.*) yalnızca bir tek ülkede ***cereyan edebilecek midir?***
>
> Yanıt: ***Hayır.*** Dünya pazarını yaratmış olmasıyla bile büyük sanayi, tüm dünya halklarını, özellikle uygar halkları birbirleriyle öyle bir bağ içine sokmuştur ki, her bir halk bir diğerinde olup bitenlere bağımlıdır. Ayrıca tüm uygar ülkelerde toplumsal gelişmeyi o ölçüde eşitlemiştir ki, tüm bu ülkelerde burjuvazi ve proletarya, toplumun tayin edici iki sınıfı haline, bu ikisi arasındaki mücadele günün baş mücadelesi haline gelmiştir. ***Komünist devrim bundan dolayı salt ulusal değil, tüm uygar ülkelerde, yani en azından, İngiltere, Amerika, Fransa ve Almanya'da eşzamanlı cereyan eden bir devrim olacaktır.*** Bu ülkelerden her birinde, şu ya da bu ülkenin daha gelişkin bir sanayiye, daha büyük bir zenginliğe, daha önemli bir üretici güçler kitlesine sahip olmasına göre, daha hızlı ya da daha yavaş gelişecektir. Bu yüzden Almanya'da en yavaş ve

en zor, İngiltere'de en çabuk ve en kolay gerçekleştirilebilecektir. Dünyanın diğer ülkelerine de önemli bir etkide bulunacak ve onların şimdiye kadarki gelişme tarzını tamamen değiştirip çok hızlandıracaktır. O evrensel bir devrimdir ve bu yüzden de evrensel bir alana sahip olacaktır." (*F. Engels*, "Komünizmin İlkeleri", bkz. "Komünist Partisi Manifestosu", Devlet Yayınevi, 1923, s.317, Rusça.)

Bu, geçen yüzyılın 40'lı yıllarında, henüz bir tekelci kapitalizm yokken yazılmıştır. Rusya'nın burada adının bile geçmemesi, Rusya'nın genelde yokluğu karakteristiktir. Ve bu tamamen anlaşılırdır, çünkü devrimci proletaryasıyla Rusya, devrimci güç olarak Rusya o sıralar yoktu, evet olamazdı da.

Burada, bu alıntıda, tekel-öncesi kapitalizm koşulları altında söylenmiş olanlar doğru muydu, Engels'in bunları yazdığı dönemde bunlar doğru muydu? Evet, doğruydu.

Bu tez bugün, yeni koşullar altında, tekelci kapitalizm ve proleter devrimi koşulları altında doğru mudur? Hayır, şimdi artık doğru değildir.

Eski dönemde, tekel-öncesi kapitalizm döneminde, dünyanın henüz finans grupları arasında paylaşılmamış olduğu, halihazırda paylaşılmış olanın şiddete dayalı yeniden paylaşımının kapitalizm için henüz bir yaşam sorunu haline gelmemiş olduğu, iktisadi gelişmenin eşitsizliğinin daha sonra olduğu gibi keskin biçimde ortaya çıkmamış olduğu, ortaya çıkmasının mümkün olmadığı, kapitalizmin çelişkilerinin henüz, gelişen kapitalizmi can çekişen kapitalizme dönüştüren ve tek tek ülkelerde sosyalizmin zaferi imkanını açan o gelişme aşamasına varmamış olduğu emperyalizm-öncesi dönemde — bu eski dönemde Engels'in formülü tartışmasız doğruydu. Yeni dönemde, emperyalizmin gelişmesi döneminde, kapitalist ülkelerin eşitsiz gelişmesi emperyalist gelişmenin tayin edici faktörü haline geldiğinden, emperyalistler arasındaki kaçınılmaz çatışmalar ve savaşlar emperyalizm cephesini zayıflatıp bu cephenin tek tek ülkelerde yarılmasını mümkün kıldığından, Lenin tarafından keşfedilen eşitsiz gelişme yasası tek tek ülkelerde sosyalizmin zaferi teorisinin çıkış noktası haline geldiğinden — bu koşullar altında Engels'in eski

formülü artık doğru değildir, bu koşullar altında onun yerine mutlaka, ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferinin mümkün olduğunu ifade eden bir başka formül geçirilmelidir.

Marx ve Engels'in eserinin sürdürücüsü olarak Lenin'in büyüklüğü tam da, Marksizmin lafzına asla köle olmayışında yatar. Araştırmalarında o, Marx'ın tekrar tekrar belirttiği, Marksizmin bir dogma değil, bir eylem kılavuzu olduğu direktifine bağlı kaldı. Lenin bunu biliyordu, Marksizmin lafzı ile özünü kesinlikle birbirinden ayırdı ve Marksizmi asla bir dogma olarak görmedi, bilakis temel yöntem olarak Marksizmi kapitalist gelişmenin yeni koşullarına uygulamaya çalıştı. Lenin'in büyüklüğü işte tam da açıkça ve dürüstçe, yalpalamadan, bütün ülkelerdeki oportünistlerin, oportünist eserlerini Marx ve Engels'in adını kullanarak haklı çıkarma çabasıyla eski formüle sarılacaklarından korkmadan, tek tek ülkelerde proleter devrimin zaferinin mümkün olduğunu söyleyen yeni formülün zorunluluğu sorununu ortaya koymasındadır.

Öte yandan, dâhi birer düşünür olmalarına rağmen, Marx ve Engels'den, gelişmiş tekelci kapitalizmden 50-60 yıl önce, tekelci, emperyalist kapitalizm döneminde ortaya çıkan proleter sınıf mücadelesinin bütün olanaklarını tam olarak önceden görmelerini talep etmek de tuhaf olurdu.

Ve Lenin'in, Marksist yöntemden yola çıkarak, Marksizmin lafzına sarılmadan, Marx ve Engels'in eserini sürdürdüğü ilk durum bu değildir. Bir başka benzer durumu, yani proletarya diktatörlüğü sorununu düşünüyorum. Bilindiği gibi Marx bu sorunda, eski devlet aygıtının parçalanması ve yeni bir aygıtın, yeni proleter devlet aygıtının yaratılması olarak proletarya diktatörlüğünün kıta ülkelerinde sosyalizme doğru gelişmede zorunlu bir aşama olduğu düşüncesini ifade etmiş; bunu yaparken, Marx'ın açıkladığı gibi militarizmin ve bürokrasinin güçsüz ya da hiç gelişmemiş olduğu ve bu yüzden bir başka yoldan, "barışçıl" bir yoldan sosyalizme geçişin mümkün olabileceği İngiltere ve Amerika için bir istisnayı geçerli saymıştı. Yetmişli yıllarda bu tamamen doğruydu. (***Ryazanov:*** "Bu o zaman da doğru değildi.") Bu tezin, militarizmin İngiltere ve Amerika'da daha sonra olduğu kadar gelişmiş olmadığı yetmişli yıllarda, tamamen

doğru olduğunu sanıyorum. Bu tezin doğru olduğunu, Lenin yoldaşın "Aynî Vergi Üzerine"[83] broşürünün bilinen bölümüne bakarak kavrayabilirdiniz, orada Lenin, proletaryanın çoğunluğu oluşturduğu, burjuvazinin uzlaşmalar yapmaya alışık olduğu, militarizmin ve bürokratizmin zayıf olduğu bir ülke olarak yetmişli yıllar İngilteresi için, sosyalizmin proletarya ile burjuvazi arasında bir anlaşma yoluyla gelişmesini imkansız saymaz. Geçen yüzyılın 70'li yıllarında doğru olan bu kez ama, 19. yüzyıldan sonra, İngiltere'nin kıtanın herhangi bir başka ülkesinden —eğer daha militarist değilse— daha az bürokratik ve daha az militarist olmadığı emperyalizm döneminde, artık doğru değildir. Bununla bağıntılı olarak Lenin yoldaş "Devlet ve Devrim" broşüründe, Marx'ın kıta ile ilgili olarak yaptığı sınırlamanın bugün ortadan kalktığını,[84] çünkü İngiltere'ye tanınan istisnayı mesnetsiz kılan yeni koşullar ortaya çıktığını söylemektedir.

İşte Lenin'in büyüklüğü, Marksizmin lafzına tutsak olmamasında, Marksizmin özünü kavramayı ve, onun özünden yola çıkarak, Marx ve Engels'in öğretilerini geliştirmeyi bilmiş olmasında yatmaktadır.

Emperyalizm öncesi dönemde, tekel-öncesi kapitalizm döneminde tek tek ülkelerde sosyalist devrimin zaferi sorununda durum böyleydi yoldaşlar.

2— Leninizm mi Troçkizm mi?

Tüm Marksistler arasında Lenin, emperyalizmi kapitalizmin yeni bir aşaması, en son aşaması olarak gerçekten Marksist bir tahlile tabi tutan, ***tek tek*** kapitalist ülkelerde sosyalizmin zaferi imkanı sorununu yeni bir tarzda koyan ve bunu ***pozitif*** anlamda karara bağlayan ***ilk*** Marksistti. Lenin'in "Emperyalizm, Kapitalizmin En Üst Aşaması" yazısını düşünüyorum. Lenin'in 1905 yılında çıkan "Avrupa Birleşik Devletleri Şiarı Üzerine" makalesini düşünüyorum. Lenin ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferinin mümkün olduğu tezini ilk kez ileri sürdüğünde, Avrupa ya da tüm dünya birleşik devletleri şiarı üzerine Troçki ile Lenin arasındaki polemiği düşünüyorum.

Bu makalede Lenin o sıralar şunları yazıyordu:

"Ama bağımsız bir şiar olarak dünya birleşik devletleri şiarı hiç de doğru olmazdı, çünkü birincisi, o sosyalizme denk düşer; ikincisi, ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferinin imkansızlığı yanlış anlayışını ve böyle bir ülkenin diğerleriyle ilişkileri üzerine yanlış bir anlayışı ortaya çıkarabilir. İktisadi ve siyasi gelişmenin eşitsizliği, kapitalizmin mutlak bir yasasıdır. Bundan şu sonuç çıkar ki, sosyalizmin zaferi başlangıçta birkaç kapitalist ülkede ya da tek başına alınmış bir ülkede bile olanaklıdır. Bu ülkenin muzaffer proletaryası, kapitalistleri mülksüzleştirdikten ve kendi ülkesinde sosyalist üretimin örgütlenmesinden sonra kendini diğer, kapitalist dünyanın ***karşısına koyacak*** ve diğer ülkelerin ezilen sınıflarını kendi yanına çekecek, onlarda kapitalistlere karşı isyanlar körükleyecek ve gerektiğinde sömürücü sınıflara ve onların devletlerine karşı hatta silah zoruna bile başvuracaktır." ... Çünkü "sosyalizmde ulusların özgür birleşmesi, sosyalist cumhuriyetlerin geri kalmış devletlere karşı az çok uzun süren ve inatçı bir mücadelesi olmaksızın olanaksızdır." (Bkz. 4. baskı, cilt 21, s.311.)

Lenin 1915 yılında böyle yazıyordu.

Emperyalizm koşulları altında etkide bulunarak, *tek* ülkede sosyalizmin zaferini mümkün kılan kapitalizmin eşitsiz gelişme yasası ne menem bir yasadır?

Lenin bu yasadan söz ederken, eski, tekel-öncesi kapitalizmin artık emperyalizme gelişmiş bulunduğundan; dünya iktisadının, en önemli emperyalist grupların toprak, pazar, hammadde vs. uğruna kudurganca bir mücadelesi koşulları altında geliştiğinden; dünyanın emperyalist grupların nüfuz alanlarına bölünmesinin halihazırda bitmiş olduğundan; kapitalist ülkelerin gelişmesinin eşit bir biçimde, bir ülkenin diğerini izlemesi ya da paralel bir gelişme göstermesi şeklinde değil, tersine sıçramalı bir biçimde cereyan ettiğinden, böylece, önceden başını alıp gitmiş olan tek tek ülkelerin yerlerinden edilerek ilk sıraya yeni ülkelerin geçtiğinden; kapitalist ülkelerin böyle bir gelişme tarzının, kapitalist devletler arasında, halihazırda paylaşılmış olan dünyanın yeniden paylaşımı uğruna kaçınılmaz

olarak çatışma ve savaşlara yolaçtığından; bu çatışma ve savaşların emperyalizmin zayıflamasına yol açtığından; bununla bağıntı içinde emperyalizmin dünya cephesinin kolayca yarılabilir hale geldiğinden ve şu ya da bu ülkede yarılabileceğinden; dolayısıyla tek tek ülkelerde sosyalizmin zaferinin mümkün hale geldiğinden yola çıkıyordu.

İngiltere'nin daha kısa süre önceye kadar, tüm diğer emperyalist devletlerin önünde gittiği biliniyor. Aynı şekilde, Almanya'nın daha sonra İngiltere'yi geçmeye başladığı ve başka devletlerin sırtından, herşeyden önce de İngiltere'nin sırtından, kendisine "güneşli" bir yer talep ettiği de biliniyor. Emperyalist savaşın (1914-1918) tam da bu durumla bağlantılı olarak çıktığı biliniyor. Şimdi, emperyalist savaştan sonra Amerika çok öne geçti ve hem İngiltere'yi hem de diğer Avrupa devletlerini geride bıraktı. Bu durumun yeni büyük çatışmalar ve savaşlar tehlikesini bağrında taşıdığına kuşku olamaz.

Emperyalist savaşla bağıntı içinde emperyalist cephenin Rusya'da yarılmış olması durumu — bu durum, kapitalizmin gelişmesinin şu anki koşulları altında emperyalist cephenin zincirinin, mutlaka sanayinin en güçlü gelişmiş olduğu ülkede değil, bilakis bu zincirin en zayıf olduğu yerde, proletaryanın emperyalist iktidara karşı mücadelede ciddiye alınması gereken bir müttefike, örneğin —Rusya'da olduğu gibi— köylülük gibi bir müttefike sahip olduğu yerde kopacağını kanıtlamaktadır.

Gelecekte emperyalist cephenin zincirinin, diyelim ki Hindistan gibi, proletaryanın, güçlü devrimci kurtuluş hareketinin şahsında ciddiye alınması gereken bir müttefike sahip olduğu bir ülkede kopması gayet mümkündür.

Lenin ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi imkanından sözederken, bilindiği gibi herşeyden önce Troçki'ye ve aynı şekilde sosyal-demokrasiye karşı da polemik yürütmüştür.

Lenin'in makalesine yanıt olarak Troçki o sıralar (1915) şunları yazdı:

> "Birleşik Devletler şiarına karşı az çok somut biricik tarihsel argüman", diyor Troçki, "İsviçre'li 'Sosyal Demokrat'ta (Lenin'in yukarıda adı geçen makalesinin de yayınlandığı, Bolşeviklerin o zamanki merkez yayın organı.

—*J.St.*) şu cümlede formüle edilmişti: 'İktisadi ve siyasi gelişmenin eşitsizliği, kapitalizmin mutlak bir yasasıdır.' 'Sosyal-Demokrat' bundan, *tek* ülkede sosyalizmin zaferinin mümkün olduğu ve bundan ötürü tek tek her devlette proletarya diktatörlüğünü, Avrupa Birleşik Devletlerinin yaratılmasına bağımlı kılmaya gerek olmadığı sonucunu çıkardı. Çeşitli ülkelerin kapitalist gelişmesinin eşitsiz olduğu, tamamen tartışma götürmez bir argümandır. Ama bu eşitsizliğin kendisi son derece eşitsizdir. İngiltere, Avusturya, Almanya ya da Fransa'nın kapitalist düzeyi bir ve aynı değildir. Ama Afrika ve Asya ile karşılaştırıldığında, bütün bu ülkeler, sosyal devrim için olgunlaşmış olan kapitalist 'Avrupa'yı oluşturmaktadır. Hiçbir ülkenin mücadelesinde diğerlerini 'beklemek' zorunda olmadığı düşüncesi, paralel uluslararası eylem fikrinin yerine, bekleyici uluslararası eylemsizlik düşüncesi geçmesin diye tekrarlanması yararlı ve zorunlu olan önemli bir düşüncedir. Diğerlerini beklemeksizin, inisiyatifimizin diğer ülkelerdeki mücadeleye hız katacağından tamamen emin olarak, ulusal zeminde mücadeleye başlarız ve sürdürürüz; ama eğer bu olmazsa, örneğin ***devrimci bir Rusya'nın tutucu bir Avrupa karşısında tutunabileceğini,*** ya da sosyalist bir Almanya'nın kapitalist dünyada izole kalabileceğini düşünmek umutsuz bir şey olurdu; hem tarihsel deneyimler hem de teorik mülahazalar bunu kanıtlamaktadır."* (Bkz. Troçki'nin Yazıları, cilt II, bölüm 1, s.89/90.)

Troçki, 1915 yılında Paris gazetesi "Naşe Slovo"da[85] böyle yazıyordu, daha sonra bu makale, Troçki'nin makalelerinin ilk kez Ağustos 1917'de "Barış Programı" adı altında yayınlanan bir derlemesinde Rusya'da yeniden basıldı.

Görüyorsunuz ki, Lenin ve Troçki'nin bu iki alıntısında tamamen farklı iki tez karşı karşıya durmaktadır. Lenin, *tek* ülkede sosyalizmin zaferinin mümkün olduğu, proletaryanın iktidarı ele

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

geçirdikten sonra onu sadece korumak değil, bilakis daha da ileri giderek kapitalistleri mülksüzleştirip ve sosyalist iktisadı örgütleyip kapitalist ülkelerin proletaryasına enerjik biçimde yardım edebileceği görüşündeyken — Troçki tersine, eğer ***tek*** ülkedeki muzaffer devrim çok yakın bir gelecekte diğer ülkelerde devrimin zaferini getirmezse, muzaffer ülkenin proletaryasının (sosyalist iktisadı örgütlemek şöyle dursun) iktidarı koruyacak durumda bile olmayacağı görüşündedir, çünkü, der Troçki, Rusya'da devrimci bir iktidarın tutucu bir Avrupa karşısına tutunabileceğine inanmak umutsuzca bir şey olurdu.

Bunlar temelden farklı iki bakış açısıdır, temelden farklı iki tavır alıştır. Lenin'e göre, iktidarı ele geçiren proletarya, olağanüstü aktif biçimde sahneye çıkan ve çok büyük bir inisiyatif geliştiren, sosyalist iktisadı örgütleyen ve daha da ileri giderek diğer ülkelerin proleterlerine yardıma koşan bir güçtür. Troçki'ye göre ise, iktidarı ele geçiren proletarya, ona ancak diğer ülkelerde sosyalizmin acil zaferinin sağlayabileceği acil bir yardıma muhtaç olan ve iktidarı için sürekli korku içinde, kendisini açık ordugâhtaymış gibi hisseden yarı-pasif bir güce dönüşür. Peki ama, eğer diğer ülkelerde devrimin acil zaferi gecikirse — o zaman ne olacak? O zaman işi bırak. *(Bir ses:* "Ve sıvış.") Evet, sıvış. Çok doğru. *(Gülüşmeler.)*

Denebilir ki, Lenin ile Troçki arasındaki bu fark geçmişte kaldı, bu fark daha sonra, çalışmanın seyri içinde minimuma inmiş ya da hatta tamamen ortadan kalkmış olabilir. Evet, bir minimuma inmiş ya da hatta tamamen ortadan kalkmış olabilirdi. Ama ne yazık ki ne biri ne de diğeri oldu. Tam tersine bu fark, Lenin yoldaşın ölümüne kadar tüm şiddetiyle varlığını sürdürdü. Bizzat gördüğünüz gibi, bugün de hâlâ mevcut. Tam tersine ben, Lenin ile Troçki arasındaki bu farkın ve bu zemin üzerinde sürdürülen polemiğin bütün süre boyunca devam ettiğini iddia ediyorum. Lenin'in ve Troçki'nin ilgili makaleleri birbiri ardından yayınlanıyor ve gizli bir polemik, elbette isim verilmeksizin sürdürülüyordu.

Buna ilişkin bazı olgular.

1921 yılında, NEP'i yürürlüğe soktuğumuzda, Lenin yeniden sosyalizmin zaferi imkanı sorununa —bu kez daha somut biçimde— değinir. NEP yörüngesinde iktisadımızın sosyalist temelinin

kurulması imkanı sorununu ele alır. 1921 yılında NEP'in yürürlüğe konması sırasında, Partimizin bir bölümünün, özellikle "İşçi Muhalefeti"nin, Lenin'i NEP'i yürürlüğe sokarak sosyalizm yolundan sapmakla suçladığını anımsayacaksınız. Besbelli ki buna yanıt olarak Lenin o zamanki konuşmalarında ve makalelerinde birçok kez, NEP'i yürürlüğe koymakla yolumuzdan sapmayı değil, bilakis "iktisadımızın sosyalist temelini" "köylülükle birlikte", "işçi sınıfının önderliği altında" kurma hedefiyle bu yola yeni koşullar altında devam etmeyi amaçladığımızı açıkladı. (Bkz. "Aynî Vergi Üzerine" ve Lenin'in NEP sorunu üzerine diğer makaleleri.)

Adeta buna yanıt olarak Troçki Ocak 1922'de, Batı'da proletarya zafer elde etmediği sürece, ülkemizin yaşamı işçi sınıfı ile köylülük arasında düşmanca çatışmalarla geçeceği için, ülkemizde köylülükle birlikte sosyalizmi inşa etmenin imkansız bir şey olduğunu ifade ettiği "1905 Yılı" kitabına "Önsöz"ü yayınladı.

Bu "Önsöz"de Troçki şunları söylüyor:

> "İktidarı ele geçirmiş olan proletarya, yalnızca, devrimci mücadelesinin başlangıcında kendisini desteklemiş olan burjuvazinin tüm gruplarıyla değil, aynı zamanda, iktidara gelmesine yardımcı olan köylülüğün geniş kitleleriyle de ***düşmanca çatışmalara**** girecektir. Ezici çoğunluğu köylü olan bir nüfusa sahip geri bir ülkedeki işçi hükümetinin konumundaki çelişkiler, ancak uluslararası ölçekte, proletaryanın dünya devrimi arenasında çözümünü bulabilecektir." (Troçki: "1905" kitabına "Önsöz", 1922'de yazıldı.)

Gördüğünüz gibi, burada da iki farklı tez karşı karşıya duruyor. Lenin, iktisadımızın sosyalist temelini köylülükle birlikte ve işçi sınıfının önderliği altında inşa etmeyi mümkün görürken, buna karşılık Troçki'de, köylülüğe proletarya tarafından önderlik edilmesi ve sosyalist temelin ortak inşa edilmesinin imkansız bir şey olduğu sonucu çıkıyor, çünkü ülkenin politik yaşamı, işçi iktidarı ile

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

köylülüğün çoğunluğu arasında *düşmanca* çatışmalarla geçecek, bu çatışmalar ise ancak dünya devrimi arenasında ortadan kaldırılabilecekmiş.

Devam. Elimizde Lenin'in bir yıl sonra, 1922 yılında Moskova Sovyeti'nin plenum oturumunda yaptığı ve tekrar ülkemizde sosyalizmin kurulması sorununa geri döndüğü konuşması var. Şöyle diyor:

> "Sosyalizm şimdi artık uzak geleceğin ya da herhangi bir soyut şemanın ya da herhangi bir aziz tasvirinin sorunu değildir. Aziz tasvirleri hakkındaki eski, çok kötü düşüncemizi koruyoruz. Sosyalizmi günlük yaşama soktuk ve burada yolumuzu bulmak zorundayız. Günümüzün görevi budur, çağımızın görevi budur. Bu görev ne kadar zor olursa olsun, bundan önceki görevimize kıyasla ne kadar yeni olursa olsun ve bize ne kadar çok zorluk çıkarırsa çıkarsın — hepimizin birlikte, yarın değil ama herhalde birkaç yıl içinde bu görevi ne pahasına olursa olsun çözeceğimize, böylece NEP Rusya'sının sosyalist Rusya haline geleceğine olan inancımı ifade ederek sözlerimi bitirmek istiyorum." (Bkz. 4. baskı, cilt 33, s.405, Rusça.)

Adeta buna yanıt olarak ya da belki yukarıda aktarılan alıntısının açıklaması olarak Troçki, 1922 yılında "Barış Programı" broşürüne "Sonsöz"ü yayınlar, orada şöyle der:

> " 'Barış Programı'nda birçok kez tekrarlanan, proleter devrimin ulusal çerçeve içinde muzaffer bir şekilde sonuna kadar götürülemeyeceği iddiası, herhalde bazı okurlara, Sovyet Cumhuriyetimizin neredeyse beş yıllık deneyimi karşısında çürütülmüş görünecektir. Ama böyle bir sonuç mesnetsiz olurdu. İşçi devletinin ***tek***, üstelik de geri bir ülkede, tüm dünyaya karşı kendini koruyabilmiş olması olgusu, proletaryanın diğer, daha gelişmiş, daha uygar ülkelerde hakiki mucizeler yaratma yeteneğinde olacak olan muazzam gücünü kanıtlar. Ama devlet olarak politik ve askeri bakımdan kendimizi koruyabildiysek de, henüz sosyalist bir toplum yaratmaya varmış değiliz, hatta buna yakınlaşmış bile

değiliz... Diğer Avrupa devletlerinde burjuvazi iktidarda olduğu sürece, iktisadi soyutlanmaya karşı mücadele içinde kapitalist dünyayla bir anlaşma aramak zorundayız; aynı zamanda şu kesinlikle söylenebilir ki, bu anlaşma bize en iyi halde şu ya da bu iktisadi yarayı sarmaya, ileriye doğru şu ya da bu adımı atmaya yardım edebilecektir, ama Rusya'da sosyalist iktisadın ***gerçek*** bir ***ilerlemesi ancak*** Avrupa'nın en önemli ülkelerinde proletaryanın ***zaferinden sonra**** mümkün olacaktır." (Bkz. Troçki'nin yazıları, cilt III, bölüm 1, s.92/93.)

Gördüğünüz gibi burada da birbirine zıt iki tez karşı karşıya duruyor, Lenin'in tezi ve Troçki'nin tezi. Lenin, sosyalizmi artık günlük yaşamın içine soktuğumuz ve zorluklara rağmen, NEP Rusya'sını sosyalist Rusya haline getirmek için her türlü imkana sahip olduğumuz görüşündeyken, buna karşılık Troçki, diğer ülkelerdeki proletaryanın zaferinden önce, yalnızca bugünkü Rusya'yı sosyalist bir Rusya'ya dönüştürecek durumda olmamakla kalmayıp, bilakis sosyalist iktisadın gerçek bir ilerlemesini bile sağlayamayacağımıza inanmaktadır.

Son olarak Lenin yoldaşın, ölümünden kısa süre önce yazdığı ve bize politik vasiyeti olarak bıraktığı "Kooperatifçilik Üzerine" ve "Devrimimiz Üzerine" (Zuhanov'a karşı) makalelerindeki yazılı açıklamalarına sahibiz. Bu açıklamalar, Lenin bunlarda, ülkemizde sosyalizmin zaferi imkanı sorununa yeniden girdiği ve herhangi bir kuşkuya yer bırakmayan formülasyonlar verdiği için, özellikle dikkate değerdir. "Devrimimiz Üzerine" açıklamalarında şunları söyler:

"Onların (I. Enternasyonal kahramanlarının. —*J.St.*) Batı Avrupa sosyal-demokrasisinin gelişme seyri içinde ezberlemiş olduğu ve bizim sosyalizm için henüz olgun olmadığımız, onlar arasında çeşitli 'allame' bayların vurguladığı gibi, bizde sosyalizm için objektif ekonomik önşartlarm olmadığı şeklindeki argümanı... son derece basmakalıptır. Ve hiçbirinin de aklına kendi kendine şöyle

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

sormak gelmiyor: Devrimci bir durumla, birinci emperyalist savaşta ortaya çıkmış olduğu gibi bir durumla karşılaşan bir halk, durumunun çaresizliğinin sonucu, kendisine hiç olmazsa, uygarlığın daha da ilerlemesinin pek de alışılmış olmayan koşullarını elde etme şansını sunan bir mücadeleye atılamaz mı"...

"Eğer sosyalizmi yaratmak için belirli bir kültür düzeyi gerekli ise (ki bu belirli 'kültür düzeyi'nin ne olduğunu kimse söyleyemez), neden işe ilk önce bu belirli düzeyin koşullarını devrimci yoldan elde etmekle başlayıp, ve ***sonra*** da işçi-köylü iktidarı ve Sovyet düzeni temeli üzerinde ilerleyip diğer halklara yetişmeyelim"...

"Sosyalizmi yaratmak için, diyorsunuz, uygarlık gereklidir. Mükemmel. Peki ama, daha sonra sosyalizme doğru ileri harekete başlamak üzere niçin ilk önce çiftlik sahiplerinin kovulması ve Rus kapitalistlerinin kovulması gibi uygarlığın böylesi önkoşullarını bizde yaratamayacak olalım? Normal tarihsel düzenin böylesi değişikliklerinin [Modifikation] caiz olmadığını ya da imkansız olduğunu hangi kitapta okudunuz ki?" (Bkz. ***Lenin***, 4. baskı, cilt 33, s.437-439, Rusça.)

Ve "Kooperatifçilik Üzerine" makalelerinde Lenin şunları söyler:

"Gerçekten de, tüm büyük-çaplı üretim araçları üzerinde devletin tasarruf yetkisi, devlet iktidarının proletaryanın ellerinde olması, bu proletaryanın milyonlarca küçük ve küçücük köylülerle ittifakı, bu proletaryanın köylülük karşısındaki yönetici konumunun güvenlik altına alınmış olması vs. —tüm bunlar, daha önce küçümseyerek bezirgânlık olarak gördüğümüz ve şimdi, NEP düzeninde bazı bakımlardan öyle görmekte haklı olduğumuz kooperatiflerden, sadece kooperatiflerden hareket ederek, ***tam sosyalist toplumu kurmak için gerekli olan herşey değil mi?*** Bu, henüz sosyalist bir toplumun kuruluşu değildir, ama ***bu***

kuruluş için gerekli ve yeterli olan herşeydir."* (Bkz. *Lenin*, 4. baskı, cilt 33, s.428, Rusça.)

Demek ki temel sorunda, ülkemizde sosyalizmin muzaffer inşası sorununda, iktisadımızın sosyalist unsurlarının kapitalist unsurlar üzerinde zaferi sorununda —çünkü, yoldaşlar, ülkemizde sosyalizmin zaferi imkanı, iktisadımızın sosyalist unsurlarının kapitalist unsurlar üzerinde zaferi imkanından başka bir anlama gelmez— iki çizgiye sahibiz — birincisi Lenin'in ve Leninizmin çizgisi ve ikincisi Troçki'nin ve Troçkizmin çizgisi. Leninizm bu sorunu olumlu karara bağlar. Buna karşılık Troçkizm, sosyalizmin devrimimizin iç güçlerine dayanarak ülkemizde zafere ulaşma imkanını yadsır. Birinci çizgi Partimizin çizgisiyken, ikinci çizgi sosyal-demokrasinin görüşlerine bir yakınlaşmayı temsil eder.

Bu yüzden de, muhalefet bloku üzerine tezlerin taslağında, Troçkizmin Partimizdeki sosyal-demokrat bir sapma olduğu söylenir.

Ama bundan da tartışma götürmez bir olgu olarak, devrimimizin *sosyalist* bir devrim olduğu, dünya devrimi için sadece bir sinyal, itilim ve çıkış noktası değil, bilakis bir üs, ülkemizde tam sosyalist toplumu kurmak için gerekli ve yeterli üs de olduğu sonucu çıkar.

Demek ki iktisadımızın kapitalist unsurlarını yenebiliriz ve yenmek zorundayız, ülkemizde sosyalist toplumu kurabiliriz ve kurmak zorundayız. Ama bu zafer, tam, nihai zafer olarak nitelendirilebilir mi? Hayır, nitelendirilemez. Kapitalistlerimizi yenebiliriz, sosyalizmi inşa edebilir ve onu kurabiliriz, ama bu henüz, proletarya diktatörlüğü ülkesini dıştan tehlikelere, bir müdahale ve onunla bağlı restorasyon tehlikesine, eski düzenin restorasyonu tehlikesine karşı güvenceye alabileceğimiz anlamına gelmez. Bir adada yaşamıyoruz. Kapitalist çember içinde yaşıyoruz. Sosyalizmi inşa ediyor ve bununla kapitalist ülkelerin işçilerini devrimcileştiriyor olmamız, tüm kapitalist dünyanın nefretini ve düşmanlığını üstümüze çekmek zorunda. Kapitalist dünyanın, iktisadi cephedeki başarılarımızı, tüm dünya işçi sınıfını devrimcileştiren başarıları

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

kayıtsızca izleyeceğini sanmak, kendini hayale kaptırmak demektir. Kapitalist çember içinde bulunduğumuz sürece, proletarya en azından bir dizi ülkede zafer kazanmadığı sürece, bu nedenle zaferimize nihai gözle bakamayız, dolayısıyla proletarya diktatörlüğü ülkesini, inşamızda hangi başarıları gösterirsek gösterelim, dıştan tehlikelere karşı güvenceye alınmış olarak göremeyiz. Bu yüzden, nihai olarak zafer kazanmak için, şu anki kapitalist çemberin yerine sosyalist bir çevrenin geçmesini sağlamak gerekir, proletaryanın en azından bazı ülkelerde daha zafer kazanmasını sağlamak gerekir. Ancak o zaman zaferimize nihai gözüyle bakılabilir.

Bu yüzden ülkemizde sosyalizmin zaferini kendi içinde amaç olarak, kendi kendine yeterli bir şey olarak değil, diğer ülkelerde proleter devrimin zaferine destek olarak, araç olarak, yol olarak görüyoruz.

Lenin yoldaş bu konuda şunları yazdı:

> "Biz", diyor Lenin, "sadece bir devlette değil, aynı zamanda ***bir devletler sisteminde***. yaşıyoruz, ve emperyalist devletlerin yanında Sovyet cumhuriyetinin varlığı uzun vadede düşünülemezdir. Sonunda ya biri ya öteki zafer kazancaktır. Ama bu son gelene dek, Sovyet cumhuriyeti ile burjuva devletleri arasında bir dizi korkunç çatışmalar kaçınılmazdır. Bu demektir ki, egemen sınıf, proletarya, egemen olmak istiyorsa ve olacaksa, bunu askeri örgütüyle de kanıtlamak zorundadır." (Bkz. 4. baskı, cilt 29, s.133, Rusça.)

Bundan, askeri bir müdahale tehlikesinin var olduğu ve uzun süre de var olacağı sonucu çıkıyor.

Kapitalistlerin şimdi Sovyetler Cumhuriyetine karşı ciddi bir müdahaleye girişip girişemeyecekleri bir başka sorundur. Bu henüz bir sorundur. Burada çok şey, kapitalist ülkelerdeki işçilerin tutumuna, onların proletarya diktatörlüğü ülkesine duyduğu sempatiye, sosyalizm davasına bağlılıklarının derecesine bağlıdır. Kapitalist ülkelerin işçilerinin şimdi devrimimizi kendi kapitalistlerine karşı bir devrimle destekleyemeyecekleri şu sıra bir olgudur. Ama kapitalistlerin "kendi" işçilerini cumhuriyetimize karşı bir savaşa kışkırtacak durumda

olmadığı da aynı şekilde bir olgudur. Ve işçiler olmadan bugün proletarya diktatörlüğü ülkesine karşı, eğer kapitalizm ölümcül bir tehlikeye maruz bırakılmak istenmiyorsa, savaş yürütülemez. Sosyalist inşa çalışmamızı denetlemek için ülkemizi ziyaret eden sayısız işçi delegasyonları bunun kanıtıdır. Tüm dünya işçi sınıfının Sovyetler Cumhuriyeti için beslediği büyük sempati bunun kanıtıdır. Cumhuriyetimizin şu anki uluslararası durumu da bu sempatiye dayanmaktadır. Bu sempati olmadan şimdiye dek bir dizi yeni müdahale denemeleri olurdu, inşa çalışmamız kesintiye uğrardı ve tüm bir dönem boyunca "soluklanma molası" bulamazdık.

Ama eğer kapitalist dünya şimdi ülkemize karşı askeri bir müdahaleya girişecek durumda değilse, bu henüz onun hiçbir zaman bunu yapacak durumda olmayacağı anlamına gelmez. Her halükârda kapitalistler uyumuyorlar, ve Cumhuriyetimizin uluslararası pozisyonlarını zayıflatmak ve bir müdahalenin önkoşullarını yaratmak için elden gelen her şeyi yapıyorlar. Bu yüzden, ne müdahale denemeleri ne de onunla bağlı olan ülkemizde eski düzenin restorasyonu imkanı dışlanmış sayılmamalıdır.

Bu yüzden Lenin şunları söylerken haklıdır:

> "Bizim Sovyet cumhuriyetimiz tüm kapitalist dünyanın tecrit olmuş bir kenar bölgesi olarak kaldığı sürece, şu ya da bu tehlikenin yokolacağını düşünmek... büsbütün komik bir hayalperestlik ve ütopya olurdu. Bu temel karşıtlıklar varlığını koruduğu sürece, doğal olarak tehlikeler de varlığını koruyacaktır, onlardan kaçıp kurtulamayız." (Bkz. 4. baskı, cilt 31, s.462, Rusça.)

Bu yüzden de Lenin der ki:

> "Nihai olarak zafer ancak dünya ölçüsünde ve ancak tüm ülkelerin işçilerinin ortak çabalarıyla kazanılabilir." (Bkz. 4. baskı, cilt 27, s.336, Rusça.)

O halde ülkemizde sosyalizmin zaferi ne anlama geliyor?

Proletarya diktatörlüğünün mücadeleyle kazanılması ve sosyalizmin kurulması, bundan ötürü devrimimizin iç güçleriyle iktisadımızın kapitalist unsurlarının üstesinden gelinmesi anlamına geliyor.

Ülkemizde sosyalizmin nihai zaferi ne anlama geliyor?

En azından birtakım ülkelerde sosyalist devrimin zaferine dayanarak müdahaleye ve restorasyon denemelerine karşı tam bir garantinin yaratılması anlamına geliyor.

Eğer ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi olanağı, bir ülkenin (burada elbette kendi ülkemizi düşünüyoruz) bal gibi üstesinden gelebileceği iç karşıtlıkların üstesinden gelme olanağı anlamına geliyorsa, sosyalizmin nihai zaferi imkanı, dış karşıtlıkların, sosyalizm ülkesi ile kapitalizm ülkeleri arasındaki karşıtlıkların —ancak birtakım ülkelerde proleter devrimin güçleri ile üstesinden gelinebilecek olan karşıtlıkların— üstesinden gelme anlamına gelir.

Bu iki dizi karşıtlığı birbirine karıştıran, ya onmaz bir şaşkındır ya da iflah olmaz bir oportünist.

Partimizin temel çizgisi budur.

3— RKP(B) XIV. Konferansının Kararı

Partimizin bu çizgisi resmi ifadesini ilk kez, uluslararası durum, kapitalizmin stabilizasyonu ve ***tek*** ülkede sosyalizmin inşası üzerine XIV. Parti Konferansının ünlü kararında bulmuştur. Bu kararın Partimizin tarihindeki en önemli Parti belgelerinden biri olduğunu düşünüyorum, sadece ülkemizdeki sosyalizmin inşası sorununda Leninist çizgi için muhteşem bir gösteri olmasından dolayı değil, bilakis aynı zamanda Troçkizmin doğrudan mahkûm edilmesi anlamına da geldiği için. Kulağa ne kadar tuhaf gelirse gelsin, Zinovyev'in raporu üzerine kabul edilmiş olan *(salonda hareketlilik)* bu kararın en önemli noktalarını aktarmanın gereksiz olmayacağını sanıyorum.

Bu kararda, ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi üzerine şunlar söylenir:

> "Genelde ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi (***nihai*** zaferi anlamında ***değil***) kayıtsız-şartsız mümkündür."*[86]

Sosyalizmin nihai zaferi sorununa ilişkin kararda şöyle denir:

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

"Birbirine taban tabana zıt iki toplumsal sistemin varlığı, sürekli olarak bir kapitalist abluka tehlikesini, iktisadi baskının başka biçimleri tehlikesini, silahlı müdahale- ve restorasyon tehlikesini doğurur. Dolayısıyla sosyalizmin ***nihai zaferi için*** biricik güvence, yani restorasyona karşı güvence, bir dizi ülkede muzaffer sosyalist devrimdir."[87]

Tam sosyalist toplumu kurma sorununa ve Troçkizm sorununa ilişkin olarak kararda şunlar söylenir:

"Bundan, Rusya gibi geri bir ülkede tam sosyalist toplumu kurmanın, teknik ve iktisadi bakımdan daha gelişmiş ülkelerin 'devlet yardımı' (Troçki) olmadan olanaksız olduğu sonucu asla çıkmaz. Troçkist sürekli devrim teorisinin bileşenlerinden biri, 'Rusya'da sosyalist iktisadın ***gerçek*** bir ***ilerlemesi ancak*** Avrupa'nın en önemli ülkelerinde proletaryanın ***zaferinden sonra*** mümkün olacaktır' (Troçki, 1922) iddiasıdır — SSCB proletaryasını şimdiki dönemde kaderci bir pasifliğe mahkûm eden bir iddia. Bu tür 'teorilere' karşı Lenin yoldaş şunları yazdı: 'Onların Batı Avrupa sosyal-demokrasisinin gelişme seyri içinde ezberlemiş olduğu ve bizim sosyalizm için henüz olgun olmadığımız, onlar arasında çeşitli 'allame' bayların vurguladığı gibi, bizde sosyalizm için objektif ekonomik önşartların olmadığı şeklindeki argümanı... son derece basmakalıptır.' " (Zuhanov Üzerine Notlar.) (RKP(B) XIV. Konferansının "KEYK Genişletilmiş Plenumu ile Bağıntı İçinde Komintern ve RKP (B)nin Görevleri Üzerine" Karar.[88])

XIV. Konferansın kararının bu temel noktalarının bir izahat gerektirmediğine inanıyorum. Daha açık ve net ifade edilemez. Kararın, Troçkizm ile Zuhanov yönelimi arasına bir eşitlik işareti konduğu bölümü özel dikkat hak ediyor. Ama Zuhanov yönelimi neyi temsil ediyor? Lenin'in Zuhanov'a karşı ünlü makalelerinden, bu yönelimin sosyal-demokratizmin, Menşevizmin bir varyantını oluşturduğunu biliyoruz. XIV. Konferansta bu karar lehinde tavır koyan Zinovyev'in, daha sonra ona neden yüz çevirdiği ve şu anda aynı blok içinde bulunduğu Troçki'nin görüşüne katıldığı anlaşılmak

isteniyorsa, bu özellikle vurgulanmalıdır.

Uluslararası durumla bağıntılı olarak karar ayrıca, Parti için tehlikeler yaratabilecek olan Partinin temel çizgisinden iki sapma tespit ediyor:

Kararda bu tehlikeler üzerine şunlar söyleniyor:

> "Uluslararası arenada ortaya çıkmış olan durumla bağıntı içinde, Partimizi içinde bulunduğumuz dönemde iki tehlike tehdit edebilir: 1— pasiflik sapması, kapitalizmin bazı yerlerde ortaya çıkan stabilizasyonunun ve uluslararası devrimin yavaşlayan temposunun, fazla ileri giden [zorlama —ÇN] bir yorumundan çıkan ve ifadesini uluslararası devrimin yavaşlayan temposuna rağmen, SSCB'nde sosyalist toplumu kurmak üzere enerjik ve sistematik bir çalışma yapmak için yeterince içtepi olmadığında bulan bir sapma, ve 2— ulusal dargörüşlülük sapması, ki bu ifadesini ***uluslararası*** proleter devrimciler olarak sahip olduğumuz yükümlülüklerin unutulmasında, SSCB'nin kaderinin, yavaş da olsa gelişmekte olan ***uluslararası*** proleter devrime sıkı bağımlılığının bilinçsizce ihmal edilmesinde, yalnızca uluslararası hareketin, dünyanın ilk proleter devlet iktidarının varlığına, sağlamlaşmasına ve güçlenmesine değil, bilakis SSCB'ndeki proletarya diktatörlüğünün de uluslararası proletaryanın desteğine ihtiyaç duyduğunun anlaşılmamasında ifadesini bulur." (RKP(B) XIV. Konferansının "Genişletilmiş KEYK Plenumu ile Bağıntı İçinde Komintern'in ve RKP(B)'nin Görevleri Üzerine" Kararı.)

Bu alıntıdan, XIV. Konferansın, birinci sapmadan sözederken, ülkemizde sosyalist inşanın zaferine inançsızlıkta ifadesini bulan ve Troçkistler arasında yaygın olan sapmayı kastettiği anlaşılıyor. İkinci sapmadan sözederken ise, devrimimizin uluslararası perspektiflerini gözardı etmekte ifadesini bulan sapmayı kastediyor. Bu sapma, uluslararası politika alanında çalışan ve bazen bağımlı ülkelerde "nüfuz alanları" oluşturulması görüşüne kayan bazı fonksiyonerlerde belli ölçülerde yaygındır.

Bir bütün olarak Parti ve onun Merkez Komitesi iki sapmayı da

damgalayarak, bu sapmalardan kaynaklanan tehlikelere karşı savaş açmıştır.

Olgular bunlardır.

Nasıl oldu da, özel bir raporla, XIV. Konferans kararından yana tavır koyan Zinovyev, daha sonra —aynı zamanda Leninizmin de çizgisi olan— bu kararın çizgisinden uzaklaştı? Nasıl olup da, Leninizme sırt çeviren o, aynı zamanda Partiye karşı, kendisinin Leninizme sırt çevirmesini örtbas etmek için gülünç ulusal dargörüşlülük suçlamasını getirebildi — şimdi yoldaşlar, sizi bu marifet hakkında bilgilendirmek istiyorum.

4— "Yeni Muhalefet"in Troçkizme Geçişi

"Yeni Muhalefet"in şimdiki liderleri Kamenev ve Zinovyev'in, ülkemizde sosyalizmin inşası sorununda Parti Merkez Komitemizle ayrılıkları ilk kez XIV. Konferanstan kısa süre önce açık biçim aldı. Burada, Konferanstan kısa süre önce Kamenev ve Zinovyev'in, bu sorunda Parti çizgisiyle hiçbir ortak yanı bulunmayan ve özü itibariyle Zuhanov'un görüşüyle örtüşen tuhaf bir görüşü savunmayı denedikleri bir MK Politbüro oturumunu düşünüyorum.

Bu konuda RKP(B) Moskova Komitesi, eski Leningrad yönetici grubunun Aralık 1925'teki, yani 7 ay sonraki ünlü açıklamasına yanıtında şunları yazıyordu:

> "Daha kısa süre önce Kamenev ve Zinovyev Politbüro'da, eğer uluslararası devrim yardımımıza yetişmezse, teknik ve ekonomik geriliğimiz sonucu iç zorlukların üstesinden gelecek durumda olmadığımız görüşünü savundular. Fakat biz, MK çoğunluğuyla birlikte, teknik geriliğimize bakmaksızın ve ona rağmen, sosyalizmi inşa edebileceğimiz, onu inşa edeceğimiz ve inşayı sonuna kadar götüreceğimiz görüşündeyiz. Bu inşanın, dünya ölçeğinde bir zafer durumunda olduğundan, elbette çok daha yavaş cereyan edeceği görüşündeyiz, ama buna rağmen ilerliyoruz ve ilerleyeceğiz. Aynı şekilde, Kamenev ve Zinovyev'in görüşünün, işçi sınıfımızın ve onu izleyen köylü kitlelerinin iç güçlerine

inançsızlığı ifade ettiği düşüncesindeyiz. Bu görüşün, Lenin'in pozisyonunundan yüz çevirme anlamına geldiğini düşünüyoruz." (Bkz. "Yanıt".)

Yoldaşlar, Kamenev ve Zinovyev'in, XIV. Parti Kongresinin ilk oturumları sırasında "Pravda"da yayınlanmış olan Moskova Komitesi'nin bu açıklamasını çürütmeyi bile denemediklerini ve böylece, Moskova Komitesi tarafından öne sürülen suçlamaların gerçeğe uygun olduğunu zımnen itiraf ettiklerini belirtmek zorundayım.

Bizzat XIV. Parti Konferansı'nda Kamenev ve Zinovyev, ülkemizde sosyalizmin inşası sorununda Parti çizgisinin doğruluğunu şeklen tanıdılar. Belli ki anlayışlarının MK üyelerinde rağbet bulmaması durumu karşısında buna mecbur kalmışlardı. Bunun ötesinde Zinovyev hatta, daha önce de belirttiğim gibi, sizin de kanaat getirdiğiniz gibi Partimizin çizgisini ifade eden XIV. Parti Konferansı'nın ünlü kararını XIV. Konferansta özel bir raporla savundu. Ancak sonraki olaylar, Zinovyev ve Kamenev'in XIV. Konferansta Parti çizgisini yalnızca şeklen, yüzeysel olarak savunduklarını, gerçekte ise kendi bakış açılarında ısrar ettiklerini göstermiştir. Eylül 1925'te Zinovyev'in "Leninizm" kitabının yayınlanması, bu bakımdan, XIV. Konferansta Parti çizgisini savunan Zinovyev ile, Parti çizgisine, Leninizme sırt çeviren ve Troçkizmin ideolojik pozisyonuna geçen Zinovyev arasında ayırım çizgisi çeken bir "olay"dır.

Kitabında şöyle yazıyor Zinovyev:

"Sosyalizmin nihai zaferinden en azından şunlar anlaşılır: 1— sınıfların ortadan kaldırılması, ve dolayısıyla 2— ***tek*** sınıfın diktatörlüğünün, verili durumda proletarya diktatörlüğünün ortadan kaldırılması..." "Sorunun bizde SSCB'nde 1925 yılında nasıl durduğu konusunda daha berrak bir fikir edinmek için", diyor Zinovyev devamla, "iki şeyi ayırt etmeliyiz: 1— sosyalizmi inşa olanağının güvence altına alınmış olması — böyle bir olanak, elbette, ***tek*** ülkenin sınırları içinde de tamamen tasavvur edilebilirdir, ve 2— sosyalizmin nihai kuruluşu ve sağlamlaştırılması, yani

sosyalist düzenin, sosyalist toplumun gerçekleştirilmesi." (Bkz. Zinovyev'in "Leninizm"i, s.291 ve 293.)

Burada her şeyin birbirine karıştırıldığını ve altüst edildiğini görüyorsunuz. Zinovyev'in görüşüne göre, ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi anlamında zafer, tam sosyalizmi kurma olanağına sahip olmaksızın, sosyalizmi inşa etme olanağı anlamına geliyor. Aslında onu tam kuramayacağını bile bile sosyalizmi inşa etmek. ***Tek*** ülkede sosyalizmin zaferi demek ki buna deniyor Zinovyev'de. *(Gülüşmeler.)* Sosyalist toplumun kurulmasına gelince, o bunu nihai zafer sorunu ile karıştırıyor ve böylece ülkemizde sosyalizmin zaferi sorununu bütünlüğü içinde hiç mi hiç anlamadığını kanıtlıyor. Sosyalist iktisadı, onu kuramayacağını bile bile inşa etmek — Zinovyev işi buraya vardırdı.

Vurgulamaya gerek yok ki, böyle bir bakış açısının, sosyalizmin inşası sorununda Leninizmin temel çizgisiyle hiçbir ortak yanı yoktur. Vurgulamaya gerek yok ki, proletaryanın ülkemizde sosyalizmi inşa etme iradesini zayıflatan ve böylece diğer ülkelerde devrimin patlak vermesine ket vuran böyle bir bakış açısı, enternasyonalizmin asıl temellerini altüst eder. Bu, doğrudan Troçkizmin ideolojik pozisyonuna götüren ve ona katılan bir bakış açısıdır.

Aynı şey Zinovyev'in Aralık 1925'te XIV. Parti Kongresindeki konuşmaları için de söylenmelidir. Yakovlev'i eleştirerek XIV. Parti Kongresinde şunları söylüyordu o:

"Örneğin Yakovlev yoldaşın, en son Kursk İl Parti Konferansında ne kadar ileri gittiğine bakınız: '***tek*** ülkede, her yanımız kapitalist düşmanlarca kuşatılmışken, bu koşullar altında ***tek*** ülkede sosyalizmi tam olarak kurabilir miyiz?' diye soruyor. Ve yanıtlıyor: 'Şimdiye dek söylenenler temelinde, yalnızca sosyalizmi inşa etmekle kalmayıp, şimdilik yalnız olmamıza, şimdilik dünyada tek Sovyet ülkesi olmamıza rağmen, tek Sovyet devleti olmamıza rağmen, sosyalizmi tam olarak kuracağımızı da iddia etme hakkına sahibiz'. ("Kurskaya Pravda", No.279, 8 Aralık 1925.) ***Bu sorunun Leninist tarzda konuşu mudur"***, diye

soruyor Zinovyev, *"bu, ulusal darkafalılık kokmuyor mu?"** (Zinovyev, XIV. Parti Kongresi'nde Sonsöz.)

Buna göre, özünde Partinin ve Leninizmin çizgisini savunan Yakovlev, ulusal dargörüşlülük suçlamasını hak ediyor. Buna göre, XIV. Konferansın ünlü kararında saptanan Parti çizgisi temsil edildiğinde, ulusal dargörüşlülüğe düşülüyor. Gerçekten denebilir ki: İşi çok ileri götürdü! Zinovyev'in sergilediği ve Leninizme sırt çevirmesini gülünç, Leninistlere karşı yöneltilmiş ulusal dargörüşlülük suçlamalarıyla örtbas etmeye çalışmaktan ibaret olan tüm marifeti de budur aslında.

Bu yüzden, muhalefet bloku üzerine tezlerde, "Yeni Muhalefet"in temel sorunda, ülkemizde sosyalizmin zaferi imkanı sorununda ya da —*bununla bir ve aynı şey olan*— devrimimizin karakteri ve perspektifleri sorununda Troçkizmin yanına geçtiğinin saptanması tamamen doğrudur.

Bu sorunda Kamenev'in *şeklen* belli bir farklı tavır aldığı burada belirtilmeli. Kamenev'in, Zinovyev'in zıttına, hem XIV. Parti Konferansında hem de XIV. Parti Kongresinde, ülkemizde sosyalizmin inşası sorununda Parti çizgisiyle dayanışmasını açıkça bildirdiği olgudur. Buna rağmen, XIV. Parti Kongresi Kamenev'in açıklamasını ciddiye almadı, onun sözüne inanmadı, ve MK faaliyet raporuna ilişkin kararında onu Leninizme sırt çevirmiş olan grubun içinde saydı. Niçin? Çünkü Kamenev, Parti çizgisiyle dayanışması üzerine açıklamayı fiille gerçekleştirmeye niyetli olmadığı ve bunu gerekli görmediği için. Peki, açıklamasını fiille gerçekleştirmek ne demektir? Parti çizgisine karşı mücadele edenlerden kopmak demektir. Parti, Partiyle dayanışmasını dudak ucuyla ifade etmiş olan kişilerin, aynı zamanda, Partiye karşı mücadele eden unsurlarla politik dostluklarını sürdürdükleri birçok örnek biliyor. Lenin bu tür durumlarda, Parti çizgisinin böylesi "yandaşlarının", Parti çizgisinin karşıtlarından daha kötü olduğunu söylerdi. Örneğin Troçki'nin, emperyalist savaş sırasında, enternasyonalizm ilkeleriyle dayanışmasını tekrar tekrar açıkladığı ve bu ilkelere sadakatini temin ettiği biliniyor. Buna rağmen

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

Lenin onu o sıralar "sosyal şovenlerin yardakçısı" olarak adlandırdı. Niçin? Çünkü Troçki'nin, enternasyonalizme inancını açıklamasıyla eş zamanlı olarak Kautsky ve Martov'dan, Potressov ve Çaydze'den kopmaya niyeti yoktu. Ve Lenin elbette haklıydı. Açıklamanın ciddiye alınmasını mı istiyorsun, o zaman açıklamanı fiille gerçekleştir ve Parti çizgisine karşı mücadele eden kişilerle politik dostluğu kes.

Bu yüzden Kamenev'in, sasyalizmin inşası sorununda Parti çizgisiyle dayanışması üzerine açıklamalarının, sözlerini fiille gerçekleştirmeye niyeti olmadığı ve Troçkistlerle blok içinde kalmayı sürdürdüğü müddetçe ciddiye alınamayacağı görüşündeyim.

5— Troçki'nin Hileleri. Smilga. Radek.

Denebilir ki: Bütün bunlar iyi, güzel de, muhalefet bloku liderlerinin, sosyal-demokrat sapmadan Leninizme çarketmeye isteksiz olmadığını kanıtlayan herhangi bir evrak ve belge yok mu? Örneğin Troçki'nin kitabı "Sosyalizme mi, Kapitalizme mi?" var. Bu kitapçık, Troçki'nin ilkesel hatalarından kurtulmaya isteksiz olmadığının bir belirtisi değil mi? Hatta bazıları, Troçki'nin bu kitapçıkta ilkesel hatalarından gerçekten vazgeçtiği ya da en azından vazgeçmeye çabaladığı görüşündedir. Ben günahkâr adam bu durumda belli bir imansızlığın ıztırabını çekiyorum *(gülüşmeler)* ve bu tür varsayımların gerçeğe ne yazık ki hiç uymadığını söylemek zorundayım.

Örneğin Troçki'nin "Sosyalizme mi, Kapitalizme mi?" kitabının en göze çarpan yerini alalım:

> "Devlet Planlama Komisyonu (Gosplan), 1925/26 mali yılı için SSCB halk iktisadının 'kontrol' rakamlarına ilişkin kesin raporunu yayınladı. Bütün bunlar kulağa çok kuru ve deyim yerindeyse bürokratik geliyor. Ne var ki, bu kuru istatistik cetvellerden ve neredeyse aynı şekilde kuru ve çekingen açıklamalardan, gelişen sosyalizmin muhteşem tarihsel müziği tınlıyor." (L.Troçki, "Sosyalizme mi, Kapitalizme mi?", "Planovoye Hosyaistvo" Yayınevi, 1925, s.1.)

"Gelişen sosyalizmin muhteşem tarihsel müziği" nedir? Bu "muhteşem" lafın anlamı nedir, eğer bir anlamı varsa? Ülkemizde sosyalizmin zaferi olanağı sorununa bir yanıt ya da en azından bir yanıtın imasını veriyor mu? Gelişen sosyalizmin tarihsel müziğinden, gerek burjuvaziyi devirdiğimiz 1917 yılında, gerekse de müdahalecileri ülkemizden attığımız 1920 yılında sözedilebilirdi, çünkü 1917'de burjuvaziyi devirdikten ve müdahalecileri kovduktan sonra tüm dünyaya, ülkemizde gelişen sosyalizmin gücünü ve iktidarını kanıtlayan olağanüstü olgular göstermemiz, gerçekten de, gelişen sosyalizmin muhteşem bir tarihsel müziğiydi. Ama bunun, ülkemizde sosyalizmin muzaffer inşası olanağı sorunuyla herhangi bir ilgisi var mı, ya da herhangi bir ilgisi olabilir mi? Biz —diyor Troçki— sosyalizme doğru adım atabiliriz. Ama sosyalizme ***varabilir miyiz?*** — sorun bu. Sosyalizme varmayacağını bile bile sosyalizme doğru adım atmak — bu budalalık değil mi acaba? Hayır, yoldaşlar, Troçki'nin müzik ve benzeri üzerine "muhteşem" lafı soruya yanıt değil, bilakis avukatça bir hile ve sorundan "müziksel" bir kaçamaktır. *(Sesler:* "Çok doğru!")

Troçki'nin sorundan bu muhteşem ve müziksel kaçamağının, Troçki'nin vaktiyle "Yeni Rota" yazısında Leninizmi tanımlarken aldığı kaçamak tavırla aynı kefeye konabileceği düşüncesindeyim. Bir dinleyin:

> "Devrimci eylem sistemi olarak Leninizm, fiziksel çalışmada adale reaksiyonu neyse, toplumsal alanda aynı şey olan, düşünce ve deneyimler aracılığıyla edinilmiş devrimci bir içgüdüyü önşart koşar." (L.Troçki, "Yeni Rota", "Kraznaya Novy" Yayınevi, 1924, s.47.)

"Fiziksel çalışmada adale reaksiyonu" olarak Leninizm. Öyle değil mi, bu yeni ve orijinal ve sebebi hikmeti derinde! *(Gülüşmeler.)* Bütün bunlar şaşaalı, müziksel ve, eğer isterseniz, hatta muhteşem. Yalnız "ufak bir şey" eksik: Leninizmin basit ve herkesçe anlaşılır bir tanımı.

Lenin, Troçki üzerine, örneğin şu acı ama doğru sözleri yazarken Troçki'nin müzikal laflar içinde kendinden geçtiği tam da bu tür durumları gözönünde bulundurmuştur:

"Parlayan her şey altın değildir. Troçki'nin laflarında çok pırıltı ve gösteriş var, ama içerik yok." (Bkz. 4. baskı, cilt 20, s.307, Rusça.)

Troçki'nin 1925 yılında yayınlanan "Sosyalizme mi, Kapitalizme mi?" kitabının durumu budur.

Daha sonraki zamana, örneğin 1926 yılına gelince, Troçki tarafından imzalanmış, Eylül 1926 tarihli, Troçki'nin Parti tarafından reddedilen bakış açısında ısrar etmeye devam ettiğine hiç kuşku bırakmayan bir belge var elimizde. Troçki'nin muhaliflere mektubunu kastediyorum.

Bu belgede şöyle deniyor:

"Leningrad muhalefeti, köyde farklılaşmanın örtbas edilmesinden dolayı, Kulakların gelişmesi ve Kulakların, yalnızca en temel iktisadi süreçler üstünde değil, bilakis Sovyet iktidarının politikası üstünde de uyguladığı artan etkisinden dolayı: kendi Partimizin saflarında, Buharin'in himayesi altında, iktisadımızda küçük-burjuva elemanter zorun baskısını açıkça ifade eden teorik bir okulun oluşmuş olması olgusundan dolayı zamanında alarm verdi; ***Leningrad muhalefeti, ulusal dargörüşlülüğün teorik olarak haklı çıkarılması olarak tek ülkede sosyalizm teorisine enerjik biçimde karşı çıktı"***...* (SBKP(B) MK Politbürosunun Parti-içi durum sorununa ilişkin 8 ve 11 Ekim 1926 tarihli oturumlarının stenografik tutanağının ekleri'nden.)

Burada, Troçki tarafından imzalanmış bu belgede her şey söyleniyor: gerek "Yeni Muhalefet" liderlerinin Leninizmden Troçkizme geçtikleri, gerekse de Troçki'nin, Partimizde sosyal-demokrat bir sapmayı oluşturan eski pozisyonlarında tümüyle ve bütünüyle ısrar etmeyi sürdürdüğü.

Ve muhalefet blokunun diğer liderlerinin, örneğin Smilga ve Radek'in durumu ne alemde? Onların da muhalefet bloku liderleri

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

arasında olduğunu düşünüyorum. Smilga ve Radek — neden muhalefet blokunun lideri olmasınlar? Ülkemizde sosyalizmin inşası sorununda Partinin bakış açısını, Leninizmin bakış açısını onlar nasıl değerlendiriyor?

Örneğin Smilga Eylül 1926'da Komünist Akademi'de şunları söylüyordu:

> "*Onun* (Buharin'in. —*J.St.*) tamamen" diyordu, "[ekonominin —ÇN] yeniden tesisi ideolojisinin etkisinde ***olduğunu iddia ediyorum,*** o, ***ülkemizin iktisadi geriliğinin, Rusya'da sosyalist düzenin kurulması için hiç engel teşkil etmediğini ispatlanmış sayıyor...*** Sosyalist inşa ile uğraşırsak kuşkusuz sosyalizmi inşa ettiğimize inanıyorum. Ama sorun, yeniden tesis döneminin, ***teknik olarak geri, tek bir ülkede sosyalizmi kurmanın olanaksız olduğunu*** söyleyen Marksizmin ve Leninizmin merkezi noktasının gözden geçirilmesini, revizyonunu haklı çıkarıp çıkaramayacağıdır." (Smilga, Kontrol Rakamları Sorunu Üzerine konuşma, 26 Eylül 1926'da Komünist Akademi'de yapıldı.)

Bu da, gördüğünüz gibi, temel sorunda, devrimimizin karakteri ve perspektifleri sorununda bay Zuhanov'un pozisyonuyla tümüyle ve bütünüyle örtüşen bir "pozisyon"dur. Smilga'nın pozisyonunun, benim haklı olarak sosyal-demokrat *sapmanın pozisyonu* olarak tanımladığım Troçki'nin pozisyonuna tamamen tekabül ettiği doğru değil mi acaba? *(Sesler:* "Çok doğru!")

Muhalefet blokunun, Smilga'nın bu tür konuşmalarından sorumlu olduğu kabul edilebilir mi? Edilebilir ve edilmelidir. Muhalefet bloku, Smilga'yla arasına sınır çekmeyi hiç denedi mi? Hayır, bunu denemedi. Tam tersine, Komünist Akademi'deki konuşmalarında Smilga'yı var gücüyle destekledi.

Ve Smilga'yla birlikte Komünist Akademi'de sahneye çıkan ve orada bizim gibilerini "yerin dibine sokan" *(gülüşmeler)* bir lider daha var — Radek. Elimizde, Radek'in ülkemizde sosyalizmin kurulması teorisiyle dalga geçip, kendisinin onu "bir ilçede" ya da hatta "bir caddede" sosyalizmin inşası teorisi olarak tanımlayarak alay ettiğini

kanıtlayan bir belge bulunuyor; bu arada o, kendisine bu teorinin "Leninist bir fikir" olduğunu seslenen yoldaşların itirazlarını şöyle yanıtlıyordu:

> "Lenin'i kötü okumuşsunuz; eğer Vladimir İlyiç yaşasaydı, bunun Şçedrin'ci bir fikir olduğunu söylerdi. Sçedrin'in 'Pompadurlar'ında*, liberalizmi ***bir*** ilçede inşa eden eşsiz bir Pompadur var." (Radek'in Komünist Akademi'deki konuşması.)

Tek ülkede sosyalizmin inşası fikriyle Radek tarafından münasebetsizce, bir liberale yaraşır biçimde alay edilmesi, Leninizmle tam bir kopuştan başka nasıl adlandırılabilir? Muhalefet bloku Radek'in bu münasebetsizliğinden sorumlu mudur? Kuşkusuz. O halde niçin kendini ondan ayırmıyor? Çünkü muhalefet bloku, Leninizme sırt çevirme pozisyonundan vazgeçmeyi aklından bile geçirmiyor.

6— İnşamızın Perspektifleri Sorununun Tayin Edici Önemi

Devrimimizin karakteri ve perspektifleri üzerine bütün bu kavgalar neden, gelecekte ne olacağı ya da ne olabileceği üzerine kavgalar neden? — diye sorulabilir. Bütün bu kavgaları bir kenara bırakıp, pratik çalışmayla uğraşmak daha iyi olmaz mıydı?

Sorunun böyle konmasının temelden yanlış olduğu görüşündeyim, yoldaşlar.

Nereye gideceğimizi bilmeden, hareketin hedefini bilmeden ilerleyemeyiz. Perspektifler olmadan, sosyalist iktisadımızı inşa etmeye başladıktan sonra, onu gerçekten sonuna kadar kurabileceğimizden kesin emin olmadan inşa edemeyiz. Net perspektifler, net hedefler olmadan Parti inşayı yönetemez. Bernstein'ın reçetesine göre yaşayamayız: "Hareket her şeydir, hedef hiçbir şey." Devrimciler olarak biz, tam tersine, ileri yürüyüşümüzü,

---

** Pompadur — ünlü Rus hicivcisi Saltıkov Şçedrin'in "Pompadurlar ve Bayanları" eserinden dar ve dikkafalı bir taşra kodamanı tipi. Çev.*

pratik çalışmamızı en önemli sınıf hedefine, proleter inşaya tabi kılmak zorundayız. Bunu yapmazsak, o zaman kaçınılmaz olarak ve mutlaka oportünizmin batağına düşeriz.

Devam. İnşamız için net perspektifler olmadan, sosyalizmin kurulacağından emin olmadan, işçi kitleleri bu inşa çalışmasına ***bilinçli*** bir şekilde katılamazlar, köylülüğe ***bilinçli*** bir şekilde önderlik edemezler. Sosyalizmin kurulacağından emin olmadan, sosyalizmi inşa etme iradesi olamaz. İnşaatın tamamlanmayacağını bile bile inşa etmeyi kimin canı ister? Bu yüzden inşamız için sosyalist perspektifin olmayışı, proletaryanın bu inşa iradesinin kaçınılmaz olarak ve mutlaka zayıflamasına yol açar.

Devamla. Proletaryanın sosyalizmi inşa etme iradesi zayıflatılırsa, bu iktisadımızın kapitalist unsurlarının güçlenmesine yol açacaktır. Çünkü sosyalizmi inşa etmek, iktisadımızın kapitalist unsurlarını yere sermekten başka ne anlama gelir ki. İşçi sınıfı içinde moral çöküntüsü ve bozguncu ruh hali, kapitalist unsurların eski düzenin restorasyonuna yönelik umutlarını yalnızca yeni baştan canlandırabilir. Kim inşamızın sosyalist perspektiflerinin tayin edici önemini küçümserse, iktisadımızın kapitalist unsurlarına yardım eder, teslimiyetçiliği besler.

Ve son olarak: Proletaryanın, iktisadımızın kapitalist unsurları üzerinde zafere olan iradesi zayıflatılırsa ve böylece sosyalist inşaya ket vurulursa, bu tüm ülkelerde uluslararası devrimin patlak vermesini geciktirmek zorundadır. Uluslararası proletaryanın, iktisadi inşamızı ve bu cephedeki başarılarımızı, bizim bu mücadeleden kazanan olarak çıkmamız ve sosyalizmi kurmayı başarmamız umuduyla izlediği gözden kaçırılmamalıdır. Ülkemizi ziyaret eden ve inşa çalışmamızın her köşesini büyük bir dikkatle araştıran Batı'dan gelen sayısız işçi delegasyonu, inşa cephesindeki mücadelemizin, tüm ülkelerin proleterleri üzerindeki devrimcileştirici etkisi yüzünden muazzam bir uluslararası öneme sahip olduğunu kanıtlamaktadır. Kim inşamızı sosyalist perspektiflerden mahrum etmeye çalışırsa, uluslararası proletaryanın zaferimize olan umutlarını yok etmeye çalışır, ama kim bu umudu yok ederse, proleter enternasyonalizminin en temel taleplerine karşı günah işler. Lenin şunları söylerken bin kez haklıydı:

"Şimdi ***uluslararası*** devrime esas olarak iktisat politikamızla etki ediyoruz. Herkesin, istisnasız ve abartmasız dünyanın tüm ülkelerinde tüm emekçilerin gözü, Rus Sovyet Cumhuriyetinin üzerindedir... Dünya ölçüsünde mücadele bu alana geçmiştir. Bu görevi çözersek, o zaman uluslararası ölçüde ***kesin ve nihai olarak*** kazandık demektir. Bu yüzden iktisadi inşa sorunları bizim için gayet olağanüstü bir önem kazanıyor. Bu cephede yavaş, tedrici —hızlı olmaz—, ama sürekli bir artış ve ileriye doğru hareketle zaferi kazanmak zorundayız."* (Bkz. 4. baskı, cilt 32, s.413, Rusça.)

Bu yüzden, ülkemizde sosyalizmin zaferi imkanı sorunu üzerine tartışmalarımızın çok büyük önemi olduğu görüşündeyim, çünkü bu tartışmalarda, çalışmamızın perspektifleri, bu çalışmanın sınıf hedefleri, bu çalışmanın ana hedefi üzerine sorunların, önümüzdeki dönem için berrak bir çözümü elde ediliyor.

Bu yüzden, inşamızın sosyalist perspektifleri sorununun, bizim için birinci derecede öneme sahip olduğu düşüncesindeyim.

7— Muhalefet Blokunun Siyasi Perspektifleri

Muhalefet blokunun siyasi perspektifleri, onun devrimimizin karakteri ve perspektifleri sorunundaki temel hatasından çıkar.

Uluslararası devrim geciktiğinden, ama muhalefet devrimimizin iç güçlerine inanmadığından, onun iki perspektifi vardır:

ya Partinin ve devlet aygıtının yozlaşması, komünizmin "en iyi unsurları"nın (yani muhalefetin) iktidar organlarından fiilen ayrılması ve bu unsurlardan yeni "saf proleter" bir Partinin, resmi, "saf" olmayan proleter Partiye muhalif bir Partinin oluşturulması (Ossovski'nin perspektifi);

ya da kendi sabırsızlığını gerçeklik olarak göstermeye çalışma, kapitalizmin kısmî stabilazasyonunu inkar etme ve gerek iç politika alanında (aşırı sanayileşme) gerek dış politika alanında ("ultra-sol"

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

laflar ve jestler) "insanüstü", "kahramanca" sıçrama ve müdahaleler.

Tüm muhalifler arasında Ossovski'nin, en atak ve en cesuru olduğuna inanıyorum. Eğer muhalefet bloku yeterince cesarete ve tutarlılığa sahip olsaydı, o zaman Ossovski'nin yolunu izlerdi. Ama muhalefet blokunun hem tutarlılıktan hem de cesaretten yana eksiği olduğundan, ikinci perspektifin gösterdiği yola, olayların objektif seyri alanında "insanüstü" sıçramalar ve "kahramanca" müdahaleler yoluna kayıyor.

Kapitalizmin kısmî stabilizasyonunun inkarı, Batı için, sendikalara sırt çevirme ya da hatta sendikalardan çıkma şiarı, İngiliz-Rus Komitesini parçalama talebi, ülkemizi mümkünse yarım yılda sanayileştirme talebi vs. bundandır.

Muhalefet blokunun politikasındaki maceracılık bundandır.

Bu bağıntıda muhalefet blokunun teorisi (ki aynı zamanda Troçkizmin de teorisidir) bizde, ülkemizde, ülkemizin sanayileşmesinde köylülüğün atlanması teorisi, orada, Batıda, özellikle İngiltere'deki grevle bağıntı içinde, sendikaların gerici karakterinin atlanması teorisi, özel bir önem kazanıyor.

Muhalefet bloku, eğer Parti doğru bir çizgi ortaya çıkardıysa, bunun Partinin anında ve derhal bir kitle partisi haline gelmesi için, Partinin anında ve derhal kitleleri tayin edici mücadelelere sokabilmesi için tamamen yeterli olduğuna inanıyor. Muhalefet bloku, kitlelere önderlik etmenin böyle bir kavranışının, Leninizmin pozisyonuyla hiçbir ortak yanı olmadığını kavramıyor.

Lenin'in Sovyet devrimi üzerine 1917 ilkbaharındaki Nisan Tezleri[89] doğru muydu? Evet, doğruydu. Ama niçin Lenin o zaman Kerenski hükümetinin derhal devrilmesi çağrısında bulunmadı? Niçin o zaman Partimizde Geçici Hükümet'in derhal devrilmesi şiarını atan "ultra-sol" gruplara karşı mücadele etti? Çünkü Lenin, devrimi yapabilmek için doğru bir Parti çizgisine sahip olmanın yetmediğini biliyordu. Çünkü Lenin, devrimi yapabilmek için başka bir hususun daha, yani kitlelerin, işçi kitlelerinin ***kendi deneyimleri temelinde*** Parti çizgisinin doğruluğuna kanaat getirmelerinin gerekli olduğunu biliyordu. Ama bunun için zaman gereklidir, bunun için Partinin kitleler arasında yorulmak bilmez bir çalışması, kitleleri Parti

çizgisinin doğruluğuna inandırmak için yorulmak bilmez bir çalışması gereklidir. İşte bu yüzden Lenin, devrimci Nisan Tezleri'yle aynı zamanda, kitleler arasında bu tezleri "sabırla" propaganda etme şiarını attı ki, kitleler bunun doğruluğuna kanaat getirebilsin. Bu sabırlı çalışma o zaman 8 ay aldı. Ama bu aylar, en az yıllarca sıradan "meşruti" zamana denk düşen devrimci aylardı. Ekim Devriminde zafer kazandık, çünkü Partinin doğru çizgisiyle, bu çizginin doğruluğunun kitleler tarafından tanınmasını ayırdetmeyi bildik. Muhalefetin kahramanları, "insanüstü" sıçramaların yandaşları bunu kavrayamıyorlar ve kavramak istemiyorlar.

İngiltere'deki grev sırasında İngiliz Komünist Partisi'nin pozisyonu doğru muydu? Evet, öz olarak doğruydu. O halde İngiliz işçilerinin milyonluk kitlelerini niçin ***derhal*** kendisi için kazanmayı başaramadı? Çünkü o kısa zaman içinde kitleleri çizgisinin doğruluğuna ikna etmeyi başaramadı ve başaramazdı da. Çünkü Partinin doğru çizgisinin ortaya çıkarılması ile, milyonlarca kitlenin Parti için kazanılması arasında bir zaman dilimi olduğu için; o süre boyunca Partinin kitleleri politikasının doğruluğuna ikna etmek için yorulmaksızın işbaşında olması gereken az çok uzun bir zaman dilimi olduğu için. Bu zaman aralığının üzerinden atlanamaz. Atlayabileceğine inanmak budalalıktır. Ancak kitleler arasında sabırlı politik aydınlatma çalışmasıyla onun üstesinden gelinebilir ve altından kalkılabilir.

Kitlelere önderlik etmenin Leninist öğretisinin bu Abc'sini muhalefet bloku kavramıyor, ve onun politik hatalarının kaynaklarından biri burada aranmalıdır.

İşte Troçki'nin "insanüstü" sıçramalar ve pervasız jestler politikasının sayısız örneklerinden sadece biri:

> "Burjuva devrimimizin geçici bir konjonktürü sonucu da olsa, iktidara gelmiş bulunan Rus proletaryası" diyordu vaktiyle Troçki, "dünya gericiliğinin örgütlü düşmanlığıyla ve dünya proletaryasının örgütlü bir desteğe hazır oluşuyla karşılaşacaktır. Kendi öz gücüyle başbaşa olan Rusya'nın işçi sınıfı, köylülük ona yüz çevirdiği anda kaçınılmaz olarak karşı-devrim tarafından paramparça edilecektir. Ona, politik

egemenliğinin kaderini ve dolayısıyla tüm Rus devriminin kaderini de, Avrupa'da sosyalist devrimin kaderiyle birleştirmekten başka yapacak bir şey kalmayacaktır. Rus burjuva devriminin geçici konjonktürünün ona bahşettiği muazzam siyasi devlet iktidarını, tüm kapitalist dünyanın sınıf mücadelesinin kefesine atacaktır. ***Elinde devlet iktidarı, ardında karşı-devrim, önünde Avrupa gericiliği, tüm dünyadaki kardeşlerine, bu kez son saldırıya çağrı olan eski çağrıyı yapacaktır: 'Bütün ülkelerin proleterleri, birleşiniz!'*** "* (Troçki, "Sonuçlar ve Perspektifler", s.80.)

Bunu nasıl buluyorsunuz: Proletarya —öğreniyoruz ki— Rusya'da iktidarı ele geçirmek zorunda, ama iktidarı ele geçirdikten sonra köylülükle mutlaka bozuşmak zorunda, ve proletarya köylülükle bozuştuktan sonra, "ardında karşı-devrim" ve önünde "Avrupa gericiliği", dünya burjuvazisine karşı ümitsiz bir mücadeleye atılmak zorunda.

Troçki'nin bu "şema"sının, az "müzikalite", "insanüstülük" ve "pervasız muhteşemlik" içermediği — eh bu kabullenilebilir. Ancak bunun ne Marksizmle bir ilgisi olduğuna ne de devrimci ruhun kanıtı olduğuna, burada sadece içi boş bir devrim oyunuyla ve politik maceracılıkla karşı karşıya olduğumuza — buna da hiç kuşku olamaz.

Oysa Troçki'nin bu "şema"sının, muhalefet blokunun mevcut siyasi perspektiflerinin doğrudan ifadesi olduğuna, hareketin henüz miadı dolmamış biçimleninin "atlanması" Troçkist teorisinin sonucu ve meyvesi olduğuna kuşku yoktur.

III
MUHALEFET BLOKUNUN SİYASİ VE ÖRGÜTSEL HATALARI

Muhalefet blokunun siyasi ve örgütsel hataları, onun esas sorundaki, devrimimizin karakteri ve perspektifleri sorunundaki temel

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

hatasının doğrudan bir devamıdır.

Muhalefetin siyasi ve örgütsel hatalarından söz ederken, iktisadi inşada proletaryanın hegemonyası sorunu, sanayileşme sorunu, Parti aygıtı ve Partideki "rejim" sorunu vs. gibi sorunları gözönünde bulunduruyorum.

Parti, genelde siyasetinde ve özelde iktisat siyasetinde sanayinin tarımdan ayrılamayacağından, bu en önemli iki iktisat dalının gelişmesinin, onların sosyalist iktisatta koordinasyonuna, birleşmesine götüren bir çizgide yürümesi gerektiğinden yola çıkıyor.

Sanayileşmesinin gelişmesi için en önemli temel olarak köylülüğün ana kütlesinin de arasında bulunduğu emekçi kitlelerin maddi durumunun ***sürekli iyileştirilmesi*** ile bağlı olan, ülkenin sanayileştirilmesindeki sosyalist yöntemimiz bundandır. Emekçi tabakaların milyonluk kitlelerinin ***yoksullaştırılması*** ile bağlı olan kapitalist sanayileşme yönteminden farklı olarak sosyalist sanayileşme yönteminden söz ediyorum.

Kapitalist sanayileşme yönteminin tayin edici eksisi nedir? O, sanayileşmenin çıkarlarının emekçi kitlelerin çıkarlarına ters düşmesine, ülkede iç çelişkilerin keskinleşmesine, işçilerin ve köylülerin milyonlarca kitlesinin yoksullaşmasına, kârların ülke içindeki en geniş kitlelerin maddi ve kültürel durumlarının iyileştirilmesi için değil, bilakis sermaye ihracı ve ülke içinde ve dışında kapitalist sömürü temelinin genişletilmesi için kullanılmasına yol açar.

Sosyalist sanayileşme yönteminin tayin edici artısı nedir? O, sanayileşmenin çıkarlarıyla emekçi nüfus katmanlarının ana kitlelerinin çıkarlarının birliğine yol açar, milyonlarca kitlenin yoksullaşmasına değil, bilakis bu kitlelerin maddi durumunun iyileşmesine, iç çelişkilerin keskinleşmesine değil, hafiflemesine ve üstesinden gelinmesine yol açar, iç pazarın sürekli genişlemesine ve bu pazarın kapasitesinin büyümesine yol açar, bununla sanayileşmenin gelişmesi için sağlam bir iç temel yaratılır.

Köylülüğün ana kitlelerinin sosyalist sanayileşme yolundaki doğrudan çıkarı bundandır.

Genelde sosyalist inşada ve özelde de ülkemizin sanayileşmesinde köylülük karşısında proletaryanın hegemonyasını gerçekleştirme imkanı ve zorunluluğu bundandır.

Sosyalist sanayinin köylü iktisadıyla —herşeyden önce köylülüğün kitle halinde kooperatiflerde birleşmesi yoluyla— birleşmesi fikri, sanayinin tarım karşısında önder rolü fikri bundandır.

Vergi siyasetimiz, sanayi malları vs. için fiyat indirimi siyaseti, proletarya ile köylülük arasındaki iktisadi işbirliğinin korunması yararına, işçi-köylü ittifakının sağlamlaştırılması yararına olan bir siyaset bundandır.

Buna karşılık muhalefet bloku, sanayi ile tarımı karşı karşıya koymaktan yola çıkıyor, ve sanayiyi tarımdan ayırmaya götüren bir yola ulaşıyor. Tarımın çıkarları görmezden gelinirse, bu çıkarlara karşı gelinirse sanayinin ilerletilemeyeceğini kavramıyor ve görmüyor. Sanayi halk iktisadının önder unsuruysa, tarımın da sanayimizin onun üzerinde gelişebileceği temel olduğunu kavramıyor.

Köylü iktisadının, proleter devletin "sömürmesi" gereken "sömürge" (Preobrajenski) olarak görülmesi bundandır.

Güya iktisadımızı dezorganize edebilecek bir faktör olan iyi bir hasattan korku (Troçki) bundandır.

Muhalefet blokunun sanayi ile tarım arasındaki iç çelişkilerin keskinleştirilmesine, ülkenin sanayileşmesinde kapitalist yöntemlerin uygulanmasına rota tutan tuhaf siyaseti bundandır.

Örneğin muhalefet blokunun liderlerinden biri olan Preobrajenski'yi dinleyin bir. Makalelerinden birinde şunları anlatıyor:

> "Üretimin sosyalist organizasyonuna geçen şu ya da bu ülke iktisadi açıdan ne kadar geriyse, ne kadar küçük-burjuvaysa, ne kadar köylüyse... — sosyalist birikim, ***pre-sosyalist*** [sosyalizm öncesi] ***iktisat biçimlerinin sömürüsüne*** o kadar çok dayanmak zorundadır... Ve tersine, sosyal devrimin zafere ulaştığı şu ya da bu ülke, iktisadi ve sanayi bakımdan ne kadar gelişkinse... ilgili ülkenin proletaryası için, ürünlerinin ***sömürgelerin*** ürünleriyle değiştokuşunun eşdeğersizliğini azaltmak, yani ***onların***

sömürüsünü sınırlamak ne kadar gerekliyse, sosyalist birikimin ağırlık noktası da o kadar çok sosyalist biçimlerdeki üretim temeline doğru kayacaktır, yani sosyalist birikim, kendi sanayisinin ve kendi tarımının artı-ürününe o kadar fazla dayanacaktır." (Y.Preobrajenski, "Sosyalist Birikimin Anayasası" makalesi, "Vyestnik Komakademii", 1924, No.8.)

Preobrajenski'nin, sanayimizin çıkarlarıyla ülkemizin köylü iktisadının çıkarları arasında uzlaşmaz çelişkiler yoluna, yani kapitalist sanayileşme yöntemleri yoluna kaydığını kanıtlamaya gerek yoktur herhalde.

Preobrajenski'nin, köylü iktisadını bir "sömürge" ile aynılaştırarak ve proletarya ile köylülük arasındaki ilişkiyi *sömürü* ilişkisi olarak şekillendirmeye kalkışarak sosyalist bir sanayileşmenin her türlü olanağının temelini dinamitlediği, kendisi bunu kavramaksızın dinamitlemeye çalıştığı düşüncesindeyim.

Bu siyasetin, sanayileşme eserini proletarya ile köylülük arasındaki iktisadi *işbirliği* üzerine kuran Parti siyasetiyle hiçbir ortak yanı olmadığını iddia ediyorum.

Aynı şey ya da hemen hemen aynı şey, "iyi hasat"tan korkan ve öyle anlaşılıyor ki, iyi bir hasatın, ülkemizin iktisadi gelişmesi için bir tehlike olduğuna inanan Troçki için de geçerlidir. Nisan Plenumunda örneğin şunları söylüyordu o:

"Bu koşullar altında (Troçki mevcut oransızlıktan söz ediyor. *J.St.*) ***iyi bir hasat***, yani tarımın mal fazlalıklarının potansiyel artışı, ***iktisadi gelişmenin temposunu sosyalizm yönünde hızlandırmayıp, bilakis tersine iktisadı dezorganize eden***, kent ile kır arasındaki ve bizzat kentte tüketicilerle devlet arasındaki ilişkileri keskinleştiren ***bir faktör haline gelebilir. Pratik olarak, iyi bir hasat*** —sanayi mallarının eksikliği halinde—, tahılın artan ölçüde ***ev yapımı içki*** üretimi için kullanılması ***ve kentte dükkanların önünde kuyrukların büyümesi*** anlamına gelebilir. ***Politik olarak*** bu, ***köylünün dış ticaret tekeline karşı, yani***

sosyalist sanayiye karşı mücadelesi anlamına gelecektir."* (MK Nisan Plenumu oturumlarının stenografik tutanağı, Rikov'un karar tasarısına Troçki'nin değişiklik önergeleri, s.264.)

Troçki'nin açıklamasının ne kadar yanlış olduğunu görmek için, sırf, onun tuhaftan da öte bir etki uyandıran bu açıklamasını, Lenin yoldaşın, iyi bir hasatın "devletin kurtuluşu" anlamına geldiği[90] açıklamasıyla —en büyük mal açlığı zamanına rastlayan bir açıklama— karşılaştırmak yeter.

Anlaşılan Troçki, bizde sanayileşmenin ancak, ona köylü emekçi kitlelerinin maddi durumunun giderek iyileştirilmesi eşlik ettiği taktirde ilerleyebileceği ilkesini tanımıyor.

Anlaşılan Troçki, bizde sanayileşmenin deyim yerindeyse "kötü bir hasat" aracılığıyla gerçekleştirilmek zorunda olduğundan yola çıkıyor.

Muhalefet blokunun, satış fiyatlarını yükseltme, köylülük üzerinde vergi baskısını artırma vs. pratik önerileri, köylülükle proletarya arasında iktisadi işbirliğinin sağlamlaşmasına değil bozulmasına, iktisadi inşa alanında proletaryanın hegemonyasının önkoşullarını yaratmaya değil bu önkoşulların yokedilmesine, sanayinin köylü iktisadıyla birliğine değil bilakis bunun tam tersine götüren önerileri bundandır.

Köylülüğün farklılaşması üzerine birkaç söz. Muhalefetin artan farklılaşma yüzünden yaygara kopardığı ve panik içine düştüğü herkesçe biliniyor. Kırda küçük özel sermayenin artmasından dolayı hiç kimsenin muhalefet kadar panik yaratmadığı herkesçe biliniyor. Ama gerçekte ne görüyoruz? Şunu görüyoruz:

Birincisi, bizde köylülük içinde farklılaşma, olguların kanıtladığı gibi, gayet kendine özgü biçimlerde cereyan ediyor, öyle ki, orta köylünün "silinip gitmesi" şeklinde değil, bilakis o güçlenirken, aşırı kutupların oldukça küçülmesi şeklinde oluyor, ve burada toprak ve arazinin millileştirilmesi, köylülüğün kitle halinde kooperatiflerde

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

birleşmesi, vergi siyasetimiz vs. gibi faktörler, bizzat farklılaşmaya mecburen belirli sınırlar çiziyor, belirli engeller koyuyor.

İkincisi —ve önemli olan da budur— kırda küçük özel sermayenin artması, proletaryanın ve sosyalist iktisat biçimlerinin pozisyonlarını sağlamlaştıran ve özel sermayenin tüm ve her türlü biçimlerine karşı en etkili panzehir olan sanayimizin gelişmesi gibi tayin edici bir moment tarafından dengelenmektedir ve kat kat dengelenmektedir.

Bütün bu koşullar, eski alışkanlıkla kırda özel sermaye üzerine yaygara koparıp panik yaratmaya devam eden "Yeni Muhalefet"in gözünden kaçtı anlaşılan.

Muhalefete Lenin'in bu konuda söylediği sözleri anımsatmak belki de gereksiz olmayacaktır. Lenin yoldaş şunları söyledi:

> "Büyük sanayinin durumunun her iyileştirilmesi, bazı büyük fabrikaları faaliyete sokma imkanı, proletaryanın durumunu öylesine sağlamlaştırır ki, doğal afet gücündeki küçük-burjuva unsurdan —bu artsa bile— korkmak için hiçbir neden yoktur. Korkacağımız şey, küçük burjuvazinin ve özel sermayenin artması değildir. Korkacağımız şey, en kötü açlık, sefalet ve gıda maddesi kıtlığı durumunun çok uzun sürmesidir, çünkü bu durum şimdiden proletaryanın tamamen güçten düşmesine yol açıyor ve küçük-burjuva yalpalamalar ve ümitsizlik tufanına direnmesini olanaksız kılıyor. Bu çok daha kötüdür. Ürün miktarının artması halinde, küçük burjuvazinin gelişmesi, bu büyük sanayinin gelişmesine katkıda bulunduğundan, büyük bir eksi oluşturmayacaktır." (Bkz. 4. baskı, cilt 32, s.214, Rusça.)

Muhalifler, köyde farklılaşma ve özel sermaye yüzünden paniklerinin, ülkemizde sosyalist inşanın zaferi imkanına inançsızlıklarının öteki yüzü olduğunu hiç kavramayacaklar mı?

Muhalefetin Parti aygıtına ve Partideki "rejime" karşı mücadelesi üzerine birkaç söz.

Muhalefetin, Partimizin önder çekirdeğini oluşturan Parti aygıtına karşı mücadelesi gerçekte hangi kapıya çıkıyor? Muhalefetin

bu alandaki mücadelesinin son tahlilde Parti önderliğini dezorganize etmek ve devlet aygıtının iyileştirilmesi, bu aygıttaki bürokratizmin kökünün kurutulması ve devlet aygıtındaki önder rolü uğruna mücadelesinde Partiyi silahsızlandırmak denemesiyle aynı kapıya çıktığını kanıtlamaya gerek yoktur herhalde.

Muhalefetin, Partideki "rejim"e karşı mücadelesi neyi hedefliyor? Onsuz proletarya diktatörlüğünün düşünülemeyeceği, Parti içinde demirden disiplinin parçalanmasını hedefliyor, son tahlilde proletarya diktatörlüğünün temellerini sarsmayı hedefliyor.

Bu yüzden Parti, muhalefetin siyasi ve örgütsel hatalarında, proleter olmayan unsurların Partimiz üzerindeki, proletarya diktatörlüğü üzerindeki baskısının yansıdığını ileri sürerken haklıdır.

Muhalefet blokunun siyasi ve örgütsel hataları bunlardır, yoldaşlar.

IV
BAZI SONUÇLAR

Kısa süre önce Troçki, MK ve MKK'nın Plenumunda[91], muhalefet bloku üzerine tezlerin Konferans tarafından kabul edilmesinin, kaçınılmaz olarak muhalefet liderlerinin Partiden ihracına yol açmak zorunda olduğunu açıkladı. Troçki'nin bu açıklamasının her türlü temelden yoksun ve ikiyüzlü olduğunu saptamak zorundayım yoldaşlar. Muhalefet bloku üzerine tezlerin kabulünün, yalnızca şu amacı olabileceğini açıklamak zorundayım: muhalefetin ilkesel hatalarına karşı —onların tamamen üstesinden gelene dek— enerjik bir şekilde mücadele etmek.

Partimizin X. Kongresinin, anarko-sendikalist sapma üzerine bir karar[92] kabul ettiği herkesçe biliniyor. Anarko-sendikalist sapma üzerine ne söylenebilir? Anarko-sendikalist sapmanın, sosyal-demokrat sapmadan "daha iyi" olduğu iddia edilemez. Ama anarko-sendikalist sapma üzerine kararın kabul edilmesi olgusundan şimdiye dek hiç kimse, "İşçi Muhalefeti" üyelerinin mutlaka Partiden ihraç edilmesi gerektiği sonucunu çıkarmadı.

Troçki, Partimizin XIII. Kongresinin Troçkizmi "gayet berrak küçük burjuva sapma" ilan ettiğini bilmiyor olamaz. Ama şimdiye kadar henüz hiç kimse, bu kararın kabulünün mutlaka Troçkist muhalefetin liderlerinin Partiden ihracına yol açması gerektiği görüşünde olmadı.

XIII. Parti Kongresinin kararının ilgili yeri şöyledir:

> "Şimdiki 'muhalefet'in şahsında karşımızda, sadece Bolşevizmi bir revize etme denemesi değil, sadece Leninizme doğrudan sırt çevirme değil, bilakis ***gayet berrak küçük-burjuva sapma**** da var. Bu 'muhalefet'in, objektif olarak, küçük burjuvazinin proleter Partinin pozisyonları ve siyaseti üzerindeki baskısını yansıttığına hiç kuşku yoktur." (XIII. Parti Kongresinin kararından.)

Küçük-burjuva sapmanın, sosyal-demokrat sapmadan ne dereceye kadar daha iyi olduğunu Troçki bize açıklasın. Sosyal-demokrat sapmanın, küçük-burjuva sapmanın bir varyantı olduğunu kavramak bu kadar zor mu? Sosyal-demokrat bir sapmadan söz ederken, XIII. Parti Kongresindeki kararımızda söylenmiş olanı sadece sarihleştirdiğimizi kavramak bu kadar zor mu? Muhalefet blokunun liderlerini asla sosyal-demokrat ilan etmiyoruz. Sadece, muhalefet blokunda sosyal-demokrat bir sapmanın baş gösterdiğini söylüyoruz, muhalefetin dikkatini, bu sapmadan kopmak için henüz geç kalınmadığına çekiyoruz ve muhalefet blokunu bunu yapmaya çağırıyoruz.

MK ve MKK'nın Troçkizm üzerine Ocak 1925 tarihli ünlü kararında[93] şunlar söylenir:

> "Şu anki Troçkizm, özü itibariyle, sahte Marksizmin Avrupalı' örneklerine, yani son tahlilde 'Avrupa' sosyal-demokrasisine bir yakınlaşma anlamında komünizmin bir tahrifidir." (MK ve MKK'nın 17 Ocak 1925 tarihli Plenumunun kararından.)

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

İki kararın da özünde Zinovyev'in kaleminden çıkmış olduğunu belirtmeliyim. Ama ne bütün olarak Parti ne de özel olarak Zinovyev bundan, Troçkist muhalefetin liderlerinin Partiden ihraç edilmeleri gerektiği sonucu çıkarmadılar.

Kamenev'in, Menşevizmle aynılaştırdığı Troçkizm üzerine ne söylediğine değinmek belki de yersiz olmayacaktır. Lütfen dinleyin:

> "Troçkizm daima ***Menşevizmin*** en makul, en örtülü ve işçilerin tam da devrimci zihniyetli kesimini aldatmaya en uygun ***biçimi*** oldu." ("Leninizm İçin" adlı makaleler derlemesi, L.Kamenev, "Parti ve Troçkizm", s.51.)

Bütün bu olgular Troçki tarafından da en az her birimiz kadar biliniyor. Ama henüz hiç kimse, Troçki ve kafadarlarını, diyelim ki, XIII. Parti Kongresinin kararlarına dayanarak ihraç etme sorununu ortaya atmadı.

Bu yüzden, Troçki'nin MK ve MKK Plenumunda yaptığı açıklamanın dürüst olmadığı ve ikiyüzlü olduğu düşüncesindeyim.

MK ve MKK Ekim Plenumu, muhalefet bloku üzerine tezleri özü itibariyle onayladığında, bununla amaçladığı, zecri tedbirler değil, bilakis muhalefetin hâlâ kopmadığı ve gelecekte de, 16 Ekim "açıklaması"nda bildirdiği gibi, Tüzük çerçevesinde savunmayı düşündüğü ilkesel hatalarına karşı bir ideolojik mücadelenin gerekliliğiydi. MK ve MKK Plenumu tezleri kabul ederken, muhalefetin ilkesel hatalarına karşı mücadelenin, onların üstesinden gelmenin biricik aracı ve bu hataların üstesinden gelinmesinin, Partimizin gerçek birliğine giden biricik yol olduğu bakış açısından yola çıkmıştır. Parti, muhalefet blokunu parçalayarak ve onu fraksiyonculuktan vazgeçmeye zorlayarak, Partide birlik için gerekli olanın asgarisini sağlamıştır. Bu elbette az değildir. Fakat henüz yetmez. Tam birliği elde etmek için bir adım daha atılıp, muhalefet blokunun ilkesel hatalarından vazgeçmesi sağlanmalıdır ki, Parti ve Leninizm saldırılardan ve revizyon denemelerinden esirgenmiş kalsın.

Çıkan ilk sonuç budur.

Parti üyesi kitleler muhalefet blokunun ilkesel pozisyonu reddedip, muhalefetin yeni bir tartışma kışkırtma denemelerini boşa

çıkardıktan sonra, şunu açıkladılar: Şimdi gevezelik etmenin zamanı değil, doğrudan sosyalist inşa çalışmasına başlamanın zamanıdır. Daha az gevezelik, daha fazla yaratıcı, pozitif çalışma, sosyalist inşa çalışmasına, ileri! sonucu bundandır.

Çıkan ikinci sonuç budur.

Ve üçüncü sonuç şudur ki, Parti, Parti-içi mücadele süreci içinde ve muhalefetin saldırılarını savuşturma sırasında, inşamızın sosyalist perspektifleri *temelinde* saflarını her zamankinden daha da sıklaştırmıştır.

Çıkan üçüncü sonuç budur.

İnşamızın sosyalist perspektifleri ***temelinde*** saflarını sıklaştırmış bir Parti —ülkemizde sosyalist inşayı ilerletebilmek için şimdi o kadar ihtiyaç duyduğumuz manivela tam da budur.

Bu manivelayı, muhalefet blokuna karşı mücadele içinde vücuda getirdik.

Mücadele Partimizi inşamızın sosyalist perspektifleri temelinde onun MK etrafında birleştirdi. Merkez Komitesi tarafından sunulan tezleri, umarım ki, oy birliğiyle kabul ederek bu birliği her biçimde güçlendirmek Konferansın uhdesindedir.

Konferansın görevini onurla yerine getireceğinden kuşku duymuyorum. *(Şiddetli, uzun süren alkışlar; tüm delegeler ayağa kalkar. Tezahürat.)*

"Pravda" No.256 ve 257,
5 ve 6 Kasım 1926.

"PARTİMİZDEKİ SOSYAL-DEMOKRAT SAPMA ÜZERİNE" RAPORU KAPAYIŞ KONUŞMASI

3 Kasım 1926

I
BAZI GENEL SORUNLAR ÜZERİNE

1— Marksizm Bir Dogma Değil, Bir Eylem Kılavuzudur

Yoldaşlar! Raporumda, Marksizmin bir dogma değil, bir eylem kılavuzu olduğunu, Engels'in geçen yüzyılın 40'lı yıllarından ünlü formülünün vaktiyle doğru olduğunu, ama şimdi artık yetmediğini söyledim. Bu yüzden onun yerine Lenin'in, kapitalizmin ve proletaryanın sınıf mücadelesinin yeni gelişme koşulları altında, tek tek ülkelerde sosyalizmin zaferinin tamamen mümkün ve olası olduğunu ifade eden formülünün geçirilmesi gerektiğini söyledim.

Benim ayrıntılı açıklamalarıma karşı tartışmanın seyri içinde itirazlar getirildi. Buna özellikle Zinovyev gayret gösterdi. O yüzden kendimi, bu soruna yeniden girmek ve daha ayrıntılı bir biçimde ele almak zorunda görüyorum.

Sanıyorum Zinovyev, Engels'in "Komünizmin İlkeleri"ni okumamış, eğer okuduysa da anlamamıştır, yoksa itirazda bulunmazdı, yoksa şimdi Leninizme karşı mücadelesinde Engels'in eski formülüne sarılanın sosyal-demokrasi olduğu olgusunu hesaba katardı, yoksa Zinovyev, sosyal-demokrasinin izinden gidildiğinde belirli bir "yozlaşma" tehlikesine maruz kalınacağını kavrardı.

Engels, tek tek tezlerin soru ve yanıt şeklinde ele alındığı "Komünizmin İlkeleri"nde[94] şunları söyler:

> "***Soru:*** Özel mülkiyetin bir çırpıda ortadan kaldırılması mümkün olacak mıdır?
>
> ***Yanıt:*** Hayır, aynı mevcut üretici güçlerin, mülkiyetin ortaklaşalığını kurmak için gerekli olduğu ölçüde, bir çırpıda artırılamayacağı gibi. O halde, nasıl olsa yaklaşan ***proletaryanın devrimi**** şimdiki toplumu ancak tedricen yeniden biçimlendirecek ve ancak onun için gerekli miktarda üretim aracı yaratıldıktan sonra, özel mülkiyeti ortadan kaldırabilecektir.
>
> ***Soru:*** Bu devrim hangi gelişme seyrini izleyecektir?
>
> ***Yanıt:*** Her şeyden önce demokratik bir devlet anayasası ve böylece dolaylı ya da dolaysız olarak proletaryanın siyasi egemenliği husule getirecektir."

Burada sözkonusu olan besbelli ki burjuvazinin devrilmesi ve proletarya diktatörlüğünün cebren kazanılmasıdır. Bu noktanın bizde artık gerçekleştirilmiş olduğunu, en geniş ölçüde gerçekleştirilmiş olduğunu biliyorsunuz, yoldaşlar. *(Sesler:* "Bu doğru!", "Çok doğru!")

Devam:

> "Demokrasi, eğer derhal, doğrudan özel mülkiyete saldıran ve proletaryanın varlığını güvenceye alan önlemleri kabul ettirme aracı olarak kullanılmazsa proletaryaya yararlı olmayacaktır. Mevcut ilişkilerin zorunlu sonuçları olarak daha şimdiden ortaya çıkan haliyle bu önlemlerin en bellibaşlıları

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

şunlardır:

"1— Müterakki vergi, yüksek veraset vergileri, 2.-3. dereceden akrabalıklarda (kardeşler, yeğenler vs.) veraset hakkının kaldırılması, mecburi istikrazlar vs. yoluyla özel mülkiyetin kısıtlanması."

Bu önlemlerin bizde uygulanmış olduğunu ya da en geniş ölçüde uygulanmakta olduklarını biliyorsunuz.

Devam:

"2— Toprak sahiplerinin, fabrikatörlerin, demiryolu sahiplerinin ve armatörlerin kısmen devlet sanayinin rekabetiyle, kısmen doğrudan asinya biçiminde tazminat karşılığı yavaş yavaş mülksüzleştirilmesi."

Aynı şekilde bu önlemlerin de bizde daha devrimimizin ilk yıllarında uygulandığını biliyorsunuz.

Devam:

"3— Tüm güçmenlerin ve halk çoğunluğunun karşısındaki asilerin mülklerinin zoralımı."

Artık daha ileri gidilemeyecek kadar yeterli ve yeterliden de fazla zoralımda bulunduğumuzu biliyorsunuz. *(Gülüşmeler.)*

Devam:

"4— Emeğin örgütlenmesi veya proleterlerin ulusal mülklerde, fabrikalarda ve atölyelerde çalıştırılmasıyla işçiler arasında rekabetin ortadan kaldırılması ve hâlâ var oldukları müddetçe fabrikatörlerin, aynı devlet gibi yüksek ücret ödemeye zorlanması."

Bu yolda bulunduğumuz, bu yolda bir dizi zafer elde ettiğimiz ve bu noktanın özünde daha şimdiden başarıyla gerçekleştirildiği biliniyor.

"5— Özel mülkiyetin tamamen ortadan kaldırılışına dek, toplumun tüm üyeleri için eşit çalışma mecburiyeti. Özellikle tarım için sanayi ordularının kurulması."

Savaş komünizmi döneminde, emek orduları örgütleyerek bu yolda ilerlemeye çalıştığımızı biliyorsunuz. Ne var ki, bu yolda önemli sonuçlar alamadık. Sonra bu hedefe dolambaçlı yoldan ulaşmayı denedik, ve bu alanda tayin edici başarılar elde edeceğimizden kuşku duymak için bir neden yoktur.

Devamla:

"6— Kredi sisteminin ve para ticaretinin devlet sermayeli bir ulusal banka aracılığıyla devlet elinde merkezileştirilmesi ve tüm özel bankaların ve bankerlerin ezilmesi."

Bu da, yoldaşlar, pek iyi bildiğiniz gibi, bizde artık öz olarak gerçekleştirilmiştir.

Devamla:

"7— Ulusun tasarrufunda bulunan sermayenin ve işçilerin artması oranında ulusal fabrikaların, atölyelerin, demiryollarının ve gemilerin artırılması, tüm arazilerin ziraat için elverişli hale getirilmesi ve getirilmiş olanların iyileştirilmesi."

Bu meselenin de bizde gerçekleştirilmekte ve ilerlemekte olduğunu biliyorsunuz, gerek toprak ve arazinin millileştirilmesi, gerekse de sanayinin ana dallarının millileştirilmesi buna tayin edici bir katkıda bulunmuştur.

Devam:

"8— Tüm çocukların, annenin bakımı olmadan da yapabilecekleri andan itibaren ulusal kurumlarda ve ulus hesabına eğitilmesi."

Bu nokta bizde gerçekleştirilmektedir, ama savaş ve müdahalelerin yol açtığı tahribat sonucu, ülkedeki tüm çocukların eğitimini devlet hesabına üstlenebilecek durumda olmadığımız için henüz tamamen gerçekleştirilmiş olmaktan uzaktır.

Devam:

"9— Ulusal mülkler üzerinde hem sanayi hem tarımla uğraşan ve hem kentsel hem kırsal yaşamın, bu iki yaşam

tarzının tekyanlılıklarını ve dezavantajlarını paylaşmaksızın, avantajlarını kendi içinde birleştiren yurttaş toplulukları için ortaklaşa konutlar olarak büyük palasların kurulması."

Besbelli ki büyük ölçekli konut sorunu sözkonusu ediliyor. Bu işi hızlandırdığımızı biliyorsunuz, ve eğer bu sorun özü itibariyle henüz çözülmediyse ve kısa zamanda da çözülemeyecekse, bunun sebebi miras olarak harap olmuş bir sanayi devralmamız ve büyük çaplı konut yapımı için yeterli kaynak bulmadığımız ve bulamadığımızdandır.

Devam:

"10— Sağlıksız ve kötü inşa edilmiş tüm konutların ve semtlerin yıkılması."

Bu nokta bir önceki noktaya dahildir ve bu yüzden onun için söylenenler bunun için de geçerlidir.

Devam:

"11— Evlilik dışı ve evlilik içi çocuklar için eşit veraset hakkı."

Bu meselenin bizde, deyim yerindeyse memnuniyet verici biçimde halledildiğini sanıyorum.

Nihayet son nokta:

"12— Tüm taşımacılığın ulusun elinde toplanması."

Bu işin bizde artık tamamen gerçekleştirilmiş olduğunu biliyorsunuz.

Yoldaşlar, Engels'in "Komünizmin İlkeleri"nde ortaya koyduğu proleter devriminin programı budur.

Görüyorsunuz ki yoldaşlar, devrimimiz bu programı ***şimdiden*** onda dokuz gerçekleştirmiştir.

Devam:

"***Soru:*** Bu devrim (yukarıda sözü edilen devrim. — ***J.St.***) yalnızca bir tek ülkede ***cereyan edebilecek midir?***

Yanıt: Hayır. Dünya pazarını yaratmış olmasıyla bile

büyük sanayi, tüm dünya halklarını, özellikle uygar halkları birbirleriyle öyle bir bağ içine sokmuştur ki, her bir halk bir diğerinde olup bitenlere bağımlıdır. Ayrıca tüm uygar ülkelerde toplumsal gelişmeyi o ölçüde eşitlemiştir ki, tüm bu ülkelerde burjuvazi ve proletarya, toplumun tayin edici iki sınıfı haline, bu ikisi arasındaki mücadele günün baş mücadelesi haline gelmiştir. ***Komünist devrim bundan dolayı salt ulusal değil, tüm uygar ülkelerde, yani en azından İngiltere, Amerika, Fransa ve Almanya'da eşzamanlı cereyan eden bir devrim olacaktır.*** Bu ülkelerden her birinde, şu ya da bu ülkenin daha gelişkin bir sanayiye, daha büyük bir zenginliğe, daha önemli bir üretici güçler kitlesine sahip olmasına göre, daha hızlı ya da daha yavaş gelişecektir. Bu yüzden Almanya'da en yavaş ve en zor, İngiltere'de en çabuk ve en kolay gerçekleştirilebilecektir. Dünyanın diğer ülkelerine de önemli bir etkide bulunacak ve onların şimdiye kadarki gelişme tarzını tamamen değiştirip çok hızlandıracaktır. O evrensel bir devrimdir ve bu yüzden de evrensel bir alana sahip olacaktır."*... (Bkz. ***F.Engels,*** "Komünizmin İlkeleri".)

Mesele böyledir, yoldaşlar.

Engels, yukarıda aktarılan programı gerçekleştirecek proleter devriminin bir tek ülkede cereyan ***edemeyeceğini*** söyledi. Ama olgular, bizim, proletaryanın sınıf mücadelesinin yeni koşulları altında, emperyalizm koşulları altında, böyle bir devrimi bir tek ülkede, bizim ülkemizde, özü itibariyle ***şimdiden uyguladığımızı*** ve programını onda dokuz gerçekleştirdiğimizi ispatlıyor.

Zinovyev, bu programı uygulamakla, bu noktaları uygulamakla bir hata işlediğimizi düşünebilir. *(Gülüşmeler.)* Bu noktaları uygulayarak, belirli bir "ulusal dargörüşlülük" suçunu işlemiş olmamız pekâlâ mümkün. *(Gülüşmeler.)* Bu pekâlâ mümkün. Ama bir şey kesin: Engels'in geçen yüzyılın 40'lı yıllarında tekel-öncesi kapitalizm koşulları altında bir tek ülke için uygulanamaz

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

ve imkansız gördüğü şey, emperyalizm koşulları altında, ülkemizde uygulanabilir ve mümkün hale gelmiştir.

Eğer Engels hâlâ yaşıyor olsaydı, tabii ki eski formüle yapışıp kalmazdı, aksine devrimimizi tüm yüreğiyle selamlar ve şöyle derdi: "Tüm eski formüllerin canı cehenneme, yaşasın SSCB'deki muzaffer devrim!" *(Alkışlar.)*

Sosyal-demokrat kamptan baylar böyle yapmıyor. Devrimimize karşı, Bolşeviklere karşı mücadelelerini kolaylaştırmak için Engels'in eski formülüne sarılıyor ve onu kendilerine siper alıyorlar. Bu tabii ki kendi bilecekleri iş. Kötü olan, Zinovyev'in bu beyleri taklit etmeye gayret etmesi, ve burada sosyal-demokrasinin yoluna girmesidir.

Engels'in formülünü aktarır ve ayrıntılarıyla açımlarken üç düşünceden yola çıktım:

Birincisi, Lenin'in tek ülkede sosyalizmin zaferi imkanı formülüyle, eski dönem Marksistlerinin bakış açısını en aşırı ve en keskin biçimde ifade eden Engels'in formülünü karşılaştırarak, bu sorunda mümkün olduğunca büyük bir berraklık yaratmak istedim;

ikincisi, oportünizmini Engels'in eski formülüne atıfta bulunarak örtbas etmeye çalışan sosyal demokrasinin reformizmini ve anti-devrimciliğini teşhir etmek istedim;

üçüncüsü, ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi sorununu ***ilk*** çözenin Lenin olduğunu tanıtlamak istedim.

Tek ülkede sosyalizmin zaferinin mümkün olduğu doğrusunu keşfedenin tam da Lenin olduğunu ve ondan başkası olmadığını görmek gerekir, yoldaşlar. Lenin'in hakkı inkâr edilmemelidir. Doğrudan korkmamak gerekir, doğruyu ifade etme cesaretine sahip olmak gerekir, ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi sorununu yeni bir tarzda koyan ve pozitif anlamda çözen ***ilk*** Marksistin Lenin olduğunu açıkça ifade edecek cesarete sahip olmak gerekir.

Bununla, düşünür olarak Lenin'in, Engels veya Marx'tan üstün olduğunu asla söylemek istemiyorum. Bununla yalnızca iki şeyi söylemek istiyorum.

Birincisi: Ne kadar dâhiyane düşünürler olursa olsunlar Engels veya Marx'tan, proletaryanın sınıf mücadelesinin ve proleter devrimin

ta yarım yüzyıl sonra, gelişmiş tekelci kapitalizm döneminde ortaya çıkan tüm imkanlarını tekel-öncesi kapitalizm döneminde öngörmeleri beklenmemelidir.

İkincisi: Engels ve Marx'ın dâhiyane öğrencisi olarak Lenin'in, kapitalizmin yeni gelişme koşulları altında proleter devrimin yeni imkanlarını görebilmiş ve böylece ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferinin mümkün olduğu doğrusunu keşfetmiş olmasında şaşılacak bir şey yoktur.

Marksizmin lafzı ile özünü, Marksizmin tek tek teoremleri ile yöntemini birbirinden ayırmayı bilmek gerekir. Lenin ***tek*** ülkede sosyalizmin zafere ulaşabileceği doğrusunu keşfetmeyi, Marksizmi bir dogma değil, bir eylem kılavuzu saydığı için, lafza kölece bağlı kalmayıp, Marksizmde özsel olanı, temel olanı kavramayı bildiği için başardı.

Lenin, " 'Sol Komünizm' — Bir Çocukluk Hastalığı" yazısında bu konuda şunları söyler:

> "Teorimiz bir dogma değil, ***bir eylem kılavuzudur***, derlerdi Marx ve Engels sık sık, ve Karl Kautsky, Otto Bauer ve diğerleri gibi 'patentli' Marksistlerin en ağır hatası, en ağır suçu bunu kavramamaları, proletaryanın devriminin en önemli anlarında bu teoriyi kullanmayı bilmemeleri, beceremememeleridir." (Bkz. 4. baskı, cilt 31, s.52, Rusça.)

Tuttuğumuz yol budur, Marx, Engels ve Lenin'in yoludur ve eğer tutarlı devrimciler olarak kalmak istiyorsak, gelecekte de tutmamız gereken yol budur.

Leninizm bu yolu izlediği ve izlemeye devam ettiği için emperyalizm ve proleterler devrimi çağının Marksizmi olarak tutundu. Bu yoldan sapmak, oportünizmin batağına düşmek demektir. Bu yoldan sapmak sosyal-demokrasinin yedeğine düşmek demektir, ki önümüzdeki örnekte Zinovyev'in başına gelen de budur.

Zinovyev burada, Marx ve Engels'in, Engels'in eski formülünü daha sonra yumuşatıp, proleter devriminin tek tek ülkelerde de ***başlayabileceğine*** imkan tanıdıklarını söyledi. Engels'ten, "esere Fransız başlayacak ve Alman sona erdirecek"[95] alıntısını yaptı. Bütün

bunlar doğrudur. Bugün bunu artık her Parti- ve idare okulu öğrencisi biliyor. Ama şimdi sözkonusu olan bu değil. Devrime başla, en yakın zamanda diğer ülkelerdeki muzaffer devrim seni destekleyecektir, diğer ülkelerde bir zafer halinde zafere güvenebilirsin, demek bir şeydir. Devrime başla ve eğer diğer ülkelerde devrim yakın zamanda zafer kazanmasa bile, şimdi, gelişmiş emperyalizm döneminde mücadele koşulları öyledir ki, daha sonra diğer ülkelerde devrimi körüklemek üzere her şeye rağmen zaferi kazanabileceğin bilinciyle devrimi sürdür, demek bambaşka bir şeydir.

Ve ben Engels'in eski formülünü aktardığımda, Engels ve Marx'ın bu keskin ve aşırı formülü daha sonra yumuşattıkları olgusunu kaale almamak için değil, bilakis:

a) iki karşıt formülün karşılaştırılmasıyla soruna açıklık kazandırmak için;

b) Engels'in eski formülünü kendine siper almaya çalışan sosyal-demokrasinin oportünizmini açığa vurmak için;

c) *tek* ülkede sosyalizmin zaferi sorununu yeni bir tarzda koyan ve pozitif anlamda çözümün ilk Lenin olduğunu göstermek için yaptım.

Gördüğünüz gibi, yoldaşlar, Zinovyev'in "Komünizmin İlkeleri"ni okumadığını, ve eğer okuduysa da anlamadığını söylerken haklıydım, çünkü o Engels'in eski formülünü sosyal-demokrat tarzda ele almaktadır ve böylece oportünizm yoluna kaymıştır.

2— Proletarya Diktatörlüğü Üzerine Lenin'in Bazı Notları

Ayrıca raporumda, gelişmiş emperyalizm koşulları altında, proletarya diktatörlüğü sorununda az çok benzer bir durumla karşı karşıya olduğumuzu söyledim. Marx'ın, eski burjuva devlet aygıtının parçalanması ve yeni bir proleter aygıtın inşası olarak anlaşılması gereken proletarya diktatörlüğü sorununda, vaktiyle (19. yüzyılın 70'li yıllarında), militarizmin ve bürokratizmin o zaman henüz az gelişmiş olduğu ve proletaryanın siyasi egemenliğini başka, "barışçıl" yollardan ele geçirme imkanının var olabildiği İngiltere ve herhalde Amerika için

de bir istisna tanıdığını söyledim. Marx'ın İngiltere ve Amerika için istisna ya da sınırlama yaptığında, bunun o zaman doğru olduğunu, ama bunu militarizmin ve bürokratizmin tıpkı diğer ülkelerde olduğu gibi İngiltere ve Amerika'da da dal budak salmış olduğu gelişmiş emperyalizm koşulları altında bugün de geçerli saymanın Lenin'in görüşüne göre yanlış ve yersiz olacağını söyledim.

İzninizle Marx'a atıfta bulunmak istiyorum, yoldaşlar. Kugelmann'a mektuplarından birinde Marx, Nisan 1871'de şunları yazdı:

> "Benim 'Onsekizinci Brumaire'imin son bölümüne bakacak olursan, Fransız devriminin bundan sonraki girişimi olarak, artık, şimdiye kadar olduğu gibi bürokratik-askeri makineyi bir elden diğerine aktarmaktan değil, bilakis onu ***parampar ça etmekten*** sözettiğimi göreceksin..., ve bu, ***kıtadaki**** her gerçek halk devriminin önşartıdır. Kahraman Parisli Partili yoldaşlarımızın girişimi de işte budur." (***Lenin***'in "Devlet ve Devrim" kitabından aktarıyorum, cilt XXI, s.394 [4. baskı, cilt 25, s.386/387, Rusça].)

1871 yılında Marx böyle yazıyordu.

Bu alıntıya bilindiği gibi her boydan ve soydan sosyal-demokrat yapıştı, en başta da, proletaryanın şiddete dayalı devriminin hiç de sosyalizme doğru gelişmenin mutlak zorunlu yöntemi olmadığını, proletarya diktatörlüğünden mutlaka eski burjuva devlet aygıtının parçalanması ve yeni bir proleter aygıtının inşasını anlamak gerekmediğini, kapitalizmden sosyalizme barışçıl geçişin, proletaryanın uğrunda mücadele etmesi gereken yol olduğunu iddia eden Karl Kautsky.

Lenin yoldaş buna nasıl tepki gösterdi? Bu konuda "Devlet ve Devrim" kitabında şunları yazdı:

> "Marx'ın aktarılan gözleminden iki pasajı özellikle vurgulamak yararlı olacaktır. Birincisi, vargısını kıta ile

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

sınırlıyor. Bu, İngiltere'nin, saf kapitalist bir ülke modeli olup, militarizmin olmadığı ve büyük ölçüde bürokrasinin de olmadığı bir ülke modeli teşkil ettiği 1871'de anlaşılırdı. Bu yüzden Marx, 'hazır devlet makinesi'nin parçalanması önkoşulu ***olmadan*** bir devrimin ve hatta bir halk devriminin o zaman mümkün göründüğü ve mümkün olduğu İngiltere'yi dışta tuttu.

Şimdi* 1917 yılında, ilk büyük emperyalist savaş çağında, ***Marx'ın bu sınırlaması kalkıyor.**** Gerek İngiltere, gerekse de Amerika, militarizmin ve bürokratizmin yokluğu anlamında dünyada Anglo-Sakson 'özgürlüğü'nün en büyük ve son temsilcileri olarak gerek İngiltere gerekse de Amerika, o her şeyi kendisine tabi kılan, her şeyi ezen bürokratik-askeri kurumların genel Avrupai, kirli, kanlı batağına battılar. Şimdi hem İngiltere hem de Amerika için, (orada 1914'ten 1917'ye kadarki yıllar arasında 'Avrupai' genel-emperyalist mükemmelliğe ulaşmış olan) 'hazır devlet makinesi'nin ***paramparça edilmesi, imha edilmesi***, 'her gerçek halk devriminin önkoşulunu' oluşturur." (Bkz. 4. baskı, cilt 25, s.387, Rusça.)

Gördüğünüz gibi burada, sosyalizmin zaferi üzerine Engels'in eski formülüyle bağıntılı olarak hakkında bilgi verdiğim örnekle az çok benzer olan bir durumla karşı karşıyayız.

Marx'ın İngiltere ve Amerika için geçerli saydığı sınırlama ya da istisna, bu ülkelerde gelişmiş militarizm ve gelişmiş bürokrasi olmadığı sürece haklıydı. Bu sınırlama, Lenin'in görüşüne göre, militarizm ve bürokrasinin İngiltere ve Amerika'da Avrupa kıtasının diğer ülkelerinden —eğer daha çok değilse— daha az gelişmemiş olduğu yeni tekelci kapitalizm koşulları altında ortadan kalktı.

Bu yüzden, proletaryanın şiddete dayalı devrimi, proletarya diktatörlüğü, istisnasız tüm emperyalist devletlerde, sosyalizme doğru gelişmenin kaçınılmaz ve mutlak önkoşuludur.

Bu yüzden, Marx tarafından koşullu olarak yapılmış olan

** Altını ben çizdim. —J.St.*

sınırlamaya sarılan ve proletarya diktatörlüğüne karşı mücadeleye girişen tüm ülkelerin oportünistleri, Marksizmi değil kendi oportünist davalarını savunuyorlar.

Lenin bu sonuca vardı, çünkü Marksizmin lafzı ile Marksizmin özünü birbirinden ayırmayı bildi, çünkü Marksizmi bir dogma değil, bir eylem kılavuzu olarak gördü.

Marx kapitalizmin ve sınıf mücadelesinin gelecekteki gelişmesinin tüm ve her türlü imkanlarını ta onlarca yıl önceden öngörmeliydi, diye talep etmek tuhaf olurdu. Ama Lenin'in bu imkanları, bu imkanların gün yüzüne çıktığı ve yeterinden fazla geliştiği kapitalizmin yeni gelişme koşulları altında tanımasına ve genelleştirmesine şaşmak daha da tuhaf olurdu.

Burada, sanıyorum Ryazanov tarafından, Marx'ın İngiltere ve Amerika için yaptığı sınırlamanın, yalnızca sınıf mücadelesinin mevcut koşulları altında değil, bilakis Marx'ın bu sınırlamayı yaptığı koşullarda da yanlış olduğu itirazında bulunuldu. Ryazanov'la hemfikir değilim. Ryazanov'un yanıldığını düşünüyorum. Her halükârda Lenin bu konuda başka görüştedir, çünkü 70'li yılların İngiltere ve Amerika'sı için böyle bir sınırlamayı geçerli saymakta Marx'ın haklı olduğunu gayet açık bir şekilde belirtmiştir.

"Aynî Vergi Üzerine" yazısında Lenin yoldaş, bu konuda şunları yazar:

> "Biz MYK'da Buharin'le tartışırken, o başka şeylerin yanısıra şunları da söyledi: Uzmanlar için yüksek maaş sorununda 'biz', 'Lenin'den sağ'ız, çünkü burada, belirli koşullar altında 'tüm çeteyi satın almanın' (yani kapitalistler çetesini, yani burjuvaziden toprağı, fabrikaları, işletmeleri ve diğer üretim araçlarını ***satın almanın***) işçi sınıfı için amaca en uygun olacağını söyleyen Marx'ın sözlerini anımsayarak, ilkelerden hiçbir sapma görmüyoruz. Bu, olağanüstü ilginç bir ifadedir." "... Kendimizi Marx'ın yerine koyup, düşüncelerini anlamaya çalışalım. Sözü edilen, geçen yüzyının 70'li yıllarının İngiltere'siydi, tekel-öncesi kapitalizmin zirveye ulaştığı dönemdi. [Kulminationsperiode]; o zamanlar militarizmi ve bürokrasiyi en az tanıyan bir ülke, burjuvazinin

işçiler tarafından 'tamamen satın alınması' anlamında sosyalizmin 'barışçıl' zaferi imkanının en çok mevcut olduğu bir ülkeydi sözü edilen. Ve Marx şöyle diyordu: Belirli koşullar altında işçiler burjuvaziyi satın almayı asla reddetmeyeceklerdir. Marx kendisinin —ve sosyalist devrimin gelecekteki önderlerinin— elini, devrimin biçimleri, yöntemleri, tarzlarına ilişkin bağlamadı, çünkü o zaman ne kadar çok yeni problem çıkacağını, devrimin seyri içinde tüm durumun nasıl değişeceğini, devrimin seyri içinde onun ne kadar ***sık*** ve ne kadar ***güçlü*** değişeceğini çok iyi biliyordu. Peki, Sovyet Rusya'da iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesinden ***sonra,*** sömürücülerin askeri direnişinin ve sabotajının ezilmesinden ***sonra,*** bazı koşulların, yarım yüzyıl önce eğer İngiltere o zaman sosyalizme barışçıl olarak olarak geçmeye başlamış olsaydı, İngiltere'de mümkün olabilecek biçime büründüğü aşikar değil mi? O zamanlar İngiltere'de kapitalistlerin işçilere boyun eğmesi şu koşullar tarafından garanti edilebilirdi: 1— köylülük mevcut olmadığından (İngiltere'de 70'li yıllarda, kır işçileri arasında sosyalizmin olağanüstü hızlı başarılarını umut ettiren belirtiler vardı), nüfus içinde işçilerin, proleterlerin kesin çoğunluğu; 2— proletaryanın sendikalarda mükemmel örgütlenmişliği (İngiltere o sıralar bu bakımdan dünyada birinci ülkeydi); 3— siyasi özgürlüğün yüzlerce yıllık gelişmesinin okulundan geçmiş olan proletaryanın nispeten yüksek kültür düzeyi; 4— İngiltere'nin mükemmel örgütlü kapitalistlerinin —o zamanlar dünyanın en iyi örgütlü kapitalistleri onlardı (şimdi bu üstünlüğü Almanya devraldı)— siyasi ve iktisadi sorunları uzlaşmayla çözme uzun alışkanlığı. İşte bu koşullar sonucunda o zamanlar, İngiltere'de kapitalistlerin işçilere ***barışçıl bir boyun eğmesinin mümkün olabileceği**** düşüncesi ortaya çıkabildi... Marx işçilere, büyük üretim örgütünü tam da sosyalizme geçişi kolaylaştırmak için korumanın önemli olduğunu ve eğer (***istisna*** olarak: İngiltere o zamanlar bir is-

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

tisnaydı) koşullar, kapitalistlere iyi para ödenmesi şartıyla kapitalistleri, barışçıl olarak boyun eğmeye ve kültürlü, örgütlü bir tarzda sosyalizme geçmeye ***zorlayan*** biçimde oluşursa, ***kapitalistlere iyi para ödeme,*** onları satın alma düşüncesinin gayet caiz olduğunu öğrettiğinde son derece haklıydı." (Bkz. 4. baskı, cilt 32, s.315-317, Rusça.)

Apaçık ki burada haklı olan Ryazanov değil, Lenin'dir.

3— Kapitalist Ülkelerin Eşitsiz Gelişimi Üzerine

Raporumda Lenin'in, kapitalist ülkelerin iktisadi ve siyasi gelişmesinin eşitsizliği yasasını keşfedip gerekçelendirdiğini, Lenin'in bu yasadan hareketle, eşitsizliğin artması ve keskinleşmesi olgusundan hareketle, ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi imkanı fikrine vardığını söyledim. Troçki ve Zinovyev bu önermeye karşı çıktılar. Troçki, Lenin'in bu önermesinin teorik olarak yanlış olduğunu söyledi. Ve Zinovyev, Troçki'yle birlik halinde, eşitsiz gelişmenin eskiden, tekel-öncesi kapitalizm döneminde, bugün tekelci kapitalizm döneminde olduğundan daha büyük olduğunu, ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi imkanı fikrinin, kapitalist gelişmenin eşitsizliği yasasıyla bağıntı içine sokulamayacağını açıkladı.

Troçki'nin Lenin'in eşitsiz gelişme yasası üzerine ünlü teorik önermesine karşı çıkmasında hayret edilecek bir şey yok, çünkü bu yasanın Troçki'nin sürekli devrim teorisini altüst ettiği biliniyor.

Ayrıca burada Troçki açıkça dargörüşlü bir konuma kayıyor. Burada tek tek ülkelerin geçmişteki ***iktisadi eşitsizliği*** —bu her zaman bu ülkelerin sıçramalı bir gelişmesine yol açmayan ve açamayacak olan bir eşitsizlikti— ile, ülkeler arasında iktisadi eşitsizliğin geçmiştekinden daha az olduğu, ve fakat iktisadi ve siyasi gelişmenin eşitsizliğinin eskiyle karşılaştırılamayacak kadar büyük olduğu, eskisinden daha keskin gün yüzüne çıktığı emperyalizm dönemindeki ***iktisadi ve siyasi gelişmenin eşitsizliğini*** birbirine karıştırıyor, ki bu eşitsizlik mutlaka ve kaçınılmaz olarak sıçramalı bir gelişmeye yol açar, sanayi bakımdan geri kalmış ülkelerin az çok kısa bir zamanda ilerlemiş ülkelere yetişip onları

geçmesine ve böylece mecburen muazzam emperyalist savaşlar ve *tek* ülkede sosyalizmin zaferi imkanı için önkoşulların yaratılmasına yol açar.

Farklı türde iki kavramın bu biçimde birbirine karıştırılmasının, Troçki'de yüksek bir "teorik" düzeye tanıklık etmediğini ve edemeyeceğini ayrıca kanıtlamaya gerek yoktur herhalde.

Ama Zinovyev bir Bolşevikti ve Bolşevizmi az çok bilirdi, onu hiç anlayamıyorum. Ultra-emperyalizm ve Kautskycilik batağına saplanmadan, gelişmenin eşitsizliğinin eskiden, şimdi tekelci kapitalizm koşulları altında olduğundan daha büyük olduğunu insan nasıl iddia edebilir? *Tek* ülkede sosyalizmin zaferi fikrinin, eşitsiz gelişme yasasıyla bağıntılı olmadığını insan nasıl iddia edebilir? Lenin'in bu fikri tam da eşitsiz gelişme yasasından türettiği bilinmiyor mu yoksa? Lenin'in örneğin şu sözleri neye tanıklık ediyor:

> "İktisadi ve siyasi gelişmenin eşitsizliği, kapitalizmin mutlak bir yasasıdır. ***Bundan şu sonuç çıkar ki****, sosyalizmin zaferi başlangıçta birkaç kapitalist ülkede ya da tek başına alınmış bir ülkede bile olanaklıdır." (Bkz. 4. baskı, cilt 21, s.311, Rusça.)

Eşitsiz gelişme yasası nelerden yola çıkar?

Şunlardan yola çıkar:

1— Eski, tekel-öncesi kapitalizm, tekelci kapitalizme, emperyalizme gelişti, ona dönüştü;

2— dünyanın emperyalist grupların ve güçlerin nüfuz alanlarına paylaşımı artık tamamlandı;

3— dünya ekonomisinin gelişmesi, emperyalist grupların pazar uğruna, hammadde uğruna, eski nüfuz alanlarının genişletilmesi uğruna çılgınca, ölümüne ya da kalımına verdikleri bir mücadele koşulları altında yürür;

4— bu gelişme eşit değil ilerlemiş güçlerin pazarlardan sürülmesi ve yeni güçlerin ön plana çıkması biçiminde sıçramalı bir

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

şekilde gerçekleşir;

5— bu gelişme tarzı, bazı emperyalist grupların tekniklerini en hızlı tempoda geliştirme, mallarını ucuzlatma ve pazarları kapma imkanına sahip olmasıyla belirlenir, bu da diğer emperyalist grupların sırtından olur;

6— artık paylaşılmış olan dünyanın periyodik olarak yeniden paylaşılması böylece mutlak bir zorunluluk haline gelir;

7— bu yeniden paylaşımlar bundan dolayı ancak şiddet yoluyla, şu ya da bu emperyalist grubun iktidarının şiddet yoluyla sınanmasıyla gerçekleştirilebilir;

8— bu durum zorunlu olarak, emperyalist gruplar arasında daha güçlü çatışmalara ve şiddetli savaşlara yol açmak zorundadır;

9— böyle bir durum kaçınılmaz olarak emperyalistlerin karşılıklı zayıflamasına yol açar ve tek tek ülkelerde emperyalist cephenin yarılmasını mümkün kılar;

10— tek tek ülkelerde emperyalist cephenin yarılması imkanı, *tek* ülkede sosyalizmin zaferi için elverişli önkoşullar yaratır.

Emperyalizm koşulları altında eşitsizliğin keskinleşmesinde ve eşitsiz gelişmenin tayin edici öneminde belirleyici olan nedir?

Başlıca iki durum:

birincisi, dünyanın emperyalist gruplar arasında paylaşımının bitmiş olması, dünyada artık hiç "serbest" bölgenin kalmamış olması ve iktisadi bir "denge" kurulması için, paylaşılmış olanın emperyalist savaşlar aracılığıyla yeniden paylaşımının mutlak bir zorunluluk olması;

ikincisi, kelimenin en geniş anlamıyla tekniğin daha önce hiç varolmamış muazzam gelişmesinin, pazarların fethedilmesi mücadelesinde, hammadde kaynaklarının vs. ele geçirilmesi mücadelesinde vs. bazı emperyalist grupların diğer emperyalist grupları geçip arkada bırakmasını kolaylaştırması.

Ama bu koşullar ancak gelişmiş emperyalizm döneminde tam gelişti ve zirveye ulaştı. Ve zaten başka türlü de olamazdı, çünkü ancak emperyalizm döneminde dünyanın paylaşımı sona erebildi, ve

muazzam teknik olanaklar ancak gelişmiş emperyalizm döneminde ortaya çıktı.

Eğer İngiltere eskiden sınai bakımdan tüm devletlerin başında durup, ilk sırayı yüzyıllar boyunca koruyabildiyse de, daha sonra da Almanya'nın tekelci kapitalizm döneminde İngiltere'yi geçmeye başlaması için yalnızca yaklaşık iki on yıl gerekmesi, Amerika'nın ise Avrupa devletlerini geride bırakmak için daha da az zamana ihtiyaç duyması olgusu da bununla açıklanır.

Bütün bunlardan sonra, eşitsiz gelişmenin eskiden, şimdi olduğundan daha büyük olduğu, tek ülkede sosyalizmin zaferi imkanı fikrinin, emperyalizm döneminde kapitalizmin eşitsiz gelişme yasasıyla bağıntılı olmadığı nasıl iddia edilebilir?

Sanayi ülkelerinin eski iktisadi eşitsizliği ile, ta gelişmiş tekelci kapitalizm döneminde özel bir güç ve keskinlikle etkide bulunan iktisadi ve siyasi gelişmenin eşitsizliği yasasını ancak nazariye yürüten darkafalıların karıştırabileceği açık değil mi?

Kapitalist ülkelerin iktisadi ve siyasi gelişmesinin eşitsizliği yasasıyla bağıntılı olan Lenin'in ünlü önermelerine karşı Zinovyev ve dostlarının tuhaftan da öte itirazlarına, ancak Leninizm alanında tam cehaletin yol açabileceği açık değil mi?

II
KAMENEV TROÇKİ'YE YOLU AÇIYOR

Kamenev'in bu konferanstaki açıklamalarının asıl anlamı nedir? Önemsiz bazı şeyler ve Kamenev'in her zamanki diplomasisi bir yana bırakılırsa, açıklamalarının anlamı, Troçki'ye kendi tavrını savunmasını, temel sorunda, ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi imkanı sorununda Leninizme karşı mücadeleyi kolaylaştırmasında yatmaktadır.

Bu amaçla, Kamenev, Lenin'in ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi imkanını işleyen temel makalesinin (1915) güya Rusya'ya ilişkin olmadığını, Lenin'in bu imkandan sözederken Rusya'yı değil, başka kapitalist ülkeleri gözönünde bulundurduğunu kanıtlama "zahmetine"

girdi. Kamenev bu kuşkulu "zahmete", Lenin'in 1915 yılındaki makalesinin, "şema"sını yıktığı ve yıkmak zorunda olduğu Troçki'ye yolu açmak için girdi.

Kabaca söylemek gerekirse, Kamenev adeta Troçki'nin, ona yolu temizleyen uşağı rolünü üstlendi. *(Gülüşmeler.)* Lenin Enstitüsü Müdürü, Troçki'nin uşağı rolünde — bu elbette üzücü bir manzara, uşaklık işi kötü bir şey olduğundan değil, kuşkusuz kültürlü bir adam olan Kamenev'in başka, daha kalifiye bir işle uğraşabileceğine inandığımdan. *(Gülüşmeler.)* Ancak o bu rolü gönüllü üstlendi, bu elbette onun hakkıdır ve buna karşı elimizden hiçbir şey gelmez.

Şimdi Kamenev'in, bu tuhaftan da öte rolün hakkını verip vermediğine bakalım.

Kamenev konuşmasında, Lenin'in 1915'teki makalesinde koyduğu temel tezin, devrimimizin ve inşamızın tüm çizgisi için belirleyici olan tezin, ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi imkanı tezinin Rusya'ya ilişkin olmadığı ve olamayacağını ve Lenin'in ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi imkanından sözederken Rusya'yı değil, bilakis sadece başka kapitalist ülkeleri gözönünde bulundurduğunu açıkladı. Bu inanılmaz ve müthiş bir şey, bu, Lenin yoldaşa doğrudan iftira atmaya çok benzeyen bir şey, ama anlaşılan, Lenin'in böylesi tahrif edilmesini Partinin nasıl mahkûm ettiği Kamenev'i ilgilendirmiyor. Onun tek kaygısı: Ne pahasına olursa olsun Troçki'ye yolu açmak.

Bu tuhaf iddiayı o nasıl gerekçelendirmeye çalışıyor?

Lenin yoldaşın, adı geçen makaleden iki hafta sonra, Rusya'da önümüzdeki devrimin karakteri üzerine ünlü tezlerini[96] koyduğunu, orada Marksistlerin görevinin, Rusya'da burjuva-demokratik devrimin zaferini kazanmaktan ibaret olduğunu söylediğini; Lenin'in bunu söylerken Rusya'da devrimin burjuva aşamada çakılıp kalmak zorunda olduğundan ve sosyalist devrime geçemeyeceğinden yola çıktığını açıklıyor. Ama Lenin'in tek ülkede sosyalizmin zaferi imkanı üzerine makalesi, burjuva devriminden değil, sosyalist devrimden sözettiğine göre, Lenin'in bu makalede Rusya'yı gözönünde bulundurmadığı açıkmış.

Buna göre demek ki Lenin, Kamenev'e bakılırsa, Rus devriminin kapsamını, burjuva devrimin sosyalist devrime geçmemesi

gerektiği görüşünde olan, burjuva devrimle sosyalist devrim arasında, kapitalizmin gelişmeye devam edeceği, proletaryanın ise sefalet içinde bir yaşam sürdüreceği uzun bir tarihsel ara, uzun bir mola, en azından birkaç on yıllık bir zaman dilimi olması gerektiği görüşünde olan sol bir burjuva devrimcisi ya da sosyal-demokratlar ayarında bir reformist gibi kavradı.

Buna göre Lenin, 1915 yılında makalesini yazdığı sırada, burjuva devrimin zaferinden sonra ***derhal*** bundan sosyalist devrime geçmeyi düşünmemiş, istememiş ve bunun için uğraşmamış oluyor.

Bunun inanılmaz ve müthiş bir şey olduğunu söyleyeceksiniz. Evet, Kamenev'in bu iddiası gerçekten inanılmaz ve müthiş. Ama Kamenev bildiğinden şaşmıyor.

İzninizle, Kamenev'in bu sorunda Lenin yoldaşın görüşünü kaba biçimde tahrif ettiğini kanıtlayan bazı belgeler öne sürmek istiyorum.

Rus devriminin atılımının sonraları, emperyalist savaşın sonucunda 1917 Şubat'ında olduğu kadar güçlü olmadığını ve olamayacağını ta 1905 yılında Lenin yoldaş Rus devriminin karakteri üzerine şunları yazıyordu:

> "Demokratik devrimden ***derhal****, ve bu da gücümüz ölçüsünde, sınıf bilinçli ve örgütlü proletaryanın gücü ölçüsünde, sosyalist devrime geçişi başlatacağız." (Bkz. 4. baskı, cilt 9, s.213, Rusça.)

Bu alıntı, Lenin'in *Eylül 1905*'te yayınlanan bir makalesinden alınmıştır.

Kamenev bu makalenin varlığından haberdar mıdır? Lenin Enstitüsü Müdürünün bunun varlığından haberdar olması gerektiğini düşünüyorum.

Böylece Lenin'in, burjuva-demokratik devrimin zaferini proletaryanın mücadelesinin ve genelde devrimin sonu olarak değil, bilakis ilk etap ve sosyalist devrime geçiş aşaması olarak düşündüğü sonucu çıkıyor.

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

Ama belki de Lenin daha sonra, Rus devriminin karakteri ve kapsamı üzerine anlayışını değiştirmiştir? Başka bir belgeyi alalım. Lenin'in Kasım 1915'te yayınlanan bir makalesini, ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi imkanı üzerine temel makalesinin yayınlanmasından üç ay sonra yayınlanan bir makalesini düşünüyorum. Orada şöyle deniyor:

> "Proletarya, iktidarın ele geçirilmesi için, cumhuriyet için, büyük mülk ve arazilerin zoralımı için, ***yani*** köylülüğü yakınlaştırmak için, onun devrimci güçlerinden ***sonuna dek yararlanmak*** için, ***burjuva*** Rusya'nın ***askeri-feodal*** 'emperyalizm'den (=çarlık) kurtuluşuna 'proleter ***olmayan*** halk kitleleri'ni katmak için mücadele ediyor — ve mücadelesini özveriyle sürdürecektir. Ve burjuva Rusya'nın çarlıktan, çiftlik sahiplerinin toprak üzerindeki egemenliğinden bu kurtuluşundan proletarya ***derhal*** yararlanacaktır, tarım işçilerine karşı mücadelelerinde varlıklı köylülere yardımcı olmak için değil, bilakis ***sosyalist devrimi,*** Avrupa'nın proleterleriyle ittifak halinde ***sosyalist devrimi gerçekleştirmek için.***"* (Bkz. 4. baskı, cilt 21, s.382/383, Rusça.)

Gördüğünüz gibi Lenin, gerek burada gerekse de önceki alıntıda, gerek 1905 yılında gerekse de 1915 yılında, aynı şekilde Rusya'da burjuva devrimin sosyalist devrime geçmek zorunda olduğundan, Rusya'da burjuva-demokratik devrimin zaferinin, ***vakit geçirmeksizin*** Rus devriminin ikinci etabına, sosyalist devrime geçebilmek için zorunlu olan birinci etabı olduğundan yola çıkıyordu.

Peki, ya Kamenev'in konuşmasında dayandığı ve içinde Rusya'da burjuva-demokratik devrimin görevlerinden sözedilen, Lenin'in 1915 yılındaki tezlerinin durumu nedir? Bu tezler, burjuva devrimin sosyalist devrime geçmesi fikriyle çelişmiyor mu? Elbette çelişmiyor. Tam tersine, bu tezlerin temelinde tam da burjuva devrimin sosyalist devrime geçmesi fikri, Rus devriminin birinci etabının ikinci etaba geçmesi fikri yatmaktadır. Birincisi, Lenin bu tezlerde hiç de Rus devriminin kapsamının ve Rusya'da Marksistlerin

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

görevinin, çarın ve toprak sahiplerinin devrilmesinden, burjuva-demokratik devrimin görevlerinden *ibaret olduğunu* söylemiyor. İkincisi, Lenin bu tezlerde kendisini burjuva-demokratik devrimin görevlerini karakterize etmekle sınırlıyor, çünkü bu devrimi *ilk* etap ve Rus Marksistlerinin *en yakın* görevi olarak görüyor. Üçüncüsü Lenin, Rus Marksistlerinin görevlerinin çözümüne (Troçki'nin "Defolsun Çar, Gelsin İşçi Hükümeti" şemasına göre önerdiği gibi) ikinci etapla değil, birinci etapla, burjuva-demokratik devrim etabıyla *başlamaları* gerektiğinden yola çıkıyor.

Burada burjuva devrimin sosyalist devrime geçme düşüncesiyle herhangi bir çelişki ya da çelişkinin izi bile var mı? Durumun bu olmadığı açık.

Kamenev'in, Lenin'in görüşünü besbelli tahrif ettiği sonucu çıkıyor.

Fakat, Lenin tarafından kaleme alınmış belgelerin dışında, Kamenev'in aleyhinde konuşan daha başka tanıklarımız da var. Ayrıca canlı tanıklara sahibiz, örneğin Troçki gibi, XIV. Parti Konferansımız gibi ve nihayet, kulağa ne kadar tuhaf gelirse gelsin, bizzat Kamenev ve Zinovyev gibi.

Bilindiği üzere Lenin'in *tek* ülkede sosyalizmin zaferi imkanı üzerine makalesi 1915 yılında yayınlandı. Bilindiği üzere, o sıralar tek ülkede sosyalizmin zaferi sorununda Lenin yoldaşa karşı polemik yürüten Troçki, bu makaleyi hemen, yani daha 1915 yılı içinde, özel bir eleştirel makaleyle yanıtladı. Troçki o sıralar, 1915 yılında, bu eleştirel makalesinde ne diyordu? Lenin yoldaşın makalesini nasıl değerlendiriyordu? Onu, *tek* ülkede sosyalizmin zaferinden sözederken Lenin'in Rusya'yı gözönünde bulundurmadığı biçiminde mi, yoksa daha başka bir biçimde, diyelim ki, bugün hepimizin kavradığı gibi mi kavrıyordu? İşte Troçki'nin bu makalesinden bir pasaj:

> "Birleşik Devletler şiarına karşı az çok somut biricik tarihsel argüman", diyor Troçki, "İsviçre'li 'Sosyal-Demokrat'ta (Lenin'in yukarıda adı geçen makalesinin de yayınlandığı, Bolşeviklerin o zamanki merkez yayın organı —*J.St.*) şu cümlede formüle edilmişti: 'İktisadi ve siyasi gelişmenin eşitsizliği, kapitalizmin mutlak bir yasasıdır.' 'Sosyal-

Demokrat' bundan, ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferinin mümkün olduğu ve bundan ötürü tek tek her devlette proletarya diktatörlüğünü, Avrupa Birleşik Devletlerinin yaratılmasına bağımlı kılmaya gerek olmadığı sonucunu çıkardı. Çeşitli ülkelerin kapitalist gelişmesinin eşitsiz olduğu, tamamen tartışma götürmez bir argümandır... Hiçbir ülkenin mücadelesinde, diğerlerini 'beklemek' zorunda olmadığı düşüncesi, paralel uluslararası eylem fikrinin yerine, bekleyici uluslararası eylemsizlik düşüncesi geçmesin diye tekrarlanması yararlı ve zorunlu olan önemli bir düşüncedir. Diğerlerini beklemeksizin, inisiyatifimizin diğer ülkelerdeki mücadeleye hız katacağından tamamen emin olarak, ulusal zeminde mücadeleye başlarız ve sürdürürüz; ama eğer bu olmazsa, örneğin ***devrimci bir Rusya'nın tutucu bir Avrupa karşısında tutunabileceğini****, ya da sosyalist bir Almanya'nın kapitalist dünyada izole kalabileceğini düşünmek umutsuz bir şey olurdu; hem tarihsel deneyimler hem de teorik mülahazalar bunu kanıtlamaktadır." (Bkz. Troçki'nin Yazıları, cilt II, bölüm 1, s.89/90.)

Troçki'nin o zamanlar Lenin'in makalesini, şimdi Kamenev'in "anlamaya" çalıştığı gibi değil de, Lenin'in kastettiği gibi, Partinin anladığı gibi ve hepimizin anladığı gibi anladığı sonucu çıkıyor, yoksa Troçki, Lenin'e karşı polemiğini, ***Rusya'ya ilişkin*** argümanla güçlendirmezdi.

Troçki'nin burada, bu alıntıda, şimdiki müttefikinin aleyhine, Kamenev'in aleyhine tanıklık ettiği sonucu çıkıyor.

O halde ama bu konferansta neden Kamenev'e karşı çıkmadı? Neden Troçki burada açıkça ve dürüstçe, Kamenev'in Lenin'i apaşikâr tahrif ettiğini açıklamadı? Troçki bu durumda suskunluğunun, dürüst bir polemik örneği sayılabileceğine inanıyor mu? Troçki burada Kamenev'e karşı çıkmadı, çünkü Lenin'in doğrudan karalanması gibi şaibeli bir "iş"e karışmak istemiyordu — bu kirli işi Kamenev'e bıraktı.

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

Peki, bu sorunda Partinin, örneğin XIV. Parti Konferansının tavrı ne? Parti Konferansının, ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi imkanı sorununun ele alındığı kararında bu konuda şöyle denir:

" 'Kapitalizmin mutlak bir yasası olan iktisadi ve siyasi gelişmenin eşitsizliği'nden Lenin yoldaş haklı olarak iki türlü sonuç çıkardı: a) 'sosyalizmin zaferinin başlangıçta birkaç kapitalist ülkede ya da tek başına alınmış bir ülkede bile' mümkün olması, ve b) bu birkaç ülkenin ya da hatta bu tek ülkenin mutlaka kapitalizmin en güçlü geliştiği ülkeler olmayacağı imkanı (özellikle Zuhanov üzerine notlara bakınız). ***Rus devriminin deneyimi****, başlangıçta ***tek*** ülkedeki bu zaferin yalnızca mümkün olmakla kalmayıp, bilakis bir dizi elverişli koşulun olması halinde muzaffer proleter devriminin bu ilk ülkesinin (uluslararası proletaryanın belli bir desteğiyle) —bu destek diğer ülkelerde doğrudan proleter devrimi biçimini almasa da— uzun süre dayanabileceğini ve kendisini sağlamlaştırabileceğini ***ispatlamıştır***."* (XIV. Parti Konferansının "KEYK Genişletilmiş Plenumuyla Bağıntı İçinde Komintern'in ve RKP(B)'nin Görevleri Üzerine" kararından[97].)

XIV. Konferansı tarafından temsilen bir bütün olarak Partinin Kamenev aleyhinde tanıklık ettiği sonucu çıkıyor, onun, tek ülkede sosyalizmin zaferi üzerine makalesinde Lenin'in Rusya'yı gözönünde bulundurmadığı iddiası aleyhinde tanıklık ettiği sonucu çıkıyor. Yoksa Konferans, "Rus devriminin deneyimi" Lenin'in ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi üzerine ünlü makalesinin doğru olduğunu "kanıtlamıştır" demezdi.

XIV. Parti Konferansının, Lenin yoldaşın makalesini, Lenin'in kastettiği gibi, Troçki'nin onu anladığı gibi ve hepimizin onu anladığımız gibi anladığı sonucu çıkıyor.

Fakat Kamenev ve Zinovyev, XIV. Parti Konferansının bu kararı karşısında nasıl davrandılar? Karar tasarısının, Zinovyev ve Kamenev'in dahil olduğu bir komisyon tarafından hazırlandığı ve

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

oybirliğiyle kabul edildiği olgu değil mi acaba? Kamenev'in, yukarıda sözü edilen kararı ***oybirliğiyle*** kabul eden XIV. Parti Konferansında başkanlık yaptığı ve Zinovyev'in bu karar üzerine Konferans verdiği olgu değil mi acaba? Nasıl oldu da Kamenev ve Zinovyev bu kararı tüm noktalarında onayladılar? Kamenev'in Lenin'in makalesini —ki bundan bir alıntı, XIV. Parti Konferansının kararına doğrudan girmişti— vaktiyle, onu şimdi "anlamaya" çalıştığından farklı anladığı açık değil mi? Şimdi hangi Kamenev'e inanmalı: XIV. Parti Konferansı Başkanı olarak XIV. Parti Konferansı kararından yana oy kullanan Kamenev'e mi, yoksa şimdi XV. Parti Konferansında Troçki'nin uşağı rolünü oynayan Kamenev'e mi?

XIV. Parti Konferansındaki Kamenev'in, XV. Parti Konferansındaki Kamenev'in aleyhinde tanıklık ettiği sonucu çıkıyor.

Ama Zinovyev neden susuyor ve gerek Lenin'in 1915 yılındaki makalesini, gerekse de XIV. Parti Konferansı kararını besbelli tahrif eden Kamenev'i düzeltmeye çalışmıyor? XIV. Parti Konferansında ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi üzerine kararı savunanın Zinovyev'den başkası olmadığı olgu değil mi acaba?

Zinovyev'in burada pek yüzü ak alnı pak olmadığı sonucu çıkıyor. *(Sesler:* "Hiç mi hiç pak değil.") O zaman dürüst polemik nerede kalıyor?

Dürüst bir polemiğin şimdi Kamenev ve Zinovyev'in işine gelmediği sonucu çıkıyor.

Ve sonuç? Sonuç şudur ki, Kamenev Troçki'nin uşağı rolünü oynamayı beceremeyiştir. Troçki'nin umutlarını boşa çıkarmıştır.

III
ONMAZ KARIŞIKLIK, YA DA DEVRİMCİ RUH VE ENTERNASYONALİZM ÜZERİNE ZİNOVYEV

Zinovyev'e geliyorum. Kamenev tüm konuşmasında, Troçki'ye yolu açmaya gayret ederken, Zinovyev, muhalefet liderlerinin dünyada biricik devrimciler ve biricik enternasyonalistler olduğunu ispatlama görevini üstlendi.

Onun "argümanlarını" inceleyelim.

O, Buharin'in iç karakterli sorunların (sosyalizmin inşası) ele alınışında, yöntem olarak dış karakterli sorunları bir kenara bırakmak gerektiği sözlerini alıyor; sonra Buharin'in bu cümlesini, içinde tek ülkede sosyalizmin zaferi imkanından söz edilen muhalefet bloku üzerine tezlerle karşılaştırıyor ve Buharin'in ve tezleri özü itibariyle onaylamış olan MK'nin böylece devrimimizin uluslararası görevlerini, uluslararası devrimin çıkarlarını güya gözardı ettiği sonucuna varıyor.

Bütün bunlar doğru mudur? Bütün bunlar saçmadır, yoldaşlar. Bütün sır, Zinovyev'in yöntem sorununda zayıf olmasında, en basit şeyleri birbirinden ayıramamasında ve kendi şaşkınlığını gerçeklikmiş gibi göstermesinde yatmaktadır. Buharin, sosyalizmin inşası sorunlarının ülkemize müdahaleye karşı bir garantinin yaratılması sorunlarıyla, iç sorunların dış sorunlarla karıştırılmaması gerektiğini söylüyor. Buharin, iç sorunların dış sorunlarla, uluslararası sorunlarla bağıntısı olmadığını asla söylemiyor. Yalnızca, birinci kategoriden sorunlarla ikinci kategoriden sorunları birbirine karıştırmamak gerektiğini söylüyor. Bu, yöntembilimin temel ve en basit bir talebidir. Zinovyev yöntembilimin en basit sorunlarını kavramıyorsa bu kimin suçu?

Ülkemizin iki grup karşıtlık arz ettiğinden yola çıkıyoruz: iç karşıtlıklar ve dış karşıtlıklar. İç karşıtlıklar herşeyden önce, sosyalist ve kapitalist unsurlar arasındaki mücadeleden oluşuyor. Bu karşıtlıkların üstesinden kendi gücümüzle gelebileceğimizi, ekonomimizin kapitalist unsurlarını yenebileceğimizi, köylülüğün ana kitlelerini sosyalist inşaya çekebileceğimizi ve sosyalist toplumu kurabileceğimizi söylüyoruz.

Dış karşıtlıklar, sosyalizm ülkesiyle kapitalist çevre arasındaki mücadeleden oluşuyor. Bu karşıtlıkları kendi gücümüzle ortadan kaldıramayacağımızı, bu karşıtlıkların ortadan kaldırılması için en azından birkaç ülkede sosyalizmin zaferinin gerekli olduğunu söylüyoruz. Tam da bu yüzden, *tek* ülkede sosyalizmin zaferinin kendi içinde amaç değil, tüm ülkelerde proleter devrimin zaferi için destek, araç ve enstrüman olduğunu söylüyoruz.

Bütün bunlar doğru mudur? Yanlış olduğunu varsın Zinovyev kanıtlasın.

Bu iki grup karşıtlık arasındaki farkı görememesi, bunları onmaz biçimde karıştırması ve iç karakterli sorunlar incelenirken yöntem olarak dış karakterli sorunlar bir kenara bırakılırsa, uluslararası devrimin çıkarlarının gözardı edildiğini düşünerek kendi şaşkınlığını "hakiki" enternasyonalizm olarak göstermesi Zinovyev'in talihsizliğidir.

Bu yeterince gülünçtür, ama ikna edici olmadığını kavramak gerekir.

Güya devrimimizin uluslararası momentini gözardı eden tezlere gelince, Zinovyev'in yine ipin ucunu kaçırdığını anlamak için bu tezleri yalnızca şöyle bir gözden geçirmek yeter. Bu tezlerde şunlar söylenir:

> "Parti, devrimimizin sosyalist bir devrim olduğundan, Ekim Devrimi'nin Batı'da sosyalist devrim için yalnızca bir sinyal, itilim ve çıkış noktası değil, bilakis aynı zamanda onun, birincisi, uluslararası devrimci hareketin daha da gelişmesi için üs olduğundan ve ikincisi, SSCB'nde kapitalizmden sosyalizme geçiş dönemini (proletarya diktatörlüğü) açtığından, bu dönemin akışı içinde proletaryanın, köylülüğe karşı doğru bir politikası olması halinde, *tam* sosyalist toplumu başarıyla inşa edebileceği ve edeceğinden yola çıkıyor, ***tabii, bir yandan uluslararası devrimci hareketin gücünün, diğer yandan SSCB proletaryasının gücünün, SSCB'ni emperyalizmin askeri bir müdahalesinden korumak için yeterince büyük olması önkoşuluyla."****

Tezlerde uluslararası momentin tamamen hesaba katılmış olduğunu görüyorsunuz.

Ayrıca: Zinovyev ve onunla birlikte Troçki, Lenin'in eserlerinden, "***tek*** ülkede sosyalist devrimin ***tam*** zaferi düşünülemezdir, bu en azından birkaç ileri ülkenin en aktif işbirliğini gerektirir" diyen alıntılar aktarıyorlar ve tuhaf bir biçimde, ***tek*** ülkede

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

sosyalizmin kuruluşunun ülkemiz proletaryasının gücünü aştığı sonucuna varıyorlar. Ama bu korkunç bir karışıklıktır, yoldaşlar! Parti hiç ülkemizde sosyalizmin *tam* zaferinin, *nihai* zaferinin mümkün olduğunu ve *tek* ülkenin proletaryasının güçleriyle elde edilebileceğini söyledi mi? Bu nerede ve ne zaman söylendi — göstersinler bunu bize. Sosyalizmin tam, nihai zaferinin ancak birkaç ülkede sosyalizmin zaferinden sonra mümkün olduğunu söylemiyor mu Parti, ve aynen Lenin gibi hep söylemedi mi? Parti, düzinelerce ve yüzlerce kez, *tek* ülkede sosyalizmin zaferinin, sosyalizmin tam, nihai zaferiyle karıştırılmaması gerektiğini açıklamadı mı?

Parti daima, *tek* ülkede sosyalizmin zaferinin, bu ülkede sosyalizmi kurma imkanı anlamına geldiğinden —ki bu görev *tek* ülkenin güçleriyle çözülebilir—, buna karşılık sosyalizmin tam zaferinin, müdahale ve restorasyona karşı garanti anlamına geldiğinden yola çıkmıştır, ki bu görev ancak devrimin birkaç ülkede zaferi önkoşulu altında çözülebilir. Bütün bunlardan sonra, bu iki görev birbiriyle nasıl böyle korkunç biçimde karıştırılabilir? Zinovyev ve onunla birlikte Troçki, *tek* ülkede sosyalizmin zaferi ile, sosyalizmin tam, nihai zaferini bu kadar korkunç biçimde birbirine karıştırıyorsa, bu kimin suçu? Hiç olmazsa XIV. Parti Konferansının ünlü kararını okusunlar, orada bu sorun, bir Parti- ve idare okulu öğrencisi için bile doyurucu olması gereken bir tamlıkta ele alınıyor.

Zinovyev ve onunla birlikte Troçki, Lenin'in eserlerinden, Brest barışı döneminden bir dizi alıntı yapıyorlar, bunlarda, dış düşman devrimimizi altedebilir, deniyor. Ama bu alıntıların ülkemizde sosyalizmin kurulması imkanı sorunuyla hiçbir ilgisi olmadığını kavramak bu kadar zor mu? Lenin yoldaş, müdahaleler olasılığına karşı güvencede olmadığımızı söylüyor, ve bu mutlak doğrudur. Ama Partimiz hiç ülkemizi tek başına kendi gücümüzle müdahale tehlikesine karşı güvenceye alabileceğimizi söyledi mi? Parti ancak birkaç ülkede proleter devrimin zaferinin, bize müdahaleye karşı bir garanti sunabileceğini iddia etmedi mi ve etmeye devam etmiyor mu? ***Buna dayanarak nasıl*** ülkemizde sosyalizmin kurulmasının ülkemiz proleteryasının gücünü aştığı iddia edilebilir? Dış sorunları, dünya burjuvazisine karşı doğrudan mücadelenin sorunlarını, kendi ülkemizde sosyalizmin inşası sorunlarıyla, kendi ülkemizde kapitalist

unsurlar üzerinde zafer sorunlarıyla bilinçli bir şekilde birbirine karıştırmayı bırakmanın zamanı değil mi?

Devam. Zinovyev, "Komünist Manifesto"dan bir alıntı yapıyor: "En azından uygar ülkelerin birleşik eylemi, onun" [yani proletaryanın —Almancaya ÇN.] "kurtuluşunun ilk koşullarından biridir", bu alıntıyı Lenin yoldaşın bir elyazmasından "sosyalizmin zaferi için, birkaç ileri ülkenin işçilerinin ortak çabası gerekir" alıntısıyla karşılaştırıyor ve Partimizin güya bu genel geçerli ve tartışılmaz teoremleri ihlal ettiği ve proleter devrimin zaferinin uluslararası önkoşullarını gözardı ettiği sonucuna varıyor. Peki, bu gülünç değil mi, yoldaşlar? Partimiz, işçi sınıfının uluslararası çabalarının tayin edici önemini ve ülkemizde devrimin zaferi için uluslararası önkoşulları nerede ve ne zaman küçümsemiştir? Komintern yanlızca ileri ülkelerin değil, dünyanın tüm ülkelerinin proleterlerinin çabalarının, gerek dünya devriminin yararına gerekse de bizim devrimimizin gelişmesinin yararına birleştirilmesinin ifadesinden başka nedir ki? Ve Komintern'in kurulması için inisiyatifi ele alan Partimizden başkası mıdır, ve onun öncü birliği Partimizden başkası mıdır? Ve sendikaların birleşik cephe siyaseti, yalnızca ileri ülkelerin değil, bilakis genel olarak tüm ülkelerin işçilerinin çabalarının birleştirilmesinden başka nedir? Tüm dünya sendikalarının birleşik cephe siyasetinin hayata geçirilmesinde Partimizin birinci derecede önemli bir rol oynadığını kim reddedebilir? Devrimimizin tüm ülkelerde devrimin gelişmesini daima desteklediği ve desteklemeye devam ettiği olgu değil midir acaba? Tüm ülkelerin işçilerinin devrimimize duydukları sempatileriyle ve müdahale denemelerine karşı mücadeleleriyle devrimimizi desteklediklerı ve desteklemeye devam ettikleri olgu değil midir acaba? Tüm ülkelerin işçilerinin çabalarının, devrimimizin zaferi yararına birleştirilmesinden başka nedir ki bu? Ya İngiliz işçilerinin ünlü nota[98] ile bağıntı içinde Curzon'a karşı mücadeleleri? Ya İngiliz maden işçilerinin SSCB işçileri tarafından desteklenmesi? Gerekirse bu türden daha bir dizi bilinen olgu sayabilirim, yoldaşlar.

Burada devrimimizin uluslararası görevleri nerede gözardı edilmiş oluyor?

Peki, bütün sır nerede yatıyor? Burada bütün sır şurada yatıyor ki, Zinovyev temel sorunun yerine, ülkemizde sosyalizmin Avrupa proletaryasının devlet desteği olmadan kurulması imkanı sorunu yerine, Rusya'da proleter iktidarın mevcut uluslararası koşullar altında muhafazakâr bir Avrupa karşısında tutunup tutunamayacağı temel sorununun yerine — tüm ülkelerin proleterlerinin, ülkemizde sosyalizmin zaferinin çıkarları doğrultusunda ortak çabaları sorununu geçirmeye çalışıyor.

Zinovyev'in şu anki hocası Troçki şöyle diyor:

> "Örneğin devrimci bir Rusya'nın tutucu bir Avrupa karşısında tutunabileceğini... düşünmek umutsuz bir şey olurdu." (Troçki, cilt III, Bölüm 1, s.90.)

Zinovyev'in şu anki hocası Troçki şöyle diyor:

> "Avrupa proletaryasının doğrudan devlet desteği olmadan, Rusya işçi sınıfı iktidarı koruyacak ve geçici egemenliğini kalıcı bir sosyalist diktatörlüğe dönüştürecek durumda olmayacaktır. Bundan bir an bile kuşku duyulamaz." (Bkz. "Devrimimiz", s.278.)

Dolayısıyla Zinovyev, Avrupa'da proletaryanın zaferi ("Avr. proletaryasının devlet desteği") önkoşulu altında ülkemizde sosyalizmin zaferi sorunu yerine Avrupa ve Rusya işçilerinin ortak çabaları sorununu koyuyor.

Konu budur ve kavgamız bu konudadır.

Zinovyev, Lenin'in eserlerinden ve "Komünist Manifesto"dan alıntılar yaparak, bir sorunun yerine başka bir sorunu geçirmeye çalışıyor.

Devrimimizin uluslararası görevlerinin Partimiz tarafından "gözardı edilmesi" ile ilgili Zinovyev'ci alıştırmaların tüm sırrı budur.

Zinovyev kafasındaki bu korkunç kaosu, bu darmadağınıklığı ve bu karışıklığı, o "mütevazılığıyla" muhalefet blokuna özgü "hakiki" devrimci ruh ve "hakiki" enternasyonalizm diye satıyor.

Bütün bunlar gülünç değil mi, yoldaşlar?

Hayır, zamanımızda bir enternasyonalist ve devrimci olabilmek için, Parti üyesi olarak, aynı zamanda Komintern'in öncü müfrezesi

olan Partimizi her türlü araçla güçlendirmek ve var gücüyle desteklemek gerekir. Oysa muhalifler onu mahvediyorlar ve itibarını düşürüyorlar.

Zamanımızda enternasyonalist olmak için, Komünist Enternasyonal'i her türlü araçla güçlendirmek ve var gücüyle desteklemek gerekir. Oysa muhalifler Komünist Enternasyonal'i, Maslow'u ve Souvarine'i ve tüm adları batasıcaları destekleyip kulaklarını doldurarak parçalıyor ve mahvediyorlar.

Komünist Enternasyonal'in öncü müfrezesi olan Partimizle kanlı bıçaklıyken devrimci ve enternasyonalist olunamayacağını kavramanın zamanıdır. *(Alkışlar.)*

Komintern'e savaş açtıktan sonra, muhaliflerin devrimci ve enternasyonalist olmaktan çıktıklarını kavramanın zamanıdır. *(Alkışlar.)*

Muhaliflerin devrimci ve enternasyonalist değil, yalnızca devrim ve enternasyonalizm üzerine gevezelik ettiklerini kavramanın zamanıdır. *(Alkışlar.)*

Onların fiili devrimciler değil, şarlatanca laf ve sinema perdesi devrimcileri olduklarını kavramanın zamanıdır. *(Gülüşmeler. Alkışlar.)*

Onların fiili devrimciler değil, sinema devrimcileri olduklarını kavramanın zamanıdır. *(Gülüşmeler. Alkışlar.)*

IV
TROÇKİ LENİNİZMİ TAHRİF EDİYOR

1— Troçki'nin Hokkabazlık Numaraları ya da "Sürekli Devrim" Sorunu

Troçki'nin konuşmasına geliyorum.

Troçki, sürekli devrim teorisinin, tartışma konusu olan devrimimizin karakteri ve perspektifleri sorunuyla hiç mi hiç ilgisi olmadığını açıkladı.

Bu, hafif deyimle çok tuhaf. Neden? Sürekli devrim teorisi, devrimin itici güçlerinin teorisi değil midir acaba? Sürekli devrim

teorisinin herşeyden önce devrimimizin itici güçlerinden bahsettiği doğru değil midir acaba? Ama devrimimizin karakteri ve perspektifleri sorunu bu devrimin itici güçleri sorunundan başka nedir ki? Sürekli devrim teorisinin tartışma konusu olan sorunla hiçbir ilgisi olmadığını insan nasıl iddia edebilir? Bu doğru değildir, yoldaşlar. Bu bir hiledir, bir hokkabazlıktır. Bu, izleri silme çabasıdır. Bu, saklambaç oynama çabasıdır. Boşa çaba! Saklambaç oynamaya çalışmayınız — saklanmayı başaramayacaksınız nasıl olsa!

Konuşmasının bir başka yerinde Troçki, sürekli devrim teorisine artık uzun zamandır ciddi bir önem vermediğini "ima etmeye" çalıştı. Ve Kamenev konuşmasında, Troçki'nin —eğer çoktan vazgeçmediyse— sürekli devrim teorisinden vazgeçmeye muhtemelen isteksiz olmadığını "sezdirdi".

Harikuladelikler eksik olmuyor.

Sorunu inceleyelim: Sürekli devrim teorisinin tartışma konusu olan sorunla hiçbir ilgisi bulunmadığı doğru mudur, ve eğer bu doğru değilse, o zaman Troçki'nin sürekli devrim teorisine önem vermediği ve ondan adeta koptuğu konusunda Kamenev'e inanılabilir mi?

Belgelere bakalım. Herşeyden önce, Troçki'nin 1925'te basında yayınlanan, Olminski yoldaşa Aralık 1921 tarihli bir mektubunu gözönüne getiriyorum — Troçki'nin arasına mesafe koymayı hiçbir zaman denemediği, bugüne dek ne doğrudan ne de dolaylı olarak arasına mesafe koymadığı ve dolayısıyla tüm geçerliliğini koruyan bir mektup. Ama bu mektupta sürekli devrim üzerine ne söyleniyor?

Dinleyin lütfen:

> "***Bolşeviklerle ayrılıklarında her şeyde haksız olduğum düşüncesinde asla değilim.*** Menşevik fraksiyonun değerlendirilmesinde, onun devrimci imkanlarını abartarak, onun sağcı kanadının tecrit edilip zararsız hale getirilmesinin başarılabileceğini umut ederken haksızdım — hem de temelli. Ancak bu temel hata, o dönemde gerek Bolşevikler gerekse de Menşevikler, burjuva devrimi ve demokratik cumhuriyet görüşünü savunurken, benim ***gerek Bolşevik gerekse de Menşevik her iki fraksiyona*** sürekli devrim

ve proletarya diktatörlüğü fikri bakış açısından ***yaklaşmamdan*** kaynaklandı. İki fraksiyon arasındaki görüş ayrılıklarının ilkesel olarak pek derin köklere sahip olmadığını varsaydım, ve bizzat devrimin seyrinin, iki fraksiyonu sürekli devrim ve iktidarın işçi sınıfı tarafından ele geçirilmesi bakış açısına vardıracağını umut ettim (bu umudu, mektuplarda ve konferanslarda tekrar tekrar ifade ettim), ki 1905 yılında kısmen olan da buydu. (Lenin yoldaşın, Kautsky'nin Rus Devriminin İtici Güçleri Üzerine Önsözü ve tüm 'Naçalo' gazetesi yönelimi.)

Devrimin itici güçlerini değerlendirişimin kayıtsız şartsız doğru olduğuna inanıyorum, buna karşılık, iki fraksiyonla ilgili çıkardığım sonuçlar kayıtsız-şartsız yanlıştı. Yalnızca Bolşevizm, uzlaşmasız çizgisi sayesinde, saflarında gerek eski aydınların gerekse de işçi sınıfının ileri tabakasının gerçek devrimci unsurlarını topladı. Yalnızca Bolşevizmin, bu devrimci tarzda biraraya gelen örgütü yaratmayı başarması olgusu sayesindedir ki, devrimci-demokratik pozisyondan devrimci-sosyalist pozisyona bu kadar hızlı dönüşüm mümkün olmuştur.

Menşeviklere ve Bolşeviklere karşı polemik makalelerimi bugün de kolayca iki kategoriye ayırabilirim: Bazıları devrimin iç güçlerinin analizine, onların perspektiflerine adanmıştı (Rosa Luxemburg'un Polonya'daki teorik organında, 'Neue Zeit'), ve diğerleri Rus sosyal-demokratlarının fraksiyonlarının değerlendirilmesine, onların mücadelesine vs. adanmıştı. Birinci kategoriden makaleleri, Partimizin pozisyonuyla —1917'den başlayarak— tamamen çakıştığı için hiçbir düzeltme yapmaksızın şimdi de yayınlayabilirdim. İkinci kategoriden makaleler açıkça hatalıdır, ve bunları yeniden yayımlamaya değmez." (Bkz. "Troçki Üzerine Lenin", 1925, Olminski yoldaşın bir önsözüyle.)

Ve bundan ne sonuç çıkıyor?

Bundan şu sonuç çıkıyor ki, Troçki örgüt sorunlarında yanılmıştır, ama devrimimizin değerlendirilmesi sorununda, sürekli

devrim sorununda haklı idi ve haklıdır.

Ancak Troçki, Lenin'in ömrünün sonuna dek sürekli devrim teorisine karşı mücadele ettiğini bilmiyor olamaz. Ama bu onu bildiğini okumaktan alıkoymuyor.

Ayrıca bundan şu sonuç çıkıyor ki, iki fraksiyonun da, hem Menşeviklerin hem de Bolşeviklerin, sürekli devrim teorisine varması gerekirdi, ama gerçekte işçilerin ve eski aydınların devrimci tarzda birleşmiş bir örgütüne sahip oldukları için, sadece Bolşevikler bu teoriye ulaştılar, ve onlar da bu teoriye hemen değil, ancak "1917 yılından başlayarak" ulaştılar.

Bundan son olarak şu sonuç çıkıyor ki, sürekli devrim teorisi "Partimizin pozisyonuyla —1917 yılından başlayarak— tamamen çakıştı".

Şimdi kendiniz karar verin: Troçki sürekli devrim teorisine hiç de büyük bir önem vermiyor gibi mi görünüyor? Hayır, öyle görünmüyor. Tersine, eğer sürekli devrim teorisi gerçekten "1917 yılından başlayarak" Parti pozisyonuyla çakışıyorduysa, o zaman bundan yalnızca, Troçki'nin bu teoriye tüm Partimiz için tayin edici bir önem verdiği ve vermeye devam ettiği sonucu çıkar.

Ama "çakıştı" ne demek oluyor? Eğer Lenin'in şahsında *Partimizin bütün zaman boyunca bu aynı teoriye* karşı mücadele ettiği sabitse, Troçki'nin sürekli devrim teorisi Partimizin pozisyonuyla nasıl olup da çakışabilir?

İkisinden biri: Ya Partimizin kendi teorisi yoktu ve ancak daha sonra, olayların seyriyle Troçki'nin sürekli devrim teorisini devralmak zorunda kaldı, ya da kendi teorisi vardı, ama bu teori "1917 yılından başlayarak", Troçki'nin sürekli devrim teorisi tarafından farkedilmeksizin yerinden edildi.

Bu "belirsizliği" Troçki daha sonra, 1922 yılında yazdığı "1905 Yılı" kitabına "Önsöz"ünde açıklığa kavuşturdu. Troçki, sürekli devrim teorisinin özünü açımlayıp devrimimizin değerlendirilmesini sürekli devrim teorisi bakış açısından tahlil ettikten sonra şu sonuca varır:

> "Bu değerlendirme, 12 yıllık bir arayla da olsa tam onayını buldu." (Troçki, "1905", "Önsöz".)

Başka bir deyişle: Troçki tarafından 1905 yılında "kurulan" sürekli devrim teorisi 1917 yılında, 12 yıl sonra, "tam onayını buldu".

Nasıl oldu da onayını bulabildi? Ya Bolşevikler — onlara ne oldu? Gerçekten de hiç kendi teorileri olmadan mı devrime girişiler, devrimci aydınları, devrimci işçileri birleştirmekten öte hiç başka yetenekleri yok muydu? Ve ayrıca, işçileri hangi temelde birleştirdiler, hangi ilkelere dayanarak? Sakın Bolşeviklerin herhangi bir teorisi, devrimi bir değerlendirişleri, devrimin itici güçlerini değerlendirişleri olmasın? Partimizin sürekli devrim teorisinden başka bir teorisi gerçekten de yok muydu?

Kendiniz karar verin: Biz Bolşevikler, perspektiflerimiz ve devrimci bir teorimiz olmadan öylece yaşayıp geliştik; 1903'ten 1917'ye dek böyle yaşadık; ama sonra, "1917 yılından başlayarak", kendimiz de farkında olmaksızın sürekli devrim teorisini yuttuk ve canlandık. Kuşkusuz — ilginç bir masal. Ama bu, biz farketmeden, mücadelesiz, Parti içinde sarsıntı olmadan nasıl olabildi? Böyle kolayca, damdan düşer gibi nasıl olabildi? Üstelik Lenin'in ve onun Partisinin, ortaya çıktığı ilk günden beri sürekli devrim teorisine karşı mücadele ettiği biliniyorken?

Troçki bu "belirsizliği" başka bir belgede açıklığa kavuşturuyor. Troçki'nin 1922 yılında yazdığı "Görüş Ayrılıklarımız makalesine "Not"unu kastediyorum.

Troçki'nin bu makalesinden ilgili bölüm şöyle:

> "Menşevikler: ***'Devrimimiz bir burjuva devrimidir'*** soyutlamasından yola çıkarak —devlet iktidarının liberal burjuvazi tarafından ele geçirilmesi de dahil— proletaryanın tüm taktiğini onun davranışına uydurma fikrine varırken — aynı şekilde Bolşevikler de ***'demokratik, ve sosyalist-olmayan diktatörlük'*** katışıksız soyutlamasından yola çıkarak, devlet iktidarını elinde bulunduran proletaryanın, kendi kendisini burjuva-demokratik sınırlar içinde tutması fikrine varırlar. Ne var ki onlar arasında bu sorunda çok önemli bir fark mevcuttur: Menşevizmin anti-devrimci tarafları daha şimdiden tüm keskinliğiyle ağır basarken, Bolşevizmin anti-devrimci çizgileri ancak devrimci zafer durumunda muazzam

bir tehlike haline gelmekle tehdit eder." (Troçki, "1905", s.285.)

Öyle anlaşılıyor ki, sadece Menşevizm anti-devrimci yanlara sahip değildi, Bolşevizm de "ancak devrimci zafer durumunda muazzam bir tehlike haline gelmekle" tehdit eden "anti-devrimci çizgiler"den özgür değildi.

Bolşevikler daha sonra Bolşevizmin "anti-devrimci çizgileri"nden kendilerini özgür kıldılar mı, ve eğer evetse, nasıl?

Bu "belirsizliği" Troçki, "Görüş Ayrılıklarımız" makalesine "Not"ta açıklığa kavuşturuyor.

Lütfen dinleyin:

> "Bilindiği gibi durum bu değildi, çünkü Lenin yoldaşın önderliği altında Bolşevizm (iç mücadelesiz değil), bu önemli sorunda ideolojik donatım değişikliğini 1917 ilkbaharında, yani iktidarın ele geçirilmesinden önce gerçekleştirdi." (Troçki, "1905", s.285.)

Yani, sürekli devrim teorisine dayanarak, "1917 yılından başlayarak" Bolşeviklerin "donatım değiştirmesi", böylece Bolşeviklerin "Bolşevizmin anti-devrimci çizgilerinden" kurtulması, son olarak, sürekli devrim teorisinin böylece "tam onaylanmasını bulması" olgusu — Troçki'nin çıkardığı sonuç bu.

Ama ya Leninizme ne oldu, Bolşevizm teorisine, devrimimizin, onun itici güçlerinin vs. Bolşevik değerlendirmesine ne oldu? Ya "tam onaylanmasını bulmadılar, ya hiç "onaylanmasını" bulmadılar, ya da ama uçup gittiler ve Partinin "donatım değişikliği" amacıyla sürekli devrim teorisine yer açtılar.

Yani, bir zamanlar Bolşevikler vardı, onlar 1903 yılından "başlayarak" Partiyi iyi-kötü "birleştirdiler", ama devrimci bir teoriye sahip değillerdi, 1903 yılından "başlayarak" birçok yanılgı ve karışıklıktan geçtiler ve her nasılsa 1917 yılına kadar geldiler; ama sonra, elinde sürekli devrim teorisiyle Troçki'yi görünce "donatımlarını değiştirmeye" karar verdiler ve "donatım değişikliğinden" sonra Leninizmin, Leninist devrim teorisinin son kalıntılarını da yitirdiler ve

böylece sürekli devrim teorisinin, Partimizin "pozisyonu"yla "tamamen çakışmasını" sağladılar.

Bu çok ilginç bir masal, yoldaşlar. Bu, eğer isterseniz, sirklerde görülebilecek o birinci sınıf hokkabazlık numaralarından biri. Ama biz sirkte değil, Partimizin bir konferansındayız. Ve biz Troçki'yi sirk sanatçısı olarak angaje etmedik. O zaman tüm bu hokkabazlık numaraları niye?

Lenin yoldaş, Troçki'nin sürekli devrim teorisini nasıl değerlendiriyordu? Bu teoriyle alay ettiği ve onu "orijinal" ve "şahane" diye tanımladığı makalelerinden birinde şunları yazıyor:

> "Yaklaşan devrimde sınıf ilişkilerini açıklığa kavuşturmak devrimci bir Partinin baş görevidir... 'Naşe Slovo'da bu görev Troçki tarafından doğru çözülmüyor; o 1905 yılındaki 'orijinal' teorisini tekrarlıyor ve hayatın on yıldan beri bu şahane teorinin yanından gelip geçmemesinin nedenleri üzerine düşünmek istemiyor.
>
> Troçki'nin orijinal teorisi Bolşeviklerden, proletaryanın kararlı devrimci mücadele ve siyasi iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi çağrısını ödünç alırken, Menşeviklerden ise köylülüğün rolünün 'yadsınması'nı ödünç alıyor"... Bununla "Troçki gerçekte, köylülüğün rolünün 'yadsınması'ndan köylülüğü devrim için harekete geçirmekte ***irade yetersizliğini*** anlayan Rusya'daki liberal işçi siyasetçilerine yardım ediyor!" (Bkz. 4. Baskı, cilt 21, s.381/382, Rusça.)

Böylece Lenin'in, sürekli devrim teorisinde, Rus devriminde köylülüğün devrimci rolünü görmezden gelen yarı-Menşevik bir teori gördüğü anlaşılıyor.

Anlaşılmayan sadece, nasıl olup da bu yarı-Menşevik teorinin, "1917 yılından başlayarak" da olsa, Partimizin pozisyonuyla "tamamen çakıştığı"dır.

Ve Partimiz sürekli devrim teorisini nasıl değerlendiriyor? XIV. Parti Konferansının ünlü kararında bu konuda şunlar söylenir:

> "Troçkist sürekli devrim teorisinin bileşenlerinden biri,

'Rusya'da sosyalist iktisadın *gerçek* bir *ilerlemesi ancak* Avrupa'nın en önemli ülkelerinde proletaryanın *zaferinden sonra* mümkün olacaktır' (Troçki 1922) iddiasıdır — SSCB proletaryasını şimdiki dönemde kaderci bir pasifliğe mahkûm eden bir iddia. Bu tür 'teorilere' karşı Lenin yoldaş şunları yazdı: 'Onların Batı Avrupa sosyal-demokrasisinin gelişme seyri içinde ezberlemiş olduğu ve bizim sosyalizm için henüz olgun olmadığımız, onlar arasında çeşitli "allame" bayların vurguladığı gibi, bizde sosyalizm için objektif ekonomik önşartların olmadığı şeklindeki argümanı... son derece basmakalıptır.' " (Zuhanov Üzerine Notlar.) (RKP(B) XIV. Konferansının Kararı[99].)

Böylece sürekli devrim teorisinin, Lenin yoldaşın "Devrimimiz Üzerine" notlarında sosyal-demokratizm olarak damgaladığı aynı Zuhanov yönelimine denk düştüğü anlaşılıyor.

Anlaşılmayan sadece, nasıl olup da Bolşevik Partimizin kendi donatımını böyle bir teori lehine "değiştirebildiği"dir.

Kamenev konuşmasında, Troçki'nin sürekli devrim teorisinden vazgeçmek üzere olduğunu "sezdirdi", ve bunu güçlendirmek için Troçki'nin Eylül 1926 tarihli, muhaliflere en son mektubundan şu muğlaktan da öte pasajı aktardı:

"Vladimir İlyiç'in, tecrübenin çürütülmez biçimde gösterdiği gibi, bizlerden birinin Lenin'le farklara sahip olduğu, sadece az buçuk ilkesel bütün sorunlarda kayıtsız-şartsız haklı olduğundan yola çıkıyoruz."

Ne var ki Kamenev, Troçki'nin bunun hemen ardından aynı mektupta, önceki açıklamasını tamamen yere çalan şu açıklamayı yaptığını söylemeden geçti:

"***Leningrad muhalefeti, ulusal dargörüşlülüğün teorik haklı çıkarılması olarak tek ülkede sosyalizm teorisine enerjik biçimde karşı çıktı.***" (Bkz. Troçki'nin mektubu, Eylül 1926. — SBKP(B) MK Politbürosunun Parti-içi durum sorununa ilişkin 8 ve 11 Ekim 1926 tarihli oturumlarının stenografik tutanağının ekleri'nden.)

Birincisini tamamen yere çalan ikinci açıklaması karşısında, Troçki'nin muğlak ve bağlayacı olmayan birinci açıklamasının ne önemi olabilir?

Sürekli devrim teorisi nedir? Leninist "*tek* ülkede sosyalizm teorisi"nin yadsınması.

Leninist "*tek* ülkede sosyalizm teorisi" nedir? Troçkist sürekli devrim teorisinin yadsınması.

Troçki'nin mektubundan ilk yeri alıntılayıp ikincisini söylemeden geçerek Kamenev'in Partimizi yanıltmaya ve aldatmaya çalıştığı açık değil mi?

Ama Partimiz o kadar kolay aldanmaz.

2— Alıntı Hokkabazlığı, ya da Troçki Leninizmi Tahrif Ediyor

Troçki'nin bütün konuşmasının, Lenin'in eserlerinden çeşitli alıntılarla doldurulduğuna dikkat ettiniz mi yoldaşlar? Lenin'in çeşitli makalelerinden koparılıp alınmış bu alıntıları okuyunca, insan Troçki'nin herşeyden önce neyi amaçladığını tam bilemiyor: bunlarla kendi pozisyonunu güçlendirmek mi, yoksa Lenin yoldaşın "çelişkilerini yakalamak" mı? Onun Lenin'in eserlerinden yaptığı bir grup alıntı, bir müdahale tehlikesinin üstesinden ancak birkaç ülkede devrimin zaferi halinde gelinebileceğini ifade ediyor; besbelli ki bununla o, Partiyi "teşhir ettiğine" inanıyor. Ama bu alıntıların Partinin pozisyonuna karşı değil, bilakis ondan yana ve Troçki'nin pozisyonuna karşı olduğunu kavramadı ya da kavramak istemiyor, çünkü Partinin dış tehlikeye verdiği önemin değerlendirilişi, Lenin'in çizgisiyle tamamen uyum içindedir. Onun ileri sürdüğü diğer grup alıntılar, sosyalizmin ***tam zaferinin,*** birkaç ülkede devrimin zaferi olmadan mümkün olmadığını ifade ediyor; o bu alıntılarla her türlü hokkabazlığı yapmayı deniyor. Ancak sosyalizmin tam zaferi (bir müdahaleye karşı garanti) ile sosyalizmin genelde zaferinin (sosyalist toplumun kurulması) aynı kefeye konamayacağını kavramıyor ya da kavramak istemiyor, Lenin'in eserlerinden bu alıntıların Partiye karşı değil, Partiden yana ve Troçki'nin pozisyonuna karşı olduğunu kavramıyor ya da kavramak istemiyor.

Gerçi Troçki konuya ilişkin olmayan çok çeşitli bir sürü alıntı yaptı ama, Lenin'in tek ülkede sosyalizmin zaferi imkanı üzerine temel makalesine (1905) girmeye istekli görünmedi, besbelli ki ayrıntılı açıklamalarıyla Kamenev'in onu bu makaleye ilişkin tavır almaktan çok şükür koruduğu inancıyla. Ancak şimdi, Kamenev'in rolünü başarıyla oynamayı beceremediği ve Lenin yoldaşın makalesinin sınırsız geçerliliğini koruduğu kesin olarak kanıtlanmış sayılabilir.

Ayrıca Troçki, Lenin yoldaşın ünlü bir makalesinden, onların arasında köylü sorununda, —günlük siyasete ilişkin olarak— görüş ayrılığı olmadığını söyleyen bir yeri alıntıladı. Ama Lenin'in bu makalesinin, Troçki ile Lenin arasında, ***ülkemizde tam sosyalist toplumun kurulması imkanı ile bağıntı içinde*** köylülük sorununda var olan görüş ayrılıkları sorununu yalnızca çözmemekle kalmayıp, bilakis buna hiç değinmediğini söylemeyi unuttu.

Troçki'nin alıntılarla operasyonunun neden içi boş bir alıntı hokkabazlığı haline geldiği de bununla açıklanır.

Troçki, ülkemizde devrimimizin iç güçlerine dayanarak sosyalist toplumu kurma imkanı sorununda kendi pozisyonunun Lenin'in pozisyonuyla "çakıştığını" kanıtlamaya çalıştı. Ama kanıtlanamaz şey nasıl kanıtlanır?

Lenin'in, "sosyalizmin zaferi başlangıçta birkaç kapitalist ülkede ya da tek başına alınmış bir ülkede bile olanaklıdır"[100] tezi, Troçki'nin "örneğin devrimci bir Rusya'nın, muhafazakâr bir Avrupa karşısında tutunabileceğine inanmak... umutsuz bir şey olurdu" teziyle nasıl bağdaşır?

Ayrıca Lenin'in, "bu ülkenin (***tek*** ülkenin. —***J.St.***) muzaffer proletaryası(nın), kapitalistleri mülksüzleştirdikten ve kendi ülkesinde sosyalist üretimin örgütlenmesinden sonra kendini diğer, kapitalist dünyanın ***karşısına koyacağı***"[101] tezi, Troçki'nin "Avrupa proletaryasının doğrudan ***devlet**** desteği olmadan, Rusya işçi sınıfı, iktidarı koruyacak ve geçici egemenliğini kalıcı bir sosyalist diktatörlüğe dönüştürecek durumda olmayacaktır" teziyle nasıl bağdaşır?

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

Son olarak Lenin'in, "diğer ülkelerde devrim başlamadığı sürece Rusya'da sosyalist devrimi ancak köylülükle bir anlaşma kurtarabilir"[102] tezi, Troçki'nin "ezici çoğunluğu köylü olan bir nüfusa sahip geri bir ülkedeki işçi hükümetinin konumundaki çelişkiler, ancak uluslararası ölçekte, proletaryanın dünya devrimi arenasında çözümünü bulabilecektir" teziyle nasıl bağdaşır?

Ve devamla: Troçki'nin ülkemizde sosyalizmin zaferi sorunundaki pozisyonu aslında Menşevik O. Bauer'in pozisyonundan, yani

"proletaryanın ulusun sadece küçük bir azınlığını oluşturduğu Rusya'da, proletaryanın egemenliğini ancak geçici olarak koruyabileceği", "ulusun köylü kütlesi egemenliği bizzat devralmak için kültürel olarak yeterli olgunluğa erişir erişmez proletaryanın egemenliği yine yitirmek zorunda olduğu", "tarımsal Rusya'da endüstriyel sosyalizmin geçici egemenliğinin, sadece, endüstriyel Batı'nın proletaryasını mücadeleye çağıran bir ateş işareti olduğu", "ancak endüstriyel Batı'nın proletaryası tarafından siyasi iktidarın ele geçirilmesinin" Rusya'da "sınai sosyalizmin sürekli egemenliğini kurabileceği"nden nerede ayrılıyor?

Troçki'nin Bauer'in pozisyonuna Lenin'in pozisyonundan daha yakın durduğu açık değil mi acaba? Ve Troçki'nin pozisyonunun sosyal-demokrat sapmanın pozisyonu olduğu, Troçki'nin meselenin özü itibariyle devrimimizin sosyalist karakterini inkâr ettiği doğru değil mi acaba?

Troçki, kendisinin proleter iktidarın muhafazakâr bir Avrupa karşısında tutunmasının imkansızlığı tezini, şu anki Avrupa'nın muhafazakâr değil, bilakis az çok liberal olduğu ve eğer Avrupa gerçekten muhafazakâr olsa, ülkemiz proletaryasının iktidarı koruyamayacağı türünden spekülasyonlarla gerekçelendirmeye çalıştı. Ama Troçki'nin burada bütünüyle ve kesin olarak kördüğüm olduğunu kavramak bu kadar zor mu? Örneğin, ama bugünkü İtalya ya da İngiltere ya da Fransa'yı ne olarak tanımlamalı — muhafazakâr mı, liberal mi? Bugünkü Kuzey Amerika nedir — muhafazakâr bir ülke mi, liberal bir ülke mi? Ama muhafazakâr bir Avrupa ile "liberal" bir Avrupa arasındaki farkın bu "kılı kırk yaran" ve gülünç vurgusu, cumhuriyetimizin varlığı ve tamamlığı için ne öneme sahip olabilir?

Cumhuriyetçi Fransa ve demokratik Amerika, Kolçak ve Denikin döneminde, tıpkı monarşist ve muhafazakâr İngiltere gibi ülkemize karşı müdahaleye katılmadı mı acaba?

Troçki özellikle orta köylü sorununa çok yer ayırdı. Lenin'in 1906 dönemine ait eserlerinden bir pasaj aktardı, orada Lenin, orta köylülerin bir bölümünün ***burjuva*** devrimin zaferinden sonra karşı-devrime çark etme imkanını önceden söylüyor. Anlaşılan Troçki, bununla, bu alıntının ***sosyalist*** devrimin zaferinden sonra köylülük sorununda kendi pozisyonuyla "çakıştığını" ispatlamaya çalıştı. Troçki'nin burada birbiriyle karşılaştırılamayacak şeyleri karşılaştırdığını kavramak zor değil. Troçki, orta köylülüğü bir "kendinden şey" olarak, değişmez ve ilk ve son kez verili bir şey olarak görme eğiliminde. Ancak Bolşevikler, orta köylülük karşısında hiçbir zaman böyle bir anlayış savunmadılar.

Anlaşılan Troçki, Bolşeviklerin köylülüğün ana kütlesine ilişkin üç plana sahip olduğunu unuttu: Birinci plan, burjuva devrim dönemi için geçerli, ikinci plan proleter devrim dönemi için geçerli ve üçüncü plan Sovyet iktidarının sağlamlaşmasından sonraki dönem için geçerlidir.

Birinci dönemde Bolşevikler şöyle dedi: Tüm köylülükle birlikte, liberal burjuvaziyi tarafsızlaştırarak çara ve çiftlik sahiplerine karşı, burjuva-demokratik devrim için.

İkinci dönemde Bolşevikler şöyle dedi: Yoksul köylülükle birlikte, orta köylülüğü tarafsızlaştırarak burjuvaziye ve Kulaklara karşı, sosyalist devrim için. Ama orta köylülüğün tarafsızlaştırılması ne demektir? Bu, proletaryanın orta köylülük üzerinde siyasi denetime sahip olması, ona güvenmemesi ve onun kendisini proletaryanın iktidarının denetiminden kaçırıp kurtarmaması için tüm önlemleri alması demektir.

Üçüncü dönemde, şimdi içinde yaşadığımız dönemde Bolşevikler şöyle diyor: Yoksul köylülükle birlikte, orta köylülerle sağlam ittifak halinde, kentte ve kırda ekonomimizin kapitalist unsurlarına karşı, sosyalist inşanın zaferi için.

Devrimimizin üç değişik dönemini yansıtan bu üç planı, bu üç değişik çizgiyi birbiriyle karıştıran, Bolşevizmden hiçbir şey anlamamaktadır.

Lenin, ***burjuva*** devrimin zaferinden sonra orta köylülerin bir bölümünün karşı-devrime çarkedeceğini söylediğinde tamamen haklıydı. Ve örneğin "Ufa Hükümeti"[103] döneminde, orta köylülerin büyük bir bölümü devrim ile karşı-devrim arasında bocalarken Volga bölgesinde orta köylülerin bir kısmı karşı-devrime, Kulaklara çark ettiğinde olan da buydu. Ve başka türlü de olamazdı. Orta köylü bekle-gör tavrı izlemeyip bocalamasa, zaten orta köylü olmazdı: "Kimbilir kim kazanacak, iyisi mi bekle gör." Ancak iç karşı-devrim üzerinde ilk ciddi zaferlerden, ve özellikle de Sovyet iktidarının sağlamlaşmasından sonradır ki orta köylülük, devlet iktidarı olmadan olmayacağı, Bolşevik devlet iktidarının ise güçlü olduğu ve bu iktidarla işbirliğinin biricik çıkar yol olduğu sonucuna vardığından olsa gerek, yüzünü kararlı bir biçimde Sovyet iktidarına doğru çevirmeye başladı. Şu kâhince sözleri Lenin yoldaş tam da bu dönemde söyledi: "Orta köylülükle ilgili olarak ***sağlam bir ittifak temeline dayanmak için,*** uymak zorunda olduğumuz, somut, ayrıntılı, köydeki çalışma deneyine dayanarak sınanmış esaslı kurallar ve talimatlar hazırlamanın geçerli olduğu sosyalist inşa dönemine girdik." (VIII. Parti Kongresinde Konuşma, 4. baskı, cilt 29, s.124/125, Rusça.)

Orta köylüler sorununda durum budur.

Troçki'nin hatası, orta köylülük sorununa metafizik yaklaşmasında, orta köylülüğü "kendinden şey" olarak değerlendirmesinde ve böylece sorunu karıştırmasında, Leninizmi çarpıtıp tahrif etmesinde yatmaktadır.

Ne de olsa sözkonusu olan, proletarya ile orta köylülerin belirli bir bölümü arasında hâlâ çelişkiler ve çatışmalar olabileceği ve olacağı değildir. Parti ile muhalefet arasındaki görüş ayrılıkları burada değildir. Görüş ayrılıklarımızda sözkonusu olan, Partinin bu çelişkilerin ve olası çatışmaların ***üstesinden*** devrimimizin kendi güçleriyle ***tamamen gelinebileceğini*** mümkün görmesi, Troçki ve muhalefetin ise bu çelişkilerin ve çatışmaların üstesinden "***ancak*** uluslararası ölçekte, proletaryanın dünya devrimi arenasında" gelinebileceği görüşünde olmasıdır.

Troçki alıntılarla hokkabazlık yapıyor ve bu görüş ayrılıklarını gözden kaybetmeye çalışıyor. Ama Partimizi aldatmayı

başaramayacağını daha önce de söyledim.

Ve sonuç? Sonuç şudur: soytarı değil, diyalektikçi ol. Sayın muhalifler, Lenin yoldaştan diyalektik öğrenmeliydiniz, onun eserlerini okumalıydınız — bunun size yararı olurdu. *(Alkışlar, gülüşmeler.)*

3— "Ufak Tefek Şeyler" ve Tuhaflıklar

Troçki, tezleri kaleme alan kişi olarak beni, orada sosyalist bir devrim olarak "haddizatında" devrimden söz etmekle suçladı. Troçki, devrimin böyle ele alınışının metafizik olduğu görüşünde. Buna asla katılamam.

Neden tezlerde, sosyalist bir devrim olarak "haddizatında" devrimden sözediliyor? Bununla, devrimimizin değerlendirilişinde, Partimizin görüşleriyle muhalefetin görüşleri arasında varolan bütün fark vurgulandığı için.

Bu fark nerede yatıyor? Partinin devrimimizi sosyalist devrim olarak, belirli bir bağımsız gücü temsil eden ve kapitalist dünyaya karşı *mücadeleye girişme becerisine sahip olan* bir devrim olarak değerlendirirken, muhalefetin devrimimizi, Batıdaki gelecek proleter devrimin, daha zafere ulaşmamiş bir devrimin bedava eki olarak, Batıdaki gelecek devrimin "ilavesi" olarak, bağımsız bir güce sahip olmayan bir şey olarak değerlendirmesinde yatıyor. İkisi arasındaki uçurumu görmek için, ülkemizde proletarya diktatörlüğünün Lenin tarafından yapılan değerlendirmesiyle, muhalefet bloku tarafından yapılan değerlendirmesini karşılaştırmak yeter. Lenin proletarya diktatörlüğünü, en büyük inisiyatifi geliştirebilecek ve sosyalist iktisadın örgütlenmesinden sonra, dünya proletaryasının doğrudan desteklenmesine, kapitalist dünyaya karşı mücadeleye geçmek zorunda olan bir güç olarak değerlendirirken, buna karşılık muhalefet, ülkemizde proletarya diktatörlüğünü, "muhafazakâr bir Avrupa karşısında" iktidarı için sürekli bir korku içinde yaşayan, pasif bir güç olarak görüyor.

"Metafizik" sözcüğünün, devrimimizin muhalefet tarafından yapılan sosyal-demokrat değerlendirmesinin cavlaklığını örtmek için devreye sokulduğu açık değil mi?

Troçki ayrıca, 1924 yılında "Leninizmin Temelleri Üzerine" kitabımda *tek* ülkede sosyalizmin zaferi sorununda verdiğim tam- ve doğru olmayan formülasyon yerine başka, daha tam ve daha doğru bir formülasyon geçirdiğimden sözetti. Bundan besbelli hoşnutsuz Troçki. Neden, hangi sebeple — ama bunu söylemedi. Tam olmayan bir formülasyonu düzeltip yerine tamını koymamda ne gibi bir kötülük olabilir? Kendimi asla yanılmaz görmüyorum. Şu ya da bu yoldaşın yaptığı bir hatanın, onun tarafından kabul edilip ardından düzeltilmesi Parti için sadece bir kazanç olabilir, diye düşünüyorum. Troçki bu olguyu vurgularken aslında ne demek istiyor? Belki de bu iyi örneği izleyerek, nihayet aklını başına toplayıp sayısız hatalarını düzeltmek istiyor? *(Alkışlar, gülüşmeler.)* Ben ona yardımcı olmaya hazırım, eğer yardımıma ihtiyaç varsa, ona yardım etmeye ve onu desteklemeye hazırım. *(Alkışlar, gülüşmeler.)* Ama anlaşılan Troçki burada başka bir şeyi hedefliyor. Eğer bu doğruysa, çabasının işe yaramaz bir çaba olduğunu söylemeliyim.

Troçki konuşmasında, kendisinin, Parti çoğunluğunun temsilcilerinin kendisini gösterme itiyadında oldukları kadar kötü bir komünist olmadığını temin etti. Onun, Troçki'nin, çalışmamızın "sosyalist karakterini" tanıdığını ve tanımaya devam ettiğini, devlet sanayimizin "sosyalist karakterini" inkâr etmediğini vs. vb. kanıtlayan makalelerinden bir sürü yer alıntıladı. Bak hele, ne yenilik! Tek çalışmamızın, devlet sanayimizin vs. sosyalist karakterini inkâr etmediği kalmıştı Troçki'nin. Bu olgular bugün herkes tarafından tanınıyor, hatta New York borsası tarafından bile. O. Bauer bir yana, NEP'çilerimiz tarafından bile. Şimdi dost düşman herkes, sanayiyi kapitalistler gibi inşa etmediğimizi, iktisadi ve siyasi yaşamımızın gelişmesine kapitalizmle hiçbir ortak yanı bulunmayan belli yeni unsurlar kattığımızı görüyor.

Hayır, sayın muhalifler, bugün sözkonusu olan bu değildir.

Mesele, şimdi muhaliflere göründüğünden daha ciddi bir mahiyete sahiptir.

Şimdi sözkonusu olan sanayimizin sosyalist karakteri değil, kapitalist kuşatmaya rağmen, proletarya diktatörlüğünün batmasını sabırsızlıkla bekleyen iç ve dış düşmanlara rağmen, bir bütün olarak sosyalist iktisadı kurmaktır. Sözkonusu olan, Leninizmin Partimizde

tam zafer kazanmasına yardım etmektir.

Şimdi sözkonusu olan, gereksiz ayrıntılar ve tuhaflıklar değildir. Gereksiz ayrıntılar ve tuhaflıklarla bugün Parti atlatılamaz. Parti şimdi muhalefetten daha fazlasını bekliyor.

Ya adam gibi açıkça ve dürüstçe ilkesel hatalarınızdan kopmayı başarırsınız, ya da bunu yapmazsınız, ve o zaman da Partinin sizin pozisyonunuzu sosyal-demokrat sapmanın pozisyonu olarak nitelemesini hak edersiniz.

İkisinden biri.

Tercihi yapmak muhaliflere kalmış. *(Sesler:* "Doğru!" *Alkışlar.)*

V.
MUHALEFETİN PRATİK PLATFORMU PARTİNİN TALEPLERİ

Muhalefet liderleri alıntı hokkabazlığından sonra, pratik karakterli görüş ayrılıklarına geçmeyi denediler. Troçki ve Kamenev ve Zinovyev de bu görüş ayrılıklarını formüle etmeye çalıştılar, bunu yaparken bir yandan da, teorik değil pratik görüş ayrılıklarının önemli olduğunu iddia ettiler. Ancak şunu tespit etmek zorundayım ki, muhalefet tarafından bu Konferansta yapılan görüş ayrılıklarımızın formülasyonlarından hiçbiri objektiflikle ya da tamlıkla sivrilmemektedir.

Pratik görüş ayrılıklarımızın nelerden ibaret olduğunu bilmek istiyorsunuz, Partinin sizden ne talep ettiğini bilmek istiyorsunuz, öyle mi?

O zaman dinleyin:

1— Parti, azınlıkta kaldığınız her seferinde sokağa dökülmenize, Parti içinde bir kriz ilan etmenize ve Parti içinde huzursuzluk çıkarmanıza daha fazla katlanamaz ve katlanmayacaktır. Parti buna daha fazla katlanmayacaktır. *(Sesler:* "Doğru!" *Alkışlar.)*

2— Parti, artık Partimizin çoğunluğunu kazanma umudu olmayan sizlerin, size yeni bir Parti için malzeme olarak hizmet edecek her türlü hoşnutsuz unsurları bulup etrafınızda toplamanıza katlanamaz ve katlanmayacaktır. Parti buna katlanamaz ve

katlanmayacaktır. *(Alkışlar.)*

3— Parti, Partinin önder aygıtının şeref ve haysiyetini lekeleyen ve Partideki rejimi delen sizlerin, Partinin demir disiplinini bozmanıza, Parti tarafından mahkûm edilmiş tüm ve her türlü akımları, fraksiyon özgürlüğü bayrağı altında çevrenizde toplamanıza ve yeni bir Parti halinde şekillendirmenize katlanamaz ve katlanmayacaktır. Parti buna katlanmayacaktır. *(Alkışlar.)*

4— Sosyalizmin inşası yolunda büyük zorluklarla karşılaştığımızı biliyoruz. Bu zorlukları görüyoruz ve bunların üstesinden gelme olanağına sahibiz. Eğer muhalefet bu zorlukların üstesinden gelinmesinde bize herhangi bir biçimde yardımcı olursa, bunu yalnızca memnuniyetle karşılarız. Ama Parti, durumumuzu kötüleştirmek için, Partinin üstüne çullanmak için, Partiye karşı saldırıya geçmek için bu zorluklardan yararlanmaya çalışmanıza katlanamaz ve katlanmayacaktır. *(Alkışlar.)*

5— Parti, sanayileşmenin ilerlemesinin ve sosyalizmin kurulmasının ancak işçi sınıfının maddi ve kültürel durumunun sürekli iyileşmesiyle mümkün olduğunu tüm muhalefetlerden daha iyi bilmektedir. Parti, işçi sınıfının maddi ve kültürel durumunu sürekli iyileştirmek için tüm önlemleri alıyor ve tüm önlemleri alacaktır. Ama Parti, muhalefetin sokağa dökülüp, —sanayinin işçi ücretlerinin böylesi bir artışını kaldıramayacağını çok iyi bilmesine rağmen, bu tür demagojik açıklamaların, işçi sınıfının durumunu düzeltmeyi değil, emekçilerin geri tabakaları arasında hoşnutsuzluk körüklemek, hoşnutsuzluk örgütlemek ve onları partiye karşı, işçi sınıfının öncüsüne karşı yönlendirmeyi amaçladığını çok iyi bilmesine rağmen— demagojik biçimde, işçi ücretlerinin derhal yüzde 30-40 yükseltilmesi gerektiğini açıklamasına katlanamaz ve katlanmayacaktır. Parti buna katlanamaz ve katlanmayacaktır. (*Sesler:* "Doğru!" *Alkışlar.)*

6— Parti, muhalefetin satış fiyatlarının yükseltilmesi ve köylülük üzerinde vergi baskısının arttırılması fikrini propaganda ederek ve proletarya ile köylülük arasındaki ilişkiyi iktisadi ***işbirliği*** ilişkisi olarak değil de, köylülüğün proleter devlet tarafından ***sömürülmesi*** ilişkisi olarak "kurmaya" çalışarak işçilerin ve köylülerin işbirliğinin temellerini, işçi-köylü ittifakının temellerini

yıkmaya devam etmesine katlanamaz ve katlanmayacaktır. Parti buna katlanamaz ve katlanmayacaktır. *(Alkışlar.)*

7— Parti, muhaliflerin Parti içinde ideolojik karışıklık yaratmaya, zorluklarımızı abartmaya, bozguncu ruh halini beslemeye, ülkemizde sosyalizmin kurulmasının olanaksızlığı fikrini propaganda etmeye ve bununla Leninizmin temellerini yıkmaya devam etmesine katlanamaz ve kalanmayacaktır. Parti buna katlanamaz ve katlanmayacaktır. *(Sesler:* "Doğru!" *Alkışlar.)*

8— Parti — bu yalnızca kendi meselesi değil, Komintern'in tüm seksiyonlarının meselesi olsa da— Komintern'in çalışmasını bozmaya, onun seksiyonlarını parçalamaya ve Komintern önderliğini itibardan düşürmeye devam etmenize katlanamaz ve katlanmayacaktır. Parti buna katlanamaz ve katlanmayacaktır. *(Alkışlar.)*

Pratik görüş ayrılıklarımız bunlardan ibarettir.

Muhalefet blokunun siyasi ve pratik platformunun özü budur, ve Partimizin bugün karşısında mücadele ettiği şey budur.

Konuşmasında bu platformun birkaç noktasını açımlayan, diğerleri üzerine ise kasten susan Troçki şöyle soruyordu: Bunda sosyal-demokrat olan ne var ki? Tuhaf bir soru! Ama ben şunu soruyorum: Bunda, muhalefet blokunun bu platformunda komünist olan ne var ki? Bunda sosyal-demokrat olmayan ne var ki? Muhalefet blokunun pratik platformunun, Leninizmden yüz çevirme çizgisinde, sosyal-demokrasiye yaklaşma çizgisinde yattığı açık değil mi?

Partinin sizden ne istediğini bilmek istiyordunuz, sayın muhalifler — şimdi biliyorsunuz sizden ne istediğini.

Ya bu koşulları yerine getirirsiniz —ki bunlar aynı zamanda Partimizin tam birliğinin de önkoşullarıdır—, ya da getirmezsiniz — ve o zaman da sizi dün yenilgiye uğratmış olan Parti, yarın tamamen yok etmeye başlayacaktır. *(Alkışlar.)*

VI
SONUÇ

Sonuç nedir, Parti-içi mücadelemizin sonuçları nelerdir?

Elimde Troçki tarafından imzalanmış, Eylül 1926 tarihli bir

belge var. Bu belge, burada bir ölçüde Parti içi mücadelenin sonuçları önceden tahmin edilmeye çalışıldığı ölçüde, belli bir ön tahmin ve Parti-içi mücadele perspektiflerimizin belli bir tasvirini içerdiği ölçüde dikkate değerdir. Bu belgede şöyle deniyor:

> "Birleşik muhalefet, Nisan ve Temmuz'da göstermiş ve Ekimde de gösterecektir ki, görüşlerinin birlikteliği kaba ve vefasız tahrik altında yalnızca sağlamlaşmaktadır, ve Parti, mevcut ağır krizden çıkışın ancak birleşik muhalefetin görüşleri temelinde mümkün olduğunu kavrayacaktır." (Bkz. Troçki'nin muhaliflere mektubu, Eylül 1926. — Politbüro'nun 8 ve 11 Ekim 1926 tarihli oturumlarının stenografik tutanağına ek.)

Görüyorsunuz, neredeyse falcılık gibi bir şey. *(Bir ses:* "Ama sadece — neredeyse.") Bu neredeyse, katışıksız Marksist tipte bir kehanet gibi — tam iki aylık bir ön tahmin. *(Gülüşmeler.)*

Tabii ki bazı abartmalar içeriyor. *(Gülüşmeler.)* Örneğin burada Partimizin mevcut ağır krizinden sözediliyor. Ama çok şükür sağlığımız ve neşemiz yerinde ve krizin farkına bile varmadık. Gerçekten de belli bir kriz var, ama Parti krizi değil, muhalefet bloku fraksiyonu diye anılan belli bir fraksiyonun krizi bu. Küçük bir fraksiyonun krizi ama milyonluk bir Partinin krizi diye gösterilmemelidir.

Troçki'nin belgesinde ayrıca, muhalefet blokunun sağlamlaştığı ve gelecekte daha da sağlamlaşacağı söyleniyor. Burada da yine bazı şeylerin abartıldığını düşünüyorum. *(Gülüşmeler.)* Muhalefet blokunun dağılmak üzere olduğu, en iyi unsurların ondan koptuğu, onun kendi iç çelişkileri içinde boğulduğu gerçeği inkar edilemez. Örneğin Krupskaya yoldaşın muhalefet blokuna sırt çevirdiği olgu değil mi acaba? *(Şiddetli alkışlar.)* Bu rastlantı mıdır?

Troçki'nin belgesinde son olarak, mevcut krizden çıkışın ancak birleşik muhalefetin görüşleri temelinde mümkün olduğu söyleniyor. Troçki'nin burada da bazı şeyleri abarttığını düşünüyorum. *(Gülüşmeler.)* Partinin muhalefet blokunun görüşleri temelinde değil, bilakis bu görüşlere karşı mücadele içinde, inşamızın sosyalist perspektifleri temelinde birleştiği ve saflarını sıklaştırdığı muhaliflerce

bilinmiyor olamaz. Troçki'nin belgesindeki abartma apaşikârdır.

Troçki'nin belgesinde işlediği bütün bu abartma suçlarını bir kenara bırakırsak, bana öyle geliyor ki, ön tahminden geriye aslında hiçbir şey kalmıyor, yoldaşlar. *(Genel gülüşmeler.)*

Gördüğünüz gibi sonuç, Troçki'nin bize ön tahmininde tasvirini çizdiği sonucun tam tersidir.

Bitiriyorum yoldaşlar.

Zinovyev bir süre, kulağını yere dayamayı iyi bildiğiyle övündü *(gülüşmeler)*, ve kulağını yere dayadığımda tarihin adımlarını duyuyordu. Bu gerçekten böyle olabilir. Ama yine de tespit etmek gerekiyor ki, kulağını yere dayamayı ve tarihin adımlarını duymayı bilen Zinovyev, bazen bazı "gereksiz ayrıntılar"ı duymuyor. Gerçekten de muhalefet kulağını yere dayamayı ve tarihin adımları gibi büyük şeyleri duymayı biliyor olabilir. Ama şunu tespit etmek gerekiyor ki, büyük şeyleri duymayı bilen muhalefet, Partinin muhalefete çoktan sırt çevirmesi ve muhalefetin karaya vurması gibi "gereksiz bir ayrıntı"yı duymayı bilemedi. Bunu duymadılar. *(Sesler:* "Doğru!")

Ama bundan ne sonuç çıkar? Şu sonuç çıkar ki, muhalefetin kulakları besbelli ki iyi durumda değildir. *(Gülüşmeler.)*

Bu yüzden onlara öğüdüm şudur: Sayın muhalifler, kulaklarınızı tedavi ettirin! *(Şiddetli, uzun süren alkışlar. Konferans, Stalin yoldaşa ayakta tezahüratta bulunur.)*

"Pravda" No.262,
12 Kasım 1926.

ÇİN DEVRİMİNİN PERSPEKTİFLERİ ÜZERİNE

KEYK'nin Çin Komisyonunda Konuşma
30 Kasım 1926

Yoldaşlar! Sorunun kendisine geçmeden önce, Çin sorununa ilişkin elimde bulunan malzemenin, Çin devriminin tam bir tablosunu gözler önüne serebilmek için yeterince derinlikli olmadığını açıklamayı zorunlu görüyorum. Bu yüzden kendimi Çin devriminin ana doğrultusu sorunuyla doğrudan bağıntı içinde bulunan ilkesel karakterli bazı genel tespitlerle sınırlamak zorunda görüyorum.

Elimde Petrov'un tezleri, Mif'in tezleri, Tan Ping-şan'ın iki raporu ve Rafez'in Çin sorununa ilişkin tespitleri var. Tüm bu belgelerin, üstün yanlarına rağmen, Çin devriminin bir dizi temel sorununa değinmeme gibi büyük bir eksikliğe sahip olduklarına inanıyorum. Dikkati herşeyden önce bu eksikliklere yöneltmek gerektiğini sanıyorum. Bu yüzden tespitlerim aynı zamanda eleştirel karakter taşıyacaktır.

I
ÇİN DEVRİMİNİN KARAKTERİ

Lenin Çinliler için, yakında onların 1905'inin geleceğini söyledi. Bazı yoldaşlar bunu, sanki 1905 yılında bizde Rusya'da

olanlar tıpıtıpına Çinlilerde tekrarlanacakmış gibi anladılar. Bu yanlıştır, yoldaşlar. Lenin, Çin devriminin, 1905 Rus devriminin bir kopyası olacağını asla söylemedi. Lenin sadece, Çinlilerin ***kendi*** 1905'lerinin geleceğini söyledi. Bu demektir ki, Çin devrimi, 1905 devrimi ile ortak çizgilerin dışında, Çin'deki devrime özel damgasını vuracak olan kendi özgül özelliklerini gösterecektir.

Bu özellikler nelerdir?

Birinci özellik, bir burjuva-demokratik devrim olan Çin devriminin, aynı zamanda sivri ucu Çin'de yabancı emperyalizmin egemenliğine karşı yönelmiş olan bir ulusal kurtuluş devrimi olmasıdır. Rusya'daki 1905 devriminden herşeyden önce bununla ayrılır. Mesele şudur ki, Çin'de emperyalizmin egemenliği yalnızca onun askeri iktidarında ifadesini bulmaz, bilakis herşeyden önce Çin'de sanayinin ana iplerinin, demiryollarının, fabrikaların ve işletmelerin, maden ocaklarının, bankaların vs. yabancı emperyalistlerin tasarrufunda ya da kontrolü altında olmasında bulur. Ama buradan şu sonuç çıkar ki, yabancı emperyalizme ve onun Çin'li ajanlarına karşı mücadele sorunları, Çin devriminde önemli bir rol oynamak zorundadır. Bununla Çin devrimi, tüm ülkelerin proleterlerinin emperyalizme karşı devrimleriyle doğrudan bağlanır.

Çin devriminin ikinci özelliği, Çin'de ulusal büyük burjuvazinin son derece zayıf olması, 1905 dönemindeki Rus burjuvazisiyle karşılaştırılamayacak derecede zayıf olmasıdır. Bu anlaşılırdır da. Eğer sanayinin ana ipleri yabancı emperyalistlerin elinde toplanıyorsa, Çin'de ulusal büyük burjuvazi ancak zayıf ve geri olabilir. Bu bakımdan Mif'in Çin devriminin karakteristik belirtilerinden biri olarak Çin'de ulusal burjuvazinin zayıflığı üzerine tespiti tamamen doğrudur. Ama bundan şu sonuç çıkar ki, Çin devrimini inisiyatörü ve önderi rolü, Çin köylülüğünün önderi rolü kaçınılmaz olarak Çin proletaryasına ve onun partisine düşmek zorundadır.

Çin devriminin, Çin proletaryasının emperyalizme karşı ve Çin'de ortaçağ feodal kalıntılarına karşı mücadelesini, devrimci deneyimi ve yardımı ile kolaylaştıracak olan Sovyetler Birliği'nin, Çin'in yanında varlığı ve gelişmekte oluşundan ibaret olan üçüncü

özelliği de görmezden gelinmemelidir.

Çin devriminin karakterini ve doğrultusunu belirleyen temel özellikleri bunlardır.

II
EMPERYALİZM VE ÇİN'E EMPERYALİST MÜDAHALE

Sunulan tezlerin ilk eksiği, Çin'de emperyalist müdahale sorununa değinmemeleri ya da yeterince önem vermemeleridir. Tezler dikkatle okunduğunda, aslında Çin'de şu anda hiç de bir emperyalist müdahale vuku bulmadığı, bilakis sadece Kuzey sakinlerinin Güney sakinlerine karşı ya da bir grup generalin bir başka grup generale karşı mücadelesi sözkonusu olduğu sanılabilir. Müdahale dendiğinde, yabancı birliklerin Çin topraklarına girmesi olgusunun sözkonusu olduğu bir durumu anlama eğilimi var, ve eğer böyle bir olgu sözkonusu değilse, o zaman bir müdahale de sözkonusu değil.

Bu ağır bir yanılgıdır, yoldaşlar. Bir müdahale asla birliklerin girişinden ibaret değildir, ve birliklerin girişi asla müdahalenin özsel özelliğini oluşturmaz. Kapitalist ülkelerde devrimci hareketin şu anki koşulları altında, yabancı birliklerin doğrudan girişi bir dizi protestolara ve çatışmalara meydan verebileceğinden, müdahale daha elastikî karakter taşıyor ve daha maskeli biçime bürünüyor. Mevcut koşullar altında emperyalizm, bağımlı ülkenin içinde bir içsavaşı örgütleyerek, devrime karşı karşı-devrimci güçleri finanse ederek, devrime karşı Çin'li ajanlarını manevi ve mali bakımdan destekleyerek müdahale etmeyi tercih ediyor. Rusya'da devrime karşı Denikin ve Kolçak'ın, Yudeniç ve Vrangel'in mücadelesini emperyalistler salt bir iç mücadele olarak göstermek istediler. Ama biz hepimiz, ve yalnızca biz değil, bilakis tüm dünya, bu karşı-devrimci Rus generallerinin ardında, İngiltere ve Amerika, Fransa ve Japonya emperyalistlerinin bulunduğunu biliyordu, ki bunların desteği olmadan Rusya'da ciddi bir içsavaş tamamen olanaksız olurdu. Aynı şey Çin için de geçerlidir. Vu Pei-fu'nun, Sun Çuan-fang'ın, Çang Tso-lin'in ve Çang Tsun-çan'ın

Çin'de devrime karşı mücadelesi, eğer bu karşı-devrimci generaller tüm ülkelerin emperyalistlerince esinlendirilmemiş olsa, eğer onlar tarafından para, silah, eğitmenler, "danışmanlar" vs. ile ikmal edilmemiş olsa olanaksız olurdu.

Kanton birliklerinin gücü nerede yatıyor? Emperyalizmden kurtuluş uğruna mücadelelerinde bir fikirle, bir coşkuyla yanıp tutuşmalarında, Çin'e kurtuluşu getirmelerinde yatıyor. Çin'de karşı-devrimci generallerin gücü nerede yatıyor? Tüm ülkelerin emperyalistlerinin, Çin'de demiryollarının, imtiyazların, fabrika ve işletmelerin, bankaların ve ticarethanelerin sahiplerinin onların arkasında olmasında yatıyor.

Bu yüzden önemli olan, tek başına ya da pek o kadar da yabancı birliklerin girişi değil, bilakis tüm ülkelerin emperyalistlerinin Çin'de karşı-devrime sağladığı destektir. Yabancı ellerle bir müdahale — şimdi emperyalist müdahalenin özü budur.

Bu yüzden Çin'de emperyalist müdahale tartışma götürmez bir olgudur, ve Çin devriminin sivri ucu da ona karşı yönelmiştir.

Bu yüzden, kim Çin'de emperyalist müdahaleye değinmez ya da ona yeterince önem vermezse, Çin'de en önemli ve en özsel şeye değinmemiş ya da yeterince önem vermemiş olur.

Japon emperyalistlerinin Kantonlulara ve genelde Çin devrimine "teveccüh" gösterdikleri yönünde belli işaretler olduğu söyleniyor. Amerikan emperyalistlerinin bu bakımdan Japon emperyalistlerinden geri kalmadıkları söyleniyor. Bu kendi kendini aldatmadır, yoldaşlar. Emperyalistlerin —bunların arasında Japonların ve Amerikalıların da— politikalarının özüyle, bu politikanın maskelenmesini birbirinden ayırmayı bilmek gerekir. Lenin sık sık, devrimcilerin sopayla, yumrukla kolay kolay pes ettirilemeyeceğini, ama onların bazen iltifatlara pek kolay kandıklarını söylerdi. Lenin'in ağzından çıkan bu doğruyu hiç unutmamak gerekir, yoldaşlar. Her halükârda, Japon-Amerikan emperyalistlerinin bu doğrunun önemini oldukça iyi kavradıkları açıktır. Bu yüzden, Kantonluların adresine yönelik iltifatlar ve komplimanlarla, tam da iltifatta en cömert olan emperyalistlerin, ne pahasına olursa olsun vazgeçmek istemedikleri Çin'deki "kendi" imtiyazlarına ve demiryollarına en inatçı bir şekilde

sarılmaları olgusunu birbirinden kati surette ayırmak gerekir.

III
ÇİN'DE DEVRİMCİ ORDU

Sunulan tezlere ilişkin ikinci tespit, Çin'de devrimci ordu sorunu ile ilgilidir. Mesele şudur ki, tezlerde ordu sorunu atlanmıştır ya da küçümsenmektedir. *(Bir ses:* "Doğru!") Tezlerin ikinci eksiği burada yatmaktadır. Kantonluların Kuzeye ilerlemesi genellikle Çin devriminin daha da gelişmesi olarak değil de, Kanton generallerinin Vu Pei-fu ve Sun Çuan-fang'a karşı mücadelesi olarak, birtakım generallerin başka birtakım generaller karşısında üstünlük uğruna mücadelesi olarak görülmektedir. Bu ağır bir yanılgıdır, yoldaşlar. Çin'de devrimci ordular, Çinli işçilerin ve köylülerin kurtuluş uğruna mücadelelerinde en önemli faktörü oluşturuyor. Çin'de bu yılın Mayıs ya da Haziran'ına kadar durumun, Feng Yu-hsiang ordularının yenilgisinden sonra başlamış olan, gericiliğin egemenliği olarak değerlendirilmesi, ama sonra bu yılın yaz aylarında manzaranın devrim lehine temelden değişmesi için muzaffer Kanton birliklerinin sadece Kuzey'e doğru ilerleyip Hupe'yi işgal etmesinin yeterli olması bir rastlantı mıdır acaba? Hayır, bu bir rastlantı değildir. Çünkü Kantonluların ilerlemesi emperyalizme indirilmiş bir darbe, onun Çin'deki ajanlarına indirilmiş bir darbe demektir. toplantı özgürlüğü demektir, grev özgürlüğü, basın özgürlüğü, genelde Çin'deki tüm devrimci unsurlar ve özelde de işçiler için örgütlenme özgürlüğü demektir. Çin'de devrimci ordunun özelliği ve muazzam önemi burada yatar.

Eskiden 18. ve 19. yüzyılda devrimler genellikle, büyük çoğunluğuyla silahsız ya da kötü silahlanmış halkın ayaklanması ve eski rejimin ordusuyla, parçalamaya ya da en azından kısmen kendi yanına çekmeye çalıştığı bir orduyla çatışmasıyla başlardı. Geçmişteki devrimci patlamaların tipik biçimi budur. Aynı şey 1905 yılında bizde Rusya'da da oldu. Çin'de olaylar başka bir seyir aldı. Çin'de eski hükümetin birlikleri karşısında silahsız halk değil, devrimci ordusu tarafından temsil edilen silahlı bir halk duruyor. Çin'de silahlı devrim,

silahlı karşı-devrime karşı mücadele ediyor. Çin devriminin özelliklerinden ve üstün yanlarından biri budur. Çin'de devrimci ordunun özel önemi de işte burada yatar.

Bu yüzden, devrimci ordunun öneminin küçümsenmesi, sunulan tezlerin hoş görülemeyecek bir eksikliğidir.

Ama bundan şu sonuç çıkar ki, Çin komünistleri ordu içindeki çalışmaya özel bir dikkat göstermek zorundadırlar.

Birincisi, Çin komünistleri ordu içindeki siyasi çalışmayı her biçimde güçlendirmek ve ordunun, Çin devrimi fikrinin gerçek ve örnek taşıyıcısı haline gelmesini sağlamak zorundadırlar. Bu özellikle şu yüzden zorunludur, çünkü şimdi Kantonlulara, Kuomintang ile hiçbir ilgisi bulunmayan, onlara Çin halkının düşmanlarını paramparça eden bir güç olarak iltihak eden ve Kantonlulara iltihak etmeleriyle ordu içine parçalanmayı taşıyan her türlü generaller iltihak etmektedir. Bu tür "müttefikler" ancak siyasi çalışma güçlendirilirse ve üzerlerinde devrimci bir denetim örgütlenirse tarafsızlaştırılabilir ya da gerçek Kuomintang yandaşları yapılabilirler. Bu olmazsa ordu çok zor duruma düşebilir.

İkincisi, Çinli devrimciler, bunların arasında komünistler de, savaş meselelerini doğrudan incelemeye başlamalıdırlar. Savaş meselelerini tali bir şey olarak değerlendirmemelidirler, çünkü Çin'de savaş meseleleri şimdi Çin devriminin en önemli faktörünü oluşturuyor. Çinli devrimciler, yani komünistler de, yavaş yavaş yükselmek ve devrimci orduda şu ya da bu yönetici görevi üstlenebilmek için savaş meselelerini incelemek zorundadırlar. Çin'de devrimci ordunun doğru yol tutması, doğrudan hedefe yürümesinin garantisi burada yatmaktadır. Bu olmazsa orduda sallantılar ve bocalamalar kaçınılmaz olacaktır.

IV
ÇİN'DE GELECEKTEKİ İKTİDARIN KARAKTERİ

Üçüncü tespit, Çin'de gelecekteki devrimci iktidarın karakteri sorununun tezlerde dikkate alınmamış ya da yeterince dikkate

alınmamış olması ile ilgilidir. Mif tezlerinde bu soruna çok yaklaşmıştır, ve bu onun kazanımıdır. Ama o bir kez yaklaştıktan sonra, korkuya kapıldı ve meseleyi sonuna kadar götürmeye cesaret edemedi. Mif, Çin'de gelecekteki devrimci iktidarın, proletaryanın önderliğinde devrimci küçük-burjuvazinin iktidarı olacağına inanıyor. Bu ne demektir? 1917 Şubat devrimi döneminde Menşevikler ve Sosyal-Devrimciler de küçük-burjuva partilerdi ve belli ölçüde devrimciydi. Bu, Çin'de gelecekteki devrimci iktidar, Sosyal- Devrimci —Menşevik bir iktidar olacaktır demektir midir? Hayır, bu demek değildir. Neden? Çünkü Sosyal-Devrimci—Menşevik iktidar, işin özü itibariyle emperyalist bir iktidardı, halbuki Çin'de gelecekteki devrimci iktidar anti- emperyalist iktidardan başka bir şey olmayacaktır. Burada temel bir fark mevcuttur.

MacDonald hükümeti hatta bir "işçi" iktidarıydı, ama aynı zamanda emperyalist bir hükümetti, çünkü —diyelim ki— Hindistan ve Mısır'da İngiliz emperyalist iktidarının korunmasına dayanıyordu. Çin'de gelecekteki devrimci iktidar, MacDonald hükümeti karşısında anti-emperyalist bir iktidar olma üstünlüğüne sahip olacaktır.

Sözkonusu olan sadece, gelecekteki tüm-Çin çapındaki devrimci iktidarının embriyonunu oluşturan Kanton hükümetinin burjuva-demokratik karakteri değildir, bilakis sözkonusu olan, herşeyden önce bu iktidarın anti-emperyalist bir iktidar olması ve başka türlü olamamasıdır, bu iktidarın bundan sonraki her ilerleyişinin, dünya emperyalizmine indirilmiş bir darbe, dolayısıyla da uluslararası devrimci hareket lehine indirilmiş bir darbe anlamına gelmesidir.

Lenin, eskiden, dünya devrimi çağının açılmasından önce, ulusal kurtuluş hareketi genel demokratik hareketin bir parçası idiyse, ulusal kurtuluş hareketi şimdi, Rus Sovyet devriminin zaferinden ve dünya devrimi çağının açılmasından sonra, proleter dünya devriminin bir parçasıdır dediğinde haklıydı.

Bu özelliği Mif dikkate almadı.

Çin'de gelecekteki devrimci iktidarın, karakteri itibariyle, genelde 1905'te bizde sözü edilen iktidara benzeyeceğini sanıyorum, yani o, proletaryanın ve köylülüğün bir tür demokratik diktatörlüğü olacaktır, ama şu farkla ki, o ağırlıkla anti-emperyalist bir iktidar olacaktır.

Bu Çin'i kapitalist olmayan ya da daha doğrusu sosyalist gelişmeye geçiren bir geçiş iktidarı olacaktır.

Çin'de devrim bu doğrultuda seyretmek zorundadır.

Devrimin bu gelişme yolunu üç husus kolaylaştırmaktadır:

birincisi, Çin devriminin ulusal kurtuluş devrimi olarak, sivri ucuyla emperyalizme ve onun Çin'deki ajanlarına karşı yönelecek olması;

ikincisi, Çin'de ulusal büyük burjuvazinin zayıf olması, 1905 döneminde Rusya'daki ulusal burjuvaziden daha zayıf olması; ki bu, proletaryanın hegemonyası meselesini, Çin köylülüğüne proletarya partisi tarafından önderlik edilmesi meselesini kolaylaştırır;

üçüncüsü, Çin'de devrimin, Sovyetler Birliği'ndeki muzaffer devrimin deneyimlerinden ve yardımından yararlanmayı mümkün kılan koşullar altında gelişecek olması.

Bu yolun kesinkes ve mutlaka zafere götürüp götürmeyeceği — birçok hususa bağlıdır. Her halükârda şu açıktır ki, Çin devriminin gelişmesinin tam da bu yolu uğruna mücadele, Çin komünistlerinin baş görevidir.

Çin komünistlerinin Kuomintang ve Çin'de gelecekteki devrimci iktidar karşısındaki tavırları görevi buradan çıkar. Çinli komünistlerin Kuomintang'dan çıkmaları gerektiği söyleniyor. Bu yanlış olurdu, yoldaşlar. Çin komünistlerinin Koumintang'dan çıkması şu an en büyük hata olurdu. Çin devriminin tüm seyri, karakteri, perspektifleri açıkça, Çin komünistlerinin Kuomintang"da kalmak ve orada çalışmalarını güçlendirmek zorunda olduklarını söylüyor.

Fakat Çin Komünist Partisi, gelecekteki devrimci hükümete katılabilir mi? Sadece katılabilmekle kalmaz, hatta katılmak zorundadır. Çin'de devrimin seyri, karakteri, perspektifleri açıkça, Çin Komünist Partisi'nin Çin'in gelecekteki devrimci hükümetine katılmak zorunda olduğunu söylüyor.

Bu, Çin proletaryasının hegemonyasının fiilen gerçekleştirilmesi için zorunlu olan garantilerden biridir.

V
ÇİN'DE KÖYLÜ SORUNU

Dördüncü tespit, Çin'de köylülük sorunuyla ilgilidir. Mif derhal Sovyetlerin oluşturulması, hem de Çin kırında köylü Sovyetlerinin oluşturulması şiarının atılması gerektiğine inanıyor. Bunun bir hata olduğunu düşünüyorum. Mif acele ediyor. Kırda Sovyetler yaratıp, bu arada Çin'in sanayi merkezleri atlanamaz. Oysa Çin'in sanayi merkezlerinde Sovyetlerin örgütlenmesi sorunu şimdi gündemde değil. Ayrıca, Sovyetlerin, genel durumla bağıntı dışında görülmemesi gerektiği gözden kaçırılmamalıdır. Sovyetler —bu durumda köylü Sovyetleri— ancak Çin, eskiyi parçalayan ve yeni bir iktidar yaratan köylü hareketi maksimal bir yükseliş döneminden geçseydi —ve Çin'in sanayi merkezlerinin bendi yıkıp Sovyet iktidarını kurma aşamasına girmesi önkoşuluyla— örgütlenebilirdi. Çin köylülüğünün ve genelde Çin devriminin şimdiden bu aşamaya girdiği söylenebilir mi? Hayır, söylenemez. Bu yüzden şimdi Sovyetlerden sözetmek aceleciliktir. Bu yüzden şimdi Sovyetler oluşturma sorunu değil, köylü komiteleri oluşturma sorunu konmalıdır. Köylülüğün temel taleplerini formüle edecek durumda olan, ve bu taleplerin devrimci tarzda gerçekleştirilmesini kabul ettirmek için tüm önlemleri alacak olan, köylüler tarafından seçilmiş köylü komitelerini kastediyorum. Bu köylü komiteleri, kırda devrimin onun etrafında gelişeceği çekirdeği oluşturmalıdır.

Kuomintangcılar arasında ve bizzat Çinli komünistler arasında, kırda devrimin yayılmasını mümkün görmeyen, çünkü köylülüğün devrime çekilmesinin anti-emperyalist birleşik cepheyi yıkacağından korkan kişiler olduğunu biliyorum. Bu çok büyük bir yanılgıdır, yoldaşlar. Çin köylülüğü devrime ne kadar çabuk ve temelli çekilirse, Çin'de anti-emperyalist cephe o kadar güçlü ve kudretli olacaktır. Tezlerin yazarları, ama özellikle de Tan Ping-şan ve Rafez, köylülerin bir dizi en acil talebinin derhal tatmin edilmesinin, Çin devriminin zaferi için kaçınılmaz önkoşul olduğunu iddia ederken tümüyle haklıdırlar. Belli Kuomintang unsurlarının faaliyetinde gözlemlenen köylülüğe karşı o gevşekliği ve "tarafsızlığı" ortadan kaldırmanın

zamanı olduğunu düşünüyorum. Gerek Çin Komünist Partisi'nin gerekse de Kuomintang'ın, yani Kanton hükümetinin de vakit geçirmeksizin sözden eyleme geçmesi ve köylülüğün canalıcı önemdeki taleplerinin derhal tatmin edilmesi sorununu koymaları gerektiğini düşünüyorum.

Bu bakımdan hangi perspektiflerin görüneceği ve hangi sınıra kadar gidilebileceği ve gidilmesi gerektiği — devrimin seyrine bağlıdır. Son tahlilde, toprak ve arazinin millileştirilmesine doğru rota tutmak gerektiğini düşünüyorum. Her halükârda, toprak ve arazinin millileştirilmesi gibi bir şiardan tüm gelecek için vazgeçemeyiz.

Çin köylülüğünün milyonlarca kitlesini devrim için seferber etmek üzere Çinli devrimciler hangi yol ve yöntemleri izlemeli?

Verili koşullar altında ancak üç yoldan söz edilebileceğini düşünüyorum.

Birinci yol — köylü komitelerinin kurulması ve köylülüğü etkilemek için bu komitelere Çinli devrimcilerin girmesi yoludur. *(Bir ses:* "Ya köylü birlikleri?") Köylü birliklerinin, köylü komiteleri etrafında gruplaşacağına ya da köylü birliklerinin, köylü taleplerinin kabul ettirilmesi için zorunlu olan şu ya da bu yetkeyle donatılmış köylü komitelerine dönüşeceğine inanıyorum. Bu yoldan daha önce sözetmiştim. Ama bu yol yetmez. Çin'de bunun için yeter sayıda devrimci bulunduğuna inanmak gülünç olurdu. Çin'in nüfusu yuvarlak hesap 400 milyondur. Bunun yaklaşık 350 milyonu Çinlidir. Bunların onda dokuzundan fazlası köylüdür. Kim birkaç on bin Çinli devrimcinin bu köylü okyanusuna yetebileceğini sanıyorsa, bir yanılgı içinde bulunmaktadır. Öyleyse daha başka yollar tutulmaladır.

İkinci yol — yeni devrimci halk iktidarı aygıtı aracılığıyla köylülüğü etkileme yoludur. Yeni kurtarılmış eyaletlerde Kanton hükümeti örneği üzre yeni bir iktidar kurulacağına kuşku yoktur. Bu iktidarın ve bu iktidar aygıtının, eğer devrimi gerçekten ilerletmek istiyorlarsa, köylülüğün en acil taleplerinin tatmin edilmesini düşünmek zorunda olduğuna kuşku yoktur. Çin komünistlerinin ve genelde devrimcilerinin görevi şimdi artık yeni aygıtın içine girmek, bu aygıtı köylü kitlelerine yakınlaştırmak ve köylü kitlelerine, bu aygıtın yardımıyla en acil taleplerini tatmin etmelerinde yardımcı

olmaktır — koşullara göre, toprak sahiplerinin arazilerinin ellerinden alınmasıyla olsun, vergilerin ve kira bedellerinin indirilmesiyle olsun.

Üçüncü yol, köylülüğü devrimci ordu aracılığıyla etkileme yoludur. Çin devriminde devrimci orduya düşen muazzam önemden daha önce sözettim. Çin'in devrimci ordusu, yeni eyaletlere giren, geniş köylü kitleleriyle temasa geçen ve herşeyden önce onun tavrından, köylünün yeni iktidarın kötü ya da iyi vasıfları hakkında yargıya vardığı ilk güçtür. Köylülüğün yeni iktidara, Kuomintang'a ve genelde Çin'de devrime nasıl tavır alacağı, herşeyden önce devrimci ordunun tutumuna, onun köylülüğe karşı ve toprak sahiplerine karşı davranışına, onun köylülüğe yardıma hazır oluşuna bağlıdır. Çin'in devrimci ordusuna az şaibeli unsurun yanaşmadığı, bu unsurların ordunun fizyonomisini kötüleştirebileceği dikkate alınırsa, o zaman ordunun siyasi fizyonomisinin ve, demem odur ki, onun köylü politikasının köylülüğün gözünde ne kadar büyük öneme sahip olduğu anlaşılabilir. Bu yüzden Çin komünistleri ve genelde Çin devrimcileri, ordunun köylü düşmanı unsurlarının etkisini yok etmek ordunun devrimci ruhunu korumak ve ordunun köylülere yardımcı olmasını ve onları devrim için seferber etmesini sağlamak üzere tüm önlemleri almak zorundadırlar.

Çin'de devrimci ordunun hüsnükabul gördüğü, ama daha sonra, ordu karargâh kurduğunda belli bir hayal kırıklığı hasıl olduğu söyleniyor. Aynı şey içsavaş sırasında bizde, Sovyetler Birliği'nde de sözkonusu olmuştu. Bu, ordunun yeni eyaletler kurtardığında ve orada karargâh kurduğunda, iaşesini şu ya da bu şekilde, orada ikâmet eden halkın sırtından sağlamak zorunda olmasıyla açıklanır. Biz Sovyet devrimcileri genelde bu eksiyi, köylüleri ordunun yardımıyla toprak sahibi unsurlara karşı desteklemeye çalışmamızla telafi etmeyi başardık. Çin devrimcileri de bu eksiyi, ordunun yardımıyla doğru bir köylü politikası yürüterek telafi etmeyi öğrenmek zorundalar.

VI
PROLETARYA VE ÇİN'DE PROLETARYANIN HEGEMONYASI

Beşinci tespit Çin proletaryası sorununa ilişkindir. Tezlerde, Çin işçi sınıfının rolünün ve öneminin yeterince vurgulanmadığını

düşünüyorum. Rafez şöyle soruyor: Çinli komünistler yönlerini kime çevirmeliler — solculara mı yoksa Kuomintang merkezine mi? Tuhaf soru. Çin komünistlerinin herşeyden önce yönlerini proletaryaya çevirmek zorunda olduklarını ve Çin kurtuluş hareketinin liderlerinin yönünü devrime çevirmek zorunda olduklarını düşünüyorum. Sorun ancak o zaman doğru konmuş olur. Çinli komünistler arasında, maddi ve hukuki durumlarını iyileştirmek için işçilerin yaptıkları grevleri istenmeyen bir şey olarak gören ve işçilere greve gitmemeyi tavsiye eden yoldaşlar olduğunu biliyorum. (*Bir ses:* "Kanton ve Şanghay'da öyle oldu.") Bu büyük bir hatadır, yoldaşlar. Bu, Çin'de proletaryanın rolünün ve özgül ağırlığının vahim bir biçimde küçümsenmesidir. Tezlerde bu mutlaka negatif bir görüngü olarak saptanmalıdır. Eğer Çin'li komünistler mevcut elverişli durumu, işçilere maddi ve hukuki konumlarını grevler yoluyla da olsa iyileştirmelerine yardımcı olmak için kullanmazlarsa bu büyük bir hata olur. Yoksa Çin'de niye bir devrim var ki? Oğulları grevlerde emperyalizmin ajanları tarafından kırbaçlanan ve işkence gören bir proletarya önder güç olamaz. Bu ortaçağ musibetinin kökü her ne pahasına olursa olsun kurutulmalıdır ki, Çin proleterleri arasında güç ve onur duygusu gelişsin ve onlar devrimci hareketin önderliğine muktedir kılınsın. Bu olmadan Çin'de devrimin zaferi hiç mi hiç düşünülemez. Bu yüzden, Çin işçi sınıfının durumunun ciddi bir düzelmesini hedefleyen iktisadi ve hukuki taleplerine tezlerde layıkıyla yer ayrılmalıdır. (*Mif:* "Tezlerde bundan söz ediliyor.") Evet, bundan sözediliyor, ama ne yazık ki bu talepler yeterince enerjik bir şekilde konulmamış.

VII
ÇİN'DE GENÇLİK SORUNU

Altıncı tespit, Çin'de gençlik sorununa ilişkindir. Tezlerde bu sorunun dikkate alınmamış olması gariptir. Oysa Çin'de gençlik sorunu şimdi olağanüstü büyük bir öneme sahiptir. Tan Ping-şan'ın raporlarında bu sorun ele alındı, ama ne yazık ki yeterince enerjik bir şekilde değil. Gençlik sorunu şimdi Çin'de birinci derecede öneme sahiptir. Üniversite gençliği (devrimci öğrenciler), işçi gençlik, köylü

gençlik —bunların hepsi, eğer Kuomintang'ın* ideolojik ve politik etkisi altına sokulurlarsa, devrimin dev adımlarla ilerlemesini sağlayabilecek bir güç oluşturmaktadırlar. Emperyalist boyunduruğu hiç kimsenin Çin gençliği kadar temelli ve canlı duymadığı ve hiç kimsenin bu boyunduruğa karşı mücadele zorunluluğunu onun kadar yakıcı ve sancılı hissetmediğini gözden kaçırmamak gerekir. Bu durum, Çin Komünist Partisi ve Çin devrimcileri tarafından, gençlik arasında çalışmanın en geniş şekilde güçlendirilmesi anlamında, en geniş şekilde dikkate alınmalıdır. Çin sorununa ilişkin tezlerde gençlik yerini bulmalıdır.

VIII
BAZI SONUÇLAR

Bazı sonuçlar çıkarmak istiyorum — Çin'de emperyalizme karşı mücadeleye ilişkin ve köylü sorununa ilişkin.

Çin Komünist Partisi'nin şimdi, eşitsiz anlaşmaların feshedilmesi talebiyle yetinemeyeceğine kuşku yoktur. Çang Hsüe-liang gibi bir karşı-devrimci bile şimdi bu talepten yana. Çin Komünist Partisi'nin daha ileri gitmek zorunda olduğu açıktır.

Ayrıca perspektif olarak, demiryollarının millileştirilmesi perspektifi koyulmalıdır. Bu zorunludur, ve buna rota tutmak gerekir.

Ayrıca en önemli fabrikaların ve işletmelerin millileştirilmesi perspektifi göz önünde tutulmalıdır. Burada herşeyden önce, sahipleri Çin halkına karşı özel düşmanlık ve özel saldırganlıkla öne çıkan girişimlerin millileştirilmesi sorunu ortaya çıkıyor. Ardından köylü

---

* *Açıklayıcı not: O günkü koşullar altında böyle bir siyaset doğruydu, çünkü Kuomintang o sıralar anti-emperyalist devrimci bir siyaset uygulayan bir bloktu, Komünistlerle Kuomintang'ın az çok solcu temsilcilerinin bir blokuydu. Daha sonra bu siyasetten vazgeçildi, çünkü Kuomintang devrime sırt çevirdiğinden ve daha sonra devrime karşı mücadelenin merkezi haline geldiğinden artık Çin devriminin çıkarlarına uygun düşmüyordu; Komünistler Kuomintang'la bozuştu ve ondan ayrıldı.*

sorunu ilerletilip Çin'de devrim perspektifiyle birleştirilmelidir. Son tahlilde, toprak sahiplerinin arazilerinin köylüler yararına mülksüzleştirilmesi ve toprağın millileştirilmesine doğru rota tutulması gerektiğini düşünüyorum.

Geri kalan her şey kendiliğinden anlaşılır.

Belirtmek istediğim tespitler bunlardır, yoldaşlar.

"Kommunistiçeski Internatsional" (Komünist Enternasyonal) dergisi, No.13 (71), 10 Aralık 1926.

NOTLAR

[1] Almanya'da 1923 sonbaharındaki derin iktisadi ve siyasi kriz kastedilmektedir. Ülkede güçlü bir devrimci hareket gelişti, işçilerin sosyal-demokrasiden Komünist Parti'ye kitle hâlinde geçişi başladı. Saksonya ve Turingya'da işçi hükümetleri kuruldu, vakit geçirmeksizin işçi konseyleri örgütleme ve komünistlerin iktidarı ele geçirmesi sorunu gündeme geldi. Hamburg'da bir silahlı işçi ayaklanması oldu. Almanya'daki devrimci hareket yenilgiye uğradı, bunun ardından ülkede burjuva gericilik güçlendi. (s.14)

[2] Fas'ta ve Suriye'de Fransız emperyalizmine karşı ulusal kurtuluş savaşları (1925-1926) sözkonusu edilmektedir. Bu savaşlar Fransa'ya bir milyar franktan fazlaya mal oldu. (s.14)

[3] Bolşevik partisine düşman "Sol Komünistler" grubu kastedilmektedir. ("Sol Komünistler" üzerine bkz. "SBKP(B) Tarihi — Kısa Ders", s.206-209[Türkçe baskı, s.245-249 —İnter Yay.], ve V.I.Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt 27, s.46-53, 57-62, 65-101, 293-319, Rusça.) (s.15)

[4] 1908 yılındaki Tüm-Rusya Parti Konferansı —RSDİP V. Konferansı— 3 ile 9 Ocak 1909 tarihleri arasında (21-27 Aralık 1908) Paris'te yapıldı. Konferans'ta Lenin ve Bolşevikler iki cepheli bir mücadele yürüttüler: Tasfiyecilere-Menşeviklere karşı ve Otzovistlere –"soldan Tasfiyecilere"— karşı. Lenin'in önerisi üzerine Konferans Menşeviklerin ve Otzovistlerin tasfiyeciliklerini kararlılıkla mahkûm etti ve gericilik döneminde Bolşeviklerin taktik çizgisini saptadı. (Bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenum Oturumlarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm I, 1941, s.125-132, Rusça, "SBKP(B) Tarihi, Kısa Ders, s.129-131, Rusça.) (s.18)

[5] Bu "Önsöz, J.V. Stalin'in Ocak 1926'da, "Leninizmin Sorunları" derlemesine önsöz yerine yazdığı "Leninizmin Sorunları Üzerine" çalışmasının girişiydi.

Derleme Şubat 1926'da yayınlandı. (s.21)

[6] Bkz. J.V. Stalin, "Eserler", cilt 6, s.69-188, [Türkçe baskı, s.77-177 —İnter Yay.] (s.21)

[7] Bkz. J.V. Stalin, "Eserler", cilt 6, s.358-401, [Türkçe baskı, s.322-360 —İnter Yay.] (s.21)

[8] Bkz. J.V. Stalin, "Eserler", cilt 7, s.90-132, [Türkçe baskı, s.81-115 —İnter Yay.] (s.21)

[9] Bkz. J.V. Stalin, "Eserler", cilt 7, s.156-211, [Türkçe baskı, s.134-174 —İnter Yay.] (s.21)

[10] Bkz. J.V. Stalin, "Eserler", cilt 6, s.71, [Türkçe baskı, s.78 —İnter Yay.]. (s.23)

[11] Bkz. V.İ.Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt 22, s.173-209, (Rusça). (s.24)

[12] Bkz. V.İ.Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt 25, s.353-462, (Rusça). (s.24)

[13] Bkz. V.İ.Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt 28, s.207-302, (Rusça). (s.24)

[14] Bkz. V.İ.Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt 31, s.1-97, (Rusça). (s.24)

[15] Bkz. J.V. Stalin, "Eserler", cilt 6, s.123 [Türkçe baskı, s.122-123 —İnter Yay.]. (s.26)

[16] Bkz. J.V. Stalin, "Eserler", cilt 6, s.103/104 [Türkçe baskı, s.105/106 —İnter Yay.]. (s.28)

[17] Bkz. J.V. Stalin, "Eserler", cilt 6, s.378 [Türkçe baskı, s.341]. (s.28)

[18] Bkz. Karl Marx ve F.Engels, "Merkez Komitesi'nin Birlik'e Çağrısı, Mart 1850" ("Eserler", cilt VIII, 1931, s.479-489, Rusça.) (s.28)

[19] Bkz. J.V.Stalin, "Eserler", cilt 6, s.363 [Türkçe baskı, s.326/327 —İnter Yay.] (s.36)

[20] Bkz. J.V. Stalin, "Eserler", cilt 6, s.178/179 [Türkçe baskı, s.168/169 —İnter Yay.]. (s.42)

[21] Komünist Enternasyonal'in II. Kongresi 19 Temmuz-7 Ağustos 1920 tarihleri arasında yapıldı. J.V.Stalin, V.İ.Lenin'in, "Komünist Partisinin Rolü Üzerine" konuşmasından alıntı yapıyor. (s.44)

[22] Bkz. V.İ.Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt 32, s.76 (Rusça). (s.46)

[23] Zektran — Demir- ve Deniz Yolları İşçileri Birleşik Sendika Birliği Merkez Komitesi. Eylül 1920'de kuruldu. 1920 yılında ve 1921 başında Zektran'ın yönetimi, sendika çalışmasında, çıplak cebir ve hotzotculuk yöntemleri uygulayan Troçkistlerin elindeydi. Mart 1921'de yapılan ilk Tüm-Rusya Demir- ve Deniz Yolları İşçileri Birleşik Kongresi, Troçkistleri Sektran

yönetiminden attı ve yeni bir Birlik Merkez Komitesi seçip, sendikal çalışmanın yeni yöntemlerini saptadı. (s.57)

[24] Bkz. V.İ.Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt 32, s.1-22 (Rusça). (s.58)

[25] Komintern'in II. Kongresinin "Proleter Devrimde Partinin Rolü Üzerine" tezleri Kongre kararı olarak kabul edildi. (Karar için bkz. V.İ.Lenin, "Eserler", 3. baskı, cilt XXV, s.560-566, Rusça.) (s.61)

[26] Bkz. J.V. Stalin, "Eserler", cilt 6, s.106 [Türkçe baskı, s.107/108 —İnter Yay.]. (s.64)

[27] Bkz. "Lenin ve Leninizm Üzerine" broşürü, J.V. Stalin, 1924, s.60 (Rusça). (s.64)

[28] Bkz. V.İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt 33, s.427-435, (Rusça). (s.65)

[29] XIV. Parti Konferarsının "KEYK Genişletilmiş Plenumuyla Bağıntı İçinde Komintern'in ve RKP(B)'nin Görevleri Üzerine" Kararı, bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenumlarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s.25-31 (Rusça). (s.66)

[30] Bkz. J.V. Stalin, "Eserler", cilt 7, s.110, 119 [Türkçe baskı, s.81-90 —İnter Yay.] (s.66)

[31] Bkz. J.V. Stalin, "Eserler", cilt 7, s.111,116 [Türkçe baskı, s.97-102 —İnter Yay.] (s.66)

[32] Bkz. J.V. Stalin, "Eserler", cilt 7, s.118/119 [Türkçe baskı, s.104 —İnter Yay.] (s.67)

[33] Bkz. J.V. Stalin, "Eserler", cilt 7, s.261-391 [Türkçe baskı, s.215-313 —İnter Yay.] (s.67)

[34] 23-30 Nisan 1925 tarihleri arasında toplanan RKP(B) Merkez Komitesi Plenumu sözkonusu edilmektedir. Plenum, RKP(B)'nin XIV. Konferansı tarafından alınan, aralarında Partinin SSCB'de sosyalizmin zaferi sorununda tavrını içeren "KEYK Genişletilmiş Plenumuyla Bağıntı İçinde Komintern'in ve RKP(B)'nin Görevleri Üzerine" kararının da bulunduğu kararları onayladı. (Bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenum Oturumlarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s.25-31, Rusça). (s.67)

[35] Bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenum Oturumlarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s.29, 28 (Rusça). (s.73)

[36] 27-29 Nisan 1925 tarihleri arasında yapılan RKP(B) XIV. Konferansı kastedilmektedir. (s.74)

[37] RKP(B) Moskova Komitesi'nin, Zinovyev-Kamenev yandaşlarının fraksiyoncu bir hamlesi olan XXII. Leningrad Bölgesi Parti Konferansı'nın mektubuna yanıtı, 20 Aralık 1925 tarihli "Pravda" No.291'de yayınlandı. (s.74)

[38] Bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenum Oturumlarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s.50 (Rusça). (s.76)

[39] Bkz. J.V. Stalin, "Eserler", cilt 6, s.132/133, 135-137 [Türkçe baskı, s.130-132 —İnter Yay.]. (s.78)

[40] Bkz. V.İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt 33, s.428, (Rusça). (s.80)

[41] Bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenum Oturumlarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s.50/51 (Rusça). (s.81)

[42] Bkz. V.İ.Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt 32, s.308-343, (Rusça). (s.84)

[43] "Çağın Felsefesi" — Zinovyev'in 1925'te yazdığı Parti düşmanı bir makalenin adı. Bu makalenin eleştirisi için bkz. J.V. Stalin, "Eserler", cilt 7, s.375-378 [Türkçe baskı, s.300-303 —İnter Yay.]. (s.87)

[44] Bkz. Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenum Oturumlarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s.50 (Rusça). (s.87)

[45] J.V. Stalin'in, 27 Ocak 1925'te RKP(B) Moskova Örgütü XIII. Bölge Konferansı'nda, kırda çalışma sorunu ele alındığında yaptığı konuşma kastedilmektedir. (Bkz. J.V. Stalin, "Eserler", cilt 7, s.25-33 [Türkçe baskı, s.32-37 —İnter Yay.]. (s.88)

[46] Bkz. Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenum Oturumlarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s.47-53 (Ruzça). (s.92)

[47] 15 Şubat 1926 tarihli "Bolşevik" dergisi No.3'te J.V. Stalin'in "Leninizmin Sorunları Üzerine" çalışması yayınlandı. (Bkz. elinizdeki cilt, s.6-36) s.93)

"Bolşevik" — SBKP(B) MK'nin onbeş günlük teorik ve siyasi dergisi. Nisan 1924'ten beri yayınlanmaktadır.

[48] Komintern Yürütme Komitesi VI. Genişletilmiş Plenumu, 17 Şubat—15 Mart 1926 tarihleri arasında Moskova'da toplandı. Plenum, Komintern Yürütme Komitesi'nin ve Büyük Britanya Komünist Partisi'nin raporlarını ve sendikal harekette komünistlerin en yakın görevleri üzerine, örgütlenme sorunları ile ilgili II. Konferans'ın sonuçları üzerine raporları ve Plenumu sırasında faaliyet gösteren on iki komisyonun raporlarını ele aldı. Plenum, birleşik cephe taktiği temelinde uluslararası sendikal hareketin devrimci birliği

uğruna mücadelede komünistlerin görevleri sorununa özel bir önem gösterdi. J.V. Stalin, Plenumun Prezidyum üyeliğine, Siyasi Komisyon üyeliğine, Doğu Komisyonu ve Fransız Komisyonu üyeliğine ve Alman Komisyonu başkanlığına seçildi. (s.95)

[49] "1923" yılından, Almanya'da 1923 sonbaharındaki derin devrimci kriz anlaşılmalı. (s.95)

[50] "***Bulletin Communiste***" — on beş günlük gazete, Fransa Komünist Partisi sağ kanadının organı; Paris'te yayınlanıyordu. Gazetenin ilk sayısı Ekim 1925'te çıktı. Gazete, Fransız Komünist Partisi, sağ kanadının parti düşmanı açıklamasının da yer aldığı on beşinci sayısından sonra (Ocak 1926'da) yayınını durdurdu. (s.97)

[51] SBKP(B) MK Plenumu 6-9 Nisan 1926 tarihleri arasında toplandı. 9 Nisan'da J.V.Stalin, Plenumun sabah oturumunda, "İktisadi Durum ve İktisat Politikası Üzerine" rapora ilişkin bir konuşma yaptı ve akşam oturumunda 1926 yılı için Politbüro'nun ve SBKP(B) MK Plenumu'nun çalışma planı üzerine bir rapor sundu. (Plenum kararları için bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenum Oturumlarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s.91-102, Rusça). (s.108)

[52] SBKP(B) MK Plenumu tarafından 9 Nisan 1926'da kabul edilen, "1926/27 Hasat Kampanyası İçin Tahıl Tedarik Aygıtının Organizasyonu Üzerine" karar kastedilmektedir. (Karar için bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenum Oturumlarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s.97-100, Rusça). (s.121)

[53] Bu mektubun metni, J.Stalin, "Marksizm ve Ulusal Sorun ve Sömürge Sorunu" derlemesi, Moskova 1934, s.172/173'te (Rusça) özet halinde yayınlandı. (s.132)

[54] İngiltere'deki genel grev 3-12 Mayıs 1926 tarihleri arasında oldu. Greve sanayi ve ulaşmanın en önemli tüm dallarından beş milyonun üzerinde örgütlü işçi katıldı. (s.137)

[55] Pilsudski tarafından 1926'da 12 Mayısı 13 Mayısa bağlayan gece gerçekleştirilen silahlı darbe kastedilmektedir. Darbe sonucunda Pilsudski ve kliğinin diktatörlük rejimi kuruldu, bu rejim ülkeyi adım adım faşistleştirdi. (s.137)

[56] Bkz. Karl Marx ve F.Engels, "Seçme Mektuplar", 1947, s.105, (Rusça). (s.142)

[57] Sovyetler Birliği Sendikaları Merkez Konseyi Başkanlığı, İngiltere'de genel grev haberini aldıktan sonra, Sendika Birlikleri Merkez Komitelerinin

temsilcilerinin katıldığı 5 Mayıs 1926 tarihindeki oturumda, SSCB'nde tüm sendika üyelerini, yevmiyelerinin dörtte birini, İngiltere'nin grevci işçileri için ayırmaya çağırma kararı aldı ve aynı gün İngiliz Trade-Union'ları Genel Konseyi'ne 250 000 ruble havale çıkardı. 7 Mayıs'ta Sovyetler Birliği Sendikaları Merkez Konseyi, Genel Konsey'e SSCB işçileri tarafından toplanan 2 milyon Ruble daha gönderdi. 9 Mayıs'ta Genel Konsey, Sovyetler Birliği Sendikaları Merkez Konseyi'ne, bu parayı ve SSCB işçilerinden gelecek her türlü yardımı kabul etmeyi reddettiğini bildirdi. (s.142)

[58] Komintern Yürütme Komitesi VI. Genişletilmiş Plenumu tarafından 15 Mart 1926'da kabul edilen "Uluslararası Komünist Hareketin En Yakın Sorunları" tezleri sözkonusu edilmektedir. (Bkz. "Komintern Yürütme Komitesi VI. Genişletilmiş Plenumu. Tezler ve Kararlar", Devlet Yayınevi, 1926, s.4-39, Rusça.) (s.145)

[59] Seym fraksiyonları — Polonya Seym'indeki —Polonya'nın en önemli yasama organı, Leh burjuva parlamentosunun alt kamarası— gruplaşmalar. Seym'deki temsilciler 1926'da, Leh toplumunun çeşitli sınıf ve ara tabakalarının çıkarlarını temsil eden 30'dan fazla fraksiyona bölünmüştü. (s.147)

[60] Ernst Thälmann'ın, 30 Mayıs 1926 tarihli "Pravda" No. 123'te yayınlanan "Polonya Komünist Partisinin Taktiği Üzerine" makalesi kastedilmektedir. (s.149)

[61] İngiliz-Rus Birlik Komitesi, 6-8 Nisan 1925 tarihleri arasında Londra'da toplanan İngiliz-Sovyet sendika konferansında, Sovyetler Birliği Sendikaları Merkez Konseyi'nin inisiyatifi üzerine oluşturuldu. İngiliz-Rus Komitesi'ne, Sovyetler Birliği Sendikaları Merkez Konseyi ve İngiliz Trade-Union Kongresi Genel Konseyi başkan ve sekreterleri ve ayrıca bu örgütlerden her birinden üçer üye dahildi. İngiliz Trade-Union'larının gerici liderlerinin haince siyasetleri yüzünden Komite'nin varlığı 1927 sonbaharında sona erdi. (s.153)

[62] SBKP(B) MK ve MKK ortak Plenumu 14—23 Temmuz 1926 tarihleri arasında yapıldı. Plenum, Politbüro'nun İngiltere'deki grev ve Polonya ve Çin'deki olaylarla bağıntı içinde kaleme aldığı kararlar üzerine açıklamasını ve şu raporları ele aldı: yeni Sovyet seçimlerinin sonuçları üzerine, Laşeviç v.d. olayı ve Parti birliği üzerine, konut inşaatı üzerine, tahıl tedarik kampanyası üzerine. Plenum oturumunda J.V. Stalin, Politbüro'nun İngiltere, Polonya ve Çin'deki olaylarla bağıntılı aldığı kararlar üzerine açıklaması, SBKP(B) MKK Prezidyumu'nun Laşeviç v.d. olayı ve Parti birliği üzerine raporu ve başka sorunlara ilişkin konuştu.

Plenum MK Politbürosu'nun ve KEYK'teki SBKP(B) delegasyonunun uluslararası sorunlardaki faaliyetini onayladı ve devlet- ve iktisat inşasının, Parti içi yaşamın ve işçilerin durumunun en önemli sorunlarına ilişkin bir dizi karar aldı. Plenum Zinovyev'i MK Politbürosu'ndan ihraç etti. (Plenum Kararı için bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenum Oturumlarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s.103-121 (Rusça). (s.153)

[63] Temmuz 1919'da Amsterdam'da uluslararası bir kongrede kurulan Amsterdam Sendikalar Enternasyonali kastedilmektedir. Bu Enternasyonal'e çoğu Batı Avrupa ülkelerinin reformist sendikaları ve Amerikan Çalışma Federasyonu üyeydi. Amsterdam Enternasyonali reformist bir siyaset güdüyor, Uluslararası İş Bürosu'nda ve Milletler Cemiyeti'nin çeşitli komisyonlarında açıkça burjuvaziyle işbirliği yapıyor, işçi hareketi içinde birleşik cepheye karşı mücadele ediyor ve Sovyetler Birliği'ne karşı düşmanca tutum takınıyordu, bunun sonucu olarak işçi hareketi içinde etkisi geriledi. İkinci Dünya Savaşı sırasında Amsterdam Enternasyonali fiilen faaliyetini durdurdu. Dünya Sendikalar Birliği'nin kurulmasına bağlı olarak Amsterdam Enternasyonali Aralık 1945'de feshedildi. (b.154)

[64] Sassenbach ve Oudegeest — reformist Amsterdam Sendikalar Enternasyonali'nin sekreterleri, Enternasyonal'in sağ kanadının önderleri. (s.154)

[65] Bkz. V.İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt 24, s.123 (Rusça). (s.156)

[66] Bkz. V.İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt 24, s.216 (Rusça). (s.156)

[67] "İşçi Muhalefeti" — RKP(B) içinde, başında Şlyapnikov, Medvedev ve diğerlerinin bulunduğu Parti düşmanı anarko-sendikalist grup. Grup 1920'nin ikinci yarısında kurulmuştu ve Leninist Parti çizgisine karşı mücadele yürüttü. RKP(B) X. Parti Kongresi "İşçi Muhalefeti"ni mahkûm etti ve anarko-sendikalist sapmanın görüşlerinin propagandasını, Komünist Parti üyeliğiyle bağdaşmaz ilan etti. Dağıtılan "İşçi Muhalefeti"nin kalıntıları daha sonra karşı-devrimci Troçkizmle birleşti. (s.158)

[68] "*Sotsialistiçeski Vyestnik*" (Sosyalist Ulak) — dergi, Martov tarafından Şubat 1921'de kurulan, Menşevik beyaz göçmenlerin organı; Mart 1933'e dek Berlin'de, Mayıs 1933'ten Haziran 1940'a dek Paris'te çıktı, ve şu sırada Amerika'da çıkıyor. "Sotsialistiçeski Vyestnik", en gerici emperyalist çevrelerin bir borazanıdır. (s.161)

[69] İngiliz Madenciler Federasyonu ve SSCB Maden İşçileri Birliği temsilcilerinin konferansı, 7 Temmuz 1926'da Berlin'de yapıldı. Konferans, lokavta karşı mücadele eden İngiliz madencileri için yardım kampanyasının sürdürülmesi sorununu ele aldı. Konferans İngiliz madencilere enerjik destek

verme çağrısını içeren "Tüm Dünya İşçilerine" çağrıyı kabul etti ve İngiliz-Rus ortak komitesinin acilen toplanmasını gerekli gördüğünü açıkladı. Karşılıklı bağın sürdürülmesi ve SSCB Maden İşçileri Birliği ile Uluslararası Madenciler Federasyonu'nun devrimci eylem birliğinin gerçekleştirilmesi için konferans, bir İngiliz-Sovyet Maden İşçileri Komitesi oluşturmayı gerekli gördüğünü açıkladı. (s.164)

[70] Sovyetler Birliği Sendikaları Merkez Konseyi'nin "Tüm Uluslararası Proletaryaya" çağrısı, İşçi Partisi'nin reformist önderlerinin ve İngiltere Trade-Union'ları Genel Konseyi'nin İngiliz işçilerinin genel grevine ihaneti nedeniyle çıkarıldı. Çağrı, Sovyetler Birliği Sendikaları Merkez Konseyi IV. Plenumu tarafından 7 Haziran 1926'da kabul edildi ve 8 Haziran 1926 tarihli "Pravda" No. 130'da yayınlandı. (s.169)

[71] "Kara Cuma" kahramanları — grevci maden işçilerini desteklemek için demiryolcuların ve nakliyat işçilerinin 15 Nisan 1921'de yapılması saptanan grevini önleyen İngiliz Demiryolcuları (Thomas), Maden İşçileri (Hodges) ve Nakliyat İşçileri (Williams) sendikalarının gerici liderleri. Grevin önlendiği gün —15 Nisan 1921, Cuma— İngiliz işçileri tarafından "Kara Cuma" olarak adlandırıldı. (s.175)

[72] "***The Daily Worker***" — gazete, ABD (komünist) İşçi Partisi'nin merkezi organı. Gazete, Ocak 1922'den Ocak 1927'ye dek Chicago'da ve daha sonra New York'ta önce "Worker" adıyla ve Ocak 1924'ten itibaren "Daily Worker" adıyla yayınlandı. (s.177)

[73] "***The New Leader***" — haftalık gazete, ilk sayısı Ocak 1924'te yayınlanan sözümona Amerika Sosyalist Partisi'nin organı. (s.177)

[74] Bkz. V.İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt 33, s.428, (Rusça). (s.180)

[75] "SBKP(B) İçindeki Muhalefet Bloku Üzerine" tezler J.V.Stalin tarafından, SBKP(B) MK Politbürosu'nun verdiği görevle, 21 ve 25 Ekim 1926 tarihleri arasında kaleme alındı. Tezler Politbüro tarafından onaylandıktan sonra 26 Ekim'de MK ve MKK ortak Plenumu tarafından ele alındı ve kabul edildi. 3 Kasım'da tezler, XV. Birlik Parti Konferansı tarafından oybirliğiyle Konferans kararı olarak kabul edildi ve aynı gün, SBKP(B) MK ve MKK ortak Plenumu tarafından onaylandı. (Bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenum Oturumlarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s.148-155, Rusça). (s.185)

[76] V.İ. Lenin, " 'Aynî Vergi Üzerine' Broşürü İçin Plan ve Taslaklar" (bkz. "Eserler", 4. baskı, cilt 32, s.299-307, Rusça). (s.188)

[77] "Demokratik Merkeziyetçiler" — başında Sapranov ve Ossinski'nin

bulunduğu RKP(B) içindeki Parti düşmanı grup. Grup Savaş Komünizmi döneminde ortaya çıktı. "Demokratik Merkeziyetçiler" grubu Partinin Sovyetler içindeki önder rolünü yadsıyordu; sanayide bireysel yönetime ve müdürlerin kişisel sorumluluğuna karşı çıktı, örgütsel sorunlarda Leninist çizgiye karşı çıktı ve Parti içinde fraksiyon ve gruplaşma özgürlüğü talep etti. IX. ve X. Parti Kongreleri "Demokratik Merkeziyetçileri" Parti düşmanı grup olarak mahkum etti. 1927 yılında "Demokratik Merkeziyetçiler" grubu, Troçkist muhalefetin elebaşlarıyla birlikte SBKP(B) XV. Parti Kongresi tarafından Partiden ihraç edildi. (s.190)

[78] "Souvarine ayarında tasfiyeciler" — Fransa Komünist Partisi MK'nin eski bir üyesi olan Troçkist Boris Souvarine'in taraftarları. 1926 yılında Souvarine, KEYK'nin VII. Genişletilmiş Plenumu tarafından Sovyetler Birliği'ne ve Komünist Enternasyonal'e karşı karşı-devrimci propaganda yapma nedeniyle Komünist Enternasyonal'den ihraç edildi. (s.190)

[79] SBKP(B) XV. Konferansı 26 Ekim—3 Kasım 1926 tarihleri arasında yapıldı. Konferans şu sorunları ele aldı: uluslararası durum, ülkenin iktisadi durumu ve Partinin görevleri, sendikaların çalışmasının sonuçları ve en yakın görevleri, muhalefet ve Parti-içi durum. Konferans, MK'nin siyasetini onayladı ve J.V. Stalin'in "SBKP(B) İçindeki Muhalefet Bloku Üzerine" raporunun tezlerini oybirliğiyle kabul etti, bu tezlerde Troçkist-Zinovyevist muhalefet bloku, Bolşevik Parti saflarında sosyal-demokrat bir sapma olarak, uluslararası işçi hareketi içinde II. Enternasyonal'in takviye kıtası olarak karakterize edilmektedir. Konferans, Partinin Sovyetler Birliği'nde sosyalist inşanın zaferi fikriyle donatılması işini güçlendirdi ve tamamladı ve Partinin birliği için, Troçkist-Zinovyevist blokun teşhir edilmesi için kararlı mücadele çağrısında bulundu. (s.200)

[80] 6—9 Nisan 1926 tarihleri arasında toplanan SBKP(B) MK Plenumu kastedilmektedir. (s.201)

[81] 14—23 Temmuz 1926 tarihleri arasında toplanan SBKP(B) MK ve MKK Ortak Plenumu kastedilmektedir. (s.202)

[82] RKP(B) XIII. Konferansı tarafından kabul edilen, RKP(B) XIII. Parti Kongresi tarafından onaylanan ve Kongre kararları arasına alınmış olan, "Tartışmanın Sonuçları Üzerine ve Partideki Küçük-Burjuva Sapma Üzerine" karar kastedilmektedir. (Bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenum Toplantılarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm I, 1941, s.540-545, Rusça). (s.203)

[83] V.İ. Lenin, "Aynî Vergi Üzerine", "Rusya'nın Bugünkü İktisadı Üzerine" bölümü (bkz. "Eserler", 4. baskı, cilt 32, s.308-319, Rusça). (s.214)

[84] Bkz. V.İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt 25, s.387, (Rusça). (s.214)

[85] "*Naşe Slovo*" (Sözümüz) — Ocak 1915'ten Eylül 1916'ya dek Paris'te yayınlanan Menşevik-Troçkist gazete. (s.217)

[86] Bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenum Oturumlarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s.29 (Rusça). (s.226)

[87] Bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenum Oturumlarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s.29 (Rusça). (s.227)

[88] Bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenum Oturumlarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s.29/30 (Rusça). (s.227)

[89] Bkz. V.İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt 24, s.1-7, (Rusça). (s.240)

[90] Bkz. V.İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt 32, s.204 (Rusça). (s.246)

[91] SBKP(B) MK ve MKK'sının 23 ve 26 Ekim 1926 tarihlerinde yapılan ortak Plenumu kastedilmektedir. Plenum, F.E. Cerjinski'nin ölümüyle bağıntı içinde MK'nın tümlenmesi sorununu, XV. Birlik Parti Konferansında ele almak üzere sunulacak sorunları, SBKP(B) MK ve MKK'sının ortak Temmuz plenumundan sonra Troçkist-Zinovyevist muhalefet blokunun hizipçi faaliyeti üzerine Politbüro'nun 4 Ekim tarihli kararı ile bağıntı içinde MK Politbürosu'nun ve MKK'nın bildirisini ve J.V. Stalin'in "SBKP(B) İçindeki Muhalefet Bloku Üzerine" tezlerini ele aldı. Plenumunda J.V. Stalin 26 Ekim'de, tezleri savunmak üzere söz aldı. (s.248)

[92] Bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenum Oturumlarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm I, 1941, s.366-368 (Rusça). (s.248)

[93] RKP(B) MK ve MKK'nın 17 Ocak 1925 tarihli ortak Plenumunda J.V Stalin'in Troçki'nin çıkışıyla bağıntı içinde Partinin yerel örgütlerinin kararları üzerine bilgi vermesi üzerine alınan karar kastedilmektedir. (Bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenum Oturumlarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm I, 1941, s.636-641; J.V. Stalin, "Eserler", cilt 7, s.6-10 [Türkçe baskı, s.17-20 — İnter Yay.] (s.249)

[94] Bkz. K.Marx ve F.Engels, "Komünist Parti Manifestosu", Ek, 1939, s.75-97, (Rusça). (s.253)

[95] Lenin'in III. Tüm-Rusya Sovyet Kongresi'nde "Halk Komiserleri Konseyi'nin Faaliyeti Üzerine" raporundan sözleri aktarılıyor. (Bkz. V.İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt 26, s.429, Rusça). Aynı zamanda bkz. Engels'in Paul Lafargue'a 2 Haziran 1894 tarihli mektubu (K.Marx ve F.Engels, "Eserler", cilt XXIX, s.311, Rusça.). (s.259)

[96] V.İ. Lenin'in, "Bazı Tezler" makalesi kastedilmektedir (bkz. "Eserler", 4. baskı, cilt 21, s.366-368, Rusça) (s.269)

[97] Bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenum Oturumlarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s.27/28 (Rusça). (s.274)

[98] İngiliz Dışişleri Bakanı Curzon'un, içinde SSCB'ne karşı yeni bir müdahale tehdidi bulunan 8 Mayıs 1923 tarihli notası sözkonusu edilmektedir. (s.279)

[99] Bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenum Oturumlarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s.29/30 (Rusça). (s.288)

[100] Bkz. V.İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt 21, s.311, (Rusça). (s.290)

[101] Bkz. V.İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt 21, s.311, (Rusça). (s.290)

[102] Bkz. V.İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt 32, s.192 (Rusça). (s.291)

[103] "*Ufa Hükümeti*" — Kendisini "Tüm-Rusya Geçici Hükümeti" (Direktorium) olarak tanımlayan karşı-devrimci örgüt. 23 Eylül 1918'de Ufa'da beyaz muhafız "hükümetler"in temsilcilerinin, Menşeviklerin, Sosyal-Devrimcilerin ve yabancı müdahalecilerin toplantısında kuruldu ve 18 Kasım 1918'e dek varlığını sürdürdü. (s.293)

KRONOLOJİK BİYOGRAFİ
(Ocak-Kasım 1926)

1 Ocak — J.V. Stalin, SBKP(B) MK Plenumunun çalışmalarını yönetir ve örgütlenme sorunlarına ilişkin söz alır.

J.V. Stalin, SBKP(B) MK Plenum oturumunda Politbüro, Orgbüro [Örgütlenme Bürosu - ÇN], MK Sekretaryası üyeliklerine seçilir ve SBKP(B) MK Genel Sekreteri olarak onaylanır.

SBKP(B) MK Plenumu, J.V. Stalin'in Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi'nde (KEYK) SBKP(B) delegesi olarak yetkilerini uzatmayı kararlaştırır.

5 Ocak — J.V. Stalin, Leningrad'daki V.M. Molotov, N.M. Şvernik, S.M. Kirov ve diğerlerine, SBKP(B) MK'nun, SBKP(B) Leningrad İl Komitesinin fraksiyoncu faaliyetini teşhir eden 5 Ocak 1926 tarihli kararını bildirir.

8 Ocak — J.V. Stalin, KEYK'teki SBKP(B) delegasyonunun oturumunu yönetir.

16 Ocak — J.V. Stalin, KEYK VI. Genişletilmiş Plenumu için gelmiş bulunan ABD Komünist Partisi delegasyonunun temsilcileriyle bir görüşme yapar.

19 Ocak — J.V. Stalin, Kızıl Profesörlük Enstitüsü öğrencileriyle görüşür.

22 Ocak — J.V. Stalin, KEYK Prezidyumunun oturumunda, "Sağ ve 'Ultra-sol' Sapmalara Karşı Mücadele Üzerine sorunu üzerine konuşur.

25 Ocak — J.V. Stalin, 6 Şubat'ta ayrı broşür olarak basılan ve 15 Şubat 1926 tarihli "Bolşevik" dergisi No.3'te yayınlanan, "Leninizmin Sorun-

ları Üzerine" eseri üzerindeki çalışmalarını bitirir.

5 Şubat — J.V. Stalin, KEYK VI. genişletilmiş Plenumu için gelmiş bulunan Çin Komünist Partisi delegasyonunun temsilcileriyle bir görüşme yapar.

6-8 Şubat — J.V. Stalin Leningrad'ın Volodarski-, Moskova-Narva ve diğer semtlerinin olağanüstü Parti Konferansı tarafından, SBKP(B) XXIII. Leningrad Olağanüstü İl Konferansı için birinci delege seçilir.

9 Şubat — J.V. Stalin, P.F. Boltnev, V.İ Yefremov ve V.İ. Ivlev'in "İşçi Sınıfının Müttefiki Olarak Köylülük Üzerine" sorununa ilişkin mektubunu yanıtlar.

10 Şubat — "Leningradskaya Pravda" No.33'te J.V. Stalin'in "Leninizmin Sorunları Üzerine" eserinden VI. Bölüm — "Tek Ülkede Sosyalizmin Zaferi Sorunu" yayınlanır.

J.V. Stalin, Ukrayna SSC Bobrinets İlçesi Mülksüz Köylüler Komitesi Başkanı T.M. Pokoyev'in "Ülkemizde Sosyalizmi Kurma Olanağı Üzerine" sorununa ilişkin mektubunu yanıtlar.

12 Şubat — J.V. Stalin, SBKP(B) XXIII. Leningrad Olağanüstü İl Konferansı tarafından, Leningrad İl Parti Komitesi üyeliğine seçilir.

17 Şubat —14 Mart — J.V. Stalin, KEYK VI. Genişletilmiş Plenumunun çalışmalarına katılır.

17 Şubat — J.V. Stalin, KEYK VI. Genişletilmiş Plenumunun ilk oturumunda, KEYK Plenumu Prezidyumu üyeliğine ve plenumun Politik Komisyon, Doğu Komisyonu ve Fransız Komisyonu üyeliklerine seçilir.

19 Şubat — J.V. Stalin, KEYK'teki SBKP(B) delegasyonu üyelerine, KEYK VI. Genişletilmiş Plenumunu açış konuşmasında SBKP(B) XIV. Parti Kongresinin kararlarını çarpıtmış olan Zinovyev'i teşhir eden bir mektup yazar.

J.V. Stalin, KEYK VI. Genişletilmiş Plenumu için gelmiş bulunan Almanya ve Fransa Komünist Partisi delegasyonlarının temsilcileriyle görüşür.

20 Şubat — J.V. Stalin, KEYK VI. Genişletilmiş Plenumunun oturumunda plenumun Alman Komisyonu başkanlığına seçilir.

21 Şubat — J.V. Stalin, KEYK VI. Genişletilmiş Plenumu SBKP(B) delegasyonu bürosunun oturumunda KEYK VI. Genişletilmiş Plenumunda Zi-

novyev'in çıkışına ilişkin Alman delegasyonun hoşnutsuzluğu üzerine bilgi verir.

23 Şubat — J.V. Stalin'in yazdığı G.İ. Kotovski'nin anısına yazılan anma makalesi, Ukrayna Komünist Partisi (Bolşevik) MK ve Harkov Bölge Komitesinin organı "Komünist" No. 43'te yayınlanır.

J.V. Stalin, Kızıl Ordu'nun sekizinci yıldönümüne ithafen Büyük Tiyatro'daki törende hazır bulunur.

27 Şubat — J.V. Stalin'in "Leninizmin Sorunları" derlemesi yayınlanır.

3 Mart — J.V. Stalin, KEYK VI. Genişletilmiş Plenumu SBKP(B) delegasyonu bürosunun oturumunda, Almanya Komünist Partisi içindeki "ultra-solcular"a karşı ideolojik mücadele sorununda söz alır.

6 Mart — J.V. Stalin KEYK VI. Genişletilmiş Plenumu Fransız Komisyonunun oturumunda, Fransa Komünist Partisi içindeki durum üzerine bir konuşma yapar.

J.V. Stalin, KEYK VI. Genişletilmiş Plenumu SBKP(B) delegasyonu bürosunun oturumunda Zinovyev'in "Yeni Muhalefet" yandaşlarını KEYK çalışmalarına katma önerisine karşı çıkar.

7 Mart — J.V. Stalin'in, Uluslararası Komünist Kadınlar Günü'nün on altıncı yıldönümü nedeniyle tüm dünya işçi ve emekçi kadınlarını selamlama yazısı "Pravda" No. 55'te yayınlanır.

8 Mart — J.V. Stalin, KEYK VI. Genişletilmiş Plenumu Alman Komisyonunun oturumunda, Almanya Komünist Partisi içindeki "ultra-solcular"a karşı mücadele sorununda bir konuşma yapar.

15 Mart — J.V. Stalin, SBKP(B) MK Orgbüro oturumunda, MK Orgbüro'nun Mart-Ağustos 1926 zaman dilimi için çalışma planı üzerine ve Sovyet seçimleri üzerine konuşur.

16 Mart — J.V. Stalin, KEYK VI. Genişletilmiş Plenumu için gelmiş bulunan Almanya ve Fransa Komünist Partisi delegasyonlarının temsilcileri ile bir görüşme yapar.

17 Mart — J.V. Stalin, KEYK oturumunda, KEYK Prezidyumu üyeliğine seçilir.

J.V. Stalin, KEYK VI. Genişletilmiş Plenumu için gelmiş bulunan Almanya Komünist Partisi delegasyonunun temsilcileri ile bir görüşme yapar.

23 Mart — J.V. Stalin'in, Sovyetler Birliği Leninist Komünist Gençlik Bir-

liği'nin VII. Kongresini selamlama yazısı "Pravda" ve "Komsomolskaya Pravda" No.66'da yayınlanır.

3 Nisan — SBKP(B) MK Politbürosu J.V. Stalin'i, SBKP(B) MK Nisan Plenumuna sunulacak olan "İktisadi Durum ve İktisat Politikası Üzerine" tezlerin redaksiyonunu yapacak Politbüro Komisyonu üyeliğine atar.

5 Nisan — J.V. Stalin, SBKP(B) MK Politbüro Komisyonu'nun oturumunda "İktisadi Durum ve İktisat Politikası Üzerine" tezleri savunur.

6-9 Nisan — J.V. Stalin, SBKP(B) MK Plenumunun çalışmalarını yönetir.

9 Nisan — J.V. Stalin, SBKP(B) MK Plenumunun sabah oturumunda, "İktisadi Durum ve İktisat Politikası Üzerine" rapora ilişkin bir konuşma yapar.

J.V. Stalin, SBKP(B) MK Plenumunun akşam oturumunda, "MK Politbürosu ve Plenumunun 1926 Yılı için Çalışma Planı Üzerine" bir konferans verir.

12 Nisan — J.V. Stalin, SBKP(B) Leningrad İl Komitesi Plenumunda SBKP(B) MK Nisan Plenumu çalışmalarının sonuçları üzerine bir konferans verir.

13 Nisan — J.V. Stalin, SBKP(B) Leningrad örgütü aktifi önünde, "Sovyetler Birliği'nin İktisadi Durumu ve Parti Politikası Üzerine" konferans verir.

20 Nisan — J.V. Stalin, kendisini 1 Mayıs törenlerine davet eden Stalin fabrikasının (Moskova ili, Bolşevo istasyonu) bir delegasyonuyla bir görüşme yapar.

21 Nisan — J.V. Stalin, Clara Zetkin'in Uluslararası Kızıl Yardım (UKY) sorununa ilişkin bir mektubunu yanıtlar.

J.V. Stalin'in "Sovyetler Birliği'nin İktisadi Durumu Üzerine" broşürü yayınlanır.

25 Nisan — "Pravda" No. 95'de SBKP(B) MK Sekreteri J.V. Stalin ve SBKP(B) MKK Başkanı V.V. Kuybişev imzalı, tüm Parti örgütlerine, Parti denetim komisyonlarına ve iktisadi-, kooperatif-, ticari-, banka ve diğer kurumlarda çalışan Parti üyelerine hitaben tutumluluk rejimi uğruna mücadele üzerine çağrı yayınlanır.

26 Nisan — J.V. Stalin, L.M. Kagonoviç'e ve Ukrayna Komünist Partisi (Bolşevik) MK Politbürosu'nun diğer üyelerine bir mektup yazar.

30 Nisan — J.V. Stalin, SBKP(B) MK üyelerine, Zinovyev'in fraksiyoncu faaliyetini teşhir eden bir mektup yazar.

1 Mayıs — J.V. Stalin, Kızıl Meydan'da Moskova Garnizonu'nun resmigeçitinde ve Moskova emekçilerinin gösterisinde hazır bulunur.

5 Mayıs — J.V. Stalin, basın çalışanlarıyla bir görüşme yapar.

7 Mayıs — J.V. Stalin, KEYK'deki SBKP(B) delegasyonu bürosunun oturumunda, D.S. Manuilski'nin Nisan 1926 tarihli "Kommunistiçeski Internatsional" dergisi No.4'te (53) yayınlanmış olan "Tersyüz Edilmiş Menşevizm ve Sosyal-Faşizm Üzerine" makalesi hakkında söz alır.

8 Mayıs — J.V. Stalin, KEYK'teki SBKP(B) delegasyonu üyelerine, Zinovyev'in Komintern'deki fraksiyoncu faaliyetini teşhir eden bir mektup yazar.

11 Mayıs — J.V. Stalin, Sovyetler Birliği Sendikaları Merkez Konseyi'nin Paris ve Berlin'deki temsilcilerine, İngiliz Trade-Union'larının Genel Konseyinin grevdeki İngiliz madencileri için SSCB işçilerinden mali yardım almayı reddettiğini bildirir.

15 Mayıs — J.V. Stalin, KEYK'teki SBKP(B) delegasyonu üyelerine, Zinovyev'in Komintern'deki fraksiyoncu faaliyetini teşhir eden ikinci mektubu yazar.

16 Mayıs — J.V. Stalin ve V.M. Molotov SBKP(B) MK'nde basın çalışanlarıyla bir görüşme yaparlar.

J.V. Stalin, Sovyetler Birliği Leninist Komünist Gençlik Birliği MK'nin ve Komünist Gençlik Enternasyonali'nin (KGE) yönetici fonksiyonerleriyle bir görüşme yapar.

1 Haziran — J.V. Stalin, Tiflis'e varır.

2 Haziran — J.V. Stalin, Semo-Avçaly Hidroelektrik Santralını (SAGES) gezer. Santralı gezdikten sonra, şeref konukları için ayrılmış deftere Gürcü dilinde şunları yazar: "Yaşasın inşamız, yaşasın onda çalışan işçiler, teknisyenler ve mühendisler." Bu not, 3 Haziran 1926 tarihli "Zarya Vostoka" No.1191'de ve 12 Haziran 1926 tarihli "Pravda" No.133'te yayınlanır.

3 Haziran — J.V. Stalin, V.M. Molotov'a, Troçki ve Zinovyev'in bölücü politikasını, teslimiyetçi politikasını teşhir eden ve uluslararası politika alanında SBKP(B) MK'nin temel çizgisini saptayan bir mektup yazar.

J.V. Stalin, Tiflis Devlet Operası'nın bir oyununu izler. Perde arasında J.V. Stalin, besteci M.Balançivadze ile onun operası "Tamar Zbieri" üzerine ve Gürcü opera müziği üzerine sohbet eder, bu arada Rus bestecilerinin, özellikle Çaykovski'nin eserlerinin Gürcü besteciler üzerindeki etkisini vurgular.

8 Haziran — J.V. Stalin, Tiflis Ana Demiryolu Atölyeleri işçilerinin toplantısında, "İngiliz Grevi ve Polonya'daki Olaylar Üzerine" konferans yapar ve bu atölyelerin işçilerinin karşılama konuşmalarını yanıtlar. Konferans ve yanıt 10 Haziran 1926 tarihli "Zarya Vostoka" No. 1197'de ve 16 Haziran 1926 tarihli "Pravda" No. 136'da yayınlanır.

13 Haziran — J.V. Stalin'in, kendisini Bakû'ya davet etmiş olan Bakûlu işçilere yanıtı "Bakinski Raboçi" No. 135'de yayınlanır.

Haziran — J.V. Stalin, Komünist Akademinin gerçek üyeliğine seçilir.

4 Temmuz — J.V. Stalin, Kafkasya'dan Moskova'ya gider.

8 Temmuz — J.V. Stalin'in, birinci sayısının yayınlanması dolayısıyla "Raboçaya Pravda"ya —Gürcistan Komünist Partisi (Bolşevik) MK ve Tiflis Komitesi'nin, Gürcistan Sendikalar Konseyi'nin ve İşçi-, Köylü- ve Kızılordu Temsilcileri Tiflis Sovyeti'nin organı— yazdığı selamlama yazısı, bu gazetenin aynı sayısında yayınlanır,

14-23 Temmuz — J.V. Stalin,, SBKP(B) MK ve MKK ortak Plenum toplantısının çalışmalarını yönetir.

14 Temmuz — J.V. Stalin, SBKP(B) MK ve MKK ortak Plenum toplantısında iş ücreti sorunu üzerine söz alır.

15 Temmuz — J.V. Stalin, SBKP(B) MK ve MKK ortak Plenum toplantısında, Politbüronun İngiltere, Polonya ve Çin'deki olaylarla.bağıntılı olarak aldığı kararlar üzerine açıklamasına ilişkin bir konuşma yapar.

22 Temmuz gece saat 1 — J.V. Stalin, Sendikalar Evi'nde F.E. Cerjinski'nin tabutu başında şeref nöbeti tutar.

J.V. Stalin,'in yazdığı F.E. Cerjinski için anma makalesi "Pravda" No. 166'da yayınlanır

J.V. Stalin, SBKP(B) MK ve MKK ortak Plenumunun sabah oturumunda, SBKP(B) MKK Prezidyumunun Laşeviç vd. olayı ve Parti Birliği üzerine raporuyla ilgili bir konuşma yapar.

saat 17:30	J.V. Stalin, F.E. Cerjinski'nin tabutunun Sendikalar Evi'nden dışarıya taşınmasına katılır.
24 Temmuz	J.V. Stalin, Tüm-Rusya Olağanüstü Komisyonu — Birleşik Devlet Siyasi Yönetimi çalışanlarıyla F.E. Cerjinski'nin ölümüne bağlı olarak bir görüşme yapar.
27 Temmuz	J.V. Stalin, Polonya Komünist Partisi temsilcileriyle bir görüşme yapar.
28 Temmuz	J.V. Stalin,İngiliz İşçi Partisinin SSCB'ye gelmiş olan bir temsilcisiyle görüşür.
	J.V. Stalin, Finlandiya Komünist Partisi'nin bir temsilcisiyle görüşür.
6 Ağustos	J.V. Stalin, Hindistan Komünist Partisi'nin bir temsilcisinin mektubunu yanıtlar.
7 Ağustos	J.V. Stalin, KEYK Prezidyumu oturumunda "İngiliz-Rus Komitesi Üzerine" konuşmayı yapar.
13 Ağustos	J.V. Stalin, SBKP(B) MK ve MKK üyelerine, Troçki'nin ve Zinovyev'in SBKP(B) MK ve MKK Temmuz ortak Plenum toplantısındaki Parti düşmanı tutumlarını teşhir eden bir mektup yazar.
21 Eylül	J.V. Stalin, Amerika İşçi Partisi merkez yayın organı "The Daily Worker" redaksiyonuna bir telgraf gönderir.
8 Ekim	J.V. Stalin, 8 Ekim 1926 tarihli "Pravda"da basılan makalesi dolayısıyla Slepkov'a bir mektup yazar.
11 Ekim	J.V. Stalin, SBKP(B) MK Politbüro oturumunda "Parti-İçi Mücadelenin Yumuşatılması İçin Önlemler Üzerine" konuşmayı yapar.
19 Ekim	J.V. Stalin, SBKP(B) Leningrad İl Komitesi'nin Genişletilmiş Plenumunda SBKP(B) XV. Birlik Konferansı için delege seçilir.
21 ile 25 Ekim arasında	SBKP(B) MK Politbürosunun verdiği görevle J.V. Stalin, "SBKP (B) İçindeki Muhalefet Bloku Üzerine" tezleri yazar.
22 Ekim	KEYK Prezidyumu J.V. Stalin'i KEYK VII. Genişletilmiş Plenumu için Rus sorununda raportör tayin eder.
23 Ekim	SBKP(B) MK ve MKK ortak Plenumu J.V. Stalin'i, SBKP(B) XV.

Birlik Konferansı için "Muhalefet ve Parti-içi Durum Üzerine" konusunda raportör tayin eder.

25 Ekim — ŞBKP(B) MK Politbürosu J.V. Stalin'in —SBKP(B) MK ve MKK'nın ortak Ekim Plenumunda ele alınmak üzere sunulacak olan— "SBKP(B)'de Muhalefet Bloku Üzerine" tezlerini onaylar.

26 Ekim — "Pravda" ve "İzvestiya" No.247'de J.V. Stalin'in "SBKP'(B) İçindeki Muhalefet Bloku Üzerine" tezleri yayınlanır.

J.V. Stalin, SBKP(B) MK ve MKK ortak Plenumunda, "SBKP(B) İçindeki Muhalefet Bloku Üzerine" tezleri savunduğu bir konuşma yapar. Plenum, SBKP(B) XV. Birlik Konferansı'na sunulacak tezleri onaylar.

26 Ekim—3 Kasım — J.V. Stalin, SBKP(B) XV. Birlik Konferansının çalışmalarını yönetir.

1 Kasım — J.V. Stalin, SBKP(B) XV. Birlik Konferansının oturumunda, "Muhalefet ve Parti-İçi Durum Üzerine" raporu sunar. Rapor 5 ve 6 Kasım 1926 tarihli "Pravda" ve "İzvestiya" No. 256 ve 257'de yayınlanır.

3 Kasım — J.V. Stalin SBKP(B) XV. Birlik Konferansının oturumunda, "Muhalefet ve Parti-içi Durum Üzerine" kapayış konuşmasını yapar. Kapayış konuşması, 12 Kasım 1926 tarihli "Pravda" ve "İzvestiya" No. 262'de yayınlanır.

6 Kasım — J.V. Stalin, "Leningradskaya Pravda" redaksiyonuna, "New York American" gazetesinde çarpıtılmış biçimde yayınlanmış olan, Yale Üniversitesi (Amerika) profesörü Jeroma Davis ile görüşmesinin yayınlanmasına onay vermeyi reddettiği bir yanıt yazar.

7 Kasım — J.V. Stalin, Kızıl Meydan'da Moskova Garnizonunun resmi-geçitinde ve Moskova emekçilerinin gösterisinde hazır bulunur.

15 Kasım — J.V. Stalin'in "Partimizdeki Sosyal-Demokrat Sapma Üzerine" broşürü —J.V. Stalin'in SBKP(B) XV. Birlik Konferansı'ndaki raporu ve raporu kapayış konuşması— yayınlanır.

20 Kasım — J.V. Stalin, Komintern Yürütme Komitesi Prezidyumunun oturumunda, KEYK VII. Genişletilmiş Plenumu için "SBKP(B)'deki Parti-İçi Durum Üzerine" raporunun planını bildirir.

22 Kasım- — J.V. Stalin, KEYK VII. Genişletilmiş Plenumunun çalışmalarına

16 Aralık	katılır.
22 Kasım	J.V. Stalin, KEYK VII. Genişletilmiş Plenumunun ilk oturumunda Prezidyum üyeliğine ve plenumun Siyasi Komisyon üyeliğine seçilir.
29-30 Kasım	J.V. Stalin, KEYK VII. Genişletilmiş Plenumu SBKP(B) delegasyonu bürosunun oturumunu yönetir.
30 Kasım	J.V. Stalin, KEYK VII. Genişletilmiş Plenumu Çin Komisyonunun oturumunda, "Çin Devriminin Perspektifleri Üzerine" konuşmayı yapar.

inter
yayınları